Jú¹ Chú³² Hi³ Ca³jmú³ Má²téh³

Tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ Jesús (Lucas 3:23-38)

1 Hi³ lá² bíh¹ cáun² sí² hi³ cha³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹
Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, jan² Tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹
hla¹ Há²bran²¹ quionh³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹. Jáun²
né³, ñí¹ lá² má²ja³toh³ hi³ jmáɨ² tsá²haun³² dí¹hio³
ñú¹deh³ tsú².
2 Há²bran²¹ hí³ jmɨ́¹ lɨ́n³ jméi² Isaac, tsá² lɨn³ jméi²
Jacob, tsá² lɨn³ jméi² Judá la³ má²quionh³ jɨ³ tsá¹
raɨnh²¹ nɨ́² siáh³.
3 Judá hí³ quionh³ Tamar ñí²cuo² jmɨ́¹ lɨ́n³ jméi²
mí¹ziú¹³ Fares quionh³ Zara. Jáun² Fares hí³ lɨn³
jméi² Esrom tsá² lɨn³ jméi² Aram.
4 Aram hí³ lɨn³ jméi² Aminadab tsá² lɨn³ jméi²
Naasón, tsá² lɨn³ siáh³ jméi² Salmón.
5 Salmón hí³ quionh³ Rahab ñí²cuo² jmɨ́¹ lɨ́n³
jméi² mí¹ziú¹³ Booz, hi³ jáun² Booz hí³ né³ quionh³
Rut ñí²cuo² jmɨ́¹ lɨ́n³ jméi² mí¹ziú¹³ Obed. Obed hí³
né³ lɨn³ jméi² Isaí.
6 Isaí hí³ lɨn³ jméi² hla¹ re²¹ Dá²vi²¹, jáun² re²¹
Dá²vi²¹ la³ má²quionh³ tsá²mɨ³ tsá² jmɨ́¹ ñí²cuo²
Urías lɨn³ jméi² mí¹ziú¹³ Salomón.
7 Salomón hí³ lɨn³ jméi² Roboam tsá² lɨn³ hí³
jméi² Abías, hi³ hí³ né³ lɨn³ jméi² Asa.
8 Jáun² Asa hí³ né³ lɨn³ jméi² Josafat tsá² lɨn³ jméi²
Joram, tsá² lɨn³ hí³ jméi² Uzías.

9 Jáun^{2} Uzías lɨn^{3} jméi^{2} Jotam tsá^{2} lɨn^{3} jméi^{2} Acaz,
Acaz hí^{3} né^{3} lɨn^{3} jméi^{2} Ezequías.
10 Jáun^{2} Ezequías lɨn^{3} jméi^{2} Manasés tsá^{2} lɨn^{3} hí^{3}
jméi^{2} Amón; Amón hí^{3} né^{3} lɨn^{3} jméi^{2} Josías.
11 Hi^{3} jáun^{2} Josías lɨn^{3} jméi^{2} Jeconías la^{3}
má^{2}quionh^{3} tsá^{1} raɨnh^{21}, jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}ja^{3}taunh^{21}
jáun^{2} tsá^{2} *Israel hi^{3} tson^{3} tɨ^{3} hué^{32} Babilonia.
12 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3}, Jeconías hí^{3} siáh^{3}
ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} Salatiel jon^{2}, tsá^{2} lɨn^{3} hí^{3} jméi^{2} Zoroba-
bel.
13 Jáun^{2} Zorobabel lɨn^{3} jméi^{2} Abiud tsá^{2} lɨn^{3} hí^{3}
jméi^{2} Eliaquim, tsá^{2} lɨn^{3} jméi^{2} Azor.
14 Hi^{3} Azor hí^{3} né^{3} lɨn^{3} jméi^{2} Sadoc tsá^{2} lɨn^{3} jméi^{2}
Aquim, tsá^{2} lɨn^{3} hí^{3} jméi^{2} Eliud.
15 Jáun^{2} Eliud lɨn^{3} jméi^{2} Eleazar tsá^{2} lɨn^{3} hí^{3} jméi^{2}
Matán, tsá^{2} lɨn^{3} jméi^{2} Jacob.
16 Jáun^{2} né^{3}, Jacob lɨn^{3} jméi^{2} Sé^{32} ñí^{2}cuo^{2} Má^{2}réi^{3};
Má^{2}réi^{3} né^{3} lɨn^{3} mí^{1}ziú^{13} Jesús Tsá^{2} ca^{3}lɨn^{3} Cristo.
17 Hi^{3} jáun^{2} la^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} lɨ́^{3} hi^{3} quia^{3}quiún^{3} nió^{3}
jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} hla^{1} Há^{2}bran^{21} tín^{3} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} jmáɨ^{1}
hi^{3} zian^{2} hla^{1} Dá^{2}vi^{21}, hi^{3} hla^{1} Dá^{2}vi^{21} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñí^{1}
cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}huén^{2} tsá^{2} Israel hi^{3} ja^{3}taunh^{21}
hi^{3} tson^{3} tɨ^{3} Babilonia tín^{3} siáh^{3} quia^{3}quiún^{3} nió^{3}
jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} tsú^{2}, hi^{3} cónh^{3}í^{1} quia^{3}quiún^{3} nió^{3}
jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} tsú^{2} tín^{3} la^{3} tɨ^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} jáun^{2}
Cristo.

Jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo
(Lucas 1:26-38, 2:1-7; Juan 1:14)

18 La^{3} lá^{2} bíh^{1} lɨ^{3} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3}
Cristo: Má^{2}réi^{3} jmɨ́^{1} má^{2}ná^{1}lɨ́^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jenh^{13} cuo^{2}

quionh^{3} Sé^{32}; tɨ^{3}la^{3} ñeh^{2} bíh^{1} hi^{3} jenh^{13} cuo^{2} tsú^{2}
má^{1}ná^{1}, ca^{3}lɨ^{3} lin^{1} Má^{2}réɨ^{3} hi^{3} quian^{2} jon^{2}, cáun^{2} hi^{3}
lɨ^{3} cun^{3}quionh^{3} pí^{3} quioh^{21} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1}.

19 Jáun^{2} Sé^{32} tsá^{2} nióh^{32} tsú^{2} hí^{3} jáɨ^{13} quionh^{3} né^{3},
ca^{3}lɨ^{3}hnió^{3} tsunh^{3} jáɨ^{13} quionh^{3} Má^{2}réɨ^{3}. Ca^{3}lɨ́n^{13}
tsú^{2} hi^{3} jmu^{3} la^{3} jáun^{2} ta^{3} tiá^{2} hin^{2} ñɨ^{32}, quí^{1}hliá^{2}
tsá^{2} hí^{3} jan^{2} tsá^{2} chun^{1} bíh^{1} hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} jmɨ́^{1} hnió^{3}
yáh^{3} tsú^{2} chin^{13} hua^{3}heih^{21} Má^{2}réɨ^{3}.

20 Tɨ^{3}la^{3} tá^{1}la^{3} lɨ́n^{23} tsú^{2} jáun^{2} la^{3} nɨ́^{2} né^{3}, jan^{2}
tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Juo^{13} dí^{2} ca^{3}jnia^{3} jéinh^{32} tsú^{2} juɨ^{32}
qui^{3} ziú^{3}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Hnú^{2} Sé^{32}, tsá^{2} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} hla^{1} Dá^{2}vi^{21},
ha^{3} lɨ́^{2} jmú^{2} juénh^{2} nú^{2} hi^{3} hen^{13} nú^{2} Má^{2}réɨ^{3} hi^{3}
lɨ́n^{13} ñí^{2}cuoh^{2} nú^{2}, quí^{1} dáɨn^{2} hi^{3} quian^{2} tsú^{2} ca^{3}can^{3}
tsú^{2} cun^{3}quionh^{3} pí^{3} quioh^{21} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} bíh^{1}.

21 Hi^{3} jáun^{2} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} dáɨn^{2} hí^{3}, hniáuh^{32}
teh^{1} nú^{2} Jesús. La^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} lɨ^{3} jmáɨ^{2} tsú^{2}, quí^{1}hliá^{2}
lión^{32} tsú^{2} tsá^{2} joh^{1} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} tso^{3}.

22 La^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} ca^{3}lɨ^{3} hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3}
ca^{3}juáh^{3} Juo^{13} dí^{2} cun^{3}quionh^{3} jan^{2} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}, hi^{3}
ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

23 Jan^{2} tsá^{1}máɨ^{13}, tsá^{2} tiá^{2} hin^{2} má^{2}ca^{3}cáuh^{32}, can^{3}
jon^{2},
hi^{3} jáun^{2} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} dáɨn^{2} hí^{3},
lɨ^{3} jmáɨ^{2} Emanuel,
(hi^{3} hnió^{3} juáh^{3} “Dió^{32} zenh^{2} quiúnh^{1} jnoh^{1}”).

24 Jmɨ́^{1} ñɨ^{21} jáun^{2} hi^{3} rá^{2}cuóun^{1} Sé^{32}, ca^{3}jmú^{3} bíh^{1}
la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}juáh^{3} jáun^{2} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Juo^{13}
dí^{2}, hi^{3} ca^{3}hen^{3} Má^{2}réɨ^{3} hi^{3} lɨ́^{13} ñí^{2}cuo^{2}.

25 Tɨ3la3 cun3 tiá2 ca3tiánh3 bíh1 tsú2 cu3tsa32 ta3
ñeh2 bí1 hi3 lɨ3zian2 jon2; jáun2 Sé32 né3 ca3teh3 Jesús
dáɨn2 hí3.

2

Tsá2 quia3lín3 jmɨ́1 tsɨ́3 tsá2jɨen3 Jesús

1 Jáun2 né3, Jesús hí3 ca3lɨ3zian2 já1 juú2 Belén,
hué13 Judea, jmáɨ1 hi3 jmɨ́1 cuá1lɨ́n3 Herodes re21
hué32 jáun2. Jmɨ́1 lɨ́1cáɨn2 jáun2 né3, ca3cha3táunh1
ma3 jan2 tsá2ñuh2 já1 juú2 Jerusalén, tsá2 já2taunh21
tɨ3 juɨ32 ñí1 hia32 hiú2, tsá2 quia3lín3 jmɨ́1 tsɨ́3 hi3 chú2
ñih23 chí1jmaɨ21.

2 Hi3 jáun2 tsá2 hí3 né3 ca3ngáɨ3:

—¿Ha3 jinh1 rón32 Tsá2 má2ca3lɨ3zian2, Tsá2 lɨ́n3
Re21 Juo13 tsá2 *judíos? Quí1 tɨ3 ñí1 hia32 hiú2
má2ca3neh21 jnoh1 chí1jmaɨ21 hi3 ca3tɨn1 tsú2, hi3
jáun2 jau3 jnoh1 ñí1 lá2 hi3 ja3ma3tsú1 ma3jonh21
jnoh1 tsú2.

3 Jmɨ́1 ca3lɨ3 ñɨ32 re21 Herodes jáɨ13 nɨ́2 né3, ca3la3
lɨ́1 tiá2 ñɨ32 he3 jmu3 bíh1 lɨ3, jɨ3 la3jɨ́n32 tsá2 zian2 já1
juú2 Jerusalén nɨ́2 siáh3.

4 Jmɨ́1jáun2 ca3teh3 re21 hí3 la3jɨ́n32 tsá2 ná1lɨ́n3
mi3jmú3 jɨ3 tsá2 ná1lɨ́n3 tɨ32 liei21 nɨ́2, jáun2 ca3ngáɨh3
dí2 tsá2 hí3 ha3 jinh1 ca3tɨ21 hi3 lɨ3zian2 Tsá2 lɨ́n13
Cristo.

5 Jáun2 tsá2 hí3 ca3juáh3:

—Já1 juú2 Belén hɨ́n13 tɨ3 hué13 Judea bíh1 lɨ3zian2;
quí1 jan2 hla1 *tɨ32 jë1 Dió32 ca3juáh3 la3 lá2:

6 Hnú2 juú2 Belén hɨ́n13 tɨ3 hué13 Judá,
tiá2 huen3 yáh3 hnú2 ja1 tsá2 ná1ho2 ta21 hué32 nɨ́2;

quí¹ ñí¹con² hnú² bíh¹ cua³haɨn³² jan² Tsá² chín¹,
Tsá² jmu³ hua³hí¹³ tsá² *Israel tionh² jo³uón³²
jná¹³.

7 Jáun² ta³máɨh³ bíh¹ ca³teh³ Herodes tsá²
quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ hí³, hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí² hi³
hín² jmáɨh¹ ti³tsóh³ ca³jnia³ chí¹jmaɨ²¹ jáun².

8 Jáun² ca³zen³ dí² tsú² tɨ³ já¹ juú² Belén hi³
ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Cuá²táunh¹ náh² ñí¹ zio¹, hi³ cuá²hniah³² náh²
re² lɨ́n³² dáɨn² hí³; hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³chanh²¹ náh²,
ñá²juah²¹ náh² ñí¹con² jná¹³, hi³ jáun² ja³bí¹ jná¹³
siáh³ uá²jaɨ³² ñe¹ hi³ ñí¹ma³tsú¹ ma³jonh²¹.

9 Jmɨ́¹ má²lɨ́²zéih³² jáun² re²¹ tsá² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³,
ja³taunh²¹ bíh¹ tsá² hí³ juɨ³² hi³ tiáunh¹; hi³ jáun²
chí¹jmaɨ²¹ hi³ ca³jɨ́e³ tsú² jáun² tɨ³ ñí¹ hia³² hiú²
cuá¹tsau³² chí¹ján³ ta³ ñí¹ tsú² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹
jmáɨ¹ hi³ ca³háɨ³² tie³ tá²chi²¹ ñí¹ rón²¹ dáɨn².

10 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² quia³lín³ hí³ jmɨ́¹ tsɨ́³
hi³ má²he² tie³, jáun² jlánh¹ ca³lɨ³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³;

11 hi³ jáun² jmɨ́¹ taunh²¹ tsú² jáun² ñéih³ né³,
ca³jɨ́en³² dáɨn² quionh³ Má²réi³ mí¹ziú¹³. Jmɨ́¹jáun²
ca³di³jñí³² dí² tiáunh¹ hi³ ca³ma³tsu³ ma³jónh³²
dáɨn² hí³. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³nia³ tsú² cuó² quioh²¹,
hi³ ca³huéh³ cú¹mí¹niau²¹, ziún², jɨ³ no¹ hi³ lɨ́³
quionh³ há² má²ró³² jmáɨ² mirra nɨ́² siáh³, hi³ lɨ́¹
ca³cuéh³ dí² dáɨn².

12 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² tsú² jáun² juɨ³² qui³ ziú³ hi³
tiú²uú² hniáuh³² tsa³tánh¹ tɨ³ juɨ³² ñí¹ cuá³ Herodes,
hi³ jáun² juɨ³² siáh³ bíh¹ ja³tanh²¹ tsú² cú²jueh³² tɨ³
juú²co¹.

Jmí¹ ca³cuóun³ tsú² tɨ³ hué³² Egipto

13 Jmí¹ má²já²tanh²¹ jáun² tsá² quia³lín³ hí³ jmí¹
tsí³ né³, jáun² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² Juo¹³ dí²
ca³jnia³ jéinh³² Sé³² juɨ³² qui³ ziú³ hi³ ca³juáh³ la³
lá²:

—Náu², jan³² dáɨn² ní² quionh³ mí¹ziú¹³, cuóun³
tɨ³ hué³² Egipto, ca³la³ ñí¹ cá¹juáh²¹ jná¹³ hi³
cuá¹han² nú² siáh³ hué³² jáun²; quí¹ né³bí¹ ja³hniah²
Herodes dáɨn² hi³ jngɨh³.

14 Jmí¹jáun² ca³náu² Sé³² hi³ ca³jan³ dáɨn²
quionh³ mí¹ziú¹³ hi³ ja³taunh²¹ ta³ já¹niéɨ² tɨ³ hué³²
Egipto;

15 jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ ca³tiánh³ tsú² ca³la³ tɨ³ ñí¹
jun¹ Herodes. La³ ní² ca³lɨ³ hi³ jáun² ca³lɨ³tí³ la³
cun³ hi³ má²ca³juáh³ Juo¹³ dí² jmí¹tin² cun³quionh³
jan² hla¹ tɨ³² jë¹ Dió³²: “Tɨ³ hué³² Egipto bíh¹ ca³teh³
jná¹³ Jón³²”.

Herodes jmu² héih³² hi³ jngɨh³ tsú² tsá¹míh¹

16 Jmí¹ ca³lɨ³tsɨn² jáun² Herodes hi³ tsá² quia³lín³
hí³ jmí¹ tsí³ lí¹ má²lí²cáuh³² cú²nga¹ bíh¹, jáun²
ca³míh³ lín³² tsí³ tsú²; hi³ jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³
ma³tsan² tsú² la³jín³² tsá¹míh¹ tsá² jmí¹ má²tiáunh¹
tun³ mieh² tɨ³ la³ hué³² jmí¹ zian² já¹ juú² Belén jɨ³
juú² la³ cu³ la³ jéin³ jáun² ní², la³ cun³ tí³ jmáɨ¹ hi³
ca³hɨe³ jáun² tsá² quia³lín³ hí³ jmí¹ tsí³.

17 La³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³
jáun² hla¹ Jeremías tɨ³² jë¹ Dió³²:

18 Ñí¹ja²¹ cáun² mah¹ tɨ³ juú² Ramá,
hi³ ñí¹ho¹ lín²¹ tsú² hi³ hú¹ quí² hú¹ jngɨh³² tsí³;

Raquel bíh[1] hí[3] tsá[2] cuá[1]ho[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] jón[2]zɨ́h[1].
Cun[3] tiá[2] ca[3]lɨ[3]hnió[3] bíh[1] tsú[2] hi[3] niau[21] re[2] tsɨ́[3],
quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] jlánh[1] má[2]ca[3]hiá[2] cá[2]tsan[3] jón[2]zɨ́h[1].
19 Hi[3] jáun[2] né[3], jmɨ́[1] má[2]jún[1] jáun[2] Herodes
ca[3]jnia[3] jan[2] tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] Dió[32] Juo[13] dí[2] jéinh[32]
Sé[32] juɨ[32] qui[3] ziú[3] tá[1]la[3] cuá[3] jáun[2] hué[32] Egipto, hi[3]
ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:
20 —Náu[2], jon[1] dáɨn[2] quionh[3] mí[1]ziú[13] hi[3] cuánh[2]
tɨ[3] hué[32] Israel, quí[1] má[2]cá[2]tsan[3] bíh[1] tsá[2] jmɨ́[1]
hnió[3] jngɨh[3] dáɨn[2].
21 Jáun[2] Sé[32] ca[3]náu[2] hi[3] ca[3]jón[32] dáɨn[2] la[3]
má[2]quionh[3] mí[1]ziú[13] hi[3] jaunh[3] tɨ[3] hué[32] Israel.
22 Tɨ[3]la[3] jmɨ́[1] ca[3]lɨ[3] ñi[32] Sé[32] hi[3] Arquelao
má[2]cuá[1]ho[2] siáh[3] ta[21] tɨ[3] Judea cha[13] hla[1] Herodes
jméi[2], jáun[2] ca[3]lɨ[3] cóh[32] tsú[2] hi[3] tsánh[32] tɨ[3] jáun[2];
tɨ[3]la[3] jmɨ́[1] má[2]lɨ́[2]héi[3] tsú[2] jáun[2] héih[32] juɨ[32] qui[3] ziú[3]
né[3], jaunh[3] bíh[1] tɨ[3] hué[13] Galilea.
23 Jmɨ́[1] cá[1]chánh[21] tsú[2] hué[32] jáun[2] né[3], ngau[3] hi[3]
ca[3]ñí[1]cuá[2] já[1] juú[2] Nazaret. La[3] nɨ́[2] ca[3]lɨ[3] hi[3] jáun[2]
ca[3]lɨ[3]tí[3] la[3] cun[3] hi[3] ca[3]juáh[3] jáun[2] tsá[2] jmɨ́[1] ná[1]lɨ́n[3]
hí[3] tɨ[32] jë[1] Dió[32] jmɨ́[1]tin[2] hi[3] Jesús téh[3] tsú[2] hná[1] tsá[2]
Nazaret.

3

Juan[2] tsá[2] ziau[2] jmáɨ[2] hleh[32] jáɨ[13] quioh[21] Dió[32]
hué[32] quiéin[2]
(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-20; Juan 1:6-8,15-34)

1 Jmɨ́[1]jáun[2] cuan[3] Juan[2] tsá[2] ziau[2] jmáɨ[2] tɨ[3] hué[32]
quiéin[2] lɨ́[3] tɨ[3] hué[13] Judea, hi[3] hleh[32] jáɨ[13] quioh[21]
Dió[32],

2 hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Za¹ náh² jmɨ́¹ honh², quí¹ má²ja³quián³ ma³jnia² bíh¹ Dió³² Tsá² má²cuá¹hiáun¹ hi³ lɨ́n¹³ Re²¹!

3 Hi³ ca³tɨn¹ Juan² nɨ́² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² hla¹ Isaías *tɨ³² jë¹ Dió³², jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

Tɨ³ hué³² quiéin² niéih³ cáun² ho³ tsáu², hi³ ñí¹juah²¹:

Jmu³ náh² hua³jan²¹ juɨ³² ñí¹ já²¹ Juo¹³ dí²;

jmu³ náh² cáun² juɨ³² cú²tso².

4 Jáun² ha¹ Juan² hí³ né³ jmɨ́¹ lɨ́³ jñú¹³ jáh³ cánh¹ téh²³ tsú² camello, lá² hñéih¹ tsú² jmɨ́¹ lɨ́³ láu², hi³ má³² quioh²¹ tsú² né³ jmɨ́¹ lɨ́n³ náɨh² la³ má²quionh³ jmɨ́²toh¹ hi³ zia³² ja¹ náɨ².

5 Hi³ jáun² tsá² zian² Jerusalén jmɨ́¹ ja³táunh¹ hi³ náɨ³² jë¹ tsú², la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea jɨ³ tsá² zian² hué³² can³² cua³ Jordán nɨ́² siáh³;

6 hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹lɨ́²ton³ tsú² tso³ quioh²¹, má¹lɨ³² jáun² tɨ́² ziau² Juan² jmáɨ² cua³ Jordán jáun².

7 Jáun² ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ cua³taunh²¹ tsá² téh²³ tsú² tsá² *fariseos jɨ³ tsá² *saduceos, [tsá² tun³ nió³ hɨ́n¹³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos]. Jáun² né³, jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ Juan² hi³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ ja³to¹ ja³lɨn²³ hi³ hnió³ zón³² jmáɨ², jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Hnoh² dá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ jáh³ hláɨnh¹ bíh¹! ¿Hin² dá² tsánh² ca³záɨ³ hnoh² hi³ hniáuh³²

cuóunh^{13} náh^{2} ca^{3}tɨ^{21} uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32} hi^{3} má^{2}ja^{32} má^{2}janh^{2}?

8 Jmu^{3} náh^{2} lin^{1} hi^{3} tson^{2} má^{2}ca^{3}za^{2} jmɨ́^{1} honh^{2} náh^{2},

9 ha^{3} lɨ́^{2}uú^{2} lɨ^{1} cuɨ́^{1} lɨ́n^{13} náh^{2} hi^{3} lɨ́^{13} liáun^{3} náh^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}hliá^{2} hnoh^{2} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} hla^{1} Há^{2}bran^{21}; quí^{1} jná^{13} juanh^{32} hi^{3} hí^{1} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} quɨ́n^{1} lá^{2} yáh^{3} lɨ́^{13} jmu^{3} Dió^{32} hi^{3} láɨn^{1} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} hla^{1} Há^{2}bran^{21}.

10 Quí^{1} má^{2}rá^{1}lɨ́^{3} bíh^{1} hua^{3}jan^{21} mí^{1}chí^{1} hi^{3} quiúh^{32} tsú^{2} la^{3}jɨ́^{32} hmá^{2} tiá^{2} máɨ^{3} chu^{21} háɨ^{32}, hi^{3} jáun^{2} tsa^{3}toh^{3} ja^{1} sɨ́^{2}.

11 Quí^{1} tson^{2} bíh^{1} jná^{13} ziau^{2} jmáɨ^{2} hnoh^{2} cun^{3}quionh^{3} jmɨ́^{2} jma^{3}, cáun^{2} li^{21} hi^{3} lin^{1} hi^{3} tson^{2} má^{2}lɨ́^{2}záɨ^{32} tsú^{2} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}; tɨ^{3}la^{3} né^{3}bí^{1} já^{21} yáh^{3} jan^{2} Tsá^{2} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2} la^{3} cun^{3} bí^{1} jná^{13}, quí^{1} cun^{3} tiá^{2} cu^{3} tiá^{2} ren^{3} bíh^{1} jná^{13} quiúnh^{1} ná^{1} Tsá^{2} hí^{3}, ca^{3}la^{3} hí^{1}juáh^{3} tiá^{2} ca^{3}tɨn^{1} yáh^{3} jná^{13} hi^{3} má^{1}con^{21} ná^{1} tsú^{2} hi^{3} cue^{1} ná^{1} chí^{2} láu^{2} tsɨ^{32} ta^{3}. Jáun^{2} Tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} ziau^{3} hnoh^{2} jmáɨ^{2} cun^{3}quionh^{3} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} jɨ^{3} cun^{3}quionh^{3} sɨ́^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}.

12 Má^{2}zianh^{32} bíh^{1} Tsá^{2} hí^{3} cuah^{21} quioh^{21} hi^{3} chí^{32} cuú^{2}miih^{21}, hi^{3} jáun^{2} tsa^{3}cuɨ́^{32} má^{1}quɨ^{32}. Chá^{32} tsú^{2} cu^{3}lɨ^{21} cuú^{2}miih^{21} má^{2}jɨ^{2} jáun^{2} ñéih^{3} hñu^{3}cuɨ́^{3} quioh^{21}; hi^{3} jáun^{2} má^{1}quɨ^{32} jáun^{2} né^{3}, tsa^{3}toh^{3} ja^{1} sɨ́^{2} bíh^{1}, cáun^{2} sɨ́^{2} hi^{3} tiá^{2} tón^{32} jmáɨ^{1} yéi^{32}.

Jmɨ́^{1} cáun^{3} Jesús jmáɨ^{2}
(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

13 Jmɨ́¹jáun² cua³han³ Jesús tɨ³ Galilea, hi³
ca³chó³² can³² cua³ Jordán ñí¹ jmɨ́¹ dí¹zion² Juan²
tsáu² jmáɨ², hi³ hnió³ ziau³ Juan² jmáɨ².
14 Tɨ³la³ tiá² jmɨ́¹ hei³² yáh³ Juan², hi³ jáun²
ca³záɨh³ dí² Jesús:
—Jná¹³ bíh¹ tɨ³ hniáuh³² zón³² jmáɨ² hi³ ziau¹³
hnú²; ¿he³ lɨ³ sa³ hnú² bíh¹ tɨ³ ñeih³² ñí¹con² jná¹³?
15 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³juáh³:
—Cuɨ́¹ lɨ́¹³ tín² la³ nɨ́² ta³né³²; quí¹ ca³ta¹ bíh¹ dí²
jmú¹³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³².
Jmɨ́¹jáun² né³, ca³ma³tí³² Juan² hi³ ca³zion³ jmáɨ²
Jesús.
16 Jmɨ́¹ cáun³ jáun² Jesús jmáɨ² né³, cua³han³
chu³ jmáɨ². Jmɨ́¹jáun² né³ ca³niá³ hñu³mɨ³cuú², hi³
jáun² ca³jɨ́en³² tsú² Jmɨ́²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³² hi³
má²cuá¹son² ñí¹ quioh²¹ dí², hi³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³
jan² jáɨ².
17 Jmɨ́¹jáun² ja³ cáun² mah¹ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² hi³
ñí¹juah²¹ la³ lá²:
—Tsá² nɨ́² bíh¹ Jón³² jná¹³, Tsá² hno³ lɨ́n³² ná¹,
Tsá² jlánh¹ lɨ́²hiún² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹.

4

Satanás cá² lan²³ Jesús
(Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jan³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ Jesús tɨ³
hué³² quiéin², hi³ jáun² ñí¹ jáun² lɨ́¹³ ca³ lau³ tsá²
hláɨnh¹ quioh²¹ tsú².
2 Ñí¹ jáun² ca³ma³hɨen²¹ tsú² tun³ló³² jmáɨ¹ jɨ³
tun³ló³² nie³, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ lɨ³ ñí¹cuóunh²¹.

3 Jáun^{2} tsá^{2} cá^{2} lau^{23} hí^{3} ca^{3}ma^{3}janh^{32} ñí^{1}con^{2} Jesús
hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Ní^{1}juáh^{3} tson^{2} bíh^{1} hnú^{2} Jon^{2} Dió^{32}, jmu^{3} neh^{21}
hi^{3} quɨ́n^{1} lá^{2} jeinh^{21} *hí^{3} cuú^{2}miih^{21}.

4 Tɨ^{3}la^{3} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32} rá^{1}juáh^{3}: “Jun^{3}juáh^{13}
jmáh^{3}la^{3} cun^{3}quionh^{3} hí^{3} yáh^{3} lɨ́^{13} zian^{2}
tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}, quí^{1} ja^{3}bí^{1} cun^{3}quionh^{3} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32}
jáɨ^{13} hi^{3} hleh^{32} Dió^{32} bíh^{1} siáh^{3}”.

5 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hláɨnh^{1} hí^{3} ca^{3}jau^{3} tɨ^{3} Jerusalén
juú^{2} hɨ́en^{1}, jáun^{2} ca^{3}di^{3}chin^{3} dí^{2} Jesús tsáɨh^{3} cuáh^{32}
chín^{1},

6 hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Ní^{1}juáh^{3} tson^{2} cu^{3}tí^{3} hi^{3} hnú^{2} Jon^{2} Dió^{32}, tanh^{2}
la^{3} tɨ^{3} hué^{32} ó^{32} neh^{21}; quí^{1} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32}
rá^{1}juáh^{3}:
Dió^{32} zen^{3} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} hi^{3} jmu^{3} hua^{3}hí^{13} hnú^{2};
hi^{3} ziau^{3} tsú^{2} hnú^{2} cun^{3}quionh^{3} cuo^{2} hmóu^{32},
quí^{1} nɨ́^{2} lɨ́^{1} ca^{3}cuɨ́h^{3} tanh^{1} hnú^{2} cun^{3}quionh^{3} quɨ́n^{1}.

7 Tɨ^{3}la^{3} Jesús né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Ja^{3}bí^{1} ñí^{1} Sí^{2} jáun^{2} siáh^{3} rá^{1}juáh^{3}: “Ha^{3} lɨ́^{2} cá^{2} lɨ́^{2}
lan^{3} hnú^{2} Dió^{32} Juóuh^{32}”.

8 Siáh^{3} siáh^{3} cu^{3} jéin^{32} ca^{3}ñí^{1}jau^{2} tsá^{2} hláɨnh^{1}
cáun^{2} tsɨ^{3} máh^{3} ñe^{1} lɨ́n^{21}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}hɨ́eh^{3}
dí^{2} Jesús la^{3}jɨ́^{32} juú^{2} ñí^{1} ná^{1}hu^{21} cuo^{2} tsá^{2} ná^{1}ho^{2} ta^{21}
tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} jɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} zia^{32} quioh^{21} tsá^{2}
hí^{3} nɨ́^{2} siáh^{3};

9 hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} siáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jná[13] chá[13] la[3]jɨ́[32] hi[3] jniá[3] nɨ́[2] jo[3]cuonh[2] hnú[2]
nɨ́[1]juáh[3] hi[3] dí[1]jñih[21] hnú[2] ta[3] ñi[32] jná[13], jɨ[3] hi[3]
má[1]tsú[1] má[1]jauh[21] nú[2] jná[13].
10 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]záɨh[3] Jesús tsá[2] hláɨnh[1] la[3] lá[2]:
—Cuánh[2] quián[13] *Satanás, quí[1] ñí[1] Sí[2] quioh[21]
Dió[32] rá[1]juáh[3]: “Ma[3]tsú[1] ma[3]jonh[21] Dió[32] Juóuh[32],
hi[3] ñí[1] jɨ́[21]la[3] jan[2] tán[1] hí[3] bíh[1] má[1]cú[1] má[1]haɨn[21]
nú[2]”.
11 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]náu[2] tsá[2] hláɨnh[1] tɨ[3] có[32] ñí[1]con[2]
Jesús, hi[3] jáun[2] cua[3]taunh[21] tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] Dió[32] hi[3]
cua[3]ma[3]cón[32] Jesús.

Jesús má[2]liáu[32] tá[13] hué[13] Galilea
(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

12 Jmɨ́[1] ca[3]náɨ[32] Jesús hi[3] Juan[2] tsá[2] ziau[2] jmáɨ[2]
má[2]cuá[1]hún[1] hñu[3]mí[1]ñí[2], jáun[2] ngah[3] dí[2] tɨ[3] hué[13]
Galilea.
13 Tɨ[3]la[3] tiú[2]uú[2] ca[3]cuá[3] yáh[3] tsú[2] já[1] juú[2] Nazaret
má[1]ná[1], quí[1] já[1] juú[2] Capernaum bíh[1] ngau[3] tsú[2]
cú[2]jueh[32] hi[3] ca[3]ñí[1]cuá[2], cáun[2] juú[2] nio[2] can[32] jmáɨ[2]
lɨ́[1] ná[1]ho[3], ñí[1] má[2]can[32] hué[13] juú[2] Zabulón quionh[3]
juú[2] Neftalí.
14 Hi[3] jáun[2] ca[3]lɨ[3]tí[3] la[3] cun[3] hi[3] ca[3]juáh[3] hla[1]
Isaías *tɨ[32] jë[1] Dió[32] jmɨ́[1] ca[3]juáh[3] jáun[2] la[3] lá[2]:
15 Tsá[2] hué[32] Zabulón quionh[3] tsá[2] hué[32] Neftalí,
tsá[2] zian[2] hué[32] nio[2] hú[1] juɨ[32] tɨ[3] can[32] jmɨ́[2]miih[21],
tsá[2] zian[2] jo[21] cua[3] Jordán, juɨ[32] ñí[1] hia[32] hiú[2],
la[3] má[2]quionh[3] tsá[2] zian[2] hué[13] Galilea ñí[1]
má[2]tionh[2] *tsá[2]cá[2]jo[21],
16 la[3]jɨ́n[32] tsá[2] nɨ́[2], tsá[2] qui[3] tionh[2] nɨ́[2] ñí[1] já[1]niéi[2]
ca[3]jɨ́e[3] cáun[2] joh[1] zɨ́n[3] lɨ́n[32];

hi³ jáun² tsá² nɨ́², tsá² tionh² ñí¹ quian² heinh²¹
quioh²¹ hmú³²,
má²ca³táɨn³ cáun² joh¹ hi³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ joh¹ quioh²¹
cáun² jmáɨ¹ hmaɨ²¹ hi³ ca³jniá³² siáh³.
17 Hi³ jáun² né³, la³ cun³ jmáɨ¹ jáun² bíh¹
ca³ma³liáu³² Jesús hi³ hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³²
hi³ juáh³:
—Za¹ náh² jmɨ́¹ honh², quí¹ má²ca³ma³jnia² bíh¹
Dió³² Tsá² má²cuá¹hiáun¹ hi³ lɨ́n¹³ Re²¹.

Jesús téh²³ quiun³ tsá² zanh²³ jáh³ jmáɨ²
(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

18 Jáun² jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ cuá¹ngɨ³² Jesús can³² jmáɨ²
lɨ́¹ ná¹ho³ hué¹³ Galilea; ñí¹ jáun² né³ ca³jɨ́en³² gon³
tsá² má²túnˀ² raɨnh²¹, jan² tsá² jmɨ́¹ jmáɨ² Sí¹mu²¹
tsá² ca³lɨ³ jmáɨ² siáh³ Pé¹, hi³ tsá² jan² né³ jmáɨ²
Tre²¹. Tsá² hí³ jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² zanh²³ juo¹³, hi³ jáun²
jmɨ́¹ ná¹tón³² hmá³ quioh²¹ chu³ jmáɨ².
19 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:
—Ñá²táunh¹ náh² cu³hna³² jná¹³, hi³ jáun² la³jmɨ́¹
jáun²³ náh² nɨ́² juo¹³ janh²¹ náh² siáh³ tsá²mɨ³cuóun²
hi³ tónh³² jo³uón³² jná¹³.
20 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³chá³ tsá² hí³
tɨ³ có³² hmá³ jáun² quioh²¹ hi³ ja³taunh²¹ cu³hna²¹
hí³ dí².
21 Tɨ³ chí¹ján³ jáun² ca³lá² ca³jɨ́en³² siáh³ Jesús
cónh³í¹ gon³ tsá² má²túnˀ² raɨnh²¹: Jacobo jon²
Zebedeo quionh³ Juan² dá¹jon²¹. Tsá² hí³ jmɨ́¹
tiáunh¹ hñu³ mu² quionh³ jméɨ², hi³ ná¹rauh³²
hmá³ quioh²¹. Hi³ jáun² Jesús ca³teh³ siáh³ tsá² hí³,

22 hi^{3} jáun^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}quiú^{2} tsú^{2}
mu^{2} quioh^{21} hi^{3} ca^{3}chan^{3} tsú^{2} siáh^{3} jméi^{2}, hi^{3} jáun^{2}
ja^{3}taunh^{21} cu^{3}hna^{21} Jesús.

Jmah^{23} Jesús juóun^{32} tsá^{2} tsáun^{1}
(Marcos 3:7-12; Lucas 6:17-19)

23 Hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} jmɨ́^{1} cuá^{1}tɨ́^{2} cuá^{1}ngɨ^{32} Jesús
tá^{1} cáun^{2} hué^{13} Galilea hi^{3} má^{2}tɨn^{2} tsáu^{2} hñu^{3}
cuáh^{32} quioh^{21} tsá^{2} *judíos hi^{3} táun^{3} ma^{3} quin^{32}
ma^{3} caun^{32} juú^{2}, hi^{3} hleh^{32} jú^{1} chú^{32} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3}
Dió^{32} má^{2}cuá^{1}hinh^{23} tsáu^{2} jo^{3}cuo^{2}, jɨ^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} jmah^{23}
siáh^{3} tsáu^{2} ca^{3}la^{3} jáh^{3} dú^{1} ñí^{1} mɨ́^{1}uɨ́^{3} hi^{3} ná^{1}zian^{2}
tsú^{2}.
24 Ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} bíh^{1} tsáu^{2} tá^{1} cáun^{2} hué^{32} Siria la^{3}
cun^{3} ta^{21} hi^{3} jmu^{2} Jesús, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}cua^{3}jan^{2} tsú^{2}
la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}má^{2}tso^{2} tsɨ́^{3} la^{3}jáh^{3} dúh^{1} ñí^{1}
hi^{3} hlah^{3}, mɨ́^{1}uɨ́^{3}, hi^{3} cúh^{2} hi^{3} uóu^{32}; tsá^{2} tiáunh^{1}
jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3}, tsá^{2} ná^{1}jau^{2} mɨ́^{1}uɨ́^{3} tsá^{1} lɨ́^{1}
jún^{23} jɨ^{3} tsá^{2} hma^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}. Hi^{3} jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} bíh^{1}
tsá^{2} hí^{3} ca^{3}jmah^{3} Jesús.
25 Hi^{3} jáun^{2} juóun^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsáu^{2} ja^{3}taunh^{21}
cu^{3}hna^{21} tsú^{2}, tsá^{2} zian^{2} Galilea, tsá^{2} zian^{2} la^{3}cáun^{2}
ñí^{1} tioh^{3} jáun^{2} tá^{1} quia^{3} juú^{2} míh^{1} tiá^{2} cu^{3}tsa^{32}, tsá^{2}
Jerusalén, jɨ^{3} tsá^{2} hɨ́n^{13} tɨ^{3} Judea nɨ́^{2}, jɨ^{3} tsá^{2} zian^{2} tɨ^{3}
jo^{21} cua^{3} Jordán tɨ^{3} juɨ^{32} ñí^{1} hia^{32} hiú^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}.

5

Jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}ma^{3}ta^{2} Jesús tsɨ^{3} máh^{3}

1 Jmɨ́^{1} ca^{3}jɨ́en^{32} jáun^{2} Jesús la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} hí^{3} né^{3},
ca^{3}uú^{3} tsɨ^{3} máh^{3} hi^{3} jáun^{2} ca^{3}cuá^{3} ñí^{1} jáun^{2}. Jáun^{2}

tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2} ca^{3}tiánh^{3} la^{3} cu^{3} la^{3} jéin^{3} ñí^{1} cuá^{3};

2 hi^{3} jáun^{2} Jesús ca^{3}ma^{3}liáu^{32} hi^{3} má^{2}tɨn^{2} tsá^{2} hí^{3} jáɨ^{13} lá^{2}:

Tsá^{2} lɨ́^{13} zian^{2} re^{2} tɨn^{2}
(Lucas 6:20-23)

3 —Jlánh^{1} jmɨ́^{1} ren^{2} tsá^{2} má^{2}ca^{3}lɨ^{3}tsɨn^{2} hi^{3} tia^{3}mii^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} quioh^{21} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}, quí^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} tónh^{32} jo^{3}cuo^{2} tsú^{2}.

4 ”Jlánh^{1} jmɨ́^{1} ren^{2} tsá^{2} nio^{2} hlah^{3} tsɨ́^{3}, quí^{1} Dió^{32} bíh^{1} Tsá^{2} chá^{32} re^{2} tsɨ́^{3} tsú^{2}.

5 ”Jlánh^{1} jmɨ́^{1} ren^{2} tsá^{2} tsɨ́^{1}juɨ́^{3}, quí^{1} hí^{3} bíh^{1} tsa^{3}tiánh^{2} cáun^{2} mɨ^{3}cuú^{2} ñí^{1} má^{2}ca^{3}jmú^{3} Dió^{32} jáɨ^{13} hi^{3} cué^{32}.

6 ”Jlánh^{1} jmɨ́^{1} ren^{2} tsá^{2} dí^{1}quian^{1} hi^{3} ma^{3}zian^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} Dió^{32}, la^{3}juah^{21} dúh^{1} hi^{3} ñí^{1}cuóunh^{21} jɨ^{3} hi^{3} hí^{1}quiéin^{2} tsɨ́^{3}, quí^{1} Dió^{32} bíh^{1} jmu^{3} hi^{3} conh^{21} hñu^{3} jmɨ́^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsú^{2}.

7 ”Jlánh^{1} jmɨ́^{1} ren^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} ja^{32} mií^{3} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} siánh^{3}, quí^{1} ja^{3}bí^{1} Dió^{32} já^{32} siáh^{3} mií^{3} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3}.

8 ”Jlánh^{1} jmɨ́^{1} ren^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} jɨ^{2} hñu^{3} tsɨ́^{3}, quí^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} lɨ́^{13} jɨen^{32} Dió^{32}.

9 ”Jlánh^{1} jmɨ́^{1} ren^{2} tsá^{2} jmu^{2} hi^{3} niau^{21} tie^{3} ja^{1} quioh^{21} tsáu^{2}, quí^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} lɨ́^{13} juáh^{3} Dió^{32} hi^{3} jon^{2}.

10 ”Jlánh^{1} jmɨ́^{1} ren^{2} tsá^{2} má^{2}tso^{2} tsɨ́^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} jmoh^{23} tsáu^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} hnió^{3} jmu^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnió^{3} Dió^{32}, quí^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} tónh^{32} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}.

11 ”Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² hnoh² nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ quiú² jmɨ́¹ je²³ tsáu², hi³ ca³la³ hi³ hɨ́¹ tsa¹ tsú² hnoh², jɨ³ nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ hleh³² tsú² la³jáh³ dúh¹ ñí¹ jú¹ tɨ́¹jáɨ² quián¹³ hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³.

12 Ma³hiún¹³ náh² honh², tsɨnh¹ náh² jmu³, quí¹ hñu³mɨ³cuú² hián¹³ náh² cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²; quí¹ la³ nɨ́² bíh¹ ca³jmúh³² tsú² uá²jaɨ³² tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² ca³lɨ³zian² jmɨ́¹tin² la³ cónh³ bíh¹ hnoh².

Ñí¹, jɨ³ joh¹ sɨ́² hi³ ca³tɨn¹ hngá¹máh³
(Marcos 4:21-23; 9:50; Lucas 8:16-17; 14:34-35)

13 ”Hnoh² bíh¹ lɨ́n³ ñí¹ ñí¹con² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ la³ ca³lɨ³ máɨh³ bíh¹ ñí¹ né³, ¿lánh³ yáh³ rón³² lɨ́¹³ jmóuh³² tsú² hi³ jáun² lɨ³ ñeh¹ siáh³? Tiú²uú² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³; cáun² má²cuɨ́³ bíh¹ tsú², hi³ jáun² ñí¹ jáun² ha³ zóh³² tsáu².

14 ”Hnoh² bíh¹ lɨ́n³ joh¹ sɨ́² ñí¹con² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². Jáun² né³, jmú¹³ jáɨ¹³: Cáun² juú² nio² ñí¹ lɨ́³ tsáɨh³ máh³, tiá² lɨ́¹³ yáh³ hính³².

15 Sa³jun³ héinh²³ yáh³ tsú² cáun² sɨ́² hi³ jáun² zih³² tɨ³ ñeh² cáun² tsɨ́¹ cuó²; tɨ³la³ ñí¹ ñe¹ bíh¹ dí²chí³ tsú², hi³ jáun² taɨn²¹ joh¹ la³jɨ́n³² tsá² tionh² ñéih³.

16 Ja³bí¹ la³ jáun² hnoh² uá²jaɨ³², jmu³ náh² hi³ taɨ²¹ joh¹ quián¹³ náh² ñí¹con² tsáu², hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³jɨ́e³ tsáu² la³jɨ́³² hi³ chu²¹ hi³ jmuh³² hnoh² jáun², hi³ jáun² ma³quien² tsú² Ñeh² hnoh² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú².

Jesús má²ta² lánh³ lɨ́³ héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés

17 ”Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ́n¹³ hnoh² hi³ jná¹³ cuan³ hi³
má¹tauh²¹ ná¹ héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés, sa³jun³
hi³ ja³ma³tauh²¹ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ ca³ma³ta² jáun² tsá²
ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² yáh³; quí¹ jun³juáh¹³
hi³ ja³ma³tauh²¹ yáh³ jná¹³ jáɨ¹³ jáun², quí¹ tɨ³
ja³ma³tson¹³ jná¹³ la³ cun³ hi³ hnió³ juáh³ bíh¹.
18 Quí¹ jú¹ tson² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³
uá¹ cun³ má²já²hín³ la³jɨ́³² hi³ jniá³ chi³cuú² la³
má²quionh³ hngá¹máh³ lá², tiá² lɨ́¹³ yáh³ tsa³hín³ hí¹
cáun² huéh³ quioh²¹ liei²¹, sa³jun³ hí¹ cáun² máɨ³
pih²¹ quioh²¹ huéh³ jáun², ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹
jmáɨ¹ hi³ lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹ lɨ́¹³.
19 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² ta²¹
haɨh²¹ lɨ³ua³ cáun² héih³² hi³ rá¹lɨ́³ jáun², uá¹jinh¹
cáun² hi³ tiá² lin¹ nga³ quien², hi³ záɨh³² tsú² siáh³
tsáu² hi³ tiá² hniáuh³² tónh³² ta²¹, hi³ jáun² má²lɨ́n³
bíh¹ tsú² jan² tsá² tiá² lin¹ ñí¹ quien² ja¹ quioh²¹
la³jɨ́n³² tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³². Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá²
má²tí³² héih³² jáun² né³, jɨ³ hi³ hɨeh³² siáh³ tsá²
siánh³ hi³ jmu³ la³ jáun², tsá² la³ hí³ bíh¹ lɨ́n³ jan²
tsá² quien² ja¹ quioh²¹ la³jɨ́n³² tsá² tónh³² jo³cuo²
Dió³².
20 Quí¹ juah³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ nɨ́¹juáh³
tiá² tɨ³ jlánh¹ bí¹ re² jmúh¹³ náh² hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³²
la³ cónh³ bíh¹ tɨ³² liei²¹ jɨ³ tsá² *fariseos, hi³ jáun²
jmɨ́¹lɨ́h³ bíh¹ tiá² lɨ́¹³ tonh²¹ náh² jo³cuo² Dió³².

Jesús hɨe³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² míh²³ tsɨ́³ (Lucas 12:57-59)

21 ”Hnoh² má²ca³niéih² hi³ hiauh³ tsá² haun³²
dí¹hio³ ñú²deh³ dí² héih³² hi³ lɨ́³ la³ lá²: “Ha³ lɨ́²

jngɨh^{3} tsáu^{2}, quí^{1} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} jngɨh^{2} tsáu^{2} ca^{3}tɨn^{1} tá^{1}tsɨn^{1} héih^{32}".

22 Tɨ^{3}la^{3} jná^{13} juah^{32}, hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} jmu^{2} hian^{2} ñí^{1}con^{2} raɨnh^{21}, cun^{3} tá^{1}tsɨn^{1} bíh^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3} héih^{32}. Nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} tú^{2} hión^{32} raɨnh^{21}, jáun^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} ná^{1}ho^{2} ta^{21} hi^{3} chín^{1} bíh^{1} tá^{1}tsɨn^{1} tsú^{2} héih^{32}; hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} zaɨh^{32} raɨnh^{21} tsá^{2} lín^{1} ja^{3} juón^{1}, háɨnh^{13} tsó^{32} ja^{1} sɨ́^{2} quiu^{3}juóu^{32} bíh^{1} tsú^{2}.

23 "Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} jmɨ́^{1} zia^{32} hi^{3} cuá^{1}cánh^{1} hnú^{2} ñí^{1}hiú^{13} hi^{3} cuá^{1}cuéh^{3} nú^{2} Dió^{32}, hi^{3} tá^{1}la^{3} má^{2}zenh^{2} nú^{2} ñí^{1} jáun^{2} né^{3} tsau^{3} honh^{2} hnú^{2} hi^{3} zian^{2} jan^{2} renh^{2} hnú^{2} hi^{3} hau^{2} nú^{2},

24 chá^{1} tín^{2} hi^{3} quiánh^{1} jáun^{2} có^{32} ñí^{1}hiú^{13} jáun^{2}, hi^{3} cuánh^{2} tín^{2} hi^{3} cuá^{1}jmuh^{3} nú^{2} hi^{3} niau^{21} tie^{3} ja^{1} quián^{13} nú^{2} quiúnh^{1} renh^{2}. Má^{1}jáun^{2} má^{2}ñeih^{21} hnú^{2} siáh^{3} ñí^{1}hiú^{13} hi^{3} ñá^{1}ma^{3}jnia^{13} nú^{2} hi^{3} quiánh^{1} jáun^{2}.

25 "Nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} ca^{3}hna^{3} hnú^{2} ñí^{1}ta^{21}, hi^{3} jáun^{2} jau^{3} tsú^{2} hnú^{2} ta^{3} ñí^{1} tsá^{2}tan^{21}, ma^{3}ré^{13} náh^{2} jáɨ^{13} tá^{1}la^{3} hí^{1}cua^{3}táunh^{1} náh^{2} jáun^{2} hú^{1} juɨ^{32} quiúnh^{1} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} tsa^{3}jau^{2} tsú^{2} ta^{3} ñí^{1} tsá^{2} lɨ́n^{3} jue^{21}; quí^{1} nɨ́^{2} lɨ́^{1} ca^{3}cue^{3} hnú^{2} jue^{21} hí^{3} tsá^{2} tú^{2}jáɨ^{13} hi^{3} tsa^{3}tiaunh^{2} tsú^{2} hnú^{2} hñu^{3}mí^{1}ñí^{2}.

26 Juanh^{32} jná^{13} hi^{3} tiá^{2} cáun^{2} lɨ́^{1} liáun^{3} yáh^{3} hnú^{2}, ca^{3}la^{3} tɨ^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}ma^{3}hmah^{21} hnú^{2} jɨ^{3}lɨ^{32} máh^{3}.

Jesús hɨe^{32} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} juón^{1}

27 "Hnoh^{2} má^{2}ca^{3}niéih^{2} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} tsú^{2} la^{3} lá^{2}: "Ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} jmú^{2} lɨ́^{1} cuó^{3}".

28 Tɨ^{3}la^{3} jná^{13} juanh^{32} hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} jɨ́en^{32} tsá^{2}mɨ^{3} hi^{3} hu^{21} hlah^{3} tsɨ́^{3}, má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} bíh^{1} tsú^{2} tso^{3} hñu^{3} tsɨ́^{3} quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}.

29 ”Nɨ́^{1}juáh^{3} mɨ́^{1}máh^{1} tɨ^{3} cuá^{2} chu^{21} nú^{2} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} hi^{3} ca^{3}tánh^{3} nú^{2} tso^{3}, chí^{3} cú^{2}jueh^{32} hi^{3} jáun^{2} tiáun^{2} ñí^{1} uóunh^{3}; quí^{1} tɨ^{3} re^{2} bíh^{1} hi^{3} tsa^{3}hín^{3} cá^{2} máɨ^{3} mɨ́^{1}máh^{1} nú^{2} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hi^{3} tsa^{3}háɨn^{3} nú^{2} tá^{1} jan^{2} quiu^{3}juóu^{32}.

30 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} cuá^{2} chu^{21} quián^{13} nú^{2} jmu^{2} siáh^{3} hi^{3} tanh^{32} hnú^{2} tso^{3}, hná^{1} cú^{2}jueh^{32}, hi^{3} jáun^{2} tiáun^{2} ñí^{1} uóunh^{3}; quí^{1} tɨ^{3} re^{2} bíh^{1} hi^{3} tsa^{3}háɨ^{3} cáun^{2} cuonh^{2} hnú^{2} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hi^{3} cuóh^{13} hnú^{2} tá^{1} jan^{2} quiu^{3}juóu^{32}.

Jesús hɨe^{32} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} hnió^{3} tun^{3} ñí^{2}cuo^{2}
(Mateo 19:3-11; Marcos 10:2-12; Lucas 16:18; 1 Corintios 7:10-16)

31 ”Ja^{3}bí^{1} jáɨ^{13} lá^{2} siáh^{3} juáh^{23} tsáu^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}tin^{2}: “Lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} hnió^{3} tsáun^{3} quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{2}cuo^{2}, hniáuh^{32} bíh^{1} cuéh^{32} tsú^{2} ñí^{2}cuo^{2} cáun^{2} sí^{2} hi^{3} lin^{1} hi^{3} ca^{3}tsáun^{3} tsú^{2}”.

32 Tɨ^{3}la^{3} jná^{13} juanh^{32} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2} hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} hnió^{3} tun^{3} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{2}cuo^{2} ta^{3} tiá^{2} lin^{1} zia^{32} jáɨ^{13} he^{3} tso^{3} lɨ́^{2}jmú^{3} quionh^{3} tsá^{2}ñuh^{2} siánh^{3}, cun^{3}quionh^{3} la^{3} jáun^{2} má^{2}cueh^{32} tsú^{2} tsú^{2} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{3} juón^{1} bíh^{1}; hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} jéinh^{32} cuo^{2} quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2} má^{2}ca^{3}tsáun^{3} quionh^{3} ñí^{2}cuo^{2} né^{3}, jáun^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3} má^{2}lɨ́n^{3} jan^{2} tsá^{2} juón^{1} bíh^{1} siáh^{3}.

Jesús hɨe^{32} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} lɨ́^{1} hɨen^{2} Dió^{32}

33 ”Ja^{3}bí^{1} má^{2}ca^{3}niéih^{2} hnoh^{2} hi^{3} tsá^{2}haun^{32} hi-
auh^{3} héih^{32} lá^{2} jmɨ́^{1}tin^{2}: “Ha^{3} lɨ́^{2} tsunh^{21} jáɨ^{13}
hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}jmuh^{3} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}, la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3}
má^{2}lɨ́^{2}ma^{3}tson^{13} nú^{2} jáun^{2} ñí^{1}con^{2} tsú^{2}”.
34 Tɨ^{3}la^{3} jná^{13} juanh^{32} hi^{3} hí^{1} cáun^{2} bíh^{1} hi^{3} tiá^{2}
hniáuh^{32} hɨ́eh^{1} náh^{2}. Ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} ma^{3}tson^{13} jáɨ^{13}
quián^{13} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} hɨeh^{32} náh^{2} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2},
quí^{1} ñí^{1} jáun^{2} bíh^{1} ñí^{1} cuá^{1}quien^{2} Dió^{32};
35 sa^{3}jun^{3} hniáuh^{32} má^{1}tson^{13} náh^{2} jáɨ^{13} quián^{13}
cun^{3}quionh^{3} hi^{3} hɨeh^{32} náh^{2} hngá^{1}máh^{3} lá^{2}, quí^{1} ñí^{1}
hué^{21} lá^{2} dá^{2} lɨ́^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} cáun^{2} ñí^{1} ná^{1}tsɨn^{1} ta^{3}
bíh^{1} Dió^{32}; hi^{3} sa^{3}jun^{3} hniáuh^{32} má^{1}tson^{13} náh^{2} jáɨ^{13}
quián^{13} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} hɨeh^{32} náh^{2} juú^{2} Jerusalén,
quí^{1} ñí^{1} jáun^{2} dá^{2} ca^{3}tɨn^{1} Re^{21} Tsá^{2} chín^{1} bíh^{1}.
36 Ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} ma^{3}tson^{13} jáɨ^{13} quián^{13} cun^{3}quionh^{3}
hi^{3} hɨeh^{32} hnú^{2} chinh^{32}, quí^{1} hí^{1} cá^{2} máɨh^{32} yáh^{3}
jñú^{2} chinh^{32} hnú^{2} tiá^{2} lɨ́^{13} tiáu^{2} ho^{3} liáh^{2} hi^{3} jmúh^{13}
nú^{2} huen^{2}.
37 Ñí^{1} jɨ́^{21}la^{3} ti^{3} hniáuh^{32} juáh^{13} hnú^{2}: “Ján^{3}”,
ho^{3}lá^{2}dá^{2}: “Já^{1}han^{21}” bíh^{1}; quí^{1} la^{3}jɨ́^{32} jáɨ^{13} hi^{3}
lɨ́^{1} má^{2}ná^{2}tsɨn^{3} tsú^{2} ñí^{1} jáɨ^{13} nɨ́^{2} ja^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}
hláɨnh^{1} bíh^{1}.

Jesús hɨe^{32} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} jeinh^{32} tsú^{2}
(Lucas 6:29-30)

38 ”Hnoh^{2} má^{2}ca^{3}niéih^{2} náh^{2} jáɨ^{13} hi^{3} qui^{3} juáh^{23}
tsú^{2} jáun^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}tin^{2}: “Hniáuh^{32} jéinh^{32} tsú^{2}
la^{3} cun^{3} rón^{32} lɨ́^{3} hi^{3} ca^{3}quiúnh^{32}, uá^{1}la^{3} cun^{3} mɨ́^{1}ñí^{1}
tsú^{2}, nɨ́^{1}juáh^{3} ca^{3}hliah^{3} tsú^{2} mɨ́^{1}ñí^{1} raɨnh^{21}, ja^{3}bí^{1} la^{3}
jáun^{2} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} ján^{1} tsú^{2} uá^{2}jaɨ^{32}”.

39 Tɨ^{3}la^{3} jná^{13} juanh^{32} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}: Ha^{3} lɨ́^{2} jéinh^{1}
náh^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hian^{2} tsɨ́^{3}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2}
pá^{23} cá^{2} jo^{21} máh^{1} náh^{2}, tɨ^{3} cuéh^{3} tsú^{2} siáh^{3} tɨ^{3} cá^{2}
jo^{21} cáun^{2} cuɨ́^{1} pá^{13}.
40 Nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} hnió^{3} hna^{3} hnú^{2} ñí^{1}ta^{21}, hi^{3}
hnió^{3} tsú^{2} quin^{3} hanh^{2} nú^{2}, cuéh^{3} tsú^{2} la^{3} jɨ^{3} hmɨh^{32}
cháu^{3} quián^{13}.
41 Nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} dí^{2}quiaun^{3} hnú^{2} jmáɨ^{1} hi^{3}
cánh^{1} hnú^{2} lio^{21} ñí^{1} tí^{3} cú^{2} mei^{21} quin^{2} ta^{3} tsú^{2}, tɨ^{3}
re^{2} quián^{2} ñí^{1} tí^{3} tenh^{3} cu^{3} jáun^{2}.
42 Lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} zia^{32} hi^{3} mɨ^{32} ñí^{1}con^{2} hnú^{2},
cuéh^{3} tsú^{2}, hi^{3} ha^{3} lɨ́^{2} ma^{3}zian^{13} siáh^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}
zia^{32} hi^{3} chí^{2} ñí^{1}con^{2} nú^{2}.

Hniáuh^{32} hnio^{3} tsú^{2} tsá^{2} hau^{2}
(Lucas 6:27-36)

43 ”Ja^{3}bí^{1} má^{2}ca^{3}niéih^{2} hnoh^{2} hi^{3} juáh^{23} tsú^{2} la^{3}
cun^{3} jmɨ́^{1}tin^{2}: “Ma^{3}hno^{1} tsá^{2} re^{2} juónh^{32} quiúnh^{1},
tɨ^{3}la^{3} hon^{2} nú^{2} jmu^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hau^{2} nú^{2}”.
44 Tɨ^{3}la^{3} jná^{13} juah^{32}: Ma^{3}hno^{1} náh^{2} tsá^{2} jmu^{2}
hian^{2} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} náh^{2}, [hi^{3} chu^{21} jéinh^{1} náh^{2} ñí^{1}con^{2}
tsá^{2} chú^{2} juóu^{32}, jmu^{3} náh^{2} hi^{3} chú^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}
hau^{2},] Dió^{32} lienh^{1} quioh^{21} [tsá^{2} quiú^{2} je^{23} jɨ^{3}] tsá^{2}
jmu^{2} hian^{2} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} nú^{2}.
45 Jáun^{2} la^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} lɨ^{3} lin^{1} hi^{3} tson^{2} lɨ́n^{3} hnoh^{2} jon^{2}
Dió^{32} Ñeh^{2} náh^{2}, Tsá^{2} cuá^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}; quí^{1} hí^{3} dá^{2}
jmu^{2} hi^{3} taɨn^{32} hiú^{2} tsá^{2} chun^{1} la^{3} jɨ^{3} tsá^{2} hláɨh^{1} nɨ́^{2}
siáh^{3}, hi^{3} zen^{2} tsú^{2} siáh^{3} jmɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} zian^{2} la^{3}
cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} dí^{2}, la^{3} jɨ^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} zian^{2} cun^{3} tɨn^{2}
tsɨ́^{3} hmóu^{32} nɨ́^{2} siáh^{3}.

46 Su^{3}uú^{2} lɨ́^{1} lɨ́n^{23} náh^{2} hi^{3} zia^{32} hi^{3} hián^{13} cun^{3}ñí^{1}
hi^{3} hno^{3} náh^{2} jmáh^{3}la^{3} tsá^{2} hniau^{3} náh^{2} hmóu^{32}.
Quí^{1} hí^{1} la^{3} tɨ^{3} *tsá^{2} chi^{2} hmah^{21} yáh^{3} jmu^{2} la^{3} jáun^{2}.
47 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} cuen^{23} hnoh^{2} Dió^{32} jmáh^{3}la^{3} tsá^{2}
juónh^{32} náh^{2} re^{2} quiúnh^{1}, ¿he^{3} dá^{2} hi^{3} chu^{21} jmuh^{32}
náh^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} jáun^{2}? Quí^{1} hí^{1} la^{3} tɨ^{3} tsá^{2} tiá^{2}
cuóun^{32} Dió^{32} yáh^{3} ná^{1}jmu^{2} la^{3} jáun^{2}.
48 Jmu^{3} náh^{2} chun^{1} la^{3}jmɨ́^{1} chun^{1} Ñeh^{2} náh^{2} Tsá^{2}
cuá^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}.

6

Jesús hɨe^{32} he^{3} lánh^{3} lɨ́^{3} ta^{21} chu^{21}

1 ”Ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} ma^{3}ti^{21} náh^{2} cuáh^{32} jmáh^{3}la^{3} ñí^{1} jɨ́e^{23}
tsáu^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} hniá^{1} náh^{2} hi^{3} jɨ́e^{3} tsáu^{2} lánh^{3}
jmuh^{32} náh^{2}. Quí^{1} hí^{1} cáun^{2} yáh^{3} tiú^{2}uú^{2} hi^{3} hián^{13}
náh^{2} ñí^{1}con^{2} Ñeh^{2} Tsá^{2} cuá^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}, nɨ́^{1}juáh^{3}
la^{3} jáun^{2} la^{3} jmuh^{32} náh^{2}.
2 ”Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1}, nɨ́^{1}juáh^{3} jmɨ́^{1} ma^{3}hon^{1}
hnú^{2} tsá^{2} lɨ^{3}hniauh^{23} ñí^{1}con^{2}, ha^{3} lɨ́^{2} jmu^{2} hnú^{2}
chú^{1}ja^{21} ñí^{1}con^{2} ca^{3}la^{3} jánh^{3} dú^{1} tsáu^{2}, tsá^{2} zian^{2} ja^{1}
hñú^{3} jɨ^{3} tsá^{2} tiáunh^{1} hñu^{3} cuáh^{32} nɨ́^{2} la^{3}jmɨ́^{1} jmu^{2}
tsá^{2} lɨ́n^{3} la^{3} cá^{1} la^{3} jéinh^{1}, cun^{3}ñí^{1} hi^{3} hnió^{3} hi^{3}
hléh^{32} tsáu^{2} re^{2} quioh^{21}. Jú^{1} tson^{2} juanh^{32} jná^{13},
hi^{3} jɨ́^{32}la^{3} jú^{1} chu^{21} hi^{3} hléh^{32} jáun^{2} tsáu^{2} bíh^{1} jéi^{32}í^{1}
hiáuh^{3} tsú^{2}, ha^{3} tiú^{2}uú^{2} hi^{3} siáh^{3} zia^{32} yáh^{3}.
3 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}ma^{3}hon^{1} hnú^{2} tsá^{2}
lɨ^{3}hniauh^{23} ñí^{1}con^{2}, jmu^{3} la^{3} cun^{3} lɨ^{3} lɨ́^{13} hi^{3} hí^{1} jan^{2}
tiá^{2} hin^{2} lɨ^{3} ñi^{32}, uá^{1}jinh^{1} tsá^{2} jlánh^{1} re^{2} juónh^{32} náh^{2}
quiúnh^{1}.

4 Ta^{3}máɨh^{3} bíh^{1} hniáuh^{32} jmúh^{13} hnú^{2}, hi^{3} jáun^{2}
hián^{13} nú^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} cué^{32} Ñeh^{2} nú^{2}, Tsá^{2} jɨ́e^{23} la^{3}
cun^{3} hi^{3} jmuh^{32} nú^{2} jáun^{2}.

Jesús má^{2}ta^{2} he^{3} lánh^{3} liéinh^{32} tsú^{2} Dió^{32} (Mateo 7:7-11; Lucas 11:2-4)

5 ”Nɨ́^{1}juáh^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}lienh^{1} hnoh^{2} Dió^{32}, ha^{3} lɨ́^{2}
jmú^{2} náh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} jmu^{2} tsá^{2} lɨ́n^{3} la^{3} cá^{1} la^{3} jéinh^{1}, hi^{3}
zaɨn^{32} liéinh^{32} Dió^{32} ta^{3} ná^{1}táun^{3} ñí^{1} lɨ́^{3} hñu^{3} cuáh^{32}
quiú^{13} dí^{2} jɨ^{3} ñí^{1} lɨ́^{3} cuoh^{1} ja^{1} hñú^{3} nɨ́^{2} siáh^{3}, hi^{3} jáun^{2}
jɨ́e^{3} tsáu^{2}. Jú^{1} tson^{2} juanh^{32} jná^{13} hi^{3} jɨ́^{32}la^{3} jú^{1} chu^{21}
hi^{3} hléh^{32} jáun^{2} tsáu^{2} bíh^{1} jéi^{32}í^{1} hiáuh^{3} tsú^{2}, ha^{3}
tiú^{2}uú^{2} hi^{3} siáh^{3} zia^{32} yáh^{3}.

6 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}lienh^{1} hnú^{2} Dió^{32} né^{3}, hen^{2} ñéih^{3}
quián^{13} hi^{3} jnáɨ^{1} ho^{3}hñú^{13}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} zenh^{2} nú^{2}
jáun^{2} huen^{2} lienh^{1} Ñeh^{2}. Hi^{3} jáun^{2} la^{3} jáun^{2} zia^{32} hi^{3}
hián^{13} nú^{2} ñí^{1}con^{2} Ñeh^{2}, Tsá^{2} jɨ́e^{23} hi^{3} jmuh^{32} hnú^{2}
jáun^{2} ta^{3} conh^{1}.

7 ”Nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}lienh^{1} nú^{2} Dió^{32}, ha^{3} lɨ́^{2} hléh^{2} cú^{2}hiú^{2}
cú^{2}cuóh^{32} jáɨ^{13} tiá^{2} lin^{1} ñí^{1} jmu^{3} ta^{21} la^{3}jmɨ́^{1} jmu^{2}
tsá^{2} tiá^{2} Dió^{32} má^{2}cuóun^{32}, quí^{1} tsá^{2} hí^{3} lɨ́^{1} lɨ́n^{23} hi^{3}
cun^{3}quionh^{3} hi^{3} hleh^{32} jáun^{2} hliáun^{3} jáɨ^{13} lɨ́^{13} ne^{3}
Dió^{32}.

8 Lɨ́^{2} jmú^{2} náh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} jmu^{2} tsá^{2} hí^{3}; quí^{1} ñeh^{2} bí^{1}
hi^{3} mɨ́h^{13} náh^{2} má^{2}ñi^{32} bíh^{1} Ñeh^{2} náh^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} he^{3}
lɨ^{3}hniauh^{23} ñí^{1}con^{2} náh^{2}.

9 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, lienh^{1} náh^{2} Dió^{32} la^{3} lá^{2}:
Hnú^{2} Tia^{21}, Tsá^{2} ñíh^{3} nú^{2} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2},
cá^{2} ñí^{1} hi^{3} chu^{21} cuɨ́^{1} ná^{1}chan^{1} hi^{3} jmáɨ^{2} hnú^{2}.

10 Cuɨ́^{1} chau^{21} bíh^{1} jmáɨ^{1} hi^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} tónh^{32}
jo^{3}cuonh^{2} hnú^{2}.

Cuɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ ñí¹ hué²¹ lá² la³ cun³ hi³ hnáuh² hnú² jmúh¹³,
la³jmɨ́¹ lɨ́³ hñu³mɨ³cuú².
11 Cué¹ tiá³ má³² hi³ hniáuh³² ñí¹con² jnoh¹ né³²,
la³ cun³ hi³ qui³ hniáuh³² quiú¹³ jnoh¹ cun³ jmá² cun³ jnia³².
12 Chin³² tiá³ honh² ca³tɨ²¹ hi³ má²ca³hliáuh² jnoh¹,
la³jmɨ́¹ chin²³ jnoh¹ tsɨ́³ la³ cun³ hi³ má²ca³hliánh² tsáu² ñí¹con² jnoh¹.
13 Ma³hau¹ tiá³ jnoh¹ hi³ tiá² ca³ tiá² lau³ jnoh¹ tsá² hláɨnh¹,
liau¹ tiá³ jnoh¹ ñí¹con² pí³ quioh²¹ tsú².
[Quí¹ hnú² bíh¹ Tsá² hauh³² nú² jáɨ¹³ ñí¹con² ca³la³ jɨ³lɨ³²,
Tsá² pin³ cun³ tán¹ cun³ hián²,
Tsá² cuá¹quien² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².
Tson² bíh¹ la³ jáun²].

14 ”Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ hnoh² chíh¹ honh² tsáu¹³ tsá² jmu² hlah³ ñí¹con² náh², jáun² Ñeh² náh² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² chí¹³ uá²jaɨ³² tsɨ́³ tsáuh³ hnoh²;

15 tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² chin²³ yáh³ hnoh² honh² tsáu¹³ tsáu², jáun² sa³jun³ Ñeh² yáh³ hnoh² chin¹³ tsɨ́³ tsáuh³ hnoh².

Jesús hɨe³² ca³tɨ²¹ hi³ má²hɨen²¹ tsú²

16 ”Nɨ́¹ má¹ca³ma³hɨen²¹ hnoh², ha³ lɨ́² háɨ² náh² hlah³ máh¹ la³jmɨ́¹ jmu² tsá² lɨ́n³ la³ cá¹ la³ jéinh¹; quí¹ tsá² jmu² hí³ la³ jáun² dá² hnió³ jɨ́e³ tsáu² hi³ hí³ dí² ná¹má²hɨen²¹. Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ hi³ cun³ nɨ́² bíh¹ má²ca³táuh³ la³ cun³ hi³ hiáuh³ tsá² la³ hí³ nɨ́¹juáh³ la³ jáun².

17 Tɨ^{3}la^{3} hnú^{2} má^{1}na^{21}, nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}ma^{3}hɨen^{21} nú^{2},
ráɨn^{2} máh^{1} hi^{3} siáu^{1} siáh^{3} re^{2} chinh^{32},
18 hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} lɨ^{3}lieih^{21} tsáu^{2} hi^{3} hnú^{2}
ñi^{3}ma^{3}hɨen^{21} nú^{2}. Jɨ́^{32}la^{3} Ñeh^{2} hnú^{2}, Tsá^{2} zenh^{2}
quiúnh^{1} hnú^{2} ta^{3} tiá^{2} jniá^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ^{3} ñi^{32}; hi^{3}
jáun^{2} hí^{3} bíh^{1} zia^{32} hi^{3} cué^{32} ca^{3}tɨ^{21} la^{3} cun^{3} hi^{3}
jmuh^{32} hnú^{2} jáun^{2} ta^{3}máɨh^{3}.

Tsá^{2} má^{2}nióh^{32} hi^{3} quioh^{21} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} (Lucas 12:33-34)

19 ”Ha^{3} lɨ́^{2} jmú^{2} dí^{1}quiaunh^{21} honh^{2} hi^{3} lɨ^{3} zian^{2}
náh^{2} hliáun^{3} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}, ñí^{1} lɨ́^{13} tsa^{3}hín^{3} hi^{3}
quián^{13} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} cuh^{3} mí^{1}cháu^{2} jɨ^{3} hi^{3} hiá^{32}
juóuh^{32} nɨ́^{2}, jɨ^{3} ñí^{1} lɨ́^{13} hí^{3} háɨn^{2} hi^{3} han^{3}.
20 Tɨ^{3} re^{2} jmu^{3} náh^{2} pí^{3} hi^{3} lɨ^{3} zian^{2} náh^{2} hliáun^{3}
hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}, ñí^{1} tiá^{2} lɨ́^{13} hí^{3} mí^{1}cháu^{2} hi^{3} cuh^{3},
sa^{3}jun^{3} hiá^{32} juóuh^{32} siáh^{3}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} háɨn^{2} lɨ́^{13}
tónh^{32} siáh^{3} hi^{3} han^{3}.
21 Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} ñí^{1} nio^{1} hi^{3} quián^{13} náh^{2}, ñí^{1} jáun^{2}
bíh^{1} uá^{2}jaɨ^{32} cua^{3} jmɨ́^{2}chí^{3} quián^{13} náh^{2}.

Mɨ́^{1}ñí^{1} tsú^{2} cue^{32} joh^{1} quioh^{21} tá^{1} jan^{2} (Lucas 11:34-36)

22 ”Mɨ́^{1}ñí^{1} tsú^{2} lɨ́^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} cáun^{2} sɨ́^{2} quioh^{21} tá^{1}
jan^{2} tsú^{2}; jáun^{2} né^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} chu^{21} mɨ́^{1}máh^{1} hnú^{2},
jáun^{2} ñí^{1}con^{2} tá^{1} jan^{2} bíh^{1} nú^{2} zia^{32} joh^{1};
23 tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} jlánh^{1} la^{3} hláɨh^{1} mɨ́^{1}máh^{1} nú^{2} né^{3},
jáun^{2} tá^{1} jan^{2} bíh^{1} nú^{2} zenh^{2} já^{1}niéi^{2}. Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3}
cha^{3} jmɨ́^{1} lɨ́^{3} joh^{1} quián^{13} nú^{2} cáun^{2} já^{1}niéi^{2} bíh^{1}
la^{3} lɨ́^{3}, ¡cónh^{3} bíh^{1} tiá^{2} la^{3} lɨ́^{3} cáun^{2} já^{1}niéi^{2} hmíh^{2}
nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} jáun^{2}!

Dió^{32} jɨ^{3} quɨe^{3} nɨ́^{2}
(Lucas 16:13)

24 ”Hí^{1} jan^{2} tsáu^{2} tiá^{2} lɨ́^{13} ma^{3}tí^{32} ñí^{1}con^{2} gon^{3} juo^{13}, quí^{1} tiá^{2} tɨ^{21} yáh^{3} tsɨ́^{3} tsú^{2} tsá^{2} jan^{2}, hi^{3} tsá^{2} jan^{2} né^{3}, tɨ́^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsɨ́^{3} tsú^{2}; re^{2} lɨ́n^{32} bíh^{1} ma^{3}tí^{32} tsú^{2} héih^{32} quioh^{21} jan^{2}, hi^{3} tsá^{2} jan^{2} né^{3}, tiá^{2} ta^{21} tanh^{2} yáh^{3} tsú^{2}. Jáun^{2} né^{3}, cónh^{3} tiá^{2} lɨ́^{13} bíh^{1} hno^{3} náh^{2} Dió^{32} cu^{3}tsa^{32} quionh^{3} hi^{3} hniá^{1} náh^{2} hi^{3} zia^{32} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}.

Dió^{32} nióh^{32} hua^{3}hí^{13} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} jon^{2}
(Lucas 12:22-31)

25 ”Juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}: Ha^{3} lɨ́^{2} cuɨ́^{1} hi^{21} honh^{2} náh^{2} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} zian^{2} náh^{2}, ca^{3}tɨ^{21} ha^{3} jinh^{1} já^{32} má^{32} hi^{3} cúh^{13} náh^{2} ho^{3} jmáɨ^{2} hi^{3} húh^{13} náh^{2}, jɨ^{3} ha^{3} jinh^{1} já^{32} hmɨh^{32} hi^{3} quɨ́h^{13} náh^{2} siáh^{3}. ¿Há^{1} jun^{3}juáh^{13} jmɨ́^{2}chí^{3} quioh^{21} bíh^{1} tsú^{2} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2} la^{3} cónh^{3} bí^{1} má^{32} dúh^{1}; hi^{3} ngú^{3} quioh^{21} bíh^{1} tsú^{2} siáh^{3} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} ha^{1} tsú^{2}?

26 Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3} ha^{3} lánh^{3} zian^{2} quiuh^{21} tan^{32}, jáh^{3} tiá^{2} lin^{1} hi^{3} jñi^{32} hí^{1} cáun^{2}, sa^{3}jun^{3} zia^{32} bíh^{1} cáun^{2} hi^{3} lau^{32} quioh^{21} jáh^{3}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} zeh^{2} bíh^{1} siáh^{3} hñu^{3}cuɨ́^{3} quioh^{21}, tɨ^{3}la^{3} cun^{3} jáun^{2} zia^{32} bíh^{1} má^{32} hi^{3} cue^{32} Ñeh^{2} náh^{2} hi^{3} cúh^{2} jáh^{3}. ¡Tɨ^{3}la^{3} hnoh^{2} má^{1}ná^{1}, tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2} náh^{2} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} tan^{32}!

27 ¿Hin^{2} yáh^{3} hnoh^{2} tɨn^{2} jmúh^{13} hi^{3} cuóun^{13} cónh^{3}í^{1} cá^{2} lɨ́^{2}, uá^{1}jinh^{1} hen^{2} lɨ́n^{32} honh^{2} náh^{2} hi^{3} cuóun^{13} náh^{2}?

28 ”Hi³ ¿he³ láɨh³² hɨ³² honh² náh² ca³tɨ²¹ hmɨh³²
hi³ quɨ́h¹³ náh²? Sá¹nɨ́² jɨe³ náh² ha³ lánh³ rón³²
cuóun² lí¹³ hi³ tsɨ²¹ ñí¹ náɨ², lí¹³ jáun² tiá² lin¹ jáu²
zeh³² yáh³, hi³ sa³jun³ ta³² siáh³ tá³;
29 tɨ³la³ cun³ jáun² ta³ bíh¹ hla¹ re²¹ Salomón yáh³
tiá² chú³² jmɨ́¹ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ lí¹³ nɨ́², uá¹jinh¹
jmɨ́¹ zioh² lɨ́n³² tsú².
30 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ Dió³² jmu² hi³ ca³la³
chú³² lɨ́n³² jniá³ náɨ², cáun² hi³ tsɨ²¹ ñí¹ náɨ² né³²,
hi³ jáun² tsa³háu² má²jɨ́n³² bíh¹ tsú² tɨ³ ñeh² cáun²
pɨeh¹ nɨ́¹ má¹ca³lɨ³ quiéin², jáun² nɨ́¹juáh³ ta³ bí¹ náɨ²
yáh³ jmu² Dió³² hi³ chú³² jniá³, ¡cónh³ bíh¹ tiá² jmu³
Dió³² hi³ zia³² hanh² hnoh², hnoh² tsá² cáun² lɨ́¹ hɨ³²
honh² náh²!
31 Hi³ jáun² ha³ lɨ́² cuɨ́¹ hi²¹ honh² náh², hi³ juáh¹³
náh²: “¿He³ dá² cúh¹³ dí²?”, hi³: “¿He³ dá² hnáɨh¹³
dí²?” ho³ hi³: “¿He³ dá² quɨ́h¹³ dí²?”
32 Quí¹ la³jɨ́n³² tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³² ná¹hɨ³²
tsɨ́³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ nɨ́²; tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, zian²
bíh¹ jan² Ñeh² hnoh², Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú², Tsá²
cuá¹ñɨ³² la³jɨ́³² hi³ lɨ³hniauh²³ quián¹³ náh².
33 Ñí¹ jɨ́²¹la³ ti³ chan¹³ náh² hmóu³² jo³cuo² Dió³²
bíh¹ hi³ má¹tih²¹ náh² re² ñí¹con² tsú², jɨ³ hi³
má¹zián¹³ náh² re² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ tsú², hi³ jáun²
bíh¹ hián¹³ náh² ca³la³ jɨ³lɨ³² hi³ jáun².
34 Ha³ lɨ́² jmú² náh² hɨ³² honh² ca³tɨ²¹ he³ lɨ́¹³
tsa³háu², quí¹ zia³² bíh¹ jmáɨ¹ tsa³háu² hi³ lɨ́¹³ hɨ³²
honh² hnoh² ca³tɨ²¹ hi³ quioh²¹ tsa³háu². Quí¹
ma³ quin³² ma³ cú² jmáɨ¹ bíh¹ má²zia³² uu³mí²tsɨ³²
quioh²¹.

7

Ha³ lɨ́² chú¹ lɨ́² ñih²¹ náh² tsáu²
(Lucas 6:37-42)

1 ”Ha³ lɨ́² chú¹ lɨ́² ñih²¹ náh² tsáu² hi³ jáun² tiá²
ra³tsa² náh² Dió³² héih³² la³ jáun².
2 Quí¹ la³ jáun² bíh¹ ra³tsɨ³² tsú² héih³² ñí¹con²
hnoh², la³jmɨ́¹ rá²tsɨh³² hnoh² jáun² héih³² ñí¹con²
tsáu² bíh¹. La³ cun³ rón³² lɨ́³ héih³² hi³ chah³² náh²
hi³ cueh³² náh² ñí¹con² tsáu², héih³² la³ jáun² bíh¹
siáh³ chá³² Dió³² hi³ cué³² ñí¹con² hnoh².
3 ¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jɨeh²¹ hnú² má¹quɨ³²
pih²¹ hi³ hu²¹ mɨ́¹ñí¹ renh², nɨ́¹juáh³ tiá² lɨ́²tsɨn²
yáh³ hnú² hi³ hu²¹ cáun² pa²¹ hná¹ hmá² mɨ́¹máh¹
huen²?
4 ¿Ha³ lánh³ rón³² hó³² honh¹ hnú² hi³ juoh¹
nú² renh²: “¡Cuɨ́¹ chí¹³ ná³ má¹quɨ³² hu²¹ mɨ́¹máh¹
hnú²!”, hi³ nɨ́¹juáh³ cáun² pa²¹ hná¹ hmá² bíh¹ la³
hu²¹ quián¹³ hnú² huen² má¹lɨ³² jáun²?
5 ¡Hnú² tsá² lɨ́n³ nú² la³ cá¹ la³ jéinh¹!, la³ñí¹ tín²
chí³ hná¹ hmá² pa²¹ hi³ hu²¹ mɨ́¹máh¹ huen², hi³
jáun² má¹jáun² lɨ́¹³ jɨeh²¹ hnú² re² hi³ chíh¹ nú²
má¹quɨ³² pih²¹ hi³ hu²¹ mɨ́¹ñí¹ renh².
6 ”Ha³ lɨ́² lɨ́¹ cué² hi³ hɨ́en¹ ñí¹con² tsá² zian²
la³jmɨ́¹ zian² tsáɨ², quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³qui³ ca³jme³ tsú²
hi³ chau³ náh² tsú² cú²tiú² cú²jóh³² hó³². Ha³ lɨ́²
lɨ́¹ ma³jnia¹³ hi³ quien² quián¹³ ñí¹con² tsá² zian²
la³jmɨ́¹ zian² mí²ñí³, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³ha³ ca³zauh³ tsú².

Mɨ́¹ náh², hniauh², hi³ hléh¹ siáh³ ho³hñú¹³
(Lucas 11:9-13)

7 ”Mɨ́¹ náh² ñí¹con² Dió³² hi³ jáun² hian³ náh²,
hniauh² náh² hi³ jáun² chanh¹ náh², hléh¹ náh²
ho³hñú¹³ hi³ jáun² niá³² tsú².
8 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² mɨ³² ñí¹con² tsú², hiáuh¹³ bíh¹
tsú²; nɨ́¹juáh³ tsá² hnauh², choh¹³ bíh¹; hi³ nɨ́¹juáh³
tsá² hleh³² ho³hñú¹³ né³, niá³ bíh¹.
9 ”Quí¹ ¿hin² yáh³ tsánh² hnoh² tiá³ honh² hi³
cueh¹ cá² máɨ³ quɨ́n¹ jónh³² nɨ́¹juáh³ hí¹miih²¹ bíh¹
la³ cuá¹mɨ³²?
10 Ho³ nɨ́¹juáh³ cuá¹mɨ² jan² juo¹³, ¿hí¹ tiá³ honh²
náh² hi³ cuen¹³ jan² jáh³ hláɨnh¹?
11 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tu³ bí¹ hnoh² yáh³ tsá²
tiá² chun¹ náh², tɨn² bíh¹ náh² cuéh¹ hi³ chu²¹
ñí¹con² jónh³², ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ Ñeh² náh² Tsá² cuá³
hñu³mɨ³cuú² tiá² cué³² hi³ chu²¹ ñí¹con² tsá² hiú²
mɨ³²!
12 ”Jáun² jmu³ náh² la³jɨ́³² jmáɨ¹ ñí¹con² tsáu²
nɨ́¹juáh³ he³ lánh³ hnáuh² náh² jmu³ tsú² ñí¹con²
náh² hmóu³²; quí¹ la³ jáun² bíh¹ lɨ́³ héih³² hi³ jmu²
jáun² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jɨ³ ñí¹ Sí² quioh²¹
tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² nɨ́² uá²jaɨ³².

Ho³jnɨ́¹³ jáɨ³²
(Lucas 13:24)

13 ”Tiónh³² náh² tɨ³ juɨ³² ho³jnɨ́¹³ tsáɨ². Hú³ bíh¹
ho³jnɨ́¹³, hi³ ca³la³ hi³ jáu² lɨ́n³² bíh¹ juɨ³² hi³ chau²¹
ñí¹ lɨ́¹³ tsa³hín³ tsú², hi³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu²
tsá²táunh¹ juɨ³² jaun³²;
14 tɨ³la³ ho³jnɨ́¹³ jɨ³ juɨ³² hi³ chau²¹ ñí¹ lɨ́¹³ zian²
tsú² né³, jáɨ³² lɨ́n³² bíh¹ hi³ tiá² lɨ³ tɨ́¹ lɨ³ jenh¹, hi³
jáun² cú¹pih²¹ tsáu² bíh¹ tsá² choh²³ juɨ³² jaun³².

Lin¹ bíh¹ he³ ñí¹ hmá² cun³quionh³ máɨ³ hi³ háɨ³²
(Mateo 12:34-35; Lucas 6:43-45)

15 ”Hua³hín¹³ náh² ñí¹con² tsá² lɨ́¹ juáh²³ hi³
lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³². Tsá² hí³ dá² ja³táunh¹ ñí¹con²
hnoh² hi³ ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ *já¹ziáh², tɨ³la³ tɨ³ ñeh²
má¹ná¹ ná¹lɨ́n³ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsɨ́² náɨ¹ jính¹.
16 Hnoh² lɨ́¹³ lɨ³ cuóun³² náh² tsú² cun³quionh³ ha³
lánh³ jmu² bíh¹ tsú²; quí¹ tiá² cun³² yáh³ tsú² mɨ³
uóun²jɨeh¹³ ja¹ tan³ mɨ³juɨ́h², hi³ sa³jun³ cun³² yáh³
tsú² mɨ³ sí² co² tsɨ³ hmá² ton².
17 La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³ hi³ la³jɨ́³² hmá² chu²¹ háɨ³² máɨ³
chu²¹, hi³ la³jɨ́³² hmá² hlah³ né³, háɨ³² mɨ³ hlah³.
18 Nɨ́¹juáh³ hmá² chu²¹, tiá² lɨ́¹³ yáh³ hi³ ha³ máɨ³
hlah³, sa³jun³ hmá² hlah³ lɨ́¹³ ha³ máɨ³ chu²¹.
19 La³jɨ́³² hmá² tiá² máɨ³ chu²¹ háɨ³², quiéih³² bíh¹
tsú² hmá² jáun², hi³ jáun² jɨ́n³² tsú².
20 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³ cuóun³² hnoh² tsáu²
cun³quionh³ lánh³ jmu² tsú².

Tiá² la³jɨ́n³² tsáu² lɨ́¹³ yáh³ tónh³² jo³cuo² Dió³²
(Lucas 13:25-27)

21 ”Jun³juáh¹³ la³jɨ́n³² yáh³ tsá² záɨ³² jná¹³: “¡Hnú²
bíh¹ lɨ́n³ Juóu³² jná¹³!” lɨ́¹³ tónh³² jo³cuo² Dió³²; tɨ³la³
jɨ́³²la³ tsá² jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Ñuh³² jná¹³ Tsá²
cuá³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹ lɨ́¹³ tónh³².
22 Nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ jáun², juóun³² lɨ́n³² tsáu²
záɨ³² jná¹³: “Hnú² Juo¹³ jnoh¹, jnoh¹ ca³hléh¹³
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnú² jáɨ¹³ hi³ ca³hi³ hñu³ tsɨ́³
jnoh¹, hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnú² bíh¹ ca³huen¹³
jnoh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², hi³ cun³ñí¹

hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnú^{2} siáh^{3} ca^{3}jmú^{13} jnoh^{1} hliáun^{3} hua^{3}jueh^{32}”.

23 Tɨ^{3}la^{3} jná^{13} né^{3} nga^{1} la^{3} lá^{2} má^{1}jáun^{2}, hi^{3} juo^{13} ná^{1}: “Hí^{1} cónh^{3} yáh^{3} tiá^{2} ca^{3}lɨ^{3} cuóu^{32} jná^{13} hnoh^{2}. ¡Tɨ^{3} có^{32} quin^{32} náh^{2} ñí^{1}con^{2} jná^{13}, hnoh^{2} tsá^{2} jmuh^{32} náh^{2} hi^{3} hlah^{3} hi^{3} hó^{32}!”

Jmɨ́h^{1} hiah^{32} pin^{3}, jɨ^{3} hi^{3} tiá^{2} pin^{3}
(Marcos 1:22; Lucas 6:47-49)

24 ”Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} má^{2}tí^{32} la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} juah^{32} jná^{13}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} jan^{2} tsá^{2} quia^{3}lín^{3} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}, tsá^{2} ca^{3}zíh^{3} hñú^{13} cáun^{2} tsɨ^{3} hláu^{2}.

25 Hi^{3} jáun^{2} uá^{1}jinh^{1} tsau^{3} jmɨ́^{3}, hi^{3} ca^{3}lɨ^{3} hliáun^{3} bíh^{1} siáh^{3} cua^{3}, hi^{3} ja^{3} bíh^{1} siáh^{3} chí^{3} tiá^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} hnió^{3} quɨ́h^{3} hñú^{3} jáun^{2}, tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} cá^{2}quɨ́h^{32} yáh^{3}, quí^{1} ñí^{1} hláu^{2} bíh^{1} jmɨ́^{1} chí^{1}hliaun^{32} jmɨ́h^{1} hiah^{32}.

26 Tɨ^{3}la^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} tiá^{2} má^{2}tí^{32} la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} juah^{32} jná^{13} má^{1}ná^{1}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} cáun^{1} bíh^{1}, tsá^{2} ca^{3}zíh^{3} hñú^{13} ñí^{1} záɨ^{1} táh^{1}.

27 Hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} tsau^{21} jmɨ́^{3}, hi^{3} ca^{3}lɨ^{3} hliáun^{3} bíh^{1} jmɨ́^{2} cua^{3}, hi^{3} ja^{3} bíh^{1} siáh^{3} chí^{3} hi^{3} hnió^{3} quɨ́h^{3} hñú^{3} jáun^{2}, jáun^{2} hñú^{3} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}quɨ́^{2} cá^{2}cuon^{3} bíh^{1}.

28 Jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}táuh^{3} hi^{3} hleh^{32} jáun^{2} Jesús, lɨ́^{1} ca^{3}ja^{3}cáun^{2} tsɨ́^{3} bíh^{1} tsá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}náɨ^{32} hí^{3} ca^{3}tɨ^{21} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}ta^{2} tsú^{2} jáun^{2};

29 quí^{1}hliá^{2} jmɨ́^{1} cuá^{1}hɨeh^{32} tsú^{2} tsáu^{2} la^{3}juah^{21} dúh^{1} jan^{2} tsá^{2} ho^{2} jáɨ^{13}, jun^{3}juáh^{13} la^{3}jmɨ́^{1} jmu^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} liei^{21} yáh^{3}.

8

Jesús jmah²³ jan² tsá² lín³ mɨ³ho²¹ péin³ (Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

1 Jmí¹ ca³son² jáun² Jesús tsɨ³ máh³, juóun³² lín³²
tsáu² ja³taunh²¹ cu³hna²¹.
2 Hi³ jáun² cuan³ jan² tsá²ñuh² lín³ mí¹uí³
*mɨ³ho²¹ péin³, hi³ ca³di³jñí³² ta³ ñí¹ Jesús, hi³
ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², ní¹juáh³ hnáuh² hnú², tɨn² bíh¹ hnú²
jmúh¹³ hi³ lɨ³ jɨn² jná¹³.
3 Jáun² né³, Jesús ca³tí³ cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³,
hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnó³² jná¹³. Hi³ jáun² ¡cuí¹ lan² hnú²!

Jmí¹ má²lí²juáh³ tsú² jáun² la³ ní² né³, la³juɨ³²
ca³hin³ bíh¹ mí¹uí³ jáun² quioh²¹ tsá² hí³.
4 Hi³ jáun² ca³juáh³ Jesús hi³ ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Sá¹ní² jɨe³, ha³ lí² hin² juouh³² hí¹ jan² ha³
lánh³ rón³² lɨ³ hi³ má²laɨn³² nú²; jí³²la³ ti³ cuánh² hi³
cuá²ma³jnia¹³ ñí¹con² mí²tsáu² bíh¹, hi³ cuá²cuen²¹
siáh³ jáh³ ñí¹con² Dió³² la³ cun³ hi³ qui³ ca³juáh³
jáun² hla¹ Moisés, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ³ ñi³² tsáu² hi³
má²laɨn³² nú².

Jesús jmah²³ tsá² quian²¹ hliáu³ tsá² chín¹ (Lucas 7:1-10)

5 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngah³ siáh³ Jesús já¹ juú² Ca-
pernaum. Jáun² jan² hliáu³ tsá² chín¹ tsá² *romano
ja³ ñí¹con² tsú² hi³ ca³hiu³ ca³mí³,
6 hi³ juáh³ la³ lá²:

—Tɨ32, tsá2 lɨ́n3 quian21 jná13 rón32 rá2tsáun1 hi3 hma2, jɨ3 hi3 má2tso2 tsɨ́3 hi3 cú2 uóu32.

7 Jáun2 Jesús ca3juáh3:

—Ñe1 bíh1 jná13 hi3 ñí1jmah21 ná1 tsú2.

8 Tɨ3la3 hliáu3 tsá2 chín1 hí3 né3 ca3ngáɨ3:

—Tɨ32, jun3 lin1 tsáu2 yáh3 jná13 hi3 juáh13 hi3 hnú2 cuóh13 hñu32 ná1; ñí1 jɨ́21la3 ti3 jmúh13 hnú2 héih32 bíh1 hi3 jáun2 tsá2 quian21 jná13 lan13.

9 Quí1 ja3bí1 jná13 siáh3 zian2 juóu32, hi3 ja3bí1 lɨ́n3 jná13 siáh3 hi3 chín1 ñí1con2 hliáu3. Jáun2 nɨ́1 má1cá2jmú32 jná13 héih32 ñí1con2 lɨ3ua3 jan2 tsá2 hí3 hi3 tsó32, jáun2 tsau32 bíh1; hi3 nɨ́1juáh3 juo13 jná13 jan2: “¡Ña32!” jáun2 ja32; hi3 nɨ́1juáh3 juo13 jná13 tsá2 lɨ́n3 quian21 ná1: “¡Jmu3 hi3 lá2!” jáun2 jmu2 bíh1 tsú2.

10 Jmɨ́1 má2lɨ́2niéi32 Jesús jáɨ13 nɨ́2 né3, lɨ́1 ca3ja3cáun2 bíh1 tsɨ́3, hi3 jáun2 ca3záɨh3 tsá2 jmɨ́1 hí1já2táunh1 hí3 cu3hna21 la3 lá2:

—Jú1 tson2 juo3 jná13 hnoh2, hi3 hí1 jan2 yáh3 tsáu2 tiá2 má2ca3chanh21 jná13 ja1 tsá2 *Israel lá2, tsá2 nio2 cáun2 tán1 tsɨ́3 la3jmɨ́1 nio2 cáun2 tsɨ́3 tsá2ñuh2 *tsá2cá2jo21 lá2.

11 Jná13 juanh32 ñí1con2 hnoh2, hi3 juóun32 lɨ́n32 tsáu2 ja3táunh1 tɨ3 juɨ32 ñí1 hia32 hiú2 jɨ3 tɨ3 juɨ32 ñí1 tá2tsɨ21 hiú2 nɨ́2 siáh3, hi3 tsa3cuú2 tsa3hính2 cu3lɨ21 quionh3 hla1 Há2bran21, hla1 Isaac jɨ3 hla1 Jacob nɨ́2 hñu3mɨ3cuú2 ñí1 cuá1quien2 Dió32;

12 tɨ3la3 tsá2 jmɨ́1 ca3tɨn1 hi3 tsa3tiánh2 ñí1 cuá1quien2 Dió32 né3, tsá2 hí3 dá2 chu3 huen3 bíh1 tsú2 hi3 ziu3 cuɨn3 tsú2 ñí1 lɨ́3 já1niéi2 tɨ3 cheih32,

ñí¹ jáun² tsa³tɨ́² tsa³hoh³² hi³ má²zian² hi³ chéi³ hi³ uóu³².
13 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús ñí¹con² hliáu³ tsá² chín¹ hí³:
—Cuánh² hñuh³², cuɨ́¹ lɨ́¹³ la³ cun³ hi³ táunh²³ hnú² nɨ́² ta²¹.
Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ lan³ tsá² quian²¹ tsú².

Jesús jmah²³ mɨ³ziú¹³ Pé¹
(Marcos 1:29-31; Lucas 4:38-39)

14 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngau³ Jesús hñú¹³ Pé¹, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³jɨ́en³² tsú² mɨ³ziú¹³ Pé¹ hi³ rá¹tsɨn² ñí¹ jen³ hi³ rá²tsáun¹ hi³ chéin³.
15 Jáun² ca³tí³ dí² cuo² cuo² tsá²mɨ³ hí³, jáun² la³juɨ³² ca³quin³ hi³ jmɨ́¹ chéin³ tsú²; jmɨ́¹jáun² ca³náu² tsá²mɨ³ hí³, hi³ ca³jmú³ má³² hi³ cuh³ tsú².

Jesús jmah²³ juóun³² tsá² tsáun¹
(Marcos 1:32-34; Lucas 4:40-41)

16 Jmɨ́¹ ca³niéi² jáun² né³, cua³jan² tsú² juóun³² lɨ́n³² tsá² tiáunh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ ñí¹con² Jesús; jáun² cun³quionh³ cá² jon¹ jáɨ¹³ bíh¹ ca³huen³ tsú² la³jɨ́n³² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², ja³bí¹ ca³jmah³ tsú² siáh³ tsá² jmɨ́¹ ná¹tsáun¹ mɨ́¹uɨ́³ siáh³ siáh³.
17 Cun³quionh³ la³ jáun² ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hla¹ Isaías *tɨ³² jë¹ Dió³², jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Hí³ bíh¹ ca³caun² hi³ jmɨ́¹ lɨ́n³ jnoh¹ jáun², jɨ³ hi³ ca³caun² tsú² siáh³ mɨ́¹uɨ́³ quiú¹³ dí²”.

Tsá² jmɨ́¹ hnió³ tsa³táunh¹ quionh³ Jesús
(Lucas 9:57-62)

18 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ jáun² Jesús hi³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹
tsáu² tionh² cu³ jéin³ quioh²¹, jáun² ca³jmú³ dí²
héih³² hi³ hán³² tsú² cú²jueh³² tɨ³ jo²¹ jmáɨ¹ lɨ́¹ ná¹ho³
jáun².

19 Jmɨ́¹jáun² jan² tsá² lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ ja³ hi³
cua³lienh³ Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², ñe¹ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ hnú² lɨ³ua³
cáun² ñí¹ cuóh¹³ hnú².

20 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáh³ zia³² tá² hláu² quioh²¹ bíh¹ cuo², hi³
zia³² bíh¹ siáh³ záɨ² quioh²¹ tan³²; tɨ³la³ Jon²
tsá²mɨ³cuóun² má¹ná¹, tiá² zia³² yáh³ ñí¹ lɨ́¹³ jnioh¹³.

21 Siáh³ siáh³ jan² tsá² má²hen² tɨ³ con² tsú²
ca³juáh³:

—Tɨ³², cué¹ tín² jáɨ¹³ hi³ ñí¹hón²¹ jná¹³ ñuh³² [nɨ́¹
má¹jun²].

22 Tɨ³la³ Jesús né³, ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Ña³² cu³hna³² jná¹³, hi³ jáun² tsá² ná¹jún¹
[ñí¹con² Dió³²] cuɨ́¹ cha³hón³² hla¹ raɨnh²¹.

Jesús jmu² hi³ niau²¹ tie³ jmáɨ² jɨ³ chí³ (Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

23 Jmɨ́¹jáun² ca³hi³ Jesús cáun² mu², hi³ jáun² tsá²
haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² já¹taunh²¹ siáh³ quionh³.

24 Hi³ jáun² hú¹ juɨ³² jáun² né³, cu³diá²jan²
ca³ja³ cáun² chí³ tiá³ lɨ́n³² hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ jmɨ́¹
má²hí¹conh³² yáh³ jmáɨ² hñu³ mu², hi³ jmɨ́¹
má²jláɨ²³ siáh³ mu² ma³ quin³² ma³ cu³ tsɨn¹
jmɨ́²miih²¹. Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, jmɨ́¹ má²rá²cuóun¹
bíh¹.

25 Jáun^{2} ca^{3}ñí^{1}ñi^{13} tsú^{2} Jesús, hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—¡Tɨ^{32}, liau^{1} jnoh^{1}! ¡Hénh^{3} máh^{3} má^{2}tsá^{2}hanh^{32} dí^{2} hñu^{3} jmáɨ^{2}!

26 Jáun^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—¿He^{3} láɨh^{32} ja^{32}lɨ^{3} ná^{1}juenh^{21} náh^{2}? ¡Jlánh^{1} tiá^{2} cáun^{2} la^{3} nio^{2} honh^{2} náh^{2}!

Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}náu^{2} Jesús hi^{3} ca^{3}jin^{3} chí^{3} jɨ^{3} jmɨ́^{2}miih^{21} nɨ́^{2}; hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}hná^{3} chí^{3} hi^{3} ca^{3}ta^{3}no^{1} tie^{3} pih^{21}.

27 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} tiáunh^{1} hí^{3} hñu^{3} mu^{2} quionh^{3} Jesús né^{3}, lɨ́^{1} ca^{3}ja^{3}cáun^{2} tsɨ́^{3} bíh^{1}, hi^{3} ca^{3}juánh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Hin^{2} dá^{2} tsánh^{2} tsá^{2} nɨ́^{2} hi^{3} hí^{1} la^{3} tɨ^{3} chí^{3} jɨ^{3} jmɨ́^{2}miih^{21} máh^{3} taunh^{2} ta^{21}?

Tsá^{2}ñuh^{2} tiáunh^{1} juóun^{32} lɨ́n^{32} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3}

(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

28 Jmɨ́^{1} cá^{1}chó^{21} jáun^{2} Jesús jo^{21} jmáɨ^{2} lɨ́^{1} ná^{1}ho^{3} né^{3}, ñí^{1} má^{2}lɨ́^{3} hué^{32} quioh^{21} tsá^{2} Gadara, jáun^{2} ca^{3}huén^{2} gon^{3} tsá^{2}ñuh^{2} ñí^{1} táun^{3} jéin^{3} lo^{1} ñí^{1} ná^{1}hón^{21} hla^{1}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}ja^{3}taunh^{21} ñí^{1} zenh^{1} Jesús. Tá^{1} gon^{3} bíh^{1} tsú^{2} jmɨ́^{1} tiáunh^{1} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3}; tsá^{2} hí^{3} jmɨ́^{1} hian^{2} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3} hi^{3} ca^{3}la^{3} hí^{1} jan^{2} tiá^{2} hin^{2} jmɨ́^{1} lɨ^{3} ngá^{13} hú^{1} juɨ^{32} jáun^{2}.

29 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} hóh^{32} tiá^{3} lɨ́n^{32} hi^{3} juáh^{3}:

—¿He^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnú^{2} quiúnh^{1} jnoh^{1}, hnú^{2} Jesús Jon^{2} Dió^{32}? ¿Hí^{1} ñeh^{3} hnú^{2} ñí^{1} lá^{2} hi^{3} ña^{3}jmuh^{3} nú^{2} hi^{3} má^{1}tso^{1} jnoh^{1} tsɨ́^{3} ta^{3} ñeh^{2} bíh^{1} hi^{3} chau^{21} jmáɨ^{1}?

30 Ñí¹ má²janh² jáun² jmɨ́¹ ñi³táunh¹ juóun³² mí²ñí³ hi³ ñi³cúh¹³ háu²;
31 hi³ jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ né³, ca³hiu³ ca³mɨ́³ ñí¹con² Jesús, hi³ ca³juáh³:
—Nɨ́¹juáh³ hi³ hue¹³ nú² jnoh¹, cué¹ tiá³ jáɨ¹³ hi³ tsá¹tauh²¹ jnoh¹ hñu³ tsɨ́³ mí²ñí³ ó³².
32 Jáun² Jesús ca³juáh³:
—¡Huen³ náh²! ¡Cuá²tiónh³² náh²!
Hi³ jáun² ca³huén² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsá²ñuh² hí³ hi³ ca³ñí¹tiónh²¹ hñu³ tsɨ́³ mí²ñí³; la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³cuóun³ mí²ñí³ hí³ tɨ³ juɨ³² dí¹jɨ²³ ñí¹ hlah³, hi³ jáun² ca³sunh³ chu³ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun², hi³ ca³tsan³.
33 Tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hua³hí¹³ mí²ñí³ hí³ né³, ca³cuóun³ bíh¹ hi³ ca³ñí¹chá² já¹ juú² la³ cun³ hi³ má²lɨ³², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ má²lɨ³² jáun² ñí¹con² tsá²ñuh² tsá² jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ nɨ́² siáh³.
34 Jmɨ́¹jáun² ca³huén² la³jɨ́n³² tsá² juú² hi³ ca³ñí¹ma³jéinh³ Jesús; jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² dí² jáun² né³, ca³hiu³ ca³mɨ́³ dí² ñí¹con² tsú² hi³ cua³han² tsú² hué³² jáun² quioh²¹ dí².

9

Jesús jmah²³ jan² tsá² hma²
(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³hi³ Jesús hñu³ mu², hi³ ca³han³ tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun² hi³ ca³chánh³² tɨ³ juú²co¹.

2 Ñí¹ jáun² ca³ñí¹jan² tsáu² jan² tsá²ñuh² tsá²
hma², hi³ rá¹tsɨn² cáun² ñí¹ jmu². Jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn²
jáun² Jesús hi³ cáun² tán¹ bíh¹ ná¹tioh³ tsɨ́³ tsá²
ca³cha³táunh¹ hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² tsáun¹
hí³ la³ lá²:
—Hnú² jón³, tiá³ chá¹ honh²; má²cá²hin³ bíh¹ tso³
quián¹³ hnú².
3 Jmɨ́¹jáun² ma³ jan² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ ca³lɨ́n¹³
la³ lá² hñu³ tsɨ́³: "Tsá²ñuh² nɨ́² cáun² lɨ́¹ chú² lɨ́¹ lén³²
Dió³² cun³quionh³ jáɨ¹³ quioh²¹".
4 Tɨ³la³ Jesús jmɨ́¹ ñi³² bíh¹ he³ lánh³ ná¹lɨ́n²³ tsá²
hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:
—¿He³ láɨh³² hlaɨh³ lɨ́n²¹ ná¹tioh³ honh² hnoh²?
5 ¿Hín² jáɨ¹³ hi³ tun³ lá² hi³ jlánh¹ huán¹ tsɨ́³ lɨ³ lin¹
hi³ zia³² pí³ quioh²¹ tsá² hleh³², hí¹ cun³quionh³ hi³
juáh³ tsú²: "¡Tso³ quián¹³ hnú² má²cá²hin³!" ho³ hi³
juáh³ tsú²: "¡Náu², ngɨ́¹!"?
6 Re² bíh¹, cuɨ́¹ má¹jnia¹³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³
jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² ho² ná¹ jáɨ¹³ ñí¹ hué²¹ lá²
hi³ hin¹³ ná¹ tsáu¹³ tsáu².
Hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ tsá² hma² hí³:
—¡Náu², quiaun² jmu² quián¹³, cuánh² hñuh³²!
7 Jmɨ́¹jáun² ca³náu² tsá² jmɨ́¹ hma² hí³ hi³ ngah³
hñú¹³.
8 Jmɨ́¹ má²lɨ́²jɨe³ tsáu² hi³ lɨ³ la³ jáun², lɨ́¹
ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³, hi³ jáun² ca³ma³quien²
tsú² Dió³² Tsá² ca³cué³ pí³ la³ jáun² ñí¹con²
tsá²mɨ³cuóun².

Jesús téh²³ Má²téh³
(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

9 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús ñí¹ jáun² hi³
ngau³ ñí¹ siáh³, jáun² ca³jɨ́en³² tsú² jan² tsá²ñuh²
jmáɨ² Má²téh³, hi³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ cuá¹caɨ³²
hmah²¹ [cha¹³ tsá² *romanos], hi³ jáun² ca³záɨh³
dí²:

—Ña³² cu³hna³² jná¹³.

Jmɨ́¹jáun² ca³náu² Má²téh³ hi³ ngau³ cu³hna²¹
Jesús.

10 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, Jesús jmɨ́¹ cuá¹jmu² má³²
hñú¹³ Má²téh³ hí³, la³ má²quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³
con². Ja³bí¹ ca³tiánh³ siáh³ juóun³² lɨ́n³² *tsá² caɨ³²
hmah²¹ ñí¹ mesa jáun² quionh³ tsú², la³ má²quionh³
tsá² juáh²³ tsáu² hi³ tiá² chun¹.

11 Jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú²
*fariseos hi³ jáun² né³, jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹
hí³ tɨ³ con² tsú²:

—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² sa³ tɨ³² juóuh³² hnoh² cáun²
cuú² hɨ́nh²³ cu³lɨ²¹ quionh³ tsá² caɨ³² hmah²¹ jɨ³ tsá²
ren² tso³ nɨ́²?

12 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³juáh³:

—Ha³ tiá² tɨ³² mɨ́³ hniah³ yáh³ ñí¹con² tsá² chun¹,
tɨ³la³ ñí¹con² tsá² tsáun¹ bíh¹ hniah³.

13 Cuá²tánh¹ náh², hi³ cuá²ma³tɨn¹³ náh² la³ cun³
hi³ hnió³ juáh³ Sí² tioh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², ñí¹
rá¹juáh³ la³ lá²: “Jná¹³ hnó³² hi³ já³² mií³ honh² bíh¹
náh², jun³juáh¹³ hi³ hnó³² jná¹³ hi³ jngɨh¹³ náh² jáh³
yáh³ ñí¹con² jná¹³”. La³ nɨ́² bíh¹ rá¹juáh³, quí¹ tiá²
ja³ yáh³ jná¹³ hi³ ja³te³ ná¹ tsá² chun¹, quí¹ hi³ ja³te³
tsá² ná¹ren² tso³ bíh¹ jná¹³ ja³.

Nga² tsáu² ñí¹con² Jesús ca³tɨ²¹ hi³ má²hɨen²¹ tsú²
(Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)

14 Jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Juan²
tsá² ziau² hí³ jmáɨ² ñí¹ zenh¹ Jesús, hi³ ca³ngáɨ³:
—¿He³ láɨh³² ma³hɨen²¹ lɨ́n²¹ jnoh¹, jɨ³ tsá²
fariseos nɨ́² siáh³, tɨ³la³ tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con²
hnú² né³, sa³ tiá² má²hɨen²¹ yáh³?
15 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:
—¿Hí¹ lɨ́¹³ hi³ tsá² ná¹tén¹ ñí¹ jmu² tsú² jmáɨ¹
hi³ jenh² cuo² tsáu² tiánh³ hi³ ná¹haɨ²¹ hlah³ tsɨ́³
tá¹la³ má²ná¹má²hiún² tsú² tsɨ́³ quionh³ tsá²ñuh²
tsá² jenh¹³ hí³ cuo² dúh¹? Tɨ³la³ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹
hi³ quin³ tɨ³ có³² tsá²ñuh² jenh¹³ hí³ cuo²; hi³ jáun²
má¹jáun² máh³ má²ma³hɨen²¹ tsá² hí³.
16 ”Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² taun³² cáun² hmɨh³²
tseh¹ quionh³ cá² cuonh²¹ hmɨh³² hmaɨ²¹; quí¹
tsáuh³² bíh¹ hná¹ hmɨh³² hmaɨ²¹ jáun², hi³ jáun²
cáɨ³² bíh¹ hmɨh³² má²tseh¹, hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹
ñí¹ jueh³² má²cáɨ³² má¹lɨ³² jáun².
17 Hi³ sa³jun³ tah³² tsú² siáh³ mu² ráu³ cun³
ñí¹ dí¹jaun³² hñu³ chí² láu² má²tseh¹; quí¹ nɨ́¹juáh³
hi³ jmu³ tsú² la³ jáun², má²cáɨ³² bíh¹ chí² láu²
tseh¹ jáun² lɨ́¹³, hi³ jáun² tsa³hín³ bíh¹ mu² ráu³ la³
má²quionh³ chí² láu² tseh¹ jáun². Hi³ jáun² bíh¹
hniáuh³² táh³² tsú² mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jaun³² hñu³
chí² láu² hmaɨ²¹, hi³ jáun² tiá² hi³ láɨh¹³ tá¹ tun³ hi³
jáun².

Jesús ja³jmah¹ jon² Jairo; hi³ hú¹ juɨ³² jáun² né³,
lan² siáh³ jan² tsá²mɨ³ tsáun¹
(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

18 Tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹juáh²³ Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, jan²
tsá² chín¹ ñí¹con² tsá² *judíos cuan³, hi³ jáun²
ca³di³jñí³² hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³ la³ tɨ³ hué³² ta³ ñí¹
dí², hi³ ca³juáh³:

—Mɨ́¹míh¹ jón³² jná¹³ cun³ jun³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³
hnú² ñeih²¹ hi³ ñá¹ra³tsɨh³² cuonh² ñí¹ quioh²¹ tsú²,
jenh¹³ bíh¹ tsú².

19 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² tsá² hí³ la³ nɨ́², ca³náu²
Jesús hi³ ngau³ quionh³ tsá² hí³, la³ má²quionh³ tsá²
haɨn²¹ hí³ tɨ³ con².

20 Hi³ jáun² hú¹ juɨ³² jáun² né³ ja³ jan² tsá²mɨ³
tsáun¹ má²janh² cu³hna²¹ Jesús hi³ ca³tí³ cuo² zéi¹
ha¹ tsú². Tsá²mɨ³ hí³ né³ má²tí³ cun³ quia³tún³ mii²
hi³ jmɨ́¹ má²tso² tsɨ́³ hi³ zian² jmɨ́²hán¹.

21 Jáun² tsá²mɨ³ hí³ né³ ca³lɨ́n¹³ hñu³ tsɨ́³ la³ lá²:
“Nɨ́¹juáh³ jɨ́³²la³ ti³ tí¹³ jná¹³ uón³² zéi¹ ha¹ bíh¹ tsú²,
cun³ jáun² bíh¹ má²lan¹³ jná¹³”.

22 Tɨ³la³ Jesús ca³jinh³ tɨ³ cu³hna²¹ hi³ ca³jɨ́e³ tɨ³ ñí¹
cuá¹ja³² tsá²mɨ³ hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:

—Jón³, tiá³ chá¹ honh²; má²laɨn³² nú² quí¹hliá²
lɨ́²cháh¹ cáun² honh².

Hi³ jáun² dá² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ lan³ tsú².

23 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ Jesús hñú¹³ tsá² chín¹ hí³
né³, ca³jɨ́e³ hi³ má²tionh² tɨ³² tsá² haɨnh³² [hi³
má²tiáunh¹ hua³jan²¹ hi³ tsa³hón³² hla¹], hi³ tsáu²
né³ má²tiáunh¹ tiá³ siaun³² ca³la³ cú²tiú² cú²jan³²
nio².

24 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—¡Huen³ náh² ñí¹ lá²! Quí¹ mɨ́¹míh¹ lá² tiá² rá²jún¹
yáh³, quí¹ rá²cuóun¹ bíh¹ tsú².

Tɨ3la3 tsá2 hí3 né3, lɨ́1 ca3ju3 ca3ngáɨ3 bíh1 quioh21
Jesús.
25 Jmɨ́1 má2lɨ́2huen3 Jesús tsá2 hí3 né3, ca3hi3 ñéih3
ñí1 rón21 mɨ́1míh1 hí3 hi3 ca3zanh3 dí2 cuo2 hla1
mɨ́1míh1 hí3, hi3 jáun2 ca3náu2.
26 Hi3 jáun2 la3 tán1 la3 cu3 la3 jéin3 jáun2 ca3lɨ3 ñi32
tsáu2 la3 cun3 hi3 lɨ3 jáun2.

Jesús jmah23 gon3 tsá2 ten3

27 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3 cua3han3 Jesús ñí1 jáun2, jáun2
hú1 juɨ32 ja3taunh21 gon3 tsá2 ten3 cu3hna21 tsú2 hi3
hí1hóh32, hi3 hí1juáh23:

—Hnú2 Tsá2 jón2zɨ́h1 jon2cho1 hla1 Dá2vi21, ¡cuɨ́1
já2 mií3 honh2 hnú2 quiú13 jnoh1!

28 Jmɨ́1 hi21 jáun2 Jesús ñéih3, jáun2 tsá2 ten3 hí3
taunh3 siáh3 ñéih3, jáun2 ca3záɨh3 Jesús tsá2 hí3:

—¿Nió1 cáun2 honh2 hnoh2 hi3 lɨ́13 jmu1 jná13 la3
cun3 hi3 mɨh32 náh2 nɨ́2?
Jáun2 tsá2 hí3 ca3ngáɨ3:

—Ján3, Tɨ32.

29 Jmɨ́1jáun2 ca3tí3 Jesús cuo2 mɨ́1ñí1 tsá2 hí3, hi3
ca3záɨh3 dí2:

—La3 cun3 hi3 táunh23 hnoh2 nɨ́2 ta21 cuɨ́1 lɨ́13
ñí1con2 náh2.
30 Jáun2 la3 cun3 jmɨ́1jáun2 ca3niá3 mɨ́1ñí1 tsá2
hí3. Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3, jlánh1 ca3jmú3 Jesús héih32
ñí1con2 tsá2 hí3 hi3 ca3juáh3:

—Jmu3 náh2 tion3 hi3 hí1 jan2 tsáu2 lɨ́2 cuɨ́1 lɨ3 ñi32
hi3 nɨ́2.

31 Tɨ3la3 cun3 rón32 ná1huen32 bíh1 tsú2 ñí1 jáun2,
la3juɨ3 ca3chá3 bíh1 tsú2 ñí1con2 tsá2 juú2 la3 tán1 la3
cu3 la3 jéin3 jáun2 la3 cun3 hi3 má2lɨ́2jmú3 jáun2 Jesús.

Jesús jmah23 jan2 tsá2 tiá2 hleh32

32 Tá1la3 hí1huen32 jáun2 tsá2 hí3 cua3taunh21 ma3
jan2 tsáu2 ñí1con2 Jesús hi3 ná1ján2 jan2 tsá2ñuh2
tsá2 tiá2 hleh32 hi3 jmɨ́1 hún1 jan2 jmɨ́2chí3 hláɨnh1
hñu3 tsɨ́3.

33 La3 cun3 jmɨ́1 ca3chin2 jáun2 Jesús jmɨ́2chí3
hláɨnh1 hñu3 tsɨ́3 tsú2, ca3ma3liáu32 hleh32. Jáun2
tsáu2 né3, lɨ́1 ca3ja3cáun2 tsɨ́3 bíh1, hi3 jáun2 ca3juáh3
la3 lá2:

—Hí1 cónh3 yáh3 tiá2 má2ca3neh21 dí2 hué32 *Israel lá2 la3 cun3 hi3 má2lɨ32 nɨ́2.

34 Tɨ3la3 tsá2 fariseos má1ná1, jmɨ́1 ná1juáh23:

—Tsá2ñuh2 nɨ́2 dá2 huen2 jmɨ́2chí3 hláɨnh1 hñu3
tsɨ́3 tsáu2 cun3quionh3 héih32 quioh21 tsá2 hláɨnh1
juo13 jmɨ́2chí3 hláɨnh1 bíh1.

Jesús ja32 mií3 tsɨ́3 ñí1con2 tsáu2

35 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3, ca3tɨ3 ca3ngɨ́3 Jesús la3jɨ́32
juú2, jɨ3 juú2 míh1 juú2 siún1 hi3 má2tɨn2 tsáu2 hñu3
cuáh32 quioh21 tsá2 judíos hi3 táun3 ma3 quin32 ma3
caun32 juú2, hi3 ñi3hleh21 jú1 chú32 ca3tɨ21 ha3 lánh3
rón32 lɨ́13 tónh32 tsáu2 jo3cuo2 Dió32, jɨ3 hi3 jmah23
tsáu2 jɨ3lɨ32 ñí1 mɨ́1uɨ́3 hi3 zian2 tsú2, jɨ3 hi3 cú2 hi3
uóu32 nɨ́2 siáh3.

36 Jmɨ́1 ca3jɨ́en32 tsú2 tsá2 juóun32 lɨ́n32 hí3 né3,
ca3ja3 mií3 tsɨ́3 quioh21 tsá2 hí3, quí1hliá2 jmɨ́1
ná1haɨ21 hlah3 tsɨ́3 tsú2 jɨ3 hi3 ná1lɨ́n3 tsú2 tsá2

tiá² hin² zian² hi³ lɨ́¹³ ma³hau³, la³jmɨ́¹ ñi³táunh¹
*já¹ziáh² tiá² juo¹³ zian².
37 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² la³
lá²:
—¡Hliáun³ cu³tí³ bíh¹ hi³ má²ca³láu², tɨ³la³ pih²¹
lɨ́n²¹ bíh¹ tsá² jmu² ta²¹ zian²!
38 Hi³ jáun² né³, hiú¹ mɨ́¹ náh² ñí¹con² Tsá²
quioh²¹ hi³ má²ca³láu² jáun², hi³ cuɨ́¹ zen¹ tsú² tsá²
ja³quiaun² hi³ má²ca³láu² jáun² quioh²¹.

10

Jesús téh²³ tsá² quian³tun³ hi³ tsa³hléh² jú¹ chú³²
(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³teh³ Jesús tán¹ quian³tun³
tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³cuéh³ dí² pí³ hi³ lɨ́¹³
huen³ tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², jɨ³ hi³
jmah³ tsú² tsá² ná¹tsáun¹ la³jɨ́³² ñí¹ mɨ́¹uɨ́³ jɨ³ hi³ cú²
hi³ uóu³² nɨ́² siáh³.
2 Hi³ lá² bíh¹ hi³ jmáɨ² tán¹ quian³tun³ *tɨ³² tsá²
quian³² jë¹ Dió³²: la³ñí¹ Sí¹mu²¹ tsá² ca³lɨ³ jmáɨ²
siáh³ Pé¹, jɨ³ Tre²¹ dá¹jon²¹ tsú² nɨ́²; Jacobo jon²
Zebedeo la³ má²quionh³ Juan² dá¹jon²¹;
3 Pí²liéi¹, Bartolomé, Tú¹ma²¹ jɨ³ Má²téh³ nɨ́², tsá²
jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tsá² caɨ³² hmah²¹; Jacobo jon² Alfeo;
jɨ³ Tadeo;
4 Sí¹mu²¹ tsá² ca³lɨ³ quionh³ tsá² cu³ nió³
*Cananista nɨ́², jɨ³ Judas tsá² zian² juú² Queriot,
tsá² ca³ñí¹jɨenh¹³ hí³ Jesús.

Jesús zen² tsá² quian³tun³ hi³ tsa³hléh² jú¹ chú³²
(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

5 Jesús ca^{3}zen^{3} tsá^{2} quian^{3}tun^{3} hí^{3} cun^{3}quionh^{3}
héih^{32} lá^{2}:
—Ha^{3} lɨ́^{2} cua^{3}táunh^{1} náh^{2} hué^{13} *tsá^{2}cá^{2}jo^{21},
sa^{3}jun^{3} cuá^{1}tiónh^{32} náh^{2} juú^{2} hɨ́n^{13} tɨ^{3} Samaria;
6 tɨ^{3}la^{3} hniáuh^{32} cuá^{1}táunh^{1} náh^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}
*Israel lá^{2} bíh^{1}, tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} *já^{1}ziáh^{2}
má^{2}já^{2}cuɨn^{3}.
7 Cuá^{2}táunh^{1} náh^{2}, cuá^{2}zéih^{3} náh^{2} tsú^{2} hi^{3} Dió^{32}
má^{2}cuá^{1}hinh^{23} tsáu^{2} jo^{3}cuo^{2}.
8 Jmah^{21} náh^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mɨ́^{1}uɨ́^{3} *mɨ^{3}ho^{21} péin^{3} jɨ^{3}
tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mɨ́^{1}uɨ́^{3} siáh^{3} siáh^{3}; jmu^{3} náh^{2} hi^{3} jenh^{13}
tsá^{2} má^{2}jún^{1}; huen^{3} náh^{2} siáh^{3} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1}
hñu^{3} tsɨ́^{3} tsáu^{2}. Quí^{1} hnoh^{2} lɨ́^{1} má^{2}hian^{2} bí^{1} náh^{2} pí^{3}
nɨ́^{2} ta^{3} tiá^{2} hmah^{21} quien^{2}, jáun^{2} jmuh^{21} náh^{2} ta^{21},
tɨ^{3}la^{3} ha^{3} lɨ́^{2} cán^{2} náh^{2} hmah^{21} má^{1}ná^{1}.
9 ”Ha^{3} lɨ́^{2} ñɨ^{3}quián^{1} náh^{2} hí^{1} cú^{1}pih^{21} quɨe^{3}, uá^{1} hi^{3}
cú^{1}mí^{1}niau^{21}, uá^{1} hi^{3} *cú^{1}tiáu^{2}, hí^{1} cáun^{2} cú^{1}dáɨn^{3}
yáh^{3}.
10 Sa^{3}jun^{3} hniáuh^{32} cánh^{1} náh^{2} tuh^{32} hi^{3} tioh^{3} hi^{3}
hniáuh^{32} hú^{1} juɨ^{32}. Ha^{3} lɨ́^{2} cán^{2} náh^{2} tun^{3} hanh^{2},
sa^{3}jun^{3} tuh^{32} tioh^{3} tanh^{1}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} cánh^{1} náh^{2}
siáh^{3} hmá^{2}hu^{21}; quí^{1} tsá^{2} jmu^{2} ta^{21} cun^{3} ca^{3}tɨn^{1} bíh^{1}
hiáuh^{3} la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} lɨ^{3} hniáuh^{32} quioh^{21}.
11 ”Nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}cha^{3}táunh^{1} náh^{2} cáun^{2} juú^{2}
ho^{3}lá^{2}dá^{2} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2} ñí^{1}náɨ^{2}, hniah^{32} náh^{2} jan^{2}
tsá^{2} chú^{32} tsɨ́^{3} ñí^{1} jáun^{2} hi^{3} jáun^{2} tianh^{3} náh^{2} hñú^{13}
tsá^{2} hí^{3} ca^{3}la^{3} ñí^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} huen^{13} náh^{2} ñí^{1}
jáun^{2}.
12 Nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}tiónh^{32} náh^{2} hñú^{3} jáun^{2}, zéih^{3} tsá^{2}
tionh^{2} ñí^{1} jáun^{2} hi^{3} cuɨ́^{1} tionh^{2} tsú^{2} cáun^{2} hi^{3} re^{2} hi^{3}

tɨn^{2}.

13 Nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} tiánh^{3} cáun^{2} hi^{3} re^{2} hi^{3} tɨn^{2}, lɨ^{3} quien^{2} bíh^{1} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}zéih^{3} náh^{2} tsá^{2} hí^{3}, tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} tiánh^{3} cáun^{2} hi^{3} re^{2} hi^{3} tɨn^{2}, jáun^{2} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}zéih^{3} náh^{2} tsú^{2} jáun^{2} jáuh^{3} bíh^{1} siáh^{3} ñí^{1}con^{2} náh^{2} hmóu^{32}.

14 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2} hñú^{3} ho^{3} juú^{2} ñí^{1} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} náh^{2} tiá^{2} ca^{3}he^{3} náh^{2} tsú^{2}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} hnió^{3} tsú^{2} ne^{3} jáɨ^{13} quián^{13} náh^{2}, hi^{3} jáun^{2} né^{3}, súh^{3} náh^{2} hliáu^{2} quian^{21} tanh^{1} nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} huen^{13} náh^{2} hñú^{3} jáun^{2} ho^{3} juú^{2} jáun^{2}.

15 Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} nɨ́^{1} má^{1}cá^{2}chó^{32} jmáɨ^{1} hi^{3} ra^{3}tsɨ^{32} Dió^{32} héih^{32}, tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} huáh^{2} tsɨ́^{3} hi^{3} ma^{3}tson^{13} Dió^{32} tsá^{2} juú^{2} la^{3} hí^{3} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hi^{3} ca^{3}quiúnh^{32} jáun^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} zian^{2} juú^{2} Sodoma jɨ^{3} Gomorra.

Tsá^{2} tanh^{2} ta^{21} Dió^{32} zian^{2} ja^{1} hniéi^{2}

16 ”¡Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}! Jná^{13} zei^{21} hnoh^{2} hi^{3} ná^{1}lɨ́n^{3} náh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} *já^{1}ziáh^{2} tionh^{2} ja^{1} tsɨ́^{2} náɨ^{1}. Tɨ^{3}la^{3} jmu^{3} náh^{2} jan^{21} lɨ́n^{21} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} jáh^{3} hláɨnh^{1}; tɨ^{3}la^{3} tá^{1}la^{3} jáun^{2} né^{3}, jmu^{3} náh^{2} hi^{3} chú^{32} honh^{2} náh^{2} má^{1}ná^{1} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} chi^{3} jáɨ^{2}.

17 Hua^{3}hín^{13} náh^{2}, quí^{1} hnoh^{2} jɨenh^{3} tsú^{2} jo^{3}cuo^{2} tsá^{2}tan^{21}, jɨ^{3} hi^{3} quiu^{3} po^{3} tsú^{2} hnoh^{2} la^{3} tɨ^{3} hñu^{3} cuáh^{32} quiú^{13} dí^{2}.

18 Hi^{3} hí^{1} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} ná^{1}ho^{2} ta^{21} jɨ^{3} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} re^{21} yáh^{3} tsa^{3}jau^{2} tsú^{2} hnoh^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}; má^{1}jáun^{2} bíh^{1} má^{2}lɨ́^{13} cuéh^{1} hnoh^{2} jú^{1}

tson^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3} jɨ^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}cá^{2}jo^{21} nɨ́^{2} siáh^{3}.

19 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}zeh^{3} tsú^{2} hnoh^{2} ñí^{1} ta^{3} ñí^{1} tsá^{2}tan^{21} né^{3}, ha^{3} lɨ́^{2} jmú^{2} náh^{2} hɨ^{32} honh^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} he^{3} juáh^{13} náh^{2} ho^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} he^{3} lánh^{3} rón^{32} hléh^{13} náh^{2}; quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}tɨ^{3} ñí^{1} hléh^{13} náh^{2}, Dió^{32} bíh^{1} cué^{32} jáɨ^{13} hi^{3} cuá^{1}hléh^{1} náh^{2}.

20 Quí^{1} jun^{3}juáh^{13} hnoh^{2} yáh^{3} tsá^{2} cuá^{1}hléh^{1} náh^{2}, quí^{1} Jmɨ́^{2}chí^{3} joh^{1} Ñeh^{2} bíh^{1} náh^{2} Tsá^{2} hléh^{32} cun^{3}quionh^{3} honh^{1} náh^{2}.

21 ”Hí^{1} la^{3} tɨ^{3} tsá^{2} jan^{2} jméɨ^{2} mí^{1}ziú^{13} quionh^{3} yáh^{3} tsú^{2} jɨenh^{3} hi^{3} jngah^{3} tsáu^{2}, jɨ^{3} tsá^{2} má^{2}lieih^{21} siáh^{3} jɨenh^{3} jon^{2}; jon^{2} tsáu^{2} jmu^{3} hniéɨ^{2} quionh^{3} jméɨ^{2} mí^{1}ziú^{13}, hi^{3} hí^{1} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} jɨenh^{3} yáh^{3} tsú^{2} tsá^{2} má^{2}lieih^{21} hi^{3} jngah^{3} tsáu^{2}.

22 Tsá^{2} zian^{2} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} bíh^{1} lɨ^{3} hau^{2} hnoh^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} ca^{3}tion^{3} tsɨ́^{3} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñí^{1} cá^{1}táuh^{3} jmáɨ^{1} quioh^{21} hi^{3} zian^{2} ñí^{1} hué^{21} lá^{2} né^{3}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} liáun^{3}.

23 Nɨ́^{1}juáh^{3} ca^{3}hɨ́^{1} ca^{3}tsa^{1} tsú^{2} hnoh^{2} cáun^{2} juú^{2}, huen^{3} náh^{2} ñí^{1} jáun^{2} hi^{3} cuá^{1}táunh^{1} náh^{2} cáun^{2} juú^{2} siáh^{3}; quí^{1} jú^{1} tson^{2} juah^{32} jná^{13} hi^{3} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} jáunh^{13} ná^{1} ñeh^{2} bíh^{1} hi^{3} táunh^{3} hnoh^{2} la^{3}jɨ́^{32} juú^{2}co^{1} juú^{2}hñú^{13} tsá^{2} Israel.

24 ”Hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tsá^{2} má^{2}tɨn^{32} tiá^{2} lɨ́^{13} lɨ^{3}tɨn^{2} tɨ^{3} hliáun^{3} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} tɨ^{32} joh^{1}, hi^{3} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tsá^{2} lɨ́n^{3} quian^{21} tiá^{2} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} tsá^{2} lɨ́n^{3} juo^{13} tsú^{2}.

25 Tsá^{2} cuá^{1}má^{2}tɨn^{32} hí^{3} dá^{2} ca^{3}tɨn^{1} ma^{3}hiún^{2} tsɨ́^{3} cun^{3} jɨ́^{32}la^{3} ti^{3} hi^{3} chau^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} lɨ́n^{13} la^{3}jmɨ́^{1}

lɨ́n³ tɨ³² joh¹ bíh¹, hi³ tsá² lɨ́n³ quian²¹ né³ ca³tɨn¹ ma³hiún² tsɨ́³ hi³ lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ juo¹³. Quí¹ nɨ́¹juáh³ ta³bí¹ tsá² chín¹ cáun² hñú³ yáh³ ca³juáh³ tsáu² hi³ lɨ́n³ Beelzebú [tsá² chín¹ juo¹³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹], ¡cónh³ bíh¹ tiá² tu³ hión³² tsú² tsá² hñú¹³ tsú² ñí¹ hná¹ nɨ́²!

Hin² ñí¹con² hniáuh³² jmú¹³ dí² juénh²
(Lucas 12:4-7)

26 ”Hi³ jáun² né³, tiá² hniáuh³² yáh³ jmúh¹³ náh² juénh² ñí¹con² tsáu². Quí¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ jlɨ́²³ tsú², chau³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jñéih²³, hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ ná¹hmá¹ né³, chau³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́²jnia² siáh³.

27 La³jɨ́³² hi³ juo³ jná¹³ hnoh² ta³ hñu³ niéi², ma³jnia¹³ náh² jáɨ¹³ jáun² ta³ jma²; hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ juah³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² ñí¹ ná¹conh¹ né³, cuá²tɨ́¹ cuá²hoh³ náh² ca³la³ tɨ³ tsáɨh³ hñú³ hi³ cháh¹³ náh² hi³ jáun².

28 Ha³ lɨ́² juenh³ náh² tsá² jngɨh² jmáh³la³ ngú³, hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, tiá² tɨn² yáh³ tsú² jngɨh³ jmɨ́²chí³ quián¹³ náh²; tɨ³ re² juenh³ náh² ñí¹con² Tsá² lɨ́¹³ jngah³ náh², hi³ má¹lɨ³² jáun² né³ lɨ́¹³ zen³ tsú² jmɨ́²chí³ quián¹³ náh² quiu³juóu³².

29 ”¿Há¹ tiá² cuen² tsú² gon³ tan³² pih²¹ la³ cun³ cá² héih³² quɨe³ dúh¹? Tɨ³la³ cun³ jáun² hí¹ jan² yáh³ jáh³ pih²¹ la³ hí³ tiá² jún²³ tá¹la³ tiá² má²lɨ́²cué³² Ñeh² náh² jáɨ¹³.

30 Hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ jñú² chinh³² yáh³ hnoh² ná¹hɨ¹³ siáh³ ma³ quin³² ma³ cá² máɨh³².

31 Jáun² né³, ha³ lɨ́² juenh³ náh², quí¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² hnoh² la³ cónh³ bíh¹ tan³² ná¹juóun²¹.

Tsá² ton² hi³ haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús
(Lucas 12:8-9)

32 ”Hi³ jáun² né³, la³jɨ́n³² tsá² má²quien² jná¹³ ñí¹
ta³ ñí¹ tsáu², ja³bí¹ jná¹³ siáh³ má¹quien¹³ tsá² la³ hí³
ñí¹ ta³ ñí¹ Ñuh³² ná¹, Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú²;
33 tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² hnió³ má²quien² jná¹³
ñí¹con² tsáu² né³, ja³bí¹ jná¹³ siáh³ tiá² má¹quien¹³
tsá² la³ hí³ ñí¹con² Ñuh³² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú².

Jesús jmu² hi³ tiú²uú² tiáunh¹ tsáu² cá²hon³
(Lucas 12:51-53)

34 ”Su³uú² lɨ́¹ cuɨ́¹ lɨ́n¹³ hnoh² hi³ jná¹³ ja³jmú³²
hi³ niau²¹ tie³ ñí¹ hué²¹ lá²; quí¹ jun³juáh¹³ hi³
ja³chá³ jná¹³ tie³ yáh³, tɨ³la³ jná¹³ dá² ja³ hi³ chá¹³
ná¹ hniéi² quɨ³² bíh¹.
35 Ja³ jná¹³ hi³ ja³jmú³² hi³ tsá²ñuh² ná¹háun³
quionh³ jméi², tsá²mɨ³ ná¹háun³ quionh³ mí¹ziú¹³,
hi³ ló³² tsú² ná¹háun³ siáh³ quionh³ mɨ³ziú¹³;
36 jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ ma³ quin³² ma³ jan³²
tsú² ná¹hniei²¹ quionh³ má²tún² tsá² hñú¹³.
37 ”Nɨ́¹juáh³ tsá² ja³²lɨ³ hnio³ jméi² jɨ³ mí¹ziú¹³
cha³ jmɨ́¹ ma³hniau³ tsú² jná¹³, tsá² la³ hí³ tiá²
ca³tɨn¹ hen² tɨ³ con² jná¹³. Hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² ja³²lɨ³
hnio³ tsá²mɨ³ tsá²ñuh² jon² cha³ jmɨ́¹ ma³hniau³ tsú²
jná¹³, tsá² la³ hí³ siáh³ tiá² ca³tɨn¹ yáh³ hen² tɨ³ con²
jná¹³.
38 Ja³bí¹ tiá² lɨ́¹³ han³ tsú² tɨ³ con² jná¹³ nɨ́¹juáh³
tsá² tiá² hnió³ cán³ crei²¹ hi³ ma³zian² tsú² la³jmɨ́¹
zian² jná¹³ lá².
39 Nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³ liáu³ jmɨ́²chí³ quioh²¹, tsá²
la³ hí³ tɨ³ tsa³hín³ bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tsa³hín³

jmɨ́²chí³ quioh²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ né³, tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ liáun³.

La³ cun³ hi³ joh¹³ tsú² ñí¹con² Dió³²
(Marcos 9:41)

40 ”Lɨ³ua³ jan² tsá² he³ hnoh², ja³bí¹ má²lɨ́²he³ jɨ³ jná¹³ bíh¹ tsú² jaun³²; hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² ca³he³ jná¹³ né³, ja³bí¹ la³ jáun² má²lɨ́²hen³ tsú² la³ jɨ³ Tsá² ca³ze³ bí¹ jná¹³.

41 Lɨ³ua³ jan² tsá² hen² jan² *tɨ³² jë¹ Dió³² quí¹ cun³ñí¹ hi³ ja³ tsú² hi³ ja³hléh² jë¹ Dió³², ja³bí¹ tsá² hí³ hiáuh¹³ la³ cun³ hi³ hiáuh³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³²; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² hen² jan² tsá² zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ zian² tsú² la³ jáun², ja³bí¹ hí³ dí² hiáuh³ la³ cun³ hi³ hiáuh¹³ tsá² zian² hí³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³².

42 Lɨ³ua³ jan² tsá² cué³² uá¹jinh¹ cáun² vaso jmɨ́² jma³ cuóuh³ ñí¹con² lɨ³ua³ jan² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² jná¹³, uá¹jinh¹ jan² tsá² tsɨ́¹juɨ́³, tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ hen² tsú² tɨ³ con² jná¹³ bíh¹, ja³bí¹ tsá² hí³ uá²jaɨ³² hiáuh³ cáun² hi³ chu²¹ la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³.

11

Juan² tsá² jmɨ́¹ zion² tsáu² jmáɨ² zen² tsáu² ñí¹con² Jesús
(Lucas 7:18-35)

1 Jmɨ́¹ cá¹tsan³ jáɨ¹³ hi³ ca³záɨh³ jáun² Jesús tán¹ quian³tun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² né³, cua³han³ ñí¹ jáun² hi³ ca³ñí¹hɨeh¹ dí² tsá² tiáunh¹ juú² la³ cu³ la³ jéin³ jáun², hi³ ca³ñí¹hléh² jú¹ chú³².

2 Tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹hún¹ jáun² Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ² hñu³mí¹ñí² ca³lɨ³ ñi³² la³ cun³ hi³ jmu² Cristo.

Jáun^{2} ca^{3}zen^{3} dí^{2} gon^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} hi^{3} tsa^{3}jɨen^{3} Jesús,

3 hi^{3} tsa^{3}ngáɨ^{3} tsú^{2} la^{3} lá^{2}:

—¿Hí^{1} hnú^{2} uá^{1} Tsá^{2} ca^{3}tɨn^{1} já^{32}, ho^{3} hniáuh^{32} uá^{1} jan^{13} jnoh^{1} jan^{2} tsá^{2} siánh^{3}?

4 Jáun^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Cuá^{2}tánh^{1} náh^{2}, cuá^{2}zéih^{3} náh^{2} Juan^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} ná^{1}jɨ́eh^{32} náh^{2} jɨ^{3} hi^{3} ná^{1}naɨh^{32} náh^{2}.

5 Cuá^{2}zéih^{3} náh^{2} tsú^{2} hi^{3} tsá^{2} ten^{3} má^{2}jniá^{3} ñí^{1}, tsá^{2} hma^{2} má^{2}ñi^{3}táunh^{1}, hi^{3} má^{2}laɨn^{32} siáh^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}lɨ́n^{3} mɨ́^{1}uɨ́^{3} *mɨ^{3}ho^{21} péin^{3}, hi^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1} te^{3} cuá^{1} né^{3} má^{2}náɨ^{32} bíh^{1}, má^{2}ca^{3}jenh^{13} bíh^{1} tsá^{2} jmɨ́^{1} má^{2}ná^{1}jún^{1}, hi^{3} tsá^{2} tia^{3}mii^{2} né^{3}, má^{2}ná^{1}náɨ^{32} bíh^{1} jú^{1} chú^{32} ca^{3}tɨ^{21} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} liáun^{3}.

6 ¡Jlánh^{1} jmɨ́^{1} ren^{2} tsá^{2} tiá^{2} lɨ́^{1} cha^{32} hliáun^{3} ñéih^{3} tsɨ́^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}!

7 Jmɨ́^{1} já^{1}tanh^{21} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} Jesús hleh^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} tionh^{2} hí^{3} la^{3} cu^{3} la^{3} jéin^{3} ñí^{1} zenh^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Juan^{2} tsá^{2} ziau^{2} hí^{3} jmáɨ^{2}, hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿He^{3} dá^{2} jaun^{32} ca^{3}ñí^{1}jɨeh^{13} hnoh^{2} ñí^{1} lɨ́^{3} hué^{32} quiéin^{2}? ¿Hí^{1} ca^{3}ñí^{1}jɨeh^{13} hnoh^{2} cáun^{2} hmá^{2} tá^{2} náɨ^{2} hi^{3} lɨ́^{1} quí^{2} lɨ́^{1} jɨ́eh^{23} cun^{3}quionh^{3} chí^{3} juáh^{13}?

8 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} la^{3} jáun^{2} né^{3}, ¿he^{3} bíh^{1} ca^{3}ñí^{1}jɨeh^{13} náh^{2}? ¿Hí^{1} ca^{3}ñí^{1}jɨen^{1} náh^{2} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} quih^{32} hmɨh^{32} jlánh^{1} bí^{1} huá^{1}? Sá^{1}nɨ́^{2} dú^{1} jɨe^{3} náh^{2}, tsá^{2} ná^{1}quih^{32} hmɨh^{32} hi^{3} jlánh^{1} bí^{1} huá^{1} tionh^{2} re^{2} tɨn^{2} ñéih^{3} hñú^{13} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} re^{21} bíh^{1}.

9 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ¿he^{3} bíh^{1} ca^{3}ñí^{1}jɨeh^{13} náh^{2}? ¿Hí^{1}
ca^{3}ñí^{1}jɨen^{1} náh^{2} jan^{2} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}? Quí^{1} tson^{2} bíh^{1}
cu^{3}tí^{3}, tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} má^{1}ná^{1}, tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2} la^{3}
cónh^{3} bíh^{1} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}.
10 Quí^{1} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32} rá^{1}ja^{32} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1}
Juan^{2} tsá^{2} ziau^{2} hí^{3} jmáɨ^{2}, hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, jná^{13} zein^{21} jan^{2} tsá^{2} tsa^{3}can^{32} jáɨ^{13} ta^{3}
tin^{2} la^{3} cun^{3} bíh^{1} hnú^{2},

tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} jmu^{3} hua^{3}jan^{21} juɨ^{32} ñí^{1} cuóh^{13} hnú^{2}.
11 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}chá^{32} Jesús jáɨ^{13} nɨ́^{2} né^{3}, ca^{3}záɨh^{3} siáh^{3}
tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:
—Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} tiá^{2} hin^{2} zian^{2}
hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tsá^{2} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2} ja^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2}
ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} ñí^{1} hué^{21} lá^{2} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} Juan^{2} tsá^{2}
ziau^{2} hí^{3} jmáɨ^{2}; tɨ^{3}la^{3} cun^{3} jáun^{2} tsá^{2} tiá^{2} lin^{1} ñí^{1}
quien^{2} ja^{1} quioh^{21} tsá^{2} má^{2}tionh^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}, tsá^{2}
la^{3} hí^{3} bíh^{1} tɨ^{3} jlánh^{1} quien^{2} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} Juan^{2}.

12 ”Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1} cuan^{1} Juan^{2} tsá^{2}
ziau^{2} hí^{3} jmáɨ^{2} hi^{3} la^{3} tɨ^{3} ta^{3}né^{32}, héih^{32} quioh^{21}
Dió^{32} cáun^{2} cuá^{2}zá^{2} cuá^{2}tsó^{3} bíh^{1} ja^{1} hniéi^{2} hi^{3} tɨ^{3}
lɨ^{3}mí^{1} tsá^{2}lɨ^{3}quien^{2}, hi^{3} tsá^{2} jlánh^{1} ná^{1}cueh^{32} pí^{3} né^{3},
má^{2}ná^{1}cah^{23} bíh^{1} jmáɨ^{1} hi^{3} lɨ́^{13} tónh^{32} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}.
13 Jmɨ́^{1} tɨ́^{2} quien^{2} bíh^{1} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} rá^{1}juáh^{3} ñí^{1} Sí^{2}
quioh^{21} tsá^{2} lɨn^{3} hí^{3} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}, jɨ^{3} liei^{21} quioh^{21}
hla^{1} Moisés siáh^{3}, ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñí^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3}
cuan^{3} Juan^{2} tsá^{2} ziau^{2} hí^{3} jmáɨ^{2};
14 jáun^{2} Juan^{2} hí^{3} bíh^{1} lɨ́n^{3} Líh^{3}, tsá^{2} jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} hí^{3}
tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}, tsá^{2} ca^{3}tɨn^{1} hi^{3} já^{32} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} hnáuh^{2}
hnoh^{2} táunh^{13} ta^{21}.
15 Nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} tsɨ^{21} cuá^{1}, cuɨ́^{1} nie^{13}.

16 ”¿He^{3} ñí^{1} tsáu^{2} lɨ́^{13} cunh^{21} jná^{13} quionh^{3} tsá^{2}
zian^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} ziáun^{2} dí^{2} lá^{2}? Lɨ́^{13} juáh^{13} la^{3} lá^{2}:
Jmu^{2} tsú^{2} la^{3}jmɨ́^{1} jmu^{2} tsá^{1}míh^{1} ñi^{3}co^{1} ja^{1} hmah^{21}.
Ná^{1}hóh^{32} tsú^{2} hi^{3} jéinh^{32} hlah^{3}, hi^{3} zaɨh^{32} raɨnh^{21} la^{3}
lá^{2}:
17 “Sa^{3} tiá^{2} ca^{3}lɨ^{3} hnáuh^{2} yáh^{3} hnoh^{2} tsan^{13} jmɨ́^{1}
lɨ́^{1}jiéi^{13} jnoh^{1} jáun^{2} hmá^{2} tá^{2} le^{2}; hi^{3} sa^{3}jun^{3} lɨ́^{2}uoh^{3}
yáh^{3} hnoh^{2} jmɨ́^{1} lɨ́^{1}jmú^{13} jnoh^{1} siáh^{3} sun^{1} ca^{3}tɨ^{21}
jmáɨ^{1} hi^{3} nio^{2} hlah^{3} tsɨ́^{3} tsú^{2}”.
18 Juanh^{32} jná^{13} la^{3} nɨ́^{2}, quí^{1} cuan^{3} Juan^{2} tsá^{2} tiá^{2}
cú^{2} tiá^{2} hɨ́nh^{23}, hi^{3} jáun^{2} tsáu^{2} né^{3} juáh^{3}: “Tsá^{2} hún^{1}
jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} bíh^{1} hí^{3}”.
19 Jáun^{2} né^{3}, cuan^{3} siáh^{3} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2},
tsá^{2} cú^{2} tsá^{2} aɨh^{32} ná^{1}, tɨ^{3}la^{3} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3} juáh^{23}
siáh^{3} tsáu^{2}: “¡Tsá^{2} jlién^{3} bíh^{1} nɨ^{32}, hi^{3} hɨ́nh^{23} siáh^{3}
jmáɨ^{2}, tsá^{2} juónh^{23} re^{2} quionh^{3} tsá^{2} ren^{2} tso^{3} jɨ^{3}
*tsá^{2} chi^{2} hmah^{21} nɨ́^{2} siáh^{3}!” Tɨ^{3}la^{3} cun^{3}quionh^{3}
la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} ná^{1}lɨ́^{23} bíh^{1} lɨ́^{2} lin^{1} hi^{3} Dió^{32} jan^{2} Tsá^{2}
quia^{3}lín^{3} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}.

Tsá^{2} juú^{2} tiá^{2} nieh^{3}
(Lucas 10:13-15)

20 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} Jesús jí^{23} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2}
juú^{2} ñí^{1} má^{2}ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} hliáun^{3} hua^{3}jueh^{32}, quí^{1}
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tsá^{2} hí^{3} tiá^{2} má^{2}ca^{3}za^{3} yáh^{3} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}. Hi^{3}
ca^{3}juáh^{3}:
21 —¡Jlánh^{1} juon^{23} hnoh^{2} tsá^{2} juú^{2} Corazín!
¡Jlánh^{1} juon^{23} siáh^{3} hnoh^{2} tsá^{2} juú^{2} Betsaida! Quí^{1}
sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} hua^{3}jueh^{32} já^{1} tsá^{2} jmɨ́^{1} zian^{2}
juú^{2} Tiro jɨ^{3} juú^{2} Sidón dúh^{1}, la^{3}jmɨ́^{1} má^{2}lɨ^{32} nɨ́^{2} ja^{1}

quián^{13} hnoh^{2}, hi^{3} jáun^{2} má^{2}hia^{3} jáun^{13} máh^{3} jmí^{1} má^{2}ca^{3}za^{3} tsú^{2} jmí^{1} tsí^{3}, hi^{3} jmí^{1} má^{2}ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} lin^{1} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} jmí^{1} quíh^{21} tsú^{2} jáun^{2} tú^{2}cho^{1}, jɨ^{3} hi^{3} jmí^{1} sén^{21} tsú^{2} siáh^{3} juá^{2} hmóu^{32}.

22 Hi^{3} jáun^{2} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} huáh^{2} tsí^{3} hi^{3} má^{1}tsoh^{1} hnoh^{2} honh^{2} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} ra^{3}tsɨ^{32} Dió^{32} héih^{32}, la^{3} cónh^{3} bíh^{1} tsá^{2} jmí^{1} zian^{2} jáun^{2} jmí^{1}tin^{2} já^{1} juú^{2} Tiro quionh^{3} juú^{2} Sidón.

23 Hi^{3} hnoh^{2} siáh^{3} tsá^{2} juú^{2} Capernaum, ¿hí^{1} ná^{1}lín^{23} hnoh^{2} hi^{3} cuá^{1}tánh^{1} náh^{2} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}? Hnoh^{2} dá^{2} cuá^{1}tánh^{1} la^{3} tɨ^{3} quiu^{3}juóu^{32} bíh^{1}. Quí^{1} sá^{1}jmí^{1} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3} hua^{3}jueh^{32} la^{3} ní^{2} já^{1} juú^{2} Sodoma jmí^{1}tin^{2} la^{3}jmí^{1} lɨ^{21} ní^{2} ja^{1} quián^{13} hnoh^{2}, hi^{3} jáun^{2} jmí^{1} nio^{2} bíh^{1} juú^{2} jáun^{2} la^{3} tɨ^{3} ta^{3}né^{32} dúh^{1} sá^{1}jmí^{1} hi^{3} lɨ^{3} la^{3} jáun^{2}.

24 Hi^{3} jáun^{2} jná^{13} né^{3} juanh^{32}, hi^{3} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} huáh^{2} tsí^{3} hi^{3} má^{1}tsoh^{1} hnoh^{2} honh^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} ra^{3}tsɨ^{32} Dió^{32} héih^{32} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} tsá^{2} jmí^{1} zian^{2} jáun^{2} juú^{2} Sodoma jmí^{1}tin^{2}.

Ñá^{2}táunh^{1} náh^{2} ñí^{1}con^{2} jná^{13}, jáun^{2} tianh^{13} náh^{2} tie^{3}

(Lucas 10:21-22)

25 Jmáɨ^{1} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:

—Hnú^{2} Tia^{21}, Tsá^{2} lín^{3} nú^{2} Juo^{13} tsá^{2} zian^{2} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} jɨ^{3} tsá^{2} zian^{2} ñí^{1} hué^{21} lá^{2} ní^{2} siáh^{3}, cué^{23} jná^{13} tiá^{1}hmah^{1} quí^{1}hliá^{2} ca^{3}hmáh^{1} hnú^{2} jú^{1} tson^{2} hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} lí^{13} há^{1} ngɨ^{13} tsá^{2} quia^{3}lín^{3} jmí^{1} tsí^{3}, jɨ^{3} tsá^{2} ñí^{2} tsá^{2} lieih^{21} ní^{2} siáh^{3}; tɨ^{3}la^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} tsí^{1} tsá^{2} juí^{3} bíh^{1} ca^{3}niah^{21} hnú^{2} jú^{1} tson^{2} jáun^{2}.

26 Ján³, quí¹ la³ jáun² jlánh¹ re² tɨ́³ honh² hnú² Tia²¹.
27 ”Sá¹nɨ́² jɨe³ náh², jo³uón³² jná¹³ má²ca³chá³ Ñuh³² jná¹³ ca³la³ jɨ³lɨ³². Hnga² bíh¹ Dió³² cuóun³² re² Jon², hi³ hnga² bíh¹ siáh³ Jon² Dió³² cuóun³² re² Jméi²; hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² hnió³ dí² ma³jnia² Jméi² ñí¹con² siáh³, lɨ³ cuóun³² bíh¹ tsú² Jméi² dí².
28 Ñá²táunh¹ náh² ñí¹con² jná¹³, la³jɨ́n³² náh² tsá² má²cá²huon³ náh² hi³ ná¹jmuh³² náh² ta²¹ jɨ³ hi³ ná¹quiánh¹ náh² lio²¹, hi³ jáun² jná¹³ chau²¹ tie³.
29 Hen³ náh² hi³ ñí¹táunh¹ náh² ná¹cunh² quiúnh¹ jná¹³ la³jmɨ́¹ ñi³táunh¹ cuá¹juɨ́² quiáh² hué³², hi³ jáun² cuɨ́¹ lɨ³ tɨn² náh² la³ cun³ hi³ tɨn² jná¹³, quí¹ jná¹³ jan² tsá² juenh² tsɨ́³ bíh¹, jan² tsá² tiá² jmu² quien² hnga², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ niau²¹ tie³ jmɨ́¹ honh² náh².
30 Quí¹ la³ cun³ ta²¹ hi³ jmúh¹³ náh² ta³ ná¹cunh² náh² quiúnh¹ jná¹³ lɨ́³ cáun² ta²¹ huá¹ bíh¹, hi³ sa³jun³ héi² yáh³ lio²¹ hi³ cué¹³ jná¹³ siáh³.

12

Tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús cun³² cuú²miih²¹ jmáɨ¹ nio² tie³
(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

1 Jmɨ́¹jáun² né³ jmɨ́¹ cuá¹ngɨ³² Jesús ja¹ ñí¹ zia³² hi³ jná¹ quioh²¹ tsáu² cáun² *jmáɨ¹ nio² tie³. Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³lɨ³ ñí¹cuóunh²¹, hi³ jáun² ca³ma³liáu³² tsú² hi³ caɨ³² chí² hieh² cuú²miih²¹ hi³ jná¹ ñí¹ jáun², hi³ jáun² hí¹cúh² dí² máɨ³ jáun².
2 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² *fariseos hi³ jáun² né³, jáun² ca³záɨh³ tsú² Jesús la³ lá²:

—Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, tsá^{2} haɨn^{21} nɨ́^{2} tɨ^{3} con^{2} hnú^{2} jmu^{2} ta^{21} hi^{3} tiá^{2} ca^{3}tɨ^{21} jmu^{3} tsú^{2} jmáɨ^{1} nio^{2} tie^{3}.

3 Tɨ^{3}la^{3} hí^{3} má^{1}ná^{1}, ca^{3}juáh^{3}:

—¿Tiá^{1} má^{2}ca^{3}híh^{3} hnoh^{2} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32}, ñí^{1} rá^{1}juáh^{3} hi^{3} he^{3} ca^{3}jmú^{3} hla^{1} re^{21} Dá^{2}vi^{21} cu^{3} jéin^{32} jmɨ́^{1} lɨ^{21} ñí^{1}cuóunh^{21} quionh^{3} tsá^{2} quionh^{3}?

4 Tsá^{2} hí^{3} dá^{2} ca^{3}ñí^{1}hi^{32} ñéih^{3} hñu^{3} cuáh^{32} lɨ́^{3} hmɨh^{32} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}cúh^{2} *hí^{3} cuú^{2}miih^{21} hɨ́en^{1} quionh^{3} tsá^{2} quionh^{3}, cáun^{2} hi^{3} tiá^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}tɨn^{1} cuh^{3}, quí^{1} hí^{3} jáun^{2} dá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}chan^{1} hi^{3} cuh^{3} jmáh^{3}la^{3} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mí^{2}tsáu^{2} bíh^{1}.

5 Ho^{3} ¿tiá^{1} má^{2}ca^{3}híh^{3} hnoh^{2} liei^{21} quioh^{21} hla^{1} Moisés ñí^{1} rá^{1}juáh^{3} hi^{3} mí^{2}tsáu^{2} tsá^{2} jmu^{2} ta^{21} hñu^{3} cuáh^{32} chín^{1} tiá^{2} tianh^{32} yáh^{3} tie^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} jmáɨ^{1} nio^{2} tie^{3}, tɨ^{3}la^{3} cun^{3} jáun^{2} tiá^{2} tso^{3} yáh^{3} hi^{3} jáun^{2}?

6 Tɨ^{3}la^{3} jná^{13} juanh^{32} hi^{3} ñí^{1} lá^{2} zia^{32} cáun^{2} hi^{3} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} cuáh^{32} chín^{1}.

7 Tiá^{2} la^{3} má^{2}ca^{3}ngɨ^{13} máh^{3} hnoh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} rá^{1}juáh^{3} jáun^{2} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32}, hi^{3} juáh^{3} jáun^{2} la^{3} lá^{2}: “Jná^{13} dá^{2} hnó^{32} hi^{3} já^{32} mií^{3} honh^{2} bíh^{1} hnoh^{2}, jun^{3}juáh^{13} hi^{3} jngɨh^{13} náh^{2} jáh^{3} ñí^{1}con^{2} jná^{13} yáh^{3}”. Sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} má^{2}ca^{3}ngɨ^{13} náh^{2} jáɨ^{13} nɨ́^{2} dúh^{1}, jáun^{2} tiá^{2} cáun^{2} lɨ́^{1} jmɨ́^{1} cueh^{1} yáh^{3} náh^{2} tso^{3} tsá^{2} tiá^{2} hi^{3} lɨ́^{2}jmú^{3} hí^{1} cáun^{2}.

8 Quí^{1} uá^{1} hi^{3} jmáɨ^{1} nio^{2} tie^{3}, cun^{3} jáun^{2} cáun^{2} ho^{2} bíh^{1} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} jáɨ^{13}.

Jesús jmah^{23} jan^{2} tsá^{2} má^{2}ca^{3}náɨ^{3} cáun^{2} cuo^{2} (Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

9 Jmɨ́¹jáun² cua³han³ Jesús ñí¹ jáun², hi³ jáun² ca³ñí¹hi³² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos zeh² já¹ juú² jáun².

10 Ñí¹ jáun² jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá²ñuh² jmɨ́¹ má²ca³náɨ³ cáun² cuo²; tɨ³la³ tsá² tionh² ñí¹ jáun² má¹ná¹, jmɨ́¹ hnió³ choh¹³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ chá³² dí² tsáu¹³ tsú², hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí²:

—¿Hí¹ lɨ́¹³ jmah³ tsú² jan² tsá² tsáun¹ nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ nio² tie³ juáh¹³?

11 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsá² hí³:

—¿Hin² dá² lɨ³ua³ jan² hnoh², nɨ́¹juáh³ hi³ ca³tánh³ jan² *já¹ziáh² joh² náh² cáun² ñí¹ hlah³, há¹ tiá² cuá¹chin³² náh² jáh³ hí³ joh² uá¹jinh¹ jmáɨ¹ nio² tie³?

12 Tɨ³la³ ¡tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² jan² tsáu² la³ cónh³ bíh¹ jan² já¹ziáh²! Jáun² né³, zia³² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ jmu³ tsú² hi³ chu²¹ jmáɨ¹ nio² tie³.

13 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² lɨ́³ hí³ cuo² la³ lá²:

—Ñéih¹ cuonh².

Jmɨ́¹ jáun² ca³ñeh³ tsá² hí³ cuo², hi³ jáun² la³ bíh¹ la³ cun³ rón³² lɨ́³ cuá² cáun².

14 Jmɨ́¹jáun² ca³huén² tsá² fariseos tɨ³ cheih³², hi³ ca³juu³ ca³hlénh³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jngɨh³ dí² Jesús.

Jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin² hi³ ca³tɨn¹ Jesús

15 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² Jesús jáɨ¹³ jáun² né³, cua³han³ bíh¹ cú²jueh³² ñí¹ jáun²; jmɨ́¹jáun² ja³taunh²¹ juóun³² lɨ́n³² tsáu² cu³hna²¹ tsú². Jesús ca³jmah³ la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ ná¹tsáun¹,

16 hi^{3} jáun^{2} jmu^{2} dí^{2} héih^{32} hi^{3} hí^{1} jan^{2} tiá^{2} hin^{2}
záɨh^{32} tsáu^{2} hi^{3} hin^{2} tsánh^{2} hí^{3} dí^{2}.
17 La^{3} ní^{2} lɨ^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3}
hla^{1} Isaías *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}, jmí^{1} ca^{3}juáh^{3} jáun^{2} la^{3} lá^{2}:
18 Tsá^{2} lá^{2} bíh^{1} Tsá^{2} lín^{3} quian^{21} jná^{13},
Tsá^{2} má^{2}cá^{2}quiánh^{32} jná^{13},
Tsá^{2} jlánh^{1} hno^{3} jná^{13}
jɨ^{3} hi^{3} jlánh^{1} tsah^{1} jná^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsú^{2}.
Cuen^{21} jná^{13} Jmí^{2}chí^{3} joh^{2} ñí^{1}con^{2} tsú^{2},
jáun^{2} ngáɨ^{32} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} zian^{2} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} jáɨ^{13} he^{3} lánh^{3} rón^{32} rá^{1}tsɨ^{32} jná^{13} héih^{32}.
19 Tiá^{2} hniéi^{2} jmu^{3} yáh^{3} tsú^{2},
sa^{3}jun^{3} tɨ^{3} hóh^{32} tsú^{2},
hi^{3} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tiá^{2} hin^{2} ne^{3} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} tiá^{3} siaun^{32} ja^{1} hñú^{3}.
20 Hí^{1}juáh^{3} cáun^{2} hmá^{2} tá^{2} má^{2}ca^{3}jñáh^{3} yáh^{3} tiá^{2} jau^{3} tsú^{2},
sa^{3}jun^{3} ye^{3} tsú^{2} cáun^{2} sí^{2} jmí^{2}cau^{32} pih^{21} hi^{3} tion^{3} chí^{1}hún^{1},
ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñí^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} jmu^{3} tsú^{2} hi^{3} jú^{1} tson^{2} cah^{13} jmáɨ^{1} la^{3} tán^{1}.
21 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} zian^{2} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} ha^{3} tsí^{3} ñí^{1}con^{2} Tsá^{2} hí^{3}.

Juáh^{3} tsáu^{2} hi^{3} Jesús quian^{32} pí^{3} quioh^{21} tsá^{2} hláɨnh^{1}
(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23; 12:10)

22 Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}ñí^{1}jan^{2} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} Jesús jan^{2}
tsá^{2}ñuh^{2} ten^{3} jɨ^{3} hi^{3} tiá^{2} hleh^{32} siáh^{3}, hi^{3} jmí^{1} hún^{1}
jmí^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsí^{3}. Jáun^{2} Jesús ca^{3}jmah^{3} tsá^{2}

hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2}ñuh^{2} hí^{3} ca^{3}jnia^{3} ñí^{1} jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3} siáh^{3} hléh^{32}.

23 Jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} ca^{3}ja^{3}cáun^{2} tsɨ́^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3}:

—¿Hí^{1} hí^{3} dá^{2} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} hla^{1} Dá^{2}vi^{21} tsá^{2} nɨ́^{2} juáh^{13}, [tsá^{2} qui^{3} ná^{1}jan^{23} dí^{2} hí^{3}]?

24 Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}niéi^{32} jáun^{2} tsá^{2} fariseos jáɨ^{13} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Tsá^{2}ñuh^{2} nɨ́^{2} dá^{2} huen^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsáu^{2} cun^{3}quionh^{3} pí^{3} quioh^{21} Beelzebú tsá^{2} hláɨnh^{1} tsá^{2} chín^{1} bíh^{1}.

25 Tɨ^{3}la^{3} Jesús jmɨ́^{1} dí^{1}ñɨ^{32} bíh^{1} ha^{3} lánh^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}lɨ́n^{23} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Nɨ́^{1}juáh^{3} zia^{32} hniéɨ^{2} ja^{1} cu^{3} nió^{3} má^{2}tún^{2} hmóu^{32} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} ta^{21}, jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} bíh^{1} tsú^{2} tsa^{3}hín^{3}; ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} cáun^{2} juú^{2}, ho^{3}lá^{2}dá^{2} tsá^{2} má^{2}tún^{2} cáun^{2} hñú^{3} ñí^{1} tionh^{1} lɨ́^{3} ná^{1}tsoh^{3} ja^{1} má^{2}tún^{2} hmóu^{32} hi^{3} ná^{1}quiú^{2} ná^{1}tɨ́n^{23}, ha^{3} tiá^{2} lɨ^{3} uén^{3} yáh^{3} tsá^{2} la^{3} hí^{3}.

26 Jáun^{2} ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} siáh^{3} lɨ́^{3} uá^{2}jaɨ^{32} nɨ́^{1}juáh^{3} *Satanás la^{3} chin^{2} cheih^{32} hnga^{2}, jáun^{2} ñí^{1}con^{2} hnga^{2} bíh^{1} tsú^{2} má^{2}jmu^{2} hniéɨ^{2}; jáun^{2} né^{3} ¿ha^{3} ya^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} ma^{3}hɨ́e^{2} pí^{3} quioh^{21} tsú^{2}?

27 Hnoh^{2} juánh^{3} náh^{2} hi^{3} jná^{13} huen^{2} ná^{1} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} cun^{3}quionh^{3} pí^{3} quioh^{21} Beelzebú; jáun^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} nɨ́^{2} né^{3}, ¿hin^{2} cun^{3}quionh^{3} pí^{3} quioh^{21} huen^{2} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} hnoh^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} tiáunh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsáu^{2}? Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, cun^{3}quionh^{3}

ta^{21} hi^{3} jmu^{2} nɨ́^{2} tsá^{2} haɨn^{21} nɨ́^{2} tɨ^{3} con^{2} bí^{1} náh^{2} má^{2}lɨ́^{2}lin^{1} hi^{3} lɨ́^{1} ná^{1}tsá^{2}con^{2} bí^{1} náh^{2}.

28 Tɨ^{3}la^{3} jná^{13} má^{1}ná^{1}, huen^{2} ná^{1} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} cun^{3}quionh^{3} Jmɨ́^{2}chí^{3} joh^{1} Dió^{32} bíh^{1}; hi^{3} jáun^{2} la^{3} nɨ́^{2} né^{3} má^{2}lɨ́^{2}lin^{1} hi^{3} jná^{13} bíh^{1} tsá^{2} ca^{3}hiáu^{32} Dió^{32} hi^{3} lɨ́n^{13} ná^{1} Re^{21}, Tsá^{2} qui^{3} ná^{1}jan^{23} hnoh^{2} hí^{3}.

29 ”Né^{32} né^{3}, ¿lánh^{3} bíh^{1} rón^{32} lɨ́^{13} hí^{3} jan^{2} tsáu^{2} hñú^{13} jan^{2} tsá^{2} pin^{3} lɨ́n^{32} hi^{3} quin^{3} tsú^{2} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} nio^{2} hñú^{13} tsú^{2}, nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} la^{3} hñe^{3} yáh^{3} tsú^{2} tín^{2} tsá^{2} hñú^{13} hí^{3}? Quí^{1} jɨ́^{32}la^{3} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ́^{13} quin^{3} tsú^{2} hi^{3} quioh^{21} tsú^{2}.

30 ”Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} tiá^{2} hen^{2} tɨ^{3} con^{2} jná^{13}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} tiá^{2} hún^{1} yáh^{3} cá^{2}hon^{3} quiúnh^{1} jná^{13}; hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} tiá^{2} cha^{32} cu^{3}lɨ^{21} quiúnh^{1} jná^{13}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} tɨ^{3} toh^{2} tiú^{2} jóh^{32} bíh^{1}.

31 ”Hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} juanh^{32} jná^{13} hi^{3} zia^{32} bíh^{1} uu^{3}i^{3}tso^{3} quioh^{21} la^{3}jɨ́^{32} tso^{3} hi^{3} jmu^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}, jɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} jú^{1} hlah^{3} hi^{3} hleh^{32} tsú^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} tú^{2} hión^{32} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} má^{1}ná^{1}, ha^{3} tiú^{2}uú^{2} uu^{3}i^{3}tso^{3} zia^{32} yáh^{3} quioh^{21}.

32 Lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} tú^{2} hiáu^{32} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}, zia^{32} bíh^{1} uu^{3}i^{3}tso^{3} quioh^{21} tsú^{2}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} ca^{3}tu^{3} ca^{3}hión^{32} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} né^{3}, tiú^{2}uú^{2} uu^{3}i^{3}tso^{3} zia^{32} yáh^{3} quioh^{21} tsá^{2} la^{3} hí^{3}, sa^{3}jun^{3} mɨ^{3}cuú^{2} lá^{2} hi^{3} sa^{3}jun^{3} mɨ^{3}cuú^{2} cáun^{2}.

Cun^{3}quionh^{3} máɨ^{3} hi^{3} háɨ^{32} bíh^{1} hmá^{2} lɨ́^{2}lin^{1} (Mateo 7:17-20; Lucas 6:43-45)

33 ”Né^{32} né^{3}, máɨ^{3} chu^{21} bíh^{1} háɨ^{32} nɨ́^{1}juáh^{3} hmá^{2} chu^{21}; jáun^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} hmá^{2} hlah^{3} né^{3}, mɨ^{3} hlah^{3} bíh^{1}

háɨ32. Quí1 cun3quionh3 máɨ3 hi3 háɨ32 bíh1 hmá2 lɨ́13
lɨ3 cuoh2 tsú2.
34 ¡Hnoh2 dá2 jón2zɨ́h1 jón2cho1 jáh3 hláɨnh1 bíh1!
¿Ha3 bíh1 lánh3 rón32 lɨ́13 hléh13 hnoh2 jáɨ13 chu21
nɨ́1juáh3 chín1dí1 hmóu32 bíh1 hnoh2 tiá2 chun1
náh2? Quí1 lɨ3ua3 cáun2 hi3 ná1canh2 hñu3 jmɨ́1 hñu3
tsɨ́3 tsú2, hi3 jáun2 bíh1 hue32 ho3 tsú2.
35 Tsá2 chun1 hleh32 jú1 chu21 quí1hliá2 hi3 chu21
zia32 hñu3 tsɨ́3; tɨ3la3 tsá2 hláɨh1 tsá2 hon2 má1ná1,
hleh32 hi3 hlah3 quí1hliá2 hi3 jáun2 bíh1 zia32 hñu3
tsɨ́3 tsú2.
36 Hi3 jáun2 jná13 juanh32 ñí1con2 hnoh2 hi3 nɨ́1
má1cá2chó32 jmáɨ1 hi3 ra3tsɨ32 Dió32 héɨh32, la3jɨ́n32
tsáu2 bíh1 tsa3jɨ́enh1 jú1 tson2 quioh21 ca3tɨ21 la3jɨ́32
jáɨ13 tiá2 tsú2ta21 hi3 má2lɨ́2tá2 lɨ́2hí32 tsú2.
37 Quí1 la3 cun3 lɨ́3 jáɨ13 quián13 bíh1 nú2 tá1tsɨn1
nú2 héɨh32, má1jáun2 lɨ3 lin1 nɨ́1juáh3 tá1can1 nú2 tso3
ho3 tiá2 tso3 hauh32 nú2.

Tsá2 hláɨh1 mɨ32 cáun2 li21 hi3 lɨ́3 hua3jueh32 (Marcos 8:12; Lucas 11:29-32)

38 Jáun2 né3, ma3 jan2 tsá2 fariseos quionh3 tsá2
ná1lɨ́n3 tɨ32 liei21 ca3juáh3 ñí1con2 Jesús la3 lá2:
—Tɨ32, hnáu2 jnoh1 neh21 hi3 jmúh13 hnú2 cáun2
li21 hi3 lɨ́3 hua3jueh32.
39 Tɨ3la3 Jesús né3 ca3ngáɨ3:
—Tsá2 hláɨh1 hon2, tsá2 tiá2 má2tí32 jë1 mɨ32 cáun2
li21 hi3 lɨ́3 hua3jueh32; tɨ3la3 tiú2uú2 li21 siáh3 hiáuh3
yáh3 tsú2, jɨ́32la3 li21 hi3 ca3jɨe3 jáun2 tsáu2 hi3 ca3tɨn1
hla1 Jonás bíh1, tsá2 jmɨ́1 lɨ́n3 hí3 *tɨ32 jë1 Dió32.

40 Quí¹ la³jmɨ́¹ ca³hi³ jáun² hla¹ Jonás hnɨ³² jmáɨ¹ hnɨ³² nie³ hñu³ héin¹ jan² jáh³ jmáɨ² pan¹ lɨ́n²¹, ja³bí¹ la³ jáun² hniáuh³² tsa³hi³² siáh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² hnɨ³² jmáɨ¹ hnɨ³² nie³ hñu³ hué³².

41 Jáun² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ cán³ Dió³² jú¹ tson² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu², má¹jáun² nu³ tiánh³ tsá² jmɨ́¹ zian² juú² Nínive hi³ chá³² tso³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² né³², quí¹ hí³ dí² ca³ja³conh² bíh¹ tsɨ́³ tso³ quioh²¹ jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ hla¹ Jonás. Ján³, chá³² tsá² hí³ tsáu¹³ tsá² zian² né³², quí¹ ñí¹ lá² zenh² jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ hla¹ Jonás hí³.

42 Ja³bí¹ hla¹ tsá²mɨ³ tsá² jmɨ́¹ chín¹ hué³² tɨ³ la³ quián³ nó³² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ cán³ Dió³² jú¹ tson², hi³ jáun² tsá²mɨ³ hí³ chá³² tsáu¹³ tsá² zian² né³²; quí¹ hla¹ tsá²mɨ³ hí³ ja³ cáun² hué³² ñí¹ jlánh¹ bíh¹ uóunh³ hi³ cua³niéi³ jáɨ¹³ quioh²¹ hla¹ re²¹ Salomón tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ quia³lín³ hí³ jmɨ́¹ tsɨ́³. Ján³, tsá²mɨ³ hí³ chá³² tsáu¹³ tsá² zian² né³², quí¹ ñí¹ lá² zenh² jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ hla¹ re²¹ Salomón hí³.

Jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ jáunh²³ siáh³ hñu³ tsɨ́³ tsáu² (Lucas 11:24-26)

43 ”Nɨ́¹juáh³ má¹cuá²han³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², jáun² tsá²ngɨ́² ñí¹ quiéin², hi³ tsá²hniauh² ñí¹ lɨ́¹³ cuá³² tie³; hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tiá² ca³choh¹³ né³, jáun² lɨ́n²³ la³ lá²:

44 “Cuɨ́¹ ñih²¹ jná¹³ cú²jueh³² hñu³² ñí¹ cuá¹han³ ná¹”. Jáun² nɨ́¹ má¹cá²chánh³² tsú² jáun² né³,

chanh^{21} tsú^{2} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} cáun^{2}
hñú^{3} má^{2}jáu^{2}, hi^{3} má^{2}rá^{2}hiah^{13} jɨ^{3} hi^{3} má^{2}dí^{1}lɨ́^{3} re^{2}
tɨn^{2} lɨ́n^{32} ñéih^{3}.
45 Má^{1}jáun^{2} tsau^{32} hi^{3} tsá^{2}quian^{3} cónh^{3}í^{1} quiaun^{3}
jmɨ́^{2}chí^{3} hi^{3} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} hláɨnh^{1} la^{3} cónh^{3} bí^{1}
hnga^{2}, hi^{3} jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} jáun^{2} bíh^{1} taunh^{32} hñu^{3}
tsɨ́^{3} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} hlaɨh^{3} má^{2}lɨ́^{23}
quioh^{21} tsá^{2} hí^{3} nɨ́^{1} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} la^{3} cónh^{3} bíh^{1}
jmɨ́^{1}tin^{2}. La^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} lɨ́^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hláɨh^{1} tsá^{2} hon^{2}
zian^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} ziáun^{2} dí^{2} lá^{2}.

Mí^{1}ziú^{13} Jesús má^{2}já^{2}jɨe^{3} quionh^{3} tsá^{1} raɨnh^{21} (Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

46 Tá^{1}la^{3} dí^{1}liéinh^{32} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} Jesús, cuan^{3}
mí^{1}ziú^{13} la^{3} má^{2}quionh^{3} tsá^{1} raɨnh^{21} dí^{2}. Jáun^{2}
ca^{3}ta^{3}tonh^{1} tsú^{2} cheih^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} hnió^{3} liéinh^{32} Jesús.
47 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} tsáu^{2} ñí^{1}con^{2} Jesús la^{3} lá^{2}:
—Mí^{2}ziúh^{2} hnú^{2} quionh^{3} tsá^{1} renh^{2} nú^{2} tionh^{2}
cheih^{32} nɨ́^{2} hi^{3} hnió^{3} liéih^{32} hnú^{2}.
48 Jáun^{2} Jesús ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} má^{2}lɨ́^{2}ngáɨ^{32} hí^{3} jáɨ^{13}:
—¿Hin^{2} dá^{2} tsánh^{2} hí^{3} mí^{2}zia^{32} jná^{13} dúh^{1}, hi^{3} hin^{2}
dá^{2} tsánh^{2} hí^{3} renh^{2} jná^{13}?
49 Jáun^{2} né^{3} ca^{3}hɨen^{3} dí^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2},
hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—Tsá^{2} lá^{2} bíh^{1} ná^{1}lɨ́n^{3} mí^{2}zia^{32} jná^{13} jɨ^{3} jon^{3} renh^{2}
jná^{13} nɨ́^{2} siáh^{3}.
50 Quí^{1} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} jmu^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnió^{3}
Ñuh^{32} jná^{13} Tsá^{2} cuá^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1}
lɨ́n^{3} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2}ñuh^{2} renh^{2} jná^{13}, jɨ^{3} mí^{2}zia^{32} jná^{13}
nɨ́^{2} siáh^{3}.

13

Jesús jmu² cáun² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ jan² tsá² súh²³ jún² (Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Jmáɨ¹ jáun² cua³han³ Jesús hñú³ jáun² hi³
ca³ñí¹cuá² can³² jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³.
2 Tɨ³la³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³cuú² ca³ngɨh³²
la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ cuá³ Jesús, hi³ jáun² ca³hi³ tsú²
cú²jueh³² cáun² hñu³ mu², hi³ jáun² ca³cuá³ tsú²
tɨ³ ñeh² jáun², hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² hí³ ca³ta³tonh¹
can³² jmáɨ².
3 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³tɨn² dí² tsáu² hliáun³ ñí¹ lɨ́n²¹
jáɨ¹³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmu² dí², hi³ ca³juáh³ la³
lá²:
—Jmɨ́¹ zian² jan² tsá² ca³ñí¹suh³² jún² ñí¹náɨ²
quioh²¹.
4 Tá¹la³ jmɨ́¹ hí¹súh²³ tsú² jáun² jún² né³, la³
ca³súh³² ca³lá² hú¹ juɨ³², hi³ jáun² cua³taunh²¹
quiuh²¹ tan³² hi³ ca³cúh².
5 Ja³bí¹ ca³súh³² siáh³ ca³lá² ñí¹ lɨ́³ ja¹ quɨ́n¹, ñí¹
tiá² hliáun³ cuáh¹ jmɨ́¹ tón²¹; hi³ jáun² tia³juɨ³² lɨ́n³²
bíh¹ ca³hiá² jún² jáun² quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² hliáun³
cuáh¹ jmɨ́¹ zia³².
6 Tɨ³la³ jmɨ́¹ cá¹chéi²¹ hiú² né³, ca³lɨ³ quiéin² bíh¹
quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² ñí¹ ñe¹ jmɨ́¹ tioh³ chí² jmu²
quioh²¹.
7 Ja³bí¹ ca³súh³² siáh³ ca³lá² ñí¹ la³ hiau² ton²,
tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ ca³quí² cá²cuon³ ton² jáun², hi³
jáun² lɨ́¹ ca³juón³ bíh¹ jún² jáun² jmɨ́¹ ca³hiá².
8 Tɨ³la³ la³jɨ́³² jún² ñí¹ hná¹ jáun² né³ ca³súh³² ñí¹
chu²¹ hué³², hi³ jáun² re² lɨ́n³² bíh¹ ca³láu²; ma³ cá²

máɨ^{3} jún^{2} jáun^{2} ca^{3}cué^{3} ma^{3} hña^{3}láu^{3} máɨ^{3}, ma^{3} cá^{2} máɨ^{3} ca^{3}cué^{3} ma^{3} hnaɨh^{32} nio^{2} quiú^{3} máɨ^{3}, hi^{3} zia^{32} ma^{3} cá^{2} máɨ^{3} né^{3}, ca^{3}cué^{3} ma^{3} quiu^{3}quia^{3} máɨ^{3}.

9 Nɨ́^{1}juáh^{3} tson^{2} tsɨ^{21} cuáh^{3} náh^{2}, jáun^{2} niéɨ^{2} náh^{2}.

Jesús jmu^{2} na^{21} he^{3} láɨh^{32} hleh^{32} dí^{2} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} jmu^{2} dí^{2} jáɨ^{13}

(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

10 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}janh^{32} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} Jesús ñí^{1} cuá^{3} jáun^{2}, hi^{3} ca^{3}ngáɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—¿He^{3} lɨ^{3} sa^{3} cá^{2} ñí^{1} jmuh^{32} jáɨ^{13} bíh^{1} hnú^{2} nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} lienh^{1} hnú^{2} tsáu^{2}?

11 Jáun^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3} la^{3} lá^{2}:

—Hnoh^{2} bíh^{1} tsá^{2} ca^{3}tɨn^{1} náh^{2} hi^{3} lɨ^{3} ñíh^{13} jáɨ^{13} hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}hmá^{1} ná^{1}jnɨ́^{1} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} tónh^{32} tsáu^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}; tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2} né^{3}, tiá^{2} lɨ́^{13} yáh^{3} hi^{3} há^{1} ngɨ^{13}.

12 Jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} zia^{32} quioh^{21}, tɨ^{3} hiáuh^{3} bíh^{1} tsú^{2} hná^{1} jáun^{2}; hi^{3} jáun^{2} lɨ^{3} zia^{32} hliáun^{3} quioh^{21} ca^{3}la^{3} hi^{3} lɨ́^{1} má^{2}tú^{2} má^{2}ziáun^{23}. Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} tiá^{2} zia^{32} quioh^{21} né^{3}, tɨ^{3} quin^{3} bíh^{1} la^{3} cun^{3} cú^{1}pih^{21} hi^{3} zia^{32} quioh^{21} tsú^{2}.

13 Hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} lienh^{1} jná^{13} tsáu^{2} cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2} ná^{1}. Quí^{1} tsá^{2} nɨ́^{2} dá^{2} jɨ́e^{23} bíh^{1}, hi^{3} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} tá^{2}tonh^{1} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} tiá^{2} hi^{3} lɨ́^{2}jɨ́e^{3} bíh^{1}; náɨ^{32} bíh^{1} tsú^{2}, tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} ngɨ^{23} yáh^{3}, la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} tiá^{2} lɨ́^{2}niéɨ^{32} bíh^{1} tsú^{2} lɨ́^{23}.

14 La^{3} cun^{3} hi^{3} ná^{1}lɨ́^{23} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} nɨ́^{2} má^{2}lɨ^{3}tí^{23} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} hla^{1} Isaías *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}, jmɨ́^{1} ca^{3}juáh^{3} jáun^{2} la^{3} lá^{2}:

Lɨ^{3} dá^{2} náɨh^{1} náh^{2} re^{2} lɨ́n^{32}, tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} ngɨ^{13} yáh^{3} náh^{2};

Lɨ³ dá² jɨeh²¹ náh² siáh³, tɨ³la³ tiá² lɨ³tsɨn² yáh³ náh² he³ jaun³² ná¹jɨ́eh³².

15 Cún¹tio¹ bíh¹ má²cá²jéinh³² tsɨ́³ tsá² lá², hi³ jáun² tiá² ngɨ¹³ tsú²;

má²ca³jnɨ́³ bíh¹ tsú² cuá¹, hi³ jáun² tiú²uú² ne³;

má²ca³jnɨ́³ bíh¹ tsú² siáh³ ñí¹, hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ jɨe³;

Cónh³ tiá² jeinh³² bíh¹ tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ jmah²¹ jná¹³.

16 ”Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² má¹ná¹, jlánh¹ jmɨ́¹ ren² hnoh², quí¹hliá² jɨ́eh³² hnoh² cun³quionh³ mɨ́¹máh¹, jɨ³ hi³ naɨh³² hnoh² siáh³ cun³quionh³ cuáh³.

17 Quí¹ jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ juóun³² tsá² ca³lɨn³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jɨ³ tsá² jmɨ́¹ ná¹zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² nɨ́² siáh³ jmɨ́¹ hniá¹ jɨ́e³ la³ cun³ hi³ jɨ́eh³² hnoh² lá², tɨ³la³ tiá² ca³lɨ³ yáh³ jɨ́e³ tsú², hi³ jmɨ́¹ hniá¹ siáh³ ne³ la³ cun³ hi³ naɨh³² hnoh² la³, tɨ³la³ tiá² ca³lɨ³ yáh³ ne³ tsú².

Jesús jmu² na²¹ jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² súh²³ hí³ jún²
(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

18 ”Sá¹nɨ́² niéɨ² hnoh² he³ hnió³ juáh³ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²jmú³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² súh²³ jún².

19 Nɨ́¹juáh³ tsá² náɨ³² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³², hi³ nɨ́¹juáh³ tiá² ngɨ²³ yáh³ tsú² má¹lɨ³² jáun², jáun² tsá² la³ hí³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hú¹ juɨ³² ñí¹ ca³súh³² jáun² jún²; jáun² ja³² tsá² hláɨnh¹ hi³ quin²³ jú¹ chú³² hi³ má²jná¹ jáun² hñu³ tsɨ́³ tsú².

20 Jáun² tsá² he² jáɨ¹³ tia³juɨ³² lɨ́n³² né³, hi³ ca³la³
hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ jmu², tsá² la³ hí³ dá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹
lɨ́³ ja¹ quɨ́n¹ ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún²; tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹
ca³hiá² jmɨ́¹ ca³hiá²,
21 tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² hliáun³ chí² jmu² chá²³
yáh³, hi³ jáun² tiá² lɨ³ ué́n²³. Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³lɨ³
zia³² uu³mí²tsɨ³², ho³ zian² tsá² hnió³ jmoh³ hian²
tsɨ́³, jáun² tɨ³ có³² bíh¹ nau³² tsú² cú²jueh³².
22 Ja³bí¹ zian² tsá² náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² lɨ́n³
la³jmɨ́¹ lɨ́³ hué³² ñí¹ ca³hiau² ton² ñí¹ cá¹súh²¹ jáun²
jún². Quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ lɨ́¹ quí² lɨ́¹ cha³² tsú²
hliáun³ ñéɨh³ tsɨ́³ ca³tɨ²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², jɨ³ hi³
lɨ́¹ lɨ́²can² tsú² siáh³ hi³ lɨ́²hniá¹ hi³ lɨ³ zioh² hliáun³,
hi³ jáun² tiú²uú² lɨ́²quien² yáh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³²
hñu³ tsɨ́³ tsú², hi³ jáun² tiú²uú² hi³ lau³² yáh³ ñí¹con²
tsá² la³ hí³.
23 Tɨ³la³ tsá² ngɨ²³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² má¹ca³náɨ³²
né³, lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hué³² chu²¹ ñí¹ cá¹súh²¹ jáun²
jún², hi³ jáun² ca³láu² bíh¹ re². Ma³ jan² tsáu² lɨ́n³
la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ ca³cué³ ma³ hña³láu³ máɨ³ máɨ³ la³
cun³ cá² máɨ³, ma³ jan² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ ca³cué³
ma³ hnaɨh³² nio² quiú³ máɨ³ máɨ³, hi³ ma³ jan² né³
lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ ca³cué³ ma³ quiu³quia³ máɨ³ máɨ³
la³ cun³ cá² máɨ³ jún².

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ náɨ² hlah³ hi³ tsɨ²¹ ja¹ cuú²miih²¹

24 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ siáh³ Jesús cónh³í¹ cáun² jáɨ¹³
hi³ lɨ́³ la³ lá²:

—Jmáɨ¹ hi³ cán³ Dió³² jú¹ tson² quioh²¹ tsáu² lɨ́¹³
la³jmɨ́¹ lɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³jñí³ jan² tsá²ñuh² jún² chu²¹
hué³² quioh²¹,
25 tɨ³la³ tá¹la³ má²ná¹cuóun¹ tsú² la³jɨ́n³² né³,
ca³ñí¹hi³² jan² tsáu² ñí¹náɨ² jáun², tsá² hau² tsá²
quioh²¹ ñí¹náɨ² jáun², hi³ ca³jñí³ náɨ² hlah³ ja¹
cuú²miih²¹, hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngah³.
26 Ca³cuon³ bíh¹ cuú²miih²¹ jmɨ́¹ cá¹cuon³, hi³
jáun² ca³hiá² mɨ́h³, ja³bí¹ la³ jáun² ca³cuon³ siáh³
náɨ² hlah³ ja¹ jáun².
27 Jmɨ́¹jáun² né³, tsá² quian²¹ ca³ñí¹zeh¹ tsá²
quioh²¹ ñí¹náɨ²: "Tɨ³², já² jún² chu²¹ bíh¹ ca³jñíh³
hnú² ñí¹náɨ² quián¹³, ¿ha³ yáh³ jinh¹ ja³ náɨ² hlah³
hi³ má²tsɨ²¹ ja¹ jáun²?"
28 Jáun² tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² ca³juáh³: "Cun³
zian² tsá² hian² tsɨ́³ ca³jñí³ bíh¹ náɨ² hlah³ jáun²".
Jáun² tsá² quian²¹ hí³ ca³ngáɨ³: "¿Hnáuh¹ hnú² hi³
tsá¹cáɨ¹³ jnoh¹ náɨ² hlah³ jáun²?"
29 Tɨ³la³ tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² ca³juáh³: "Tiá² jáun²
yáh³, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³quiéih² yáh³ náh² cu³diá²jan²
cuú²miih²¹ nɨ́¹ má¹ca³quiéih² náh² náɨ² hlah³ jáun².
30 Tɨ³ re² cáun² nɨ́² cuɨ́¹ cuóun² tín² cu³tsa³² ca³la³
tɨ³ ñí¹ ca³láu² máɨ³; má¹jáun² zein²¹ jná¹³ tsá² jmu²
ta²¹ hi³ tsa³quiéɨ³ tín² náɨ² hlah³ jáun², hi³ jáun²
hñe³ tsú² ma³ cá² tsu²¹, hi³ jáun² tsa³toh³ ja¹ sɨ́² hi³
có³², hi³ jáun² má¹lɨ³² jáun² né³ tiú³² tsú² cuú²miih²¹,
jáun² caun¹³ tsú² hi³ tóh³² ñéih³ hñu³cuɨ́³ quion²¹
jná¹³".

Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jún²

mostaza
(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

31 Jesús ca^{3}jmú^{3} siáh^{3} cáun^{2} jáɨ^{13} lá^{2}:
—Tsá^{2} tónh^{32} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} lɨ́n^{13} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} cá^{2} máɨ^{3} jún^{2} mostaza hi^{3} ca^{3}jñí^{3} jan^{2} tsáu^{2} ñí^{1}náɨ^{2} quioh^{21}.
32 Máɨ^{3} jáun^{2} bíh^{1} máɨ^{3} hi^{3} jlánh^{1} bíh^{1} pih^{21} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} ñí^{1} jɨ^{3}lɨ^{32} jún^{2}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1} má^{1}cá^{2}cuon^{3} né^{3}, lɨ́^{23} cáun^{2} náɨ^{2} má^{2}ró^{32} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} pa^{21}, hi^{3} lɨ́^{2}tí^{3} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1} tí^{3} cáun^{2} hmá^{2}, hi^{3} hí^{1} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} quiuh^{21} tan^{32} yáh^{3} ja^{3}táunh^{1} hi^{3} ná^{2}tsɨ́^{3} za^{3} ja^{1} chí^{2} cuoh^{2} hmá^{2} jáun^{2}.

Tsá^{2} tónh^{32} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} lɨ́n^{13} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} tie^{3}
(Lucas 13:20-21)

33 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} siáh^{3} cáun^{2} jáɨ^{13} la^{3} lá^{2}:
—Tsá^{2} tónh^{32} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} lɨ́n^{13} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} tie^{3} hi^{3} ca^{3}jan^{3} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} quia^{3} hmá^{2} juɨ^{21} cuú^{2}miih^{21}, hi^{3} jáun^{2} tá^{1} cá^{2} pɨenh^{1} bíh^{1} cán^{1} cáu^{3}.

He^{3} ca^{3}tɨ^{21} jmúh^{32} Jesús ta^{21} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2}
(Marcos 4:33-34)

34 Jáun^{2} né^{3}, Jesús ca^{3}ma^{3}tɨn^{2} tsáu^{2} jmáh^{3}la^{3} cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2}, hí^{1} cáun^{2} yáh^{3} tiá^{2} hi^{3} jmɨ́^{1} zaɨh^{32} tsú^{2} tsáu^{2} ta^{3} tiá^{2} quionh^{3} cáun^{2} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2}.
35 La^{3}jɨ́^{32} hi^{3} nɨ́^{2} ca^{3}lɨ^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} hla^{1} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} jmɨ́^{1} ca^{3}juáh^{3} jáun^{2} la^{3} lá^{2}:
Cun^{3}quionh^{3} hi^{3} jmu^{1} jáɨ^{13} bíh^{1} jná^{13} hléh^{13} nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} hléh^{13};
juo^{13} jná^{13} tsáu^{2} la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}hmá^{1} ca^{3}la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}tin^{2},

jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} Dió^{32} hngá^{1}máh^{3} lá^{2}.

Jesús jmu^{2} na^{21} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} náɨ^{2} hlah^{3} hi^{3} tsɨ^{21} ja^{1} cuú^{2}miih^{21}

36 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}hah^{2} Jesús jáɨ^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ngau^{3} siáh^{3} ñéih^{3}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} ja^{3}taunh^{21} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}zeh^{1} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Jmu^{3} tiá^{3} na^{21} ñí^{1}con^{2} jnoh^{1} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} náɨ^{2} hlah^{3} hi^{3} hia^{32} jáun^{2} ñí^{1}náɨ^{2}.

37 Jáun^{2} Jesús ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} bíh^{1} lɨ́n^{3} tsá^{2} jñi^{32} jún^{2} chu^{21} jáun^{2},

38 hngá^{1}máh^{3} lá^{2} bíh^{1} dá^{2} jaun^{32} niéih^{1} jáɨ^{13} hi^{3} lɨ́^{3} ñí^{1}náɨ^{2}. Tsá^{2} tionh^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} bíh^{1} hí^{3} hi^{3} niéih^{1} jáɨ^{13} jún^{2} chu^{21}, náɨ^{2} hlah^{3} jáun^{2} né^{3} niéih^{1} jáɨ^{13} tsá^{2} joh^{1} tsá^{2} hláɨnh^{1} bíh^{1}.

39 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hian^{2} tsɨ́^{3} hi^{3} ca^{3}jñí^{3} náɨ^{2} hlah^{3} jáun^{2} né^{3}, hnga^{2} bíh^{1} tsá^{2} hláɨnh^{1} hí^{3}. Jmáɨ^{1} hi^{3} ló^{32} jáun^{2} máɨ^{3} né^{3} niéih^{1} jáɨ^{13} jmáɨ^{1} hi^{3} tsa^{3}hín^{3} hngá^{1}máh^{3} lá^{2} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} caun^{13} máɨ^{3} hi^{3} ló^{32} jáun^{2} né^{3}, tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32} bíh^{1} hí^{3}.

40 Jáun^{2} la^{3}jmɨ́^{1} caun^{2} tsú^{2} náɨ^{2} hlah^{3} jáun^{2} hi^{3} tóh^{32} ja^{1} sɨ́^{2} hi^{3} jáun^{2} có^{32}, la^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ́^{13} nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} tsa^{3}hín^{3} hngá^{1}máh^{3} lá^{2}.

41 Jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} zein^{21} ná^{1} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}tán^{2} tá^{1} cáun^{2} ñí^{1} hu^{21} uón^{32} ná^{1} hi^{3} quianh^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} jmu^{2} hi^{3} tsá^{2} siánh^{3} jmu^{3} tso^{3}, jɨ^{3} tsá^{2} jmu^{2} hi^{3} hlah^{3} hi^{3} hó^{32}.

42 Jáun^{2} tsa^{3}tionh^{3} dí^{2} ñí^{1} nio^{2} sɨ́^{2} chéi^{3} lɨ́n^{32}, ñí^{1} jáun^{2} tsa^{3}tɨ́^{2} tsa^{3}hoh^{32} hi^{3} tsa^{3}ma^{3}zian^{2} cáun^{2} hi^{3} chéi^{3} hi^{3} uóu^{32}.

43 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} zian^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} Dió^{32} má^{1}na^{21}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} lɨ́^{13} jnia^{3} la^{3}jmɨ́^{1} jniá^{3} joh^{1} hiú^{2} ca^{3}la^{3} cú^{2}tú^{1} cú^{2}lí^{13} ñí^{1} cuá^{1}quien^{2} Dió^{32} Jméi^{2} tsú^{2}. Nɨ́^{1}juáh^{3} hnoh^{2} chi^{21} cuáh^{3}, jáun^{2} niéi^{2} náh^{2}.

Jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} cú^{1}mí^{1}niau^{21} hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}hmá^{1}

44 ”Hi^{3} taunh^{32} tsú^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} lɨ́^{3} cáun^{2} hi^{3} quien^{2} lɨ́n^{32} bíh^{1}, la^{3}jmɨ́^{1} lɨ^{21} ñí^{1}con^{2} jan^{2} tsá^{2} ca^{3}choh^{13} cú^{1}mí^{1}niau^{21} hi^{3} tioh^{3} hñu^{3} hué^{32} ñí^{1} lɨ́^{3} ñí^{1}náɨ^{2} quioh^{21} tsáu^{2}; hi^{3} jáun^{2} tɨ^{3} ca^{3}jla^{2} bíh^{1} tsú^{2} siáh^{3} ñí^{1} tioh^{3} jáun^{2}. Ca^{3}la^{3} má^{2}hiún^{2} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3} tsú^{2} ngah^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}hnáɨh^{1} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} zia^{32} quioh^{21}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lau^{2} hué^{32} jáun^{2}.

Jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} máɨ^{3} zɨ́n^{3} hu^{21} hñu^{3} cuáh^{1} jáh^{3} jmáɨ^{2}

45 ”Ja^{3}bí^{1} hi^{3} taunh^{32} tsú^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} lɨ́^{3} cáun^{2} hi^{3} quien^{2} lɨ́n^{32}, la^{3}jmɨ́^{1} lɨ^{21} ñí^{1}con^{2} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} tsá^{2} ca^{3}tɨ^{3} ca^{3}ngɨ́^{3} tɨ^{3} hlá^{2} tɨ^{3} nɨ́^{2} hi^{3} hnauh^{2} máɨ^{3} zɨ́n^{3} hi^{3} téh^{23} tsú^{2} jáun^{2} perla, máɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} chu^{21}, nɨ́^{1}juáh^{3} hin^{2} zia^{32} quioh^{21};

46 jáun^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}choh^{13} tsú^{2} jáun^{2} hi^{3} jlánh^{1} bíh^{1} hmuh^{21} né^{3}, ngah^{3} hñú^{13} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}hnáɨh^{1} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} zia^{32} quioh^{21}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lau^{2} máɨ^{3} zɨ́n^{3} jáun^{2}.

Jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hmá^{3}

47 ”Ja^{3}bí^{1} jmáɨ^{1} hi^{3} cán^{3} Dió^{32} jú^{1} tson^{2} quioh^{21} tsáu^{2} lɨ́^{13} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} ñeih^{32} tsú^{2} hmá^{3} hñu^{3}

jmɨ́²miih²¹, hi³ jáun² jáun²³ la³jáh³ dúh¹ ñí¹ jáh³ jmáɨ².

48 Jáun² nɨ́¹ má¹ca³canh² jáh³ hmá³ jáun² né³, tsá² zanh²³ jáh³ jmáɨ² chí² hmá³ tɨ³ can³² jmáɨ² hi³ jáun² tiánh²³ hi³ quianh²³ jáh³; jáun² jáh³ chun¹ tónh³² tsú² mɨ́²tá², hi³ jáun² cuɨn²³ bíh¹ tsú² jáh³ tiá² chun¹.

49 La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́¹³ ñí¹ táuh³ jmáɨ¹ ñí¹ hué²¹ lá²; hi³ ja³táunh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ja³quianh³ ja¹ tsá² hláɨh¹ tsá² chun¹,

50 hi³ jáun² tsá² hláɨh¹ tónh³² tsú² ja¹ sɨ́² chéɨ³ lɨ́n³², hi³ jáun² ñí¹ jáun² ho³ jngɨh³ jɨ³ hi³ lɨ́¹³ zian² cáun² hi³ chéɨ³ hi³ uóu³².

Cun³ quien² bíh¹ jú¹ tson² uá¹ hi³ yeh³ uá¹ hi³ hmaɨ²¹

51 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³ngáɨ³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³:

—¿Má¹ca³ngɨ¹³ hnoh² la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²jmú³² jná¹³ nɨ́²?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Ján³ Tɨ³².

52 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³záɨh³ dí² siáh³ tsú² la³ lá²:

—Lɨ³ua³ jan² tɨ³² liei²¹, tsá² má²lɨ́²hí³ jo³cuo² Dió³², tsá² hí³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² hánh³, hi³ tɨn² huéh³ hi³ quien² ja¹ hi³ quioh²¹, uá¹ hi³ yeh³ uá¹ hi³ hmaɨ²¹.

Jesús tsánh³² siáh³ juú² Nazaret ñí¹ cá¹cuon³ (Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)

53 Jmɨ́¹ má²ca³táuh³ hi³ jmu² Jesús la³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́² né³, cua³han³ ñí¹ jáun²

54 hi³ jáun² ca³chánh³² juú²co¹. Ñí¹ jáun² né³ ca³ma³liáu³² tsú² hi³ hɨeh³² tsáu² hñu³ cuáh³²

quioh^{21} tsá^{2} *judíos hi^{3} zeh^{2} juú^{2} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} tsáu^{2} né^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}tsá^{2}cáun^{2} tsɨ́^{3} hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Ha^{3} dá^{2} jinh^{1} ca^{3}ñí^{1}ma^{3}tɨn^{32} tsá^{2}ñuh^{2} nɨ́^{2}, hi^{3} jáun^{2} sa^{3} jlánh^{1} yáh^{3} quiáh^{1} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}? ¿Ha^{3} bí^{1} lánh^{3} rón^{32} tɨn^{2} tsú^{2} siáh^{3} jmu^{2} hua^{3}jueh^{32}?

55 Já^{2} jon^{2} hla^{1} tɨ^{32} hmá^{2} bíh^{1} nɨ^{32}, hi^{3} Má^{2}réɨ^{3} bíh^{1} mí^{1}ziú^{13} tsú^{2}. ¿Há^{1} jun^{3}juáh^{13} raɨnh^{21} Jacobo bíh^{1} nɨ^{32} quionh^{3} Sé^{32}, Sí^{1}mu^{21} nɨ́^{2}, jɨ^{3} Judas nɨ́^{2} siáh^{3} dúh^{1}?

56 Ja^{3}bí^{1} tsá^{2}mɨ^{3} raɨnh^{21} tsú^{2} siáh^{3} tionh^{2} já^{1} juú^{2} lá^{2}. Jáun^{2} né^{3} ¿jinh^{1} dá^{2} ca^{3}ñí^{1}ziú^{1} ñí^{1}liáuh^{1} tsá^{2} nɨ́^{2} jáɨ^{13} hi^{3} jlánh^{1} ñi^{32} nɨ́^{2}?

57 Jáun^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} tiá^{2} ca^{3}quiú^{1} ca^{3}jéin^{13} dí^{2} tsú^{2}. Tɨ^{3}la^{3} Jesús né^{3} ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} hí^{3}:

—Jɨ́^{32}la^{3} ja^{1} quioh^{21} tsá^{2}co^{1} jɨ^{3} ja^{1} quioh^{21} tsá^{2} jún^{1} tsá^{2} raɨnh^{21} bíh^{1} jan^{2} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} tiá^{2} lɨ^{3} quien^{2}.

58 Hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} hliáun^{3} hua^{3}jueh^{32} ca^{3}jmú^{3} yáh^{3} Jesús ñí^{1} jáun^{2}, quí^{1} tiá^{2} ta^{21} jmɨ́^{1} taunh^{2} yáh^{3} tsá^{2} hí^{3} quioh^{21} tsú^{2}.

14

Jmɨ́^{1} jun^{1} Juan^{2} tsá^{2} ziau^{2} jmáɨ^{2}
(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

1 Jmáɨ^{1} jáun^{2}, Herodes tsá^{2} cuá^{1}lɨ́n^{3} ta^{21} hué^{13} Galilea ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Jesús,

2 hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} tsú^{2} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} la^{3} lá^{2}:

—Juan^{2} tsá^{2} tɨ́^{2} zion^{2} tsáu^{2} jmáɨ^{2} bíh^{1} nɨ^{32}, hi^{3} má^{2}ca^{3}jenh^{13} ja^{1} hla^{1}. Hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} zia^{32} pí^{3} jáun^{2} quioh^{21} tsú^{2} hi^{3} jmu^{2} hua^{3}jueh^{32}.

3 Quí¹hliá² Herodes jmɨ́¹ má²ca³tanh² Juan²
hñu³mí¹ñí² hi³ cuá¹tson³, hi³ cuá¹hñei²¹ quionh³
cá²den¹ná¹ cun³ñí¹ hi³ tsáu¹³ tsá²mɨ³ Herodías, tsá²
jmɨ́¹ ñí²cuo² Pí²liéi¹ raɨnh²¹ tsá² lɨ́n³ ta²¹ hí³.
4 Ca³tanh² tsú² Juan² hñu³mí¹ñí² quí¹ cun³ñí¹ hi³
Juan² hí³ jlánh¹ chí¹ñi¹ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiá² ca³tɨn¹ yáh³ hnú² hi³ ján³ nú² tsá²mɨ³ nɨ́².

5 Herodes jmɨ́¹ hnió³ jngɨh³ Juan², tɨ³la³ cun³ñí¹
hi³ la³jɨ́n³² tsáu² bíh¹ jmɨ́¹ ná¹juáh²³ hi³ Juan² lɨ́n³
jan² *tɨ³² jë¹ Dió³², jáun² jmɨ́¹ juénh² tsú² ñí¹con²
la³jɨ́n³² tsá² hí³.
6 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jmú³ Herodes jmáɨ¹ hi³ ca³tsɨn¹³
mieh² né³, ñéi¹ tsá¹máɨ¹³ jon² tsá²mɨ³ Herodías hí³
hi³ ca³ñí¹tsan³² ñí¹ ta³ ñí¹ jɨ³lɨn² tsá² ná¹tén¹ jmáɨ¹
jáun², hi³ jáun² Herodes né³ jlánh¹ ca³tɨ́³ lɨ́n³² tsɨ́³.
7 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ dí² jáɨ¹³ ca³la³ hi³ hɨen² Dió³²
hi³ cuéh³² dí² mɨ́¹ hí³ lɨ³ua³ cáun² hi³ mɨ́³².
8 Jáun² mɨ́¹ hí³ né³, cun³ñí¹ hi³ ca³ma³cau² tín²
mí¹ziú¹³, hi³ jáun² ca³ñí¹zeh¹ Herodes la³ lá²:

—Mɨ³ chí¹ Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ² bíh¹ hnó³²
jná¹³ cuéh¹ nú², hi³ ná¹hu²¹ cáun² hñu³ uon².

9 Hlah³ lɨ́n²¹ bíh¹ ca³ta³no¹ tsɨ́³ re²¹ jmɨ́¹jáun²; tɨ³la³
Dió³² yáh³ má²lɨ́²hɨen³ tsú², hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ tsá²
ná¹tén¹ yáh³ má²lɨ́²niéi³² jáɨ¹³ jáun².
10 Jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ tsa³quiéih³ tsú² láɨ¹
Juan² hñu³mí¹ñí².
11 Jáun² quiaun² bíh¹ tsú² mɨ³ chí¹ Juan² hi³
ná¹hu²¹ cáun² uon² hi³ ca³cuéh³ dí² mɨ́¹ hí³, hi³ jáun²
ca³ñí¹jɨenh¹³ tsú² mí¹ziú¹³.

12 Jáun^{2} cua^{3}taunh^{21} tsá^{2} jmí^{1} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} Juan^{2}
hi^{3} cua^{3}quión^{32} hla^{1}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}ñí^{1}hón^{21} dí^{2}; jmí^{1}
lɨ^{21} jáun^{2} ja^{3}taunh^{21} dí^{2} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}zeh^{1} dí^{2} Jesús.

Jesús cue^{32} hi^{3} cuh^{3} hñá^{3} mei^{21} tsáu^{2}
(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Jmí^{1} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} Jesús hi^{3} lɨ^{3} la^{3} jáun^{2}, jáun^{2}
cua^{3}han^{3} ñí^{1} jáun^{2} hi^{3} hi^{3} cáun^{2} mu^{2} hi^{3} ngau^{3} ñí^{1} tɨ^{3}
có^{32} ñí^{1} lí^{13} cuá^{3} hnga^{2}. Tɨ^{3}la^{3} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} bíh^{1} tsáu^{2}
hín^{2} juɨh^{32} ngau^{3} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} zian^{2} juú^{2} la^{3}
cu^{3} la^{3} jéin^{3} jáun^{2} ca^{3}huén^{2} hi^{3} já^{1}taunh^{21} juɨ^{32} ta^{3} tɨ^{3}
ñí^{1} ngau^{21} tsú^{2}.

14 Cua^{3}han^{3} bíh^{1} Jesús hñu^{3} mu^{2} jmí^{1} cuá^{1}han^{3},
tɨ^{3}la^{3} jmí^{1} ca^{3}jí^{1}e^{3} tsú^{2} hi^{3} sa^{3} juóun^{32} lí^{1}n^{32} bíh^{1} tsáu^{2}
má^{2}tionh^{2} ñí^{1} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}ja^{3} mií^{3} tsí^{3} dí^{2}
ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ca^{3}jmah^{3} dí^{2} tsá^{2} tsáun^{1} hi^{3} jmí^{1}
ná^{1}jan^{2} tsú^{2}.

15 Tɨ^{3}la^{3} jmí^{1} má^{2}ca^{3}hláu^{3} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2}
haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} Jesús ca^{3}ma^{3}janh^{32} ñí^{1} zenh^{1} hi^{3}
ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Já^{2} má^{2}ca^{3}hláu^{3} bíh^{1} la^{32}, hi^{3} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tiá^{2}
hin^{2} zian^{2} ñí^{1} má^{2}janh^{2} lá^{2}. Jáun^{2} chú^{32} juoh^{1} nú^{2}
tsá^{2} ní^{2} hi^{3} tsa^{3}tánh^{1}, hi^{3} jáun^{2} cuí^{1} cha^{3}lia^{32} má^{32}
cuh^{3} ñí^{1} táun^{3} hñú^{3}.

16 Tɨ^{3}la^{3} Jesús ca^{3}juáh^{3}:

—Tiá^{2} lin^{1} lɨ^{3} hniáuh^{32} yáh^{3} tsa^{3}tánh^{1} tsú^{2}; hnoh^{2}
bíh^{1} hniáuh^{32} cueh^{1} tsú^{2} hi^{3} cuh^{3}.

17 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Tiá^{2} hi^{3} zia^{32} yáh^{3} quiú^{13} jnoh^{1}, jí^{32}la^{3} hñá^{3} *hí^{3}
cuú^{2}miih^{21} quionh^{3} gon^{3} hma^{21} bíh^{1} zia^{32}.

18 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:

—Ñá²cán¹ ñí¹ lá².

19 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ chan³ tsú² tsáu² hué³² ja¹ mí¹ñéi². Jmɨ́¹jáun² ca³zanh³ dí² tá¹ hñá³ hí³ jáun² quionh³ tá¹ gon³ hma²¹, hi³ jáun² ca³jɨ́e³ tsú² tɨ³ hñu³mɨ³cuú² hi³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ca³ tsú² hí³ cuú²miih²¹ jáun², hi³ jáun² ca³cuéh³ dí² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con², hi³ jáun² tsá² hí³ siáh³ ca³tsóh³ ñí¹con² tsá² tionh² hí³.

20 La³jɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³cúh² ca³la³ lah³ má³² re²; jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³ ca³cónh³² quia³tún³ mɨ́²tá² chí² juoh¹ hi³ ca³ziaun³.

21 La³ cun³ tsá² ca³cúh² má³² jáun² né³ jmɨ́¹ tín³ hñá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh², tɨ³la³ tiá² ná¹hɨ́n¹³ yáh³ tsá²mɨ³ quionh³ tsá¹míh¹.

Jesús cuá¹ngɨ³² ñí¹ jmáɨ²
(Marcos 6:45-52; Juan 6:16-21)

22 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³jmú³ Jesús héih³² hi³ tónh³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hñu³ mu² hi³ hán³² tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ ta³ tin² tá¹la³ dí¹hah² dí² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² ná¹ngɨh³² hí³.

23 Jmɨ́¹ má²lɨ́²heh² tsú² jáun² jáɨ¹³ quionh³ tsá² tionh² hí³ né³, ca³uú³ tsɨ³ máh³ hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³² hnga² tán¹; jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ jmɨ́¹ cuá³ tsú² cú² hnga² pih²¹ la³ ñí¹ ca³niéɨ².

24 Tá¹la³ jáun² né³ má²hí¹tsau³² mu² ñí¹ chu³ jo² jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun². Jmáɨ² hi³ ja³² ma³ cu³ tsɨn¹ jáun² jmɨ́¹ má²hí¹hlia³² mu² tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² quí¹hliá² jmɨ́¹ ja³² chí³ tɨ³ juɨ³² ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun².

25 Jmɨ́¹ má²já²jnia² jáun² né³ ngau³ Jesús juɨ³² ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun², hi³ chí¹ngɨ³² ñí¹ jmáɨ².

26 Jmɨ́[1] ca[3]jɨ́e[3] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] tsú[2] hi[3]
cuá[1]ngɨ[32] dí[2] ñí[1] jmáɨ[2], jáun[2] ca[3]hiá[2]han[1] lɨ́n[21] bíh[1]
tsú[2], hi[3] jáun[2] ta[3] juénh[2] jáun[2] bíh[1] tsú[2] ca[3]hóh[32] hi[3]
ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:
—¡Jan[2] tsá[2] le[1] bíh[1] ó[32]!
27 Tɨ[3]la[3] Jesús ca[3]liéinh[32] tsá[2] hí[3] hi[3] ca[3]juáh[3] la[3]
lá[2]:
—¡Tiá[3] chá[1] náh[2] honh[2]; ha[3] lɨ́[2] juenh[3] náh[2], quí[1]
jná[13] bíh[1] la[32]!
28 Hi[3] jáun[2] Pé[1] né[3] ca[3]záɨh[3] Jesús la[3] lá[2]:
—Tɨ[32], nɨ́[1]juáh[3] hnú[2] bí[1] nɨ[32], jmu[3] héih[32] hi[3] lɨ́[13]
ngɨ́[13] jná[13] uá[2]jaɨ[32] ñí[1] jmáɨ[2] hi[3] ñe[1] ná[1] la[3] tɨ[3] ñí[1]
hí[1]ñeih[32] hnú[2] nɨ́[2].
29 Jáun[2] Jesús ca[3]juáh[3]:
—Ña[32] jaun[32].
Jáun[2] Pé[1] cua[3]han[3] hñu[3] mu[2] hi[3] ca[3]ma[3]liáu[32] hi[3]
ca[3]ngɨ́[3] ñí[1] jmáɨ[2] hi[3] ngau[3] tɨ[3] juɨ[32] ñí[1] cuá[1]ja[32] Jesús.
30 Tɨ[3]la[3] jmɨ́[1] ca[3]lɨ[3]lieih[21] tsú[2] hi[3] tiá[3] lɨ́n[32] bíh[1] he[2]
chí[3], jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]juénh[2]; hi[3] jáun[2] ca[3]ja[3]hanh[32] bíh[1]
tsú[2] hñu[3] jmáɨ[2]. Tá[1]la[3] má[2]hí[1]tsá[2]hanh[32] tsú[2] jáun[2]
né[3], ca[3]hóh[32] hi[3] ca[3]juáh[3]:
—¡Liau[1] tiá[3] Tɨ[32]!
31 La[3] cun[3] jmɨ́[1]jáun[2] bíh[1] ca[3]zanh[3] Jesús cuo[2] tsú[2],
hi[3] ca[3]juáh[3]:
—¡Jlánh[1] tiá[2] re[2] la[3] nio[2] cáun[2] honh[2] hnú[2]! ¿He[3]
láɨh[32] lɨ́[2]cháh[1] hnú[2] tun[3] honh[2]?
32 Jmɨ́[1] taunh[21] tsú[2] jáun[2] hñu[3] mu[2] né[3], ca[3]hná[3]
bíh[1] chí[3].
33 Hi[3] jáun[2] tsá[2] ñí[1] hná[1] jmɨ́[1] tiáunh[1] hí[3] hñu[3] mu[2]
né[3], ca[3]ma[3]tsu[3] ma[3]jáuh[32] dí[2], hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:
—¡Tson[2] bíh[1] cu[3]tí[3], hi[3] la[3] Jon[2] Dió[32] bíh[1] hnú[2]!

Jesús jmah²³ tsá² ná¹tsáun¹ hué³² Genesaret (Marcos 6:53-56)

34 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³hán² bíh¹ tsú² tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun², hi³ ca³cha³táunh¹ hué³² Genesaret.
35 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ cuóun³² tsá² zian² hué³² jáun² Jesús, ca³nga³ tsú² jáɨ¹³ la³ tá¹ cáun² hué³² jáun², hi³ jáun² ca³cua³jan² tsú² la³jɨ́n³² tsá² ná¹tsáun¹ ñí¹ jmɨ́¹ zenh¹ Jesús.
36 Hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³ tsú² ñí¹con² dí² hi³ cué³² dí² jáɨ¹³ hi³ hliéih³ tsá² tsáun¹ cuo² uá¹jinh¹ jmáh³la³ zéi¹ ha¹ bíh¹ dí²; hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² ca³tí³ hí³ cuo² ha¹ tsú² né³, lan³ bíh¹.

15

Hi³ jmu² hi³ tiá² jɨn² tsá²mɨ³cuóun² (Marcos 7:1-23)

1 Jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ ma³ jan² tsá² *fariseos ñí¹con² Jesús quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹; tsá² hí³ má²já²taunh²¹ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí² Jesús:
2 —¿He³ láɨh³² tiá² má²tí³² tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con² hnú² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ tsá²daun³²? Quí¹ tiá² má²tí³² yáh³ tsú² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² sɨ³ ren³ tsú² cuo² la³ cun³ ca³tɨ²¹ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ jmu³ tsú² má³².
3 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³záɨh³ tsá² hí³:
—¿Hi³ he³ láɨh³² sa³ tiá² ma³tih²¹ siáh³ hnoh² uá²jaɨ³² héih³² quioh²¹ Dió³²? Já² ma³tih²¹ bí¹ náh² cáun² hi³ ná¹hëh³ chinh³² náh² hmóu³².
4 Quí¹ Dió³² ca³juáh³ la³ lá²: “Tianh³² náh² ta²¹ ñeh² mí²ziúh²”. Hi³ juáh³ siáh³: “Lɨ³ua³ jan² tsá²

chú² juóun³² jméi² mí¹ziú¹³, tsá² la³ hí³ ca³tɨn¹ jún³
bíh¹”.
5 Tɨ³la³ hnoh² né³ juánh³ hi³ lɨ́¹³ bí¹ néh¹ hi³
záɨh³² tsáu² jméi² mí¹ziú¹³ la³ lá²: “Tiú²uú² lɨ́¹³
yáh³ má¹hau¹ jná¹³ hnú², quí¹ ñí¹con² Dió³² bíh¹
má²ná¹chan¹ la³jɨ́³² hi³ zia³² quion²¹ jná¹³”.
6 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ lɨ³ua³ jan² tsá² má²lɨ́²juáh³
la³ nɨ́² néh¹, tiú²uú² tion³ hniáuh³² yáh³ ma³hon³
tsú² jméi² mí¹ziú¹³. Jáun² cun³quionh³ la³ nɨ́²
bíh¹ má²ná¹jmuh³² hnoh² hi³ tiá² quien² cu³tí¹³
héih³² quioh²¹ Dió³², cun³quionh³ hi³ ná¹jmuh³²
náh² quien² la³ cun³ hi³ jlánh¹ ná¹hëh³ chinh³²
náh² hmóu³².
7 ¡Hnoh² tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹! Jú¹ tson²
cu³tí³ bíh¹ ca³juáh³ hla¹ Isaías *tɨ³² jë¹ Dió³² hi³
ca³tɨn¹ hnoh² jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:
8 Tsá² nɨ́² dá² má²quien² jná¹³ cun³quionh³ jmáh³la³
ho³ bíh¹,
tɨ³la³ jun³juáh¹³ la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ yáh³ tsú² hniau³
jná¹³.
9 Hí¹ cáun² tiá² lin¹ ñí¹ quien² yáh³ hi³ má²tsú²
má²jáuh³² tsú² jáun² jná¹³,
quí¹ héih³² quioh²¹ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ jaun³² hɨeh³²
tsú² tsáu² la³juah²¹ dúh¹ héih³² quion²¹ jná¹³.
10 Jmɨ́¹jáun² ca³teh³ tsú² tsá² tionh² hí³ hi³
ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Niéi² náh² jáɨ¹³ lá², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ ngɨ¹³ náh² nɨ́²
siáh³:
11 Jun³juáh¹³ hi³ tsá²toh³ ho³ yáh³ tsú² jmu² hi³
tiá² jɨn² tsú². Quí¹ la³jɨ́³² hi³ hue³² hñu³ tsɨ́³ bíh¹ tsú²
jmu² hi³ hliánh².

12 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³janh³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²
Jesús ñí¹ zenh¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—¿Cá¹lɨ³tsɨn² hnú² hi³ jlánh¹ ca³míh³ tsɨ́³ tsá²
fariseos jmɨ́¹ lɨ́¹niéɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ lɨ́²juah²¹ hnú² jáun²?
13 Tɨ³la³ hí³ dí² né³ ca³juáh³:
—Lɨ³ua³ cáun² hmá² hi³ tiá² lɨ́²jñí³² Ñuh³² jná¹³,
hniáuh³² tsa³ca³ bíh¹ ca³la³ tɨ³ chí² jmu².
14 Ha³ lɨ́² hí¹³ cán² he³ jmu² tsá² nɨ́²; quí¹ tsá² ten³
bíh¹ nɨ³² hi³ lɨ́n³ tsá² quian³² ñí¹ juɨ³² ñí¹con² te³
raɨnh²¹. Quí¹ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² ten³ la³ hɨ́eh³² juɨ³²
jan² tsá² ten³ raɨnh²¹, jáun² né³, chau²¹ jmáɨ¹ hi³
tán¹ gon³ bíh¹ tsú² sunh³ cu³tsa³² nɨ́¹juáh³ ñí¹ hó²¹
táu².
15 Jáun² Pé¹ ca³záɨh³ Jesús:
—Hnú² Tɨ³², jmu³ tiá³ na²¹ jáɨ¹³ jáun² ñí¹con²
jnoh¹.
16 Jesús ca³juáh³:
—¿Hí¹ chín¹dí¹ hnoh² uá¹ tiá² la³ ngɨ²³ náh² siáh³?
17 ¿Tiá¹ má²ñíh¹ hnoh² hi³ la³jɨ́³² hi³ tsá²toh³ ho³
tsú² chau³² hñu³ héin¹ bíh¹ tsú², nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun²
né³ hue³² tɨ³ cheih³²?
18 Tɨ³la³ hi³ hue³² ho³ tsú² má¹ná¹, ja³² la³ tɨ³ hñu³
tsɨ́³ bíh¹ tsú²; hi³ jáun² bíh¹ ján¹ tson² jmu² hi³ hliáh²
jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú².
19 Quí¹ hñu³ tsɨ́³ bíh¹ tsú² ja³² la³jɨ́³² hi³ hlah³,
uá¹la³ cun³ hi³ lɨ́¹ chin² tsú² chí¹, hi³ jngɨh² tsú²
tsáu², hi³ lɨ́¹ jmu² tsú² juón¹ quionh³ tsá² hlá² tsá²
nɨ́², hi³ jmu² hi³ hlah³ hi³ hó³², hi³ lɨ́n³ tsú² tsá²
háɨn² siáh³, hi³ jmu² tsú² jú¹ tɨ́¹jáɨ², jɨ³ hi³ lɨ́¹ tú² lɨ́¹
hión³² tsú² tsáu² nɨ́² siáh³.

20 Hi³ nɨ́² bíh¹ jmu² hi³ tiá² jɨn² tsú² ta³ ñí¹ Dió³².
Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² ca³cúh² ta³ tiá² má²lɨ́²ma³tí³²
hi³ ma³jɨ² tín² cuo² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ tsáu² né³,
jun³juáh¹³ hi³ jáun² yáh³ jmu² hi³ hliánh² tsú².

Jan² tsá²mɨ³ tsá²cá²jo²¹ tanh² ta²¹ Jesús (Marcos 7:24-30)

21 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ cua³han³ Jesús ñí¹ jáun² hi³
ngau³ la³cáun² juú² Tiro jɨ³ juú² Sidón.
22 Jáun² hué³² jáun² né³ jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá²mɨ³ tsá²
hué³² Canaán. Tsá² hí³ né³, ja³ ñí¹con² Jesús hi³
hí¹hóh³² hi³ juáh³ la³ lá²:
—¡Hnú² Tɨ³², jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹
já² mií³ honh² hnú² ñí¹con² jná¹³! Mɨ́¹míh¹ jón³²
jná¹³ hún¹ jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³, hi³ jáun²
má²tso² lɨ́n³² tsɨ́³.
23 Tɨ³la³ Jesús tiá² hi³ ca³ngáɨ³ hí¹ cáun² yáh³. Hi³
jáun² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² tsú² cua³taunh²¹ hi³ ca³hiu³
ca³mɨ́³ hi³ ca³juáh³:
—Chanh²¹ tsá² ó³², quí¹ jlánh¹ tiú² jan³² hí¹jmu²
cu³hna²¹ dí².
24 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³ la³ lá²:
—Dió³² ca³ze³ jná¹³ jmáh³la³ ñí¹con² tsá² *Israel
bíh¹, tsá² ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ *já¹ziáh² má²já²cuɨn³.
25 Tɨ³la³ tsá²mɨ³ hí³ má¹ná¹, ja³ la³ tɨ³ ta³ ñí¹ tsú²
hi³ ca³di³jñí³² hi³ juáh³ la³ lá²:
—¡Tɨ³², ma³hau¹ tiá³ jná¹³!
26 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³:
—Tiá² re² jniá³ yáh³ hi³ quin¹³ dí² má³² quioh²¹
tsá¹míh¹ hi³ cue¹³ dí² tsáɨ².
27 Tɨ³la³ tsá²mɨ³ hí³ né³, ca³juáh³:

—Tson^{2} bíh^{1} la^{3} jáun^{2} Tɨ^{32}; tɨ^{3}la^{3} cun^{3} jáun^{2} cúh^{2} bíh^{1} tsáɨ^{2} chí^{2} juoh^{1} má^{32} hi^{3} suh^{32} ñí^{1} mesa quioh^{21} juo^{13}.

28 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:

—¡Tsá^{2}mɨ^{3}, jlánh^{1} cáun^{2} la^{3} nio^{2} honh^{2} hnú^{2}! ¡Cuí^{1} lɨ^{13} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnáuh^{2} hnú^{2}!

Hi^{3} jáun^{2} la^{3} cun^{3} jmí^{1}jáun^{2} bíh^{1} lan^{3} mí^{1}míh^{1} jon^{2} tsú^{2}.

Jesús jmah^{23} juóun^{32} lín^{32} tsá^{2} tsáun^{1}

29 Jmí^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} cua^{3}han^{3} siáh^{3} Jesús ñí^{1} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}nga^{2} can^{32} jmáɨ^{2} lí^{1} ná^{1}ho^{3} hi^{3} téh^{23} tsú^{2} Galilea; hi^{3} jáun^{2} ca^{3}uú^{3} cáun^{2} tsɨ^{3} máh^{3}, ñí^{1} jáun^{2} né^{3} ca^{3}cuá^{3}.

30 Jáun^{2} juóun^{32} lín^{32} bíh^{1} tsáu^{2} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} ñí^{1} cuá^{3} tsú^{2} jáun^{2}, hi^{3} ná^{1}jan^{2} tsá^{2} hma^{2}, tsá^{2} ten^{3}, tsá^{2} cáun^{1}, tsá^{2} hliánh^{2} ní^{2} siáh^{3}, hi^{3} juóun^{32} lín^{32} siáh^{3} tsá^{2} ná^{1}jau^{2} mí^{1}uí^{3} siáh^{3} ñí^{1} hná^{1} ní^{2}. Jáun^{2} ca^{3}chan^{3} tsú^{2} ñí^{1} hó^{21}ñí^{1} Jesús, hi^{3} jáun^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}jmah^{3} tsá^{2} hí^{3}.

31 Hi^{3} jáun^{2} lí^{1} ca^{3}lɨn^{3} bíh^{1} tsáu^{2} jmí^{1} ca^{3}jíe^{3} hi^{3} tsá^{2} jmí^{1} cáun^{1} hí^{3} má^{2}hleh^{32} bíh^{1}, hi^{3} tsá^{2} hliánh^{2} má^{2}laɨn^{32}, tsá^{2} hma^{2} má^{2}ñi^{3}táunh^{1}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} ten^{3} né^{3} má^{2}lí^{23} jíe^{3}. Hi^{3} jáun^{2} jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}quien^{2} tsú^{2} Dió^{32} Juo^{13} tsá^{2} Israel.

Jesús cue^{32} hi^{3} cuh^{3} quiún^{3} mei^{21} tsáu^{2} (Marcos 8:1-10)

32 Jmí^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ca^{3}teh^{3} Jesús tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Jlánh^{1} ja^{32} mií^{3} tsɨn^{32} jná^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} lá^{2}, quí^{1}hliá^{2} hnɨ^{32} jmáɨ^{1} máh^{3} má^{2}tí^{3} hi^{3} tionh^{2} tsú^{2} ñí^{1}

lá² quiúnh¹ jná¹³, hi³ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ hi³ cuh³ tsú² tiú²uú² zia³². Tiá² hnó³² yáh³ jná¹³ chanh²¹ tsú² hñú¹³ ta³ tiá² hi³ má²lɨ́²cuh³, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³huán³ tsú² hú¹ juɨ³².

33 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³juáh³:

—Tɨ³la³ ¿ha³ bíh¹ jinh¹ tsá¹cán¹³ jnoh¹ má³² hi³ cuh³ tsá² juóun³² lɨ́n³² lá²? Já² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² zian² ñí¹ lá².

34 Jáun² hí³ né³ ca³ngáɨh³ tsá² hí³:

—¿Cónh³ bíh¹ *hí³ cuú²miih²¹ zia³² quián¹³ hnoh² dúh¹?

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Quiau³ hí³ quionh³ gon³ gáun³ juo¹³ pih²¹ bíh¹ zia³².

35 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ dí² héɨh³² hi³ tiánh³² tsá² hí³ hué³²,

36 jáun² ca³zanh³ dí² tá¹ quiau³ hí³ jáun² la³ má²quionh³ juo¹³ pih²¹ hí³, hi³ ca³cuéh³ dí² tiá¹hmah¹ Dió³². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ca³ tsú² hí³ cuú²miih²¹ jáun² hi³ ca³cuéh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³tsóh³ ñí¹con² tsá² má²tionh² hí³.

37 Jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³cúh² ca³la³ lah³ má³² re² lɨ́n³². Ca³lɨ³í¹ máh³ ca³cónh³² quiau³ mɨ́²tá² chí² juoh¹ hi³ ziau³.

38 Tsá² ca³jmú³ hí³ má³² né³ jmɨ́¹ tín³ quiún³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh², ha³ tiá² ná¹hɨ́n¹³ yáh³ tsá²mɨ³ quionh³ tsá¹míh¹.

39 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³hah² Jesús jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² jmɨ́¹ tionh² hí³, hi³ hi³ hñu³ mu² hi³ ngau³ tɨ³ hué¹³ juú² Magadán.

16

Tsá² fariseos quionh³ tsá² saduceos mɨ³² cáun² li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³²
(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

1 Hi³ jáun² né³, ca³chó³² siáh³ cáun² jmáɨ¹ hi³
ñí¹táunh¹ tsá² *fariseos quionh³ tsá² *saduceos hi³
ca³ñí¹jɨen¹³ Jesús; hi³ cun³ñí¹ hi³ hnió³ dí² ca³ lan³
tsú² né³, jáun² ca³mɨ́³ dí² hi³ hɨ́e³² Jesús cáun² li²¹ hi³
lɨ́³ hua³jueh³² hi³ já³² tɨ³ hñu³mɨ³cuú².
2 Tɨ³la³ hí³ má¹ná¹ ca³ngáɨ³:
—Nɨ́¹ má¹ca³hláu³ juánh³ hnoh² la³ lá²: "Jlánh¹
re² jniau¹³ hiú², hi³ jáun² bíh¹ dáɨn³ chi³cuú²".
3 Hi³ jáun² tɨ³ hú²niéɨ² né³ juánh³ hnoh² la³ lá²:
"Né³² chau¹³ jmɨ́³, quí¹ jlánh¹ dáɨn³ jnie²". [¡Hnoh²
tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹!] Já² tɨn² bíh¹ hnoh²
chú¹ ñih²¹ ha³ lánh³ jniá³ chi³cuú², tɨ³la³ tiá² la³
tɨn² yáh³ hnoh² chú¹ ñih²¹ jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá²
ta³né³².
4 Tsá² hláɨh¹ hon², tsá² tiá² má²tí³² jë¹ mɨ³² cáun²
li²¹; tɨ³la³ tiá² li²¹ siáh³ hiáuh³ yáh³ tsú², jɨ́³²la³ li²¹ hi³
ca³jɨe³ jáun² tsáu² hi³ ca³tɨn¹ hla¹ Jonás bíh¹.
Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ngah³ dí²; hi³ tsá² hí³ né³, lɨ́¹
ca³ta³tonh¹ bíh¹ ñí¹ jáun².

Tie³ quioh²¹ tsá² fariseos
(Marcos 8:14-21)

5 Jmɨ́¹ ca³hán² tsú² jáun² tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³
jáun² né³, sa³ la³ ca³ja³có³ bíh¹ tsɨ́³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³
con² tsú² hi³ jmɨ́¹ cán³ ca³lá² má³².
6 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² hí³:

—Sá¹nɨ́² jɨe³, hua³hín¹³ náh² jmu³ ca³tɨ²¹ tie³
quioh²¹ tsá² fariseos jɨ³ tsá² saduceos nɨ́² siáh³.
7 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ma³liáu³² hi³
juónh²³ la³ lá² ja¹ hmóu³²:
—Cun³ñí¹ hi³hliá² tiá² quián¹ má³² bíh¹ dí² nɨ³²,
hi³ jáun² la³ nɨ́² ñí¹juah²¹ tsú².
8 Tɨ³la³ Jesús ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ hi³ jáun², hi³ jáun²
ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:
—¿He³ láɨh³² ná¹juónh³² náh² hi³ tiá² quiánh¹
má³²? ¡Jlánh¹ tiá² re² la³ nio² cáun² honh² náh²!
9 ¿Tiá¹ má²ngɨ²³ máh³ hnoh², hi³ sa³jun³ chau²
siáh³ honh² náh² ca³tɨ²¹ hñá³ *hí³ cuú²miih²¹ hi³
ca³tsóh³² jná¹³ jáun² ñí¹con² hñá³ mei²¹ tsáu², hi³
ha³ cónh³ mɨ́²tá² ca³ziau³ siáh³?
10 ¿Hí¹ sa³jun³ chau² siáh³ honh² náh² ca³tɨ²¹
quiau³ hí³ cuú²miih²¹ jáun² hi³ ca³tsóh³² jná¹³ jáun²
ñí¹con² quiún³ mei²¹ tsáu², jɨ³ hi³ cónh³ mɨ́²tá²
ca³ziau³ siáh³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun²?
11 ¿Lánh³ bíh¹ rón³² hi³ tiá² ca³lɨ³tsɨn² hnoh² hi³
jun³juáh¹³ ca³tɨ²¹ quioh²¹ má³² yáh³ dí¹hléh²³ jná¹³
jmɨ́¹ lɨ́¹juáh²¹ jná¹³ hi³ jmúh¹³ náh² hua³hín¹³ ca³tɨ²¹
tie³ quioh²¹ tsá² fariseos quionh³ tsá² saduceos?
12 Jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ tiá² la³
ca³juáh³ yáh³ Jesús hi³ jmu³ tsú² hua³hín¹³ ca³tɨ²¹
tie³ quioh²¹ cán¹ hí¹miih²¹, tɨ³la³ la³ ca³juáh³ tsú²
hi³ jmu³ dí² hua³hín¹³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ hɨe³² bíh¹ tsá²
fariseos quionh³ tsá² saduceos.

Pé¹ juáh³ hi³ Jesús bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo (Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

13 Jáun^{2} jmɨ́^{1} cá^{1}chó^{21} Jesús cu^{3} jéin^{3} juú^{2} Cesarea
quioh^{21} Pí^{2}liéi^{1}, jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}ngáɨh^{3} dí^{2} tsá^{2}
haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:
—¿Hin^{2} tsánh^{2} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} juáh^{3}
tsáu^{2}?
14 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:
—Zian^{2} tsá^{2} juáh^{3} hi^{3} hnú^{2} bíh^{1} néh^{1} hla^{1} Juan^{2}
tsá^{2} tɨ́^{2} ziau^{2} hí^{3} jmáɨ^{2}; zian^{2} tsá^{2} juáh^{3} siáh^{3} hi^{3}
hnú^{2} bí^{1} néh^{1} Líh^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} hí^{3} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}
jmɨ́^{1}tin^{2}, hi^{3} zian^{2} siáh^{3} tsá^{2} juáh^{3} hi^{3} hnú^{2} bíh^{1} hla^{1}
tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} Jeremías, ho^{3}lá^{2}dá^{2} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1}
lɨ́n^{3} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} jmɨ́^{1}tin^{2} ñí^{1} hná^{1} hí^{3}.
15 Jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} siáh^{3}:
—Hi^{3} hnoh^{2} né^{3}, ¿hin^{2} tsánh^{2} jná^{13} juánh^{3} hnoh^{2}?
16 Jáun^{2} Sí^{1}mu^{21} Pé^{1} né^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—Hnú^{2} bíh^{1} Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo Jon^{2} Dió^{32} Tsá^{2}
juú^{2}tsáun^{2}.
17 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:
—Jlánh^{1} jmɨ́^{1} ren^{2} hnú^{2} Sí^{1}mu^{21}, jon^{2} Jonás,
quí^{1} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tsáu^{2} tiá^{2} má^{2}ca^{3}hɨ́e^{3} hnú^{2} jáɨ^{13}
nɨ́^{2}, quí^{1} Ñuh^{32} jná^{13} Tsá^{2} cuá^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} bíh^{1}
má^{2}ca^{3}hɨ́e^{3} hi^{3} nɨ́^{2}.
18 Hnú^{2} bíh^{1} jmáɨ^{2} nú^{2} Pé^{1} (hi^{3} hnió^{3} juáh^{3}
“Quɨ́n^{1}”). Jná^{13} né^{3} juanh^{32} hi^{3} ñí^{1} quɨ́n^{1} lá^{2} bíh^{1}
chan^{21} jná^{13} tsá^{2} cu^{3} nió^{3} joh^{2} ná^{1}; hi^{3} ca^{3}la^{3}
hí^{1}juáh^{3} pí^{3} quioh^{21} hmú^{32} yáh^{3} tiá^{2} cah^{13} jmáɨ^{1}
quionh^{3} tsá^{2} hí^{3}.
19 Jáun^{2} jná^{13} cué^{13} llaves, hi^{3} hauh^{32} hnú^{2} jáɨ^{13}
hi^{3} tonh^{1} hnú^{2} tsáu^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}; lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2} hi^{3}
hñeih^{21} hnú^{2} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}, má^{2}chí^{1}hñéih^{23} bíh^{1}

siáh³ hñu³mɨ³cuú², hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ zaɨh²¹ hnú² ñí¹ hué²¹ lá² né³, má²záɨh³ bíh¹ siáh³ hñu³mɨ³cuú².

20 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³jmú³ Jesús héih³² ñí¹con² tsá² hí³ hi³ hí¹ jan² tiá² hin² záɨh³² tsú² hi³ hí³ bíh¹ dí² Tsá² lɨ́n³ Cristo.

Jesús juáh³ hi³ jún³
(Marcos 8:31-9:1; Lucas 9:22-27)

21 La³ cun³ jmáɨ¹ jáun² máh³ ca³ma³liáu³² Jesús hi³ hɨeh³² jú¹ tá²na²¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ hniáuh³² tsó³² dí² tɨ³ Jerusalén; hi³ ñí¹ jáun² né³, tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ nɨ́² jmu³ hi³ ma³tso² lɨ́n³² dí² tsɨ́³. Ca³juáh³ dí² siáh³ hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ jngah³ yáh³ tsá² hí³, tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹ má¹ná¹, jenh¹³ bíh¹ dí².

22 Jmɨ́¹jáun² ca³ñí¹jau² Pé¹ ñí¹ tɨ³ có³², hi³ jáun² ca³ma³liáu³² dí² hi³ quiú² jin²³ Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Len³ jná¹³ ca³la³ hí¹juáh³ tiá² hnió³ yáh³ Dió³² hi³ lɨ́¹³ la³ nɨ́² Tɨ³²! ¡Tiá² ca³tɨn¹ yáh³ hnú² hi³ quiunh²¹ la³ nɨ́²!

23 Tɨ³la³ Jesús ca³jinh³ tɨ³ ñí¹ zenh¹ Pé¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Tɨ³ có³² quin³² ñí¹con² jná¹³ *Satanás! Hnú² dá² lɨ́¹ chí¹cuú² chí¹jnaɨ³² bíh¹ ñí¹con² jná¹³. Tiá² lɨ́n²³ yáh³ hnú² la³jmɨ́¹ lɨ́n²³ Dió³², hnú² dá² lɨ́n²³ la³ cun³ qui³ lɨ́n²³ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹.

24 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hnió³ já³² cu³hna³² jná¹³,
hniáuh³² chá³² tsú² tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³ dí¹quiaunh²¹
tsɨ́³ hnga², hi³ jáun² cuɨ́¹ quián¹³ tsú² crei²¹ quioh²¹,
[la³ cun³ hi³ cuéh³² tsú² jáun² tsɨ́³ uá¹jinh¹ ca³la³ ñí¹
ca³cáɨn³ jmɨ́²chí³ quioh²¹,] hi³ jáun² cuɨ́¹ já² cu³hna³²
jná¹³.
25 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³ lión³² hnga², tsá² la³ hí³
tɨ³ tsa³hín³ bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tsa³hín³ cun³ñí¹
hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ má¹ná¹, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³
liáun¹.
26 Quí¹ ¿ha³ dá² jinh¹ quien² nɨ́¹juáh³ ca³láɨh¹³
tsú² la³jɨ́³² hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², nɨ́¹juáh³ la³ ja³hín³
bíh¹ jmɨ́²chí³ quioh²¹ tsú² má¹lɨ³² jáun²? Quí¹
¿he³ yáh³ cun³quionh³ lɨ́¹³ joh¹³ tsú² siáh³ jmɨ́²chí³
quioh²¹?
27 Quí¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun² dá² jáunh³ hi³ lin¹ hi³
quien² la³jmɨ́¹ quien² Jméi², la³ má²quionh³ tsá²cuú²
tsá²ta³, hi³ jáun² má¹jáun² cué³² hmah²¹ ñí¹con²
ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² la³ cun³ rón³² lɨ́³ ta²¹ hi³
lɨ́²jmú³.
28 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ zian² tsá² ja¹ ñí¹
tiauh¹ dí² lá² tiá² má²jún³ yáh³ ta³ tiá² má²lɨ́²jɨ́e³ hi³
jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² má²cuá¹ho² ná¹ jáɨ¹³.

17

Dió³² jmu² hi³ zan² Jesús
(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

1 Jmɨ́¹ la³ má²jñéɨ³ jmáɨ¹ jáun² né³, Jesús ca³jan³
Pé¹, Jacobo jɨ³ Juan² dá¹jon²¹ Jacobo nɨ́² siáh³, hi³
ja³taunh²¹ cáun² tsɨ³ máh³ ñe¹ ñí¹ lɨ́¹³ tiánh³ hmóu³²;

2 hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³za² ho¹ñí¹ tsú² ñí¹ ta³ ñí¹
tsá² hí³. La³jmɨ́¹ jniá³ joh¹ hiú² jniá³ ñí¹ tsú² lɨ³, hi³
jáun² ha¹ tsú² né³ lɨ³ tiáu² lɨ́n³² la³jmɨ́¹ jniá³ joh¹.
3 Hi³ jáun² cu³diá²jan² jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsá² hí³
Moisés quionh³ Líh³, hi³ ná¹juónh²³ quionh³ Jesús.
4 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Pé¹ hi³ ca³záɨh³ Jesús:
—Hnú² Tɨ³², ¡hénh³ ma³ chú³² má²tiauh² dí²
ñí¹ lá²! Nɨ́¹juáh³ hnáuh² hnú², jmu¹ jná¹³ hnɨ³²
hñú³reh³; cáun² quián¹³ hnú², cáun² quioh²¹ Moisés
hi³ cáun² siáh³ quioh²¹ Líh³.
5 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Pé¹ ja³ cáun² jnie²
zɨ́n³ lɨ́n³² hi³ ca³tsáɨnh³² tsú² jɨ³lɨn²; hi³ jáun² ja¹
jnie² jáun² ñí¹ca³hléh³ jan² tsáu² hi³ ñí¹juah²¹:
—Tsá² lá² bíh¹ Jón³² jná¹³, jan² Tsá² hno³ lɨ́n³²
ná¹, Tsá² jlánh¹ lɨ́²hiún² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹. Niéi²
náh² la³ cun³ hi³ juáh³ tsú².
6 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² tsá² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³,
ca³juénh² lɨ́n³² bíh¹, hi³ jáun² ca³di³jñí³² ca³la³ hi³
ca³jmú³ rá¹hin³.
7 Hi³ jáun² Jesús ca³ja³janh³² ñí¹ tionh¹ tsú², hi³
ca³tí³ cuo² quioh²¹ tsú², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Nú¹ tianh³ náh²; ha³ lɨ́² juenh³.
8 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² né³, tiú²uú² hin² zian²
hí¹ jan² yáh³, jɨ́³²la³ hnga² bíh¹ jéi³²í¹ Jesús zenh².
9 Tá¹la³ ná¹son² tsú² jáun² tsɨ³ máh³ né³, ca³jmú³
Jesús héih³² hi³ ca³juáh³:
—Ha³ lɨ́² hin² juoh² náh² hí¹ jan² la³ cun³ hi³
má²lɨ́²jɨeh³, ca³la³ tɨ³ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ jná¹³ Jon²
tsá²mɨ³cuóun² ja¹ hla¹ máh³.

10 Jmɨ́1jáun2 ca3ngáɨ3 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2 Jesús
hi3 ca3juáh3:
—¿He3 láɨh32 sa3 juáh3 tsá2 ná1lɨ́n3 tɨ32 liei21 hi3
Líh3 tsá2 jmɨ́1 lɨ́n3 hí3 tɨ32 jë1 Dió32 bí1 néh1 tín2
jáunh3 la3ñí1?
11 Jáun2 hí3 né3 ca3ngáɨ3:
—Tson2 bíh1 cu3tí3 hi3 Líh3 bíh1 tín2 jáunh3, hi3
ja3ma3re2 jɨ3lɨ32.
12 Tɨ3la3 jná13 juanh32 hi3 má2cuán2 bíh1 Líh3, tɨ3la3
tiá2 hin2 ca3lɨ3 cuóu32 yáh3, hi3 jáun2 dá2 ca3jmúh32
bíh1 tsú2 tsú2 la3 cun3 hi3 hnió3 jmu3. La3 jáun2 bíh1
siáh3 ma3tso2 Jon2 tsá2mɨ3cuóun2 tsɨ́3 hi3 jmu3 tsá2
hí3.
13 Jmɨ́1jáun2 ca3lɨ3tsɨn2 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2 tsú2
hi3 hla1 Juan2 tsá2 tɨ́2 ziau2 jmáɨ2 bíh1 la3 hí1hɨen2
tsú2.

Jesús jmah23 jan2 ñú2míh1 zian2 tsá1 lɨ́1 jún23
(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43)

14 Jmɨ́1 ca3cha3tánh1 tsú2 siáh3 ñí1 tionh1 jáun2 tsá2
juóun32 lɨ́n32 hí3 né3, ja3 jan2 tsá2ñuh2 ñí1con2 Jesús
hi3 ca3di3jñí32 ñí1 hó21ñí1 tsú2 hi3 ca3juáh3 la3 lá2:
15 —Tɨ32, cuɨ́1 já2 mií3 honh2 nú2 quioh21 jón32
jná13, quí1hliá2 zian2 tsú2 tsá1 lɨ́1 jún23 hi3 jáun2
má2tso2 lɨ́n32 tsú2 tsɨ́3; quí1 hiú2 cuóh32 bíh1 quɨnh2
tsú2 chu3 sɨ́2 ho3lá2dá2 chu3 jmáɨ2 siáh3.
16 Cua3jan32 jná13 tsú2 ñí1con2 tsá2 haɨn21 lá2 tɨ3
con2 hnú2, tɨ3la3 tiá2 ca3tioh21 yáh3 tsú2 hi3 jmah3.
17 Jáun2 Jesús ca3ngáɨ3:
—¡Hnoh2 tsá2 tiá2 ta21 táunh23 náh2, tsá2 cáun2
lɨ́1 cháunh23 chinh32 la3 siáh3! ¿Jáh3 jmáɨ1 máh3

hniáuh^{32} hi^{3} ngɨ́^{13} jná^{13} quiúnh^{1} hnoh^{2} dúh^{1}? ¿Jáh^{3} jmáɨ^{1} máh^{3} hniáuh^{32} hi^{3} tion^{1} jná^{13} tsɨn^{32} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2}? Ñá^{2}jan^{32} ñú^{2}míh^{1} tɨ^{3} lá^{2}.

18 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jin^{3} Jesús jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1}, hi^{3} ca^{3}jmú^{3} dí^{2} héih^{32} hi^{3} cua^{3}haɨn^{32} hñu^{3} tsɨ́^{3} ñú^{2}míh^{1} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2} lan^{3} tsú^{2}.

19 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ^{32} jáun^{2} ca^{3}liéih^{32} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} Jesús cáun^{2} ñí^{1} tɨ^{3} có^{32}, hi^{3} ca^{3}ngáɨ^{3} jáɨ^{13} lá^{2}:

—¿He^{3} láɨh^{32} sa^{3} tiá^{2} ca^{3}tiau^{13} yáh^{3} jnoh^{1} hi^{3} chin^{13} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hí^{3}?

20 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:

—Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiá^{2} re^{2} má^{2}nio^{2} cáun^{2} honh^{2} bíh^{1} hnoh^{2}. Quí^{1} jú^{1} tson^{2} juanh^{32} jná^{13} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}, sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} ná^{1}tioh^{3} cáun^{2} honh^{2} náh^{2} uá^{1}jinh^{1} ma^{3} pih^{21} lɨ́n^{21} la^{3} cun^{3} tí^{3} cá^{2} máɨ^{3} mɨ^{3} mostaza, jmɨ́^{1} lɨ́^{13} bíh^{1} juoh^{1} náh^{2} máh^{3} zeh^{2} nɨ́^{2} la^{3} lá^{2}: “¡Quin^{32} ñí^{1} lá^{2}, tɨ^{3} ó^{32} cua^{32}!”, hi^{3} jáun^{2} máh^{3} nɨ́^{2} jmɨ́^{1} lɨ́^{13} quin^{3}. Hí^{1} cáun^{2} yáh^{3} tiá^{2} hi^{3} juóuh^{32} lɨ́^{13} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} tson^{2} nio^{2} cáun^{2} honh^{2} náh^{2}.

21 [Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} la^{3} nɨ́^{2} má^{1}ná^{1}, jɨ́^{32}la^{3} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} liéinh^{32} tsú^{2} Dió^{32} jɨ^{3} hi^{3} má^{2}hɨen^{21} bíh^{1} tsú^{2} lɨ́^{13} tioh^{21} hi^{3} chin^{13}.]

Jesús juáh^{3} siáh^{3} cónh^{3} hi^{3} né^{3}bí^{1} jún^{3} (Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

22 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, tá^{1}la^{3} jmɨ́^{1} ñi^{3}táunh^{1} tsú^{2} cu^{3}lɨ^{21} hué^{13} Galilea, Jesús ca^{3}záɨh^{3} siáh^{3} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jná^{13}, Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} jɨenh^{3} tsú^{2} jo^{3}cuo^{2} tsáu^{2},

23 hi³ jáun² jngah³ tsú², tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹
jáun² né³, jenh¹³ bíh¹ jná¹³.
Hlaɨh³ lɨ́n²¹ bíh¹ ca³ta³no¹ tsɨ́³ tsá² hí³ cun³quionh³
jáɨ¹³ nɨ́².

Má²hmah¹ tsú² hmah²¹ hi³ chi² tsú² quioh²¹ cuáh³² chín¹

24 Jmɨ́¹ cá¹chánh²¹ Jesús já¹ juú² Capernaum
quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² né³, jáun² *tsá² chi²
hmah²¹ tiáunh¹ cuáh³² chín¹ ca³cha³táunh¹ hi³ mɨ³²
tun³ *cú¹tiáu², hi³ ca³záɨh³ Pé¹ la³ lá²:
—¿Tiá¹ ma³hmah¹ tɨ³² juóuh³² hnoh² hmah²¹ hi³
ca³tɨn¹ cuáh³² chín¹?
25 Jáun² Pé¹ ca³juáh³:
—Ján³.
Hi³ jáun² né³, jmɨ́¹ hein²¹ Pé¹ ñéɨh³ né³, Jesús tín²
ca³hléh³ la³ñí¹ hi³ ca³juáh³:
—¿He³ lánh³ lɨ́n²³ hnú² Sí¹mu²¹? ¿Hin² ñí¹con²
caɨ³² tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ ñí¹ hué²¹ lá² hmah²¹ jɨ³ la³jɨ́³²
quɨe³ hi³ lɨ³ hniáuh³²: hí¹ tsá²co¹ tsú², ho³ tsá²
siánh³ uá¹?
26 Jáun² Pé¹ ca³juáh³:
—Tsá² siánh³ bíh¹.
Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:
—Hi³ jáun² tiá² la³ má²hmah¹ yáh³ tsá²co¹ tsú².
27 Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² hniáuh³² jmú¹³
dí² hi³ míh³ tsɨ́³, jáun² cua³² tɨ³ ñí¹ nio¹ jmáɨ²
lɨ́¹ ná¹ho³, hi³ cuá²héɨ³ mɨ³quɨe³; hi³ jáun² ho³
juo¹³ la³ñí¹ hi³ janh²¹ nú² hí³ bíh¹ hu²¹ cáun²
quɨe³ hu²¹ quiún³ cú¹tiáu² hi³ la³ cun³ má²tsɨn¹³
hi³ má¹hmah²¹ nú² quioh²¹ hmah²¹ hi³ chi² tsú²

quion^{21} jná^{13} jɨ^{3} hi^{3} quián^{13} nú^{2} huen^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}; hi^{3} jáun^{2} cuá^{2}ma^{3}hmah^{21} nɨ́^{1} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2}.

18

¿Hin^{2} bíh^{1} tsánh^{2} jlánh^{1} quien^{2}?
(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

1 Jmáɨ^{1} jáun^{2} ca^{3}ja^{3}janh^{32} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} Jesús ñí^{1} zenh^{1} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Hin^{2} bíh^{1} tsánh^{2} tsá^{2} má^{2}tionh^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} jlánh^{1} lɨ^{3} quien^{2}?

2 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}teh^{3} Jesús jan^{2} tsá^{1}míh^{1}, hi^{3} ca^{3}zinh^{3} dí^{2} ja^{1} quioh^{21} tsá^{2} hí^{3},

3 hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Jú^{1} tson^{2} juanh^{32} jná^{13} hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} zan^{13} náh^{2} hi^{3} lɨ́n^{13} náh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} jan^{2} tsá^{1}míh^{1}, tiá^{2} lɨ́^{13} yáh^{3} háuh^{1} hnoh^{2} jáɨ^{13} quiúnh^{1} jná^{13}.

4 Hi^{3} jáun^{2} la^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} lɨ́^{3}, hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} jmu^{2} hi^{3} tiá^{2} lin^{1} quien^{2} hnga^{2}, hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} jan^{2} tsá^{1}míh^{1} lá^{2}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} tsá^{2} jlánh^{1} lɨ^{3} quien^{2} ja^{1} quioh^{21} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} má^{2}tionh^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}.

5 Hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} hen^{3} jan^{2} tsá^{1}míh^{1} la^{3} lá^{2} chá^{32} jná^{13}, má^{2}lɨ́^{2}he^{3} jɨ^{3} jná^{13} bíh^{1} tsú^{2} jaun^{32}.

Jesús hɨe^{32} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} jmu^{2} hi^{3} tanh^{32} tsáu^{2} tso^{3}
(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

6 ”Jáun^{2} né^{3}, lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} jmu^{3} hi^{3} tánh^{32} tso^{3} tsá^{1}míh^{1} tsá^{2} taunh^{2} jná^{13} lá^{2} ta^{21}, tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} re^{2} sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} tónh^{32} tsú^{2} zié^{3} láɨ^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3} hi^{3}

chí¹hñéih²³ cáun² tá² quɨ́n¹ pa²¹ lɨ́n²¹, hi³ jáun² jmɨ́¹ taun³ tsú² ca³la³ tɨ³ ñeh² jmɨ́²miih²¹.

7 ¡Jlánh¹ hlah³ quioh²¹ tsá² zian² hngá¹máh³ lá² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hliáun³ ñí¹ hi³ zia³² hi³ lɨ́¹³ jmu³ hi³ tánh³² tsú² tso³! Tiú² nio² bíh¹ lɨ³ zia³², tɨ³la³ ¡jlánh¹ bíh¹ juo²³ tsá² jmu³ hi³ tánh³² tsáu² tso³!

8 ”Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, nɨ́¹juáh³ cuonh² hnú² ho³lá²dá² tanh¹ nú² jmu² hi³ tanh³² hnú² tso³, tɨ³ re² hná¹ hi³ jáun² tiáun² ñí¹ uóunh³; quí¹ tɨ³ re² bíh¹ hi³ cuánh¹³ nú² ta³ tiúnh¹ cáun² cuonh² ho³ hi³ tiúnh¹ cáun² tanh¹ ñí¹ lɨ́¹³ zian² nú² cun³ jmɨ́¹hi³nio² la³ cónh³ bí¹ hi³ cuóh¹³ nú² ja¹ sɨ́² cun³ jmɨ́¹hi³nio² quionh³ tá¹ tun³ cuonh² ho³ tá¹ tun³ tanh¹.

9 Hi³ nɨ́¹juáh³ mɨ́¹máh¹ nú² jmu² siáh³ hi³ tanh³² nú² tso³, chí³ cú²jueh³² hi³ jáun² tiáun² ñí¹ uóunh³; quí¹ tɨ³ re² bíh¹ cuánh¹³ nú² cun³quionh³ cá² máɨ³ mɨ́¹máh¹ ñí¹ lɨ́¹³ zian² nú² cun³ jmɨ́¹hi³nio², la³ cónh³ bíh¹ hi³ cuóh¹³ nú² quiu³juóu³² quionh³ tá¹ tun³ máɨ³ mɨ́¹máh¹.

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ já¹ziáh² má²já²háɨn³ (Lucas 15:3-7)

10 ”Hi³ jáun² né³, ha³ lɨ́² jmú² náh² hi³ tiá² jéin²³ náh² lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² má²hún¹ tsɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá¹míh¹ lá². Quí¹ jná¹³ juanh³² hi³ tsá²cuú² tsá²ta³ Ñuh³² jná¹³, la³ cun³ tsá² tanh² hó¹ñí¹ tsá² la³ nɨ́², tsá² hí³ bíh¹ tionh² ñí¹ hó²¹ñí¹ Ñuh³² jná¹³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² tɨ³ hñu³mɨ³cuú².

11 [Quí¹ jná¹³ dá² Jon² tsá²mɨ³cuóun² ja³ ná¹ hi³ ja³hnáh³² tsá² ná¹cuɨn² bíh¹.]

12 ”¿Ha^{3} lánh^{3} lɨ́n^{23} hnoh^{2}? Nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2} tsáu^{2} tiónh^{32} hña^{3}láun^{3} *já^{1}ziáh^{2}, hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} ja^{3}háɨn^{3} jan^{2} jáh^{3} hí^{3} né^{3}, ¿há^{1} tiá^{2} chan^{3} tsú^{2} jáh^{3} quiéinh^{3} nio^{2} quiú^{3} tsɨ^{21} quia^{3}ñu^{3} hí^{3} ñí^{1} má^{2}zenh^{2} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} tsa^{3}tɨ́^{2} tsa^{3}ngɨ́^{2} hi^{3} hnah^{2} jáh^{3} ja^{3}háɨn^{3} hí^{3}?

13 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} ca^{3}chanh^{21} tsú^{2} né^{3}, tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} tsah^{3} tsú^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tsanh^{21} jáh^{3} jan^{2} hí^{3} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jáh^{3} quiéinh^{3} nio^{2} quiú^{3} tsɨ^{21} quia^{3}ñu^{3} hi^{3} tiá^{2} já^{2}cuɨn^{3} hí^{3}.

14 Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} Ñeh^{2} hnoh^{2} Tsá^{2} cuá^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} tiá^{2} hnió^{3} yáh^{3} hi^{3} lɨ́^{1} tsa^{3}hín^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} tsá^{1}míh^{1} lá^{2}.

Ca^{3}ta^{1} dí^{2} chí^{13} tsɨ́^{3} tsáu^{13} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} raɨnh^{21} dí^{2}

(Lucas 17:3-4)

15 ”Nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2} renh^{2} nú^{2} jmu^{2} cáun^{2} hi^{3} hlah^{3} ñí^{1}con^{2} nú^{2}, cuá^{2}lienh^{1} tín^{2} ñí^{1} hnga^{2} hi^{3} cuá^{2}zéih^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} lɨ́^{2}jmú^{3}. Nɨ́^{1}juáh^{3} ca^{3}ngɨ^{13} tsú^{2} jáɨ^{13}, jáun^{2} má^{2}ca^{3}janh^{21} bíh^{1} nú^{2} tsú^{2}.

16 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} jáɨ^{13} ngɨ^{23} yáh^{3} tsú^{2}, jáun^{2} né^{3}, tiéh^{3} conh^{3}í^{1} jan^{2} ho^{3} gon^{3} tsáu^{2}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} lɨ́n^{3} tsá^{2} nau^{32} jáɨ^{13} nɨ́^{1}juáh^{3} ha^{3} lánh^{3} ca^{3}juáh^{3} tsú^{2}.

17 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} cun^{3} jáun^{2} bíh^{1} tiá^{2} jáɨ^{13} ca^{3}ngɨ^{13} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} zéih^{3} cú^{2}jueh^{32} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} cuáh^{32}. Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} cun^{3} jáun^{2} bíh^{1} tiá^{2} jáɨ^{13} ca^{3}ngɨ^{13} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} lɨ́n^{3} cuáh^{32}, jáun^{2} jɨen^{1} tsú^{2} cú^{2}jueh^{32} la^{3}jmɨ́^{1} jɨen^{1} nú^{2} jan^{2} tsá^{2} tiá^{2} Dió^{32} má^{2}cuóun^{32}, ho^{3} la^{3}jmɨ́^{1} jɨen^{1} nú^{2} jan^{2} *tsá^{2} chi^{2} hmah^{21}.

18 ”Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³
hñeih²¹ hnoh² ñí¹ hué²¹ lá², má²chí¹hñéih²³ bíh¹
siáh³ hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun² lɨ³ua³ cáun² hi³ zaɨh²¹
hnoh² ñí¹ hué²¹ lá² né³, ja³bí¹ hñu³mɨ³cuú² siáh³
má²záɨh³ bíh¹.
19 ”Ja³bí¹ juanh³² jná¹³ siáh³, nɨ́¹juáh³ gon³ náh²
jmúh¹³ náh² cá²honh¹ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ lienh¹ náh²
Dió³² ca³tɨ²¹ cáun² hi³ hnáuh² náh² mɨ́h¹, jáun² cué³²
bíh¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú².
20 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ñí¹ ná¹ngɨh³² tsú² gon³ gáun³
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, jáun² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³
bíh¹ zenh² jná¹³.
21 Jáun² Pé¹ ngau³ hi³ ca³ñí¹ngah¹ Jesús:
—Tɨ³², ¿jáh³ jéin³² lɨ́¹³ chin²¹ jná¹³ tsɨn³² hi³ ca³tɨ²¹
hi³ hlah³ hi³ jmu² renh² jná¹³ ñí¹con² ná¹? ¿Hí¹ la³
tɨ³ quiau³ jéin³²?
22 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús Pé¹ la³ lá²:
—Tiá² juanh³² yáh³ jná¹³ quiau³ jéin³², tɨ³la³ la³
tɨ³ hnaɨh³² nio² quiú³ tsɨ²¹ quia³ nio² ma³ quiau³
máh³.

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ hniáuh³² jmu³ tsú² juenh² tsɨ́³

23 ”Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ juanh³² jná¹³, hi³ Dió³²
bíh¹ jan² Tsá² juenh² lɨ́n³² tsɨ́³ ñí¹con² tsá² má²tionh²
jo³cuo²; la³jmɨ́¹ ca³jmú³ jan² re²¹ hi³ ca³lɨ³hnió³
caun¹³ quɨe³ hi³ jmɨ́¹ nio² jo³cuo² ma³ quin³² ma³
jan³² tsá² joh¹.
24 Tá¹la³ má²cuá¹jɨ́e²³ tsú² nɨ́¹juáh³ hin² tsánh²
ca³dánh² hi³ hin² tsánh² tiá² ca³dánh², jmɨ́¹jáun²
cua³jan² tsú² jan² tsá² jmɨ́¹ la³ ca³dánh² hliáun³
mí²yaun²¹ cu³tí¹³ héih³² quɨe³.

25 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} má^{1}ná^{1}, tiá^{2} jmɨ́^{1} zia^{32} yáh^{3} he^{3}
lánh^{3} rón^{32} cháu^{32} quɨe^{3} jáun^{2}, jáun^{2} re^{21} hí^{3} né^{3}
ca^{3}jmú^{3} héɨh^{32} hi^{3} hna^{3} tsú^{2} cú^{2}jueh^{32} tsá^{2} hí^{3} hi^{3}
lɨ́n^{13} *tsá^{2} dí^{1}hlánh^{1} la^{3} má^{2}quionh^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2}
hñú^{13}, jɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} zioh^{2} tsú^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}, hi^{3}
jáun^{2} lɨ^{3}hmáh^{1} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3}ren^{2} tsú^{2} jáun^{2}.

26 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}di^{3}jñí^{32} tsá^{2} hí^{3} ta^{3} ñí^{1} re^{21} hí^{3},
hi^{3} jáun^{2} ca^{3}hiu^{3} ca^{3}mɨ́^{3} hi^{3} juáh^{3}: “Hnú^{2} juóu^{32}
jná^{13}, juenh^{2} lɨ́n^{32} jmu^{3} honh^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13},
má^{1}hmah^{21} bíh^{1} jná^{13} jɨ^{3}lɨ^{32}”.

27 Jáun^{2} re^{21} hí^{3} né^{3} ca^{3}ja^{3} mií^{3} tsɨ́^{3}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}chin^{2} dí^{2} cú^{2}jueh^{32} tsɨ́^{3} ca^{3}tɨ^{21} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} ca^{3}dánh^{2}
tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lión^{32} bíh^{1} dí^{2} cú^{2}jueh^{32}.

28 ”Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} né^{3}, la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1} cuá^{1}han^{3} jáun^{2}
bíh^{1} ca^{3}jenh^{2} jan^{2} tsá^{2} quian^{21} raɨnh^{21}, tsá^{2} jmɨ́^{1} la^{3}
ren^{2} hña^{3}láu^{3} *cú^{1}tiáu^{2} quioh^{21}. Jáun^{2} ca^{3}cuɨ́h^{3} dí^{2}
láɨ^{1} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}: “¡Ma^{3}hmah^{21} la^{3}
cun^{3} hi^{3} ren^{2} nú^{2} quion^{21} ná^{1}!”

29 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} siáh^{3} ca^{3}di^{3}jñí^{32} ñí^{1} hó^{21}ñí^{1} dí^{2}
hi^{3} ca^{3}hiu^{3} ca^{3}mɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} tsú^{2}, hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
“Juenh^{2} jmu^{3} honh^{2} ñí^{1}con^{2} jná^{13}, má^{1}hmah^{21} bíh^{1}
jná^{13} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} quián^{13} hnú^{2}”.

30 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} má^{1}ná^{1}, tiá^{2} ca^{3}jmú^{3} yáh^{3}
juenh^{2} tsɨ́^{3}, hñu^{3}mí^{1}ñí^{2} bíh^{1} ca^{3}tanh^{2} dí^{2} ca^{3}la^{3}
ñí^{1} ca^{3}ma^{3}hmah^{1} jɨ^{3}lɨ^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} ren^{2}.

31 Jmɨ́^{1} ca^{3}jɨe^{3} tsá^{2} quian^{21} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2} hi^{3}
ca^{3}jmú^{3} tsá^{2} hí^{3} la^{3} jáun^{2}, jáun^{2} hlah^{3} lɨ́n^{21} bíh^{1}
ca^{3}jeinh^{21}, hi^{3} jáun^{2} já^{1}tanh^{21} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}zeh^{1} juo^{13}
la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ^{32} jáun^{2}.

32 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ juo¹³ tsú² héih³² hi³ ca³ñí¹tieh¹ tsú² tsá² hí³, hi³ ca³záɨh³ dí²: “¡Hnú² tsá² quian²¹ hláɨh¹! Jná¹³ lɨ́²chín³² tsɨn³² la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ ren² nú² jáun², quí¹hliá² lɨ́²hiú¹ lɨ́²mɨ́h¹ hnú²;
33 ja³bí¹ hnú² siáh³ jmɨ́¹ hniáuh²¹ jmúh¹³ juenh² honh² hi³ ca³tɨn¹ renh² nú² la³jmɨ́¹ lɨ́¹jmú²¹ jná¹³ juenh² tsɨn³² ñí¹con² hnú²”.
34 Jáun² juo¹³ tsú² hí³ ca³míh³ lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³, hi³ jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² hi³ ma³tson¹³ tsú² tsá² quian²¹ hí³ ca³la³ ñí¹ ca³ma³hmah¹ tsú² la³jɨ́³² hi³ ren².
35 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³táuh³² Jesús jáɨ¹³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Ja³bí¹ la³ nɨ́² siáh³ jmu³ Ñuh³² jná¹³ Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² hnoh² nɨ́¹juáh³ tiá² chin¹³ náh² honh² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ honh² náh² tsáu¹³ renh² náh².

19

Jesús hɨe³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hnió³ tsáun³ quionh³ ñí²cuo²

(Mateo 5:31-32; Marcos 10:1-12; Lucas 16:18; 1 Corintios 7:10-16)

1 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús la³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́² né³, cua³han³ hué¹³ Galilea hi³ ngau³ tɨ³ hué¹³ Judea nio² jo²¹ cua³ Jordán juɨ³² ñí¹ hia³² hiú².
2 Juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ja³taunh²¹ cu³hna²¹ tsú², hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³jmah³ tsú² juóun³² lɨ́n³² tsá² tsáun¹.

3 Jáun^{2} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} *fariseos ca^{3}ma^{3}janh^{32} ñí^{1}
zenh^{1} Jesús hi^{3} ca^{3}ca^{3} ca^{3}lan^{3} dí^{2} tsú^{2}; hi^{3} ca^{3}juáh^{3}
la^{3} lá^{2}:
—¿Hí^{1} lɨ́^{13} tun^{3} tsú^{2} ñí^{2}cuo^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21}
lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2} uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32} pih^{21} hi^{3} zia^{32}?
4 Jáun^{2} hí^{3} dí^{2} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3} la^{3} lá^{2}:
—¿Tiá^{1} má^{2}ca^{3}híh^{3} hnoh^{2} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32}?,
ñí^{1} rá^{1}juáh^{3} jáun^{2} hi^{3} Tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} la^{3} cu^{3} la^{3} juéh^{3}
mɨ^{3}cuú^{2}: “Tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2}ñuh^{2} bíh^{1} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2}”.
5 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}juáh^{3} tsú^{2} siáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
jáun^{2} bíh^{1} chan^{3} tsá^{2}ñuh^{2} jméi^{2} mí^{1}ziú^{13} tɨ^{3} có^{32}, hi^{3}
jáun^{2} ma^{3}zian^{2} cu^{3}lɨ^{21} quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{2}cuo^{2}, hi^{3}
jáun^{2} la^{3}juah^{21} dúh^{1} jan^{2} tsáu^{2} bíh^{1} má^{2}lɨ́n^{13} tsú^{2} tá^{1}
gon^{3}”.
6 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, tiú^{2}uú^{2} lɨ́^{3} yáh^{3} gon^{3} tsú^{2}, quí^{1} jan^{2}
tsáu^{2} bíh^{1} má^{2}lɨ́n^{3} tsú^{2}. Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} tiá^{2}
ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} tson^{3} cáun^{2} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}cunh^{3}
Dió^{32}.
7 Jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ngáɨh^{3} tsú^{2} Jesús:
—¿Nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} nɨ́^{2} né^{3}, jáun^{2} he^{3} láɨh^{32} ca^{3}jmú^{3}
hla^{1} Moisés héih^{32} hi^{3} hniáuh^{32} hiáuh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} cáun^{2}
sí^{2} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} tsáun^{3} quionh^{3} ñí^{2}cuo^{2}, hi^{3} jáun^{2}
má^{1}jáun^{2} má^{2}lɨ́^{13} tún^{3} tsú^{2}?
8 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3} siáh^{3}:
—Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jlánh^{1} tiá^{2} jáɨ^{13} ngɨ^{23} hnoh^{2} bíh^{1}
jaun^{32}, hi^{3} jáun^{2} bí^{1} ca^{3}cué^{3} hla^{1} Moisés jáɨ^{13} hi^{3}
lɨ́^{13} tsáun^{3} tsú^{2} quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{2}cuo^{2}; tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} la^{3}
nɨ́^{2} jmɨ́^{1} lɨ^{3} yáh^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} Dió^{32} la^{3} cu^{3} la^{3} juéh^{3}
mɨ^{3}cuú^{2}.
9 Jná^{13} juanh^{32} hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} tun^{23} tsá^{2}mɨ^{3}
ñí^{2}cuo^{2}, hi^{3} jáun^{2} jéinh^{32} siáh^{3} cuo^{2} quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3}

siánh^{3}, cun^{3}quionh^{3} la^{3} jáun^{2} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} tsú^{2} tso^{3} juón^{1} bíh^{1}. Jɨ́^{32}la^{3} ti^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hnga^{2} bíh^{1} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{2}cuo^{2} tsú^{2} tín^{2} ca^{3}liéinh^{32} tsá^{2}ñuh^{2} siánh^{3}, jáun^{2} bíh^{1} zia^{32} jáɨ^{13} tun^{3} tsú^{2} tsá^{2}mɨ^{3}. [Ja^{3}bí^{1} má^{2}lɨ́n^{3} jan^{2} tsá^{2} lɨ́^{1} jmú^{2} lɨ́^{1} tsau^{32} bíh^{1} tsú^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} ca^{3}jéinh^{32} cuo^{2} quionh^{3} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2} má^{2}lɨ́^{2}te^{3} tsáu^{2}.]

10 Jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2}:

—Nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} la^{3} lɨ́^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2}ñuh^{2} quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{2}cuo^{2}, tiá^{2} lin^{1} ñí^{1} quien^{2} yáh^{3} hi^{3} la^{3} jéinh^{32} tsú^{2} cuo^{2}.

11 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:

—Tiá^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} ngɨ^{23} yáh^{3} hi^{3} nɨ́^{2}, jɨ́^{32}la^{3} tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} ngɨ^{23} tsá^{2} má^{2}ca^{3}hiauh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} ngɨ^{13} bíh^{1}.

12 Zia^{32} bíh^{1} hliáun^{3} ñí^{1} ca^{3}tɨ^{21} he^{3} láɨh^{32} tiá^{2} lɨ́^{13} jéinh^{32} tsáu^{2} cuo^{2}: quí^{1} zian^{2} tsá^{2}ñuh^{2} tsá^{2} má^{2}tiéh^{3} la^{3} cun^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} máh^{3}, zian^{2} né^{3} *tsá^{2} tiéh^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} bíh^{1}, hi^{3} zian^{2} né^{3} tsá^{2} jmu^{2} hnga^{2} hi^{3} lɨ́n^{3} la^{3}juah^{21} dúh^{1} tsá^{2} tiéh^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} hnió^{3} hi^{3} ma^{3}zian^{2} tán^{1} hián^{2} cu^{3}tí^{13} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}. Jáun^{2} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} lɨ́^{13} ngɨ^{13} jáɨ^{13} nɨ́^{2}, cuɨ́^{1} ngɨ^{13} tsú^{2} re^{2}.

Jesús má^{2}miih^{2} tsá^{1}míh^{1}
(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

13 Jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1}jáun^{2} cua^{3}jan^{2} tsáu^{2} ma^{3} jan^{2} tsá^{1}míh^{1} ñí^{1}con^{2} Jesús, hi^{3} hnió^{3} tsú^{2} hi^{3} ra^{3}tsɨ^{32} Jesús cuo^{2} ñí^{1} quioh^{21} tsá^{1}míh^{1} jɨ^{3} hi^{3} liéinh^{32} dí^{2} siáh^{3} Dió^{32}; tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2} né^{3}, ca^{3}jin^{3} bíh^{1} tsá^{2} ná^{1}jan^{2} hí^{3} tsá^{1}míh^{1}.

14 Tɨ3la3 Jesús né3 ca3záɨh3 tsá2 hí3:
—Cuéh3 náh2 tsá1míh1 nɨ́2 jáɨ13, cuɨ́1 ja3táunh1
ñí1con2 jná13, ha3 lɨ́2 jnɨ́2 náh2 juɨ32 quioh21; quí1 tsá2
lɨ́n3 la3jmɨ́1 lɨ́n3 tsá1míh1 nɨ́2 bíh1 lɨ́13 tónh32 jo3cuo2
Dió32.
15 Jáun2 ca3ra3tsɨ32 tsú2 cuo2 ñí1 quioh21 tsá1míh1;
jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3, cua3han3 tsú2 ñí1 jáun2 hi3 ngah3.

Jan2 tsá1ñú1 hánh3 liéinh32 Jesús
(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

16 Jáun2 né3, ca3chó32 cáun2 jmáɨ1 hi3 ñéɨ1 jan2 tsá2
tsá1ñú1 hi3 ca3ñí1jɨen13 Jesús, hi3 ca3ngáɨ3 hi3 juáh3
la3 lá2:
—Hnú2 Tɨ32, ¿he3 ñí1 hi3 chu21 hniáuh32 jmu1
jná13 hi3 jáun2 lɨ́13 lɨ3 zian2 jná13 la3 cun3 jmɨ́1hi3nio2?
17 Jáun2 Jesús ca3ngáɨ3 hi3 ca3juáh3:
—¿He3 láɨh32 hngaɨh32 hnú2 ca3tɨ21 hi3 chu21?
Quí1 jɨ́32la3 jan2 tán1 bíh1 Tsá2 chun1 zian2. Tɨ3la3
nɨ́1juáh3 hi3 hnáuh2 hnú2 hi3 lɨ́13 zian2 nú2 la3 cun3
jmɨ́1hi3nio2, ma3ti21 ca3la3 jɨ́32 héɨh32 quioh21 Dió32.
18 Jáun2 ca3juáh3 tsá1ñú1 hí3 la3 lá2:
—¿La3 cun3 he3 jaun32 né3?
Hi3 jáun2 Jesús ca3juáh3:
—Ha3 lɨ́2 jngɨh3 náh2 tsáu2, ha3 lɨ́2 jmu2 náh2 juón1,
ha3 lɨ́2 háɨn2, ha3 lɨ́2 lɨ1 ma3tson13 cáun2 jú1 tɨ́1jáɨ2,
19 tianh32 ta21 ñeh2 mí2ziúh2, hi3 ma3hno1 siáh3
tsá2mɨ3cuóun2 renh2 nú2 la3jmɨ́1 hno3 nú2 huen2.
20 Jáun2 tsá2 tsá1ñú1 hí3 ca3juáh3:
—La3jɨ́32 bíh1 hi3 nɨ́2 má2ca3ma3ti21 jná13; ¿zia21
siáh3 cáun2 hi3 lɨ3hniauh23 ñí1 hná1 nɨ́2?
21 Jmɨ́1jáun2 ca3juáh3 Jesús:

—Nɨ́[1]juáh[3] hi[3] hnáuh[2] hnú[2] hi[3] lɨ́n[13] nú[2] jan[2] tsá[2] chun[1] cun[3] tán[1] cun[3] hián[2], jáun[2] cuánh[2], cuá[2]hnáɨ[1] la[3]jɨ́[32] hi[3] zia[32] quián[13], hi[3] jáun[2] tsoh[3] quɨe[3] jáun[2] ñí[1]con[2] tsá[2] tia[3]mii[2], hi[3] jáun[2] la[3] jáun[2] bíh[1] lɨ́[13] lɨ[3] hánh[3] nú[2] hñu[3]mɨ[3]cuú[2]; nɨ́[1] má[1]lɨ[32] jáun[2] né[3], ña[32] cu[3]hna[32] jná[13].

22 Tɨ[3]la[3] jmɨ́[1] má[2]lɨ́[2]niéi[32] jáun[2] tsá[2] tsá[1]ñú[1] hí[3] jáɨ[13] nɨ́[2] né[3], jmɨ́[1]jáun[2] ngah[3] hi[3] má[2]hí[1]uɨ́n[3] lɨ́n[32] tsɨ́[3], quí[1]hliá[2] jlánh[1] jmɨ́[1] hánh[3] tsú[2].

23 Hi[3] jáun[2] Jesús né[3] ca[3]juáh[3] hi[3] ca[3]záɨh[3] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2]:

—Jú[1] tson[2] juo[3] jná[13] hnoh[2], hi[3] jlánh[1] bíh[1] juóuh[32] hi[3] hí[3] jan[2] tsá[2] hánh[3] jo[3]cuo[2] Dió[32].

24 Juanh[32] jná[13] siáh[3] ñí[1]con[2] hnoh[2], hi[3] tɨ[3] jlánh[1] bíh[1] huán[1] tsɨ́[3] hi[3] ngá[13] jáh[3] cánh[1] téh[23] tsú[2] camello chí[2] léh[13] mɨ[3]quɨe[3] la[3] cónh[3] bíh[1] hi[3] hí[13] jan[2] tsá[2] hánh[3] jo[3]cuo[2] Dió[32].

25 Jmɨ́[1] má[2]lɨ́[2]niéi[32] tsú[2] jáɨ[13] nɨ́[2] né[3], ca[3]ja[3]cáun[2] lɨ́n[32] bíh[1] tsɨ́[3] tsú[2], hi[3] jáun[2] ca[3]ngáɨh[3] raɨnh[21] tsá[2]ján[2] tsá[2]ján[2] hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—¿Hi[3] jáun[2] né[3], hin[2] bí[1] dá[2] tsánh[2] la[3] lɨ́[13] liáun[3] jaun[32]?

26 Jáun[2] Jesús ca[3]jɨ́e[3] ñí[1] tionh[1] tsú[2], hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2] la[3] lá[2]:

—Tiá[2] tɨn[2] yáh[3] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] jmu[3] hi[3] nɨ́[2], tɨ[3]la[3] ñí[1]con[2] Dió[32] má[1]ná[1], hí[1] cáun[2] yáh[3] hi[3] juóuh[32] tiá[2] zia[32].

27 Jáun[2] jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]juáh[3] Pé[1] la[3] lá[2]:

—Sa^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, jnoh^{1} má^{2}ca^{3}chá^{13} tɨ^{3} có^{32} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} zia^{32} quiú^{13}, hi^{3} jáun^{2} má^{2}ngɨ́^{1} jnoh^{1} quiúnh^{1} hnú^{2}. Jáun^{2} né^{3} ¿he^{3} dá^{2} lɨ^{3} zia^{32} quiú^{13} jnoh^{1}?

28 Jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} siáh^{3} Jesús tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} la^{13} jáun^{2} hmaɨ^{21} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} hi^{3} zia^{32}, jmáɨ^{1} hi^{3} tá^{1}cuón^{1} jáun^{2} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} ñí^{1} hmá^{2}sɨ^{1} quien^{2} quioh^{21}, ja^{3}bí^{1} hnoh^{2} uá^{2}jaɨ^{32} lɨ^{3} zia^{32} quia^{3}tún^{3} hmá^{2}sɨ^{1} ñí^{1} cuá^{1}tianh^{3} náh^{2}, hi^{3} cuá^{1}quiánh^{2} náh^{2} jú^{1} tson^{2} quioh^{21} tá^{1} quia^{3}tún^{3} tsoh^{3} tsá^{2} *Israel.

29 Hi^{3} jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} má^{2}ca^{3}chan^{3} jméi^{2} mí^{1}ziú^{13}, jɨ^{3} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2}ñuh^{2} raɨnh^{21}, jɨ^{3} jón^{2}zɨ́h^{1}, jɨ^{3} hi^{3} má^{2}ca^{3}tú^{3} siáh^{3} hñú^{13}, jɨ^{3} hué^{32} quioh^{21} nɨ́^{2} siáh^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} hiáuh^{3} hña^{3}láu^{3} nió^{3} tɨ^{3} hliáun^{3} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hi^{3} lɨ́^{2}chá^{32} jáun^{2} tɨ^{3} có^{32}; ja^{3}bí^{1} hiáuh^{3} tsú^{2} siáh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} lɨ́^{13} zian^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}.

30 Tɨ^{3}la^{3} juóun^{32} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tsá^{2} la^{3}ñí^{1} ta^{3}né^{32}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} dá^{2} lɨ́n^{13} tsá^{2} ñí^{1} ca^{3}táuh^{3} bíh^{1} má^{1}jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} juóun^{32} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tsá^{2} ñí^{1} cá^{1}táuh^{3} ta^{3}né^{32} né^{3}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} dá^{2} tɨ^{3} lɨ́n^{13} tsá^{2} la^{3}ñí^{1} bíh^{1} má^{1}jáun^{2}.

20

Jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} jmu^{2} ta^{21}

1 ”Quí^{1} sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}: Nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} hiáuh^{13} tsá^{2} tionh^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnió^{3} Dió^{32} cué^{32}, lɨ́^{13} la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} jan^{2} tsá^{2} zia^{32} cáun^{2} ñí^{1}náɨ^{2} quioh^{21}. Jmɨ́^{1} ca^{3}juú^{2} mɨ^{3} uóun^{2}jɨeh^{13} ñí^{1}náɨ^{2}

quioh^{21} tsú^{2}, ngau^{3} tsú^{2} hú^{2}niéi^{2} hi^{3} já^{1}tieh^{1} tsá^{2} jmu^{3} ta^{21} ñí^{1}náɨ^{2} quioh^{21}.

2 Jáun^{2} ca^{3}ma^{3}ren^{21} tsú^{2} jáɨ^{13} quionh^{3} tsá^{2} jmu^{3} ta^{21} hi^{3} ma^{3}hmah^{1} dí^{2} cáun^{2} *cú^{1}tiáu^{2}, la^{3} cun^{3} tí^{3} quɨe^{3} hi^{3} hlánh^{1} tsú^{2} cú^{2} jmáɨ^{1} ta^{21} ñí^{1}náɨ^{2}, jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}zen^{3} dí^{2} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ja^{3}jmú^{3} ta^{21} ñí^{1}náɨ^{2} jáun^{2} quioh^{21} dí^{2}.

3 Má^{2}cu^{3}lé^{3} jáun^{2} cua^{3}han^{3} tsú^{2} siáh^{3} cun^{3} la^{3} nió^{1} ñu^{3} tɨ^{3} hú^{2}niéi^{2}, hi^{3} jáun^{2} ja^{1} hmah^{21} né^{3} ca^{3}jenh^{2} tsú^{2} tsá^{2} lɨ́^{1} ñi^{3}táunh^{1}.

4 Jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2} hí^{3}: “Cuá^{2}jmu^{3} uá^{2}jaɨ^{32} hnoh^{2} ta^{21} ñí^{1}náɨ^{2} quion^{21} jná^{13}, hi^{3} jáun^{2} má^{1}hmah^{21} jná^{13} quián^{13} hnoh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21}”. Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ja^{3}taunh^{21} bíh^{1}.

5 Tsá^{2} quioh^{21} ñí^{1}náɨ^{2} cua^{3}han^{3} siáh^{3} la^{3} cun^{3} chi^{3}hiú^{2}, jáun^{2} siáh^{3} siáh^{3} cua^{3}han^{3} cun^{3} la^{3} nio^{1} hnɨ^{32} tɨ^{3} ca^{3}hláu^{3}, hi^{3} la^{3} má^{2}jmu^{2} jáun^{2} bíh^{1} hi^{3} zen^{2} tsáu^{2} ñí^{1}náɨ^{2} quioh^{21}.

6 Hi^{3} siáh^{3} siáh^{3} cua^{3}han^{3} tsú^{2} cun^{3} la^{3} nio^{1} hñá^{3} tɨ^{3} ca^{3}hláu^{3} hi^{3} ngau^{3} siáh^{3} tɨ^{3} ja^{1} hmah^{21}, jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}jenh^{2} tsú^{2} siáh^{3} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} lɨ́^{1} ñi^{3}táunh^{1}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}: “¿He^{3} láɨh^{32} lɨ́^{1} tionh^{1} hnoh^{2} ñí^{1} lá^{2}, hi^{3} tiá^{2} ta^{21} ná^{1}jmuh^{32} náh^{2}?”

7 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}juáh^{3}: “Quí^{1} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tiá^{2} hin^{2} má^{2}lɨ́^{2}tié^{3} jnoh^{1} hi^{3} jmú^{13} ta^{21}”. Jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}: “Jáun^{2} cuá^{2}táunh^{1} hnoh^{2} uá^{2}jaɨ^{32} hi^{3} cuá^{1}jmuh^{3} ta^{21} ñí^{1}náɨ^{2} quion^{21} jná^{13}”.

8 ”Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}niéi^{2} jáun^{2} né^{3}, tsá^{2} quioh^{21} ñí^{1}náɨ^{2} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} nio^{2} ta^{21} jo^{3}cuo^{2} la^{3} lá^{2}: “Cuá^{2}tieh^{3} tsá^{2} ná^{1}jmu^{2} ta^{21}, hi^{3} jáun^{2} ma^{3}hmah^{21} la^{3} cun^{3} hmah^{21} quioh^{21} tsú^{2}, hi^{3} má^{1}liauh^{21} nú^{2}

má¹hmah²¹ tín² ñí¹con² tsá² taunh³ chí¹cáɨn², hi³
jáun² táuh³ ñí¹con² tsá² taunh³ la³ñí¹”.
9 Jmɨ́¹jáun² cua³tanh²¹ tsá² ca³taunh³ hná¹ ta²¹
cun³ la³ nio¹ hñá³, hi³ jáun² ma³ quin³² ma³ jan³²
ca³héi³ cáun² cú¹tiáu² quioh²¹ jmɨ́¹ cuá¹tanh²¹, la³
cun³ hmah²¹ quioh²¹ cú² jmáɨ¹ ta²¹.
10 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ tɨn³ tsá² taunh³ ta²¹ hú²niéi²;
tsá² hí³ jmɨ́¹ ná¹lɨ́n²³ hi³ he³ hmah²¹ chí¹lɨ́³ la³ cónh³
bí¹ tsá² taunh³ cáɨn²; tɨ³la³ cun³ jáun² cáun² cú¹tiáu²
bíh¹ ca³héi³ tsú² ma³ quin³² ma³ jan³².
11 Jmɨ́¹ tɨ³ ñí¹ he³ tsú² jáun² hmah²¹ quioh²¹ né³,
ca³ma³liáu³² jmu² liúnh¹ ñí¹con² tsá² quioh²¹ ta²¹,
12 hi³ juáh³ la³ lá²: “Já² cáun² o¹rá¹ tán¹ bíh¹ ta²¹
lɨ́²jmú³ tsá² taunh³ nɨ́² chí¹cáɨn², hi³ cá²ren² bíh¹
má²lɨ́²ma³hmah²¹ hnú² quioh²¹ tsú² quiúnh¹ jnoh¹,
tsá² má²lɨ́²má¹tso¹ jnoh¹ tsɨ́³ hná¹ ta²¹ tán¹ jmáɨ¹ jɨ³
hi³ chéi³ hiú² nɨ́²”.
13 Tɨ³la³ tsá² quioh²¹ ta²¹ ca³juáh³ la³ lá² hi³
ca³záɨh³ jan² tsá² hí³: “Sá¹nɨ́² jɨe³ dúh¹, ha³ tiá²
cuá¹jmu² yáh³ jná¹³ hí¹ cáun² hi³ tiá² ca³tɨ²¹. ¿Há¹
jun³juáh¹³ lɨ́²jmuh³ hnú² jáɨ¹³ quiúnh¹ jná¹³ hi³
má¹hmah²¹ jná¹³ cáun² cú¹tiáu² la³ cun³ tí³ quioh²¹
cú² jmáɨ¹ ta²¹ bíh¹ dúh¹?
14 Jánh³² hmah²¹ quián¹³ jáun² cuánh². Quí¹
jná¹³ dá² hnó³² má¹hmah²¹ ñí¹con² tsá² taunh³
nɨ́² chí¹cáɨn² cá²ren² la³ cun³ hi³ má¹hmah²¹ jná¹³
quián¹³ hnú² bíh¹.
15 ¿Hí¹ tiá² ca³tɨn¹ jná¹³ hi³ jmuh²¹ ta²¹ quɨe³
quion²¹ la³ cun³ tɨ³² tsɨn³² huen² dúh¹? ¿Ho³
hi³ uóu³² honh² uá¹ hnú² cun³ñí¹ hi³ jná¹³ chú³²

tsɨn^{32}?”

16 ”La^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} lɨ́^{3}, hi^{3} tsá^{2} ñí^{1} ca^{3}táuh^{3} lɨ́n^{13} tsá^{2} la^{3}ñí^{1}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} la^{3}ñí^{1} né^{3} lɨ́n^{13} tsá^{2} ñí^{1} ca^{3}táuh^{3} bíh^{1}. [Quí^{1} juóun^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsá^{2} ná^{1}tén^{1}, tɨ^{3}la^{3} cú^{1}pih^{21} tsáu^{2} bíh^{1} tsá^{2} quiánh^{3} —ca^{3}juáh^{3} Jesús.]

Jesús juáh^{3} siáh^{3} ñí^{1} má^{2}hnaɨh^{32} jéin^{32} hi^{3} jún^{3} (Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

17 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, tá^{1}la^{3} má^{2}hí^{1}hún^{1} jáun^{2} Jesús juɨ^{32} hi^{3} hí^{1}uú^{23} tɨ^{3} juú^{2} Jerusalén, jáun^{2} ca^{3}teh^{3} dí^{2} ñí^{1} tɨ^{3} có^{32} tsá^{2} quian^{3}tun^{3} hí^{3} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

18 —Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, ta^{3}né^{32} má^{2}hí^{1}uú^{23} dí^{2} tɨ^{3} já^{1} juú^{2} Jerusalén, ñí^{1} jɨenh^{3} tsú^{2} jáun^{2} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mi^{3}jmú^{3} jɨ^{3} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} liei^{21} nɨ́^{2} siáh^{3}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} jmu^{3} héih^{32} hi^{3} ma^{3}nga^{2} tsú^{2} jná^{13}.

19 Jɨenh^{3} tsú^{2} jná^{13} ñí^{1}con^{2} *tsá^{2}cá^{2}jo^{21} hi^{3} jáun^{2} qui^{3} cáuh^{32} tsú^{2} cú^{2}nga^{1} jɨ^{3} hi^{3} quiu^{3} po^{3} dí^{2}, hi^{3} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3} taun^{3} tsú^{2} jná^{13} ñí^{1} crei^{21}; tɨ^{3}la^{3} ñí^{1} má^{2}cá^{2}hnɨ́^{2} jmáɨ^{1} jáun^{2} má^{1}ná^{1} jenh^{13} bíh^{1} jná^{13} ja^{1} hla^{1}.

La^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}mɨ́^{3} mí^{1}ziú^{13} Jacobo quionh^{3} Juan^{2} (Marcos 10:35-45)

20 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}janh^{32} ñí^{2}cuo^{2} Zebedeo ñí^{1}con^{2} Jesús quionh^{3} tá^{1} gon^{3} jon^{2}; tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} né^{3} ca^{3}di^{3}jñí^{32} ta^{3} ñí^{1} Jesús hi^{3} ca^{3}mɨ́^{3} cáun^{2} hi^{3} chú^{32}.

21 Hi^{3} jáun^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3}:

—¿He^{3} jmɨ́^{1} hnáuh^{2} hnú^{2}?

Jáun^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jmu^{3} tiá^{3} hi^{3} chú^{32}, hi^{3} nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} má^{2}ñi^{3}quien^{2} hnú^{2}, tá^{1} gon^{3} jón^{32} jná^{13} lá^{2} tiánh^{32}

cu^{3}henh^{1} hnú^{2}, jan^{2} tɨ^{3} cuá^{2} chu^{21} hi^{3} jan^{2} tɨ^{3} cuá^{2} cáun^{1}.

22 Tɨ^{3}la^{3} Jesús né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Hnoh^{2} dá^{2} hí^{1}juáh^{3} tiá^{2} ñíh^{1} bíh^{1} náh^{2} he^{3} ná^{1}mɨh^{32}. ¿Hí^{1} quɨnh^{1} náh^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} há^{1} ngá^{13} náh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} há^{1} ngá^{13} jná^{13}, [jɨ^{3} hi^{3} zón^{32} náh^{2} siáh^{3} jmáɨ^{2} hi^{3} má^{1}tsoh^{1} honh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} zón^{21} jná^{13}]?

Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Lɨ́^{13} bíh^{1}.

23 Jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3} Jesús:

—Tson^{2} bíh^{1} cu^{3}tí^{3} hi^{3} hnoh^{2} ha^{1} ngá^{13} náh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} há^{1} ngá^{13} jná^{13}, [jɨ^{3} hi^{3} zón^{32} náh^{2} siáh^{3} jmáɨ^{2} la^{3}jmɨ́^{1} zón^{21} jná^{13};] tɨ^{3}la^{3} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} cuá^{1}tianh^{3} náh^{2} cu^{3}hén^{2} jná^{13}, jan^{2} cuá^{2} chu^{21} hi^{3} jan^{2} tɨ^{3} cuá^{2} cáun^{1} má^{1}ná^{1}, tiá^{2} ca^{3}tɨn^{1} yáh^{3} jná^{13} cué^{13}, quí^{1} ñí^{1} jáun^{2} má^{2}lɨ́^{3} hua^{3}jan^{21} hi^{3} tsa^{3}tiánh^{2} tsá^{2} má^{2}ca^{3}quianh^{3} hnga^{2} bíh^{1} Ñuh^{32} jná^{13}.

24 Jmɨ́^{1} ca^{3}náɨ^{32} tsá^{2} quian^{3} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2} jáɨ^{13} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}míh^{3} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} gon^{3} má^{2}tún^{2} raɨnh^{21} hí^{3}.

25 Tɨ^{3}la^{3} Jesús má^{1}ná^{1}, ca^{3}teh^{3} jɨ^{3}lɨn^{2} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Hnoh^{2} ná^{1}ñíh^{1} hi^{3} tsá^{2} ná^{1}ho^{2} ta^{21} ma^{3} quin^{32} ma^{3} caun^{32} hué^{32} jmu^{2} quien^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} zian^{2} hué^{32} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} ná^{1}quien^{2} hí^{3} né^{3} cáun^{2} jmu^{2} héih^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} tionh^{2} hí^{3} jo^{3}cuo^{2}.

26 Tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} ca^{3}tɨ^{21} yáh^{3} hi^{3} lɨ́^{13} la^{3} jáun^{2} ja^{1} quián^{13} hnoh^{2}. Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hnió^{3} lɨ^{3} quien^{2} ja^{1} quián^{13} hnoh^{2}, hniáuh^{32} lɨ́n^{3} tsú^{2} jan^{2} tsá^{2} quian^{21} bíh^{1} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2};

27 hi³ lɨ³ua³ jan² hnoh² tsá² hnáuh² náh² lɨ́n¹³ tsá²
la³ñí¹, hniáuh³² jmúh¹³ náh² hi³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan²
*tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² bíh¹.
28 Hniáuh³² jmu³ tsú² la³jmɨ́¹ jmu² jná¹³ bíh¹
Jon² tsá²mɨ³cuóun². Quí¹ jná¹³ dá² cuan³ ná¹ hi³
ja³ma³con²¹ bí¹ ná¹ tsáu², jun³juáh¹³ hi³ tɨ³ ma³cáu³²
yáh³ tsáu² jná¹³; jɨ³ hi³ cuan³ ná¹ siáh³ hi³ jɨenh²¹
ná¹ huen² hi³ jun³, hi³ lɨ́³ cáun² hmah²¹ ca³tɨ²¹ hi³
lɨ́¹³ liáun³ juóun³² lɨ́n³² tsáu².

Jesús jmah²³ gon³ tsá² ten³
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

29 Jáun² né³, tá¹la³ jmɨ́¹ má²hí¹huen³² tsú² jáun² já¹
juú² Jericó, juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ hí¹já²táunh¹
cu³hna²¹ Jesús.
30 Can³² hú¹ juɨ³² ñí¹ jmɨ́¹ hí¹ja³tánh¹ tsú² jáun²
jmɨ́¹ tionh¹ gon³ tsá² ten³; hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³náɨ³²
tsú² hi³ cuá¹ja³² Jesús, jáun² ca³hóh³² tiá³ hi³
ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Hnú² Tɨ³², jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹ já²
mií³ honh² hnú² quiú¹³ jnoh¹!

31 Jáun² tsá² jmɨ́¹ hí¹já²táunh¹ hí³ né³ ca³jin³ tsá²
ten³ hí³, hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² hi³ tiánh³ tsú² ta³máɨh³;
tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, tɨ³ lɨ³mí¹ tiá³ ca³hóh³² bíh¹, hi³
ca³juáh³:

—¡Hnú² Tɨ³², jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹ já²
mií³ honh² hnú² quiú¹³ jnoh¹!

32 Jáun² Jesús ca³náu², hi³ ca³teh³ dí² tsá² hí³, hi³
jáun² ca³ngáɨh³ dí²:

—¿He^{3} jmɨ́^{1} hnáuh^{2} hnoh^{2} hi^{3} jmu^{1} jná^{13} ñí^{1}con^{2} náh^{2}?

33 Jáun^{2} tsá^{2} ten^{3} hí^{3} né^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Tɨ^{32}, hnáu^{2} jnoh^{1} hi^{3} jnia^{3} siáh^{3} mɨ́^{1}ñí^{1}.

34 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ja^{3} mií^{3} tsɨ́^{3} Jesús ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}tí^{3} dí^{2} cuo^{2} mɨ́^{1}ñí^{1} tsú^{2}. Hi^{3} jáun^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}jnia^{3} siáh^{3} mɨ́^{1}ñí^{1} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ja^{3}taunh^{21} cu^{3}chin^{1} cu^{3}hna^{21} Jesús.

21

Jesús má^{2}hí^{3} já^{1} juú^{2} Jerusalén
(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Jmɨ́^{1} má^{2}ja^{3}quián^{3} chá^{1}táunh^{1} tsú^{2} juú^{2} Jerusalén, ca^{3}cha^{3}táunh^{1} tsú^{2} có^{32} juú^{2} Betfagé can^{32} máh^{3} míh^{1} Olivos; jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}zen^{3} Jesús gon^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2},

2 hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Cuá^{2}táunh^{1} náh^{2} juú^{2} míh^{1} nio^{2} tɨ^{3} chí^{1}ján^{3} nɨ́^{2}. Jáun^{2} ñí^{1} nɨ́^{2} la^{3}juɨ^{32} chanh^{21} náh^{2} jan^{2} lo^{1} búh^{1} quionh^{3} jáh^{3} míh^{1} jon^{2}, hi^{3} cuá^{1}hñéih^{1}. Cuá^{2}zanh^{1} náh^{2} jáh^{3}, hi^{3} jáun^{2} ñá^{2}jan^{32} ñí^{1} lá^{2}.

3 Hi^{3} jáun^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} zia^{32} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}, jáun^{2} juoh^{1} náh^{2} tsú^{2}: “Hliá^{2} má^{2}hniah^{3} ñí^{1}con^{2} Tɨ^{32} Juo^{13} bíh^{1} jnoh^{1} jáh^{3}, hi^{3} jáun^{2} la^{3}juɨ^{3} já^{1}jon^{1} jnoh^{1} siáh^{3} ñí^{1} tionh^{1} lá^{2}”.

4 La^{3} nɨ́^{2} ca^{3}lɨ^{3} hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} hla^{1} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}, jmɨ́^{1} ca^{3}juáh^{3} jáun^{2} la^{3} lá^{2}:

5 Zéih^{3} náh^{2} tsá^{2} zian^{2} tɨ^{3} ñí^{1} zeh^{1} máh^{3} Sión la^{3} lá^{2}: Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, Re^{21} Juóuh^{32} hnoh^{2} cuá^{1}ja^{32} ñí^{1}con^{2} náh^{2};

jan² Tsá² tsɨ́¹juɨ́³ bíh¹ hí³,
hi³ cuá¹tsɨn¹ jan² lo¹ búh¹ míh¹,
la³ cun³ lo¹ pih²¹ jon² jan² jáh³ qui³ cán²³ lio²¹.
6 Jáun² ja³taunh²¹ bíh¹ tsá² gon³ haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²
tsú² hi³ ca³jmú³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ tsú² jáun².
7 Ná¹jón²¹ bíh¹ tsú² ló¹ búh¹ la³ má²quionh³
jon² jmɨ́¹ ca³cha³tánh¹, hi³ jáun² ca³na³tsɨ́³ tsú² ha¹
cu³hna²¹ jáh³, hi³ jáun² ca³cua³tsɨn¹ Jesús.
8 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³qui³
ca³ja³ ha¹ hú¹ juɨ³²; hi³ ma³ jan² né³ ca³quieh³ cuú²
ñeh¹ hmá² hi³ ca³ja³ siáh³ hú¹ juɨ³².
9 Tsá² jmɨ́¹ hí¹tsá²táunh¹ chí¹ján³, jɨ³ tsá² jmɨ́¹
hí¹ja³táunh¹ chí¹cáɨn² nɨ́² ca³ma³liáu³² hi³ tɨ³ hóh³²
tiá³ hi³ juáh³ la³ lá²:
—¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹
re²¹ Dá²vi²¹! ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Tsá² cuá¹ja³²
cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí²! ¡Hénh³
ma³ chun¹ Dió³² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú²!
10 Hi³ jáun² jmɨ́¹ hi²¹ Jesús já¹ juú² Jerusalén,
la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² juú² ca³ja³cáun² tsɨ́³ hi³ quí²
ngaɨh³² raɨnh²¹ hi³ juáh³:
—¿Hin² dá² tsánh² tsá² ó³²?
11 Hi³ jáun² tsá² hí¹ja³tú² ja³lɨn²³ hí³ cu³chin¹
cu³hna²¹ Jesús né³ ca³juáh³:
—Jesús Tsá² lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³² bíh¹ ó³², Tsá² juú²
Nazaret hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea.

Jesús má²jɨ² cuáh³² chín¹
(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² hi³ Jesús hñu³ cuáh³² chín¹,
hi³ jáun² ca³huen³ dí² tɨ³ cheih³² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹

ná¹hna² jɨ³ tsá² jmɨ́¹ ná¹la³² ñí¹ jáun². Ca³ziu³ ca³cuɨ́³
tsú² mesa quioh²¹ tsá² jmɨ́¹ ná¹zaɨ³² quɨe³ quioh²¹
hué³² siáh³ jɨ³ hmá²sɨ¹ quioh²¹ tsá² jmɨ́¹ ná¹hna²
chi³ jáɨ² nɨ́² siáh³;
13 hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:
—Ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²: “Hñu³²
jná¹³ dá² jmáɨ²: hñú³ ñí¹ liéinh³² tsú² Dió³²” bíh¹.
¡Tɨ³la³ hnoh² né³, tá² hláu² quioh²¹ háɨn² bíh¹
má²ca³jmuh³ náh²!
14 Hñu³ cuáh³² jáun² né³, cua³taunh²¹ ma³ jan²
tsá² ten³ jɨ³ tsá² hma² nɨ́² siáh³ ñí¹ zenh¹ Jesús, hi³
jáun² ca³jmah³ dí².
15 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ quionh³
tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ hua³jueh³² hi³ jmu² jáun²
Jesús, jɨ³ hi³ ca³náɨ³² tsú² siáh³ hi³ jlánh¹ ná¹tɨ́²
ná¹hóh³² tsá¹míh¹ hñu³ cuáh³² hi³ juáh³ la³ lá²:
“¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹
Dá²vi²¹!”, ca³míh³ lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsú².
16 Hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² Jesús la³ lá²:
—¿Naɨh²¹ hnú² la³ cun³ hi³ ñí¹juah²¹ tsú² nɨ́²?
Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:
—Ján³, tɨ³la³ ¿tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² ñí¹ Sí²
quioh²¹ Dió³² ñí¹ rá¹juáh³ la³ lá² dúh¹?:
Má²ca³jmuh³ hnú² hi³ tsá¹míh¹ pih²¹,
jɨ³ dáɨn² tiúh²³ nɨ́² siáh³,
ná¹má²quí² ma³quien² hnú².
17 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³ta³tonh¹ bíh¹ tsá² hí³, quí¹
cua³han³ bíh¹ Jesús já¹ juú² Jerusalén, hi³ ngau³
juú² Betania, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³jnioh².

Jesús jin²³ hmá² sí² co² tiá² máɨ³ haɨ²¹
(Marcos 11:12-14, 20-26)

18 Hú²niéi² jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² má²cuá¹tsau³² siáh³ Jesús tɨ³ já¹ juú² Jerusalén, jáun² tá¹la³ hí¹húnˈ jáun² juɨ³² ca³ráun³ ñí¹cuóunh²¹.

19 Can³² juɨ³² jáun² jmɨ́¹ chi²¹ cáun² hmá² sí² co², jáun² ngau³ tsú² jmɨ́h¹ hmá² hi³ ca³ñí¹jɨ́e¹³ nɨ́¹juáh³ haɨ²¹ máɨ³, tɨ³la³ hí¹ cá² máɨ³ yáh³ máɨ³ tiá² tsoh³ tsú², jɨ́³²la³ mu²¹ bíh¹ hmá² jmɨ́¹ tsɨ²¹. Jáun² Jesús ca³záɨh³ hmá² sí² jáun² la³ lá²:

—¡Hí¹ cónh³ yáh³ tiú²uú² chau²¹ jmáɨ¹ hi³ ha³ hnú² máɨ³!

Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³lɨ³ quiéin² hmá² sí² jáun².

20 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³ lɨ³ la³ jáun², jáun² jlánh¹ ca³ja³cáun² tsɨ́³, hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí² Jesús:

—¿Ha³ bíh¹ lánh³ rón³² sa³ cu³tiá³ pih²¹ la³ lá² máh³ la³ ca³lɨ³ quiéin² hmá² sí² nɨ́²?

21 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ nɨ́¹juáh³ cáun² nio² honh² náh², hi³ tiá² tioh³ hliáun³ ñéih³, jun³juáh¹³ jɨ́³²la³ la³ cun³ hi³ lɨ́²jmú³² jná¹³ ñí¹con² hmá² sí² nɨ́² yáh³ lɨ́¹³ jmúh¹³ hnoh², quí¹ hí¹ la³ tɨ³ lɨ́¹³ bíh¹ hi³ juoh¹ hnoh² máh³ nɨ́² la³ lá²: “¡Quin² hnú² ñí¹ nɨ́², hñu³ jmɨ́²miih²¹ cuá²hú³²!” hú¹tá¹ lɨ³tí³ bíh¹ la³ jáun².

22 Quí¹ la³jɨ́³² hi³ mɨ́h¹³ bíh¹ náh² ñí¹con² Dió³², cun³ héih¹ bíh¹ náh² nɨ́¹juáh³ hi³ cu³tí³ nio² cáun² honh² náh².

Nga² tsáu² ñí¹con² Jesús hi³ ha³ jinh¹ hiauh³ dí² jáɨ¹³ hi³ ho²
(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

23 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ hi³ Jesús cuáh³² chín¹, hi³
jáun² tá¹la³ jmí¹ dí¹hɨeh³² tsú² tsáu² ñí¹ jáun² né³
cua³taunh²¹ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ jɨ³ tsá²daun³² tsá²
ná¹ñí¹ juú² ní² siáh³, hi³ ca³ngáɨh³ Jesús la³ lá²:

—¿Hin² ca³cué³ héih³² hi³ jmuh³² nú² ta²¹ ní²?
¿Hin² tsánh² ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ hauh³² hnú² ní²?

24 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ja³bí¹ jná¹³ siáh³ nga¹ cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² hnoh²;
ní¹juáh³ hi³ ngáɨh¹ hnoh² jáɨ¹³ hi³ nga¹ jná¹³ lá²,
jáun² má¹jáun² juanh²¹ jná¹³ hi³ hin² ca³cué³ jná¹³
jáɨ¹³ hi³ jmu² la³jí³² hi³ lá².

25 ¿Hin² tsánh² ca³ze³ hla¹ Juan² hi³ cua³zion³
tsáu² jmáɨ²? ¿Hí¹ Dió³², ho³ tsá²mɨ³cuóun² uá¹?

Tɨ³la³ tsá² hí³ né³ cáun² lí¹ ca³juu³ ca³hlénh³ ja¹
má²tún² hmóu³² bíh¹ hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ hi³ juáh¹³ dí² hi³ Dió³² bíh¹ ca³ze³ tsú²,
hi³ jáun² tsá² ní² né³ lí¹³ nga³: “Hi³ jáun² né³, ¿he³
láɨh³² sa³ tiá² ta²¹ ca³tianh³² yáh³ náh² tsú²?”

26 Hi³ ní¹juáh³ hi³ juáh¹³ dí² siáh³ hi³
tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ ca³ze³ tsú², já² cáu² bíh¹ he²
quiú¹³ dí² ñí¹con² tsáu²; quí¹ la³jín³² bíh¹ tsáu²
ná¹lín²³ hi³ hla¹ Juan² jmí¹ lín³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³².

27 Hi³ jáun² cu³tsa³² ca³záɨh³ tsú² cú²jueh³² Jesús:

—Tiá² né¹ yáh³ jnoh¹.

Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ siáh³:

—Hi^{3} jáun^{2} sa^{3}jun^{3} jná^{13} yáh^{3} juanh^{21} siáh^{3} hi^{3} hin^{2} tsánh^{2} ca^{3}cué^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2} jná^{13} la^{3}jɨ́^{32} ta^{21} lá^{2}.

Jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} ca^{3}tɨn^{1} gon^{3} jon^{2} jan^{2} tsáu^{2}

28 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:

—¿He^{3} lánh^{3} lɨ́n^{23} hnoh^{2} ca^{3}tɨ^{21} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{1} jná^{13} lá^{2}? Jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} jmɨ́^{1} zian^{2} gon^{3} jon^{2}; jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2} má^{2}ján^{3} la^{3} lá^{2}: “Jón^{3}, cua^{32}, cuá^{2}jmu^{3} ta^{21} ñí^{1} jná^{1} mɨ^{3} uóun^{2}jɨeh^{13} quiú^{13} né^{32}”.

29 Jáun^{2} jon^{2} tsú^{2} ca^{3}ngáɨ^{3}: “¡Tiá^{2} hnó^{32} nia^{21} ñe^{1}!” Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{1} má^{2}cu^{3}lé^{3} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}za^{2} bíh^{1} tsɨ́^{3} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} ngau^{3} hi^{3} ñí^{1}jmú^{13} ta^{21}.

30 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ngau^{3} tsá^{2} má^{2}lieih^{21} hí^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}lienh^{13} siáh^{3} tsá^{2} cáɨn^{2} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}zeh^{1} dí^{2} siáh^{3} la^{3} jáun^{2}; hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}: “Re^{2} bíh^{1} tia^{21}, ñe^{1} jná^{13}”. Tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} ñéi^{1} yáh^{3} tsú^{2} jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2}.

31 ¿Hin^{2} bíh^{1} tsánh^{2} tsá^{2} gon^{3} hí^{3} ca^{3}jmú^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnió^{3} jméi^{2}?

Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Tsá^{2} má^{2}ján^{3} hí^{3} bíh^{1}.

Hi^{3} jáun^{2} Jesús ca^{3}záɨh^{3} siáh^{3} tsá^{2} hí^{3}:

—Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} *tsá^{2} caɨ^{32} hmah^{21} jɨ^{3} tsá^{2}mɨ^{3} juón^{1} bíh^{1} tín^{2} má^{2}ná^{1}taunh^{32} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hnoh^{2}.

32 Quí^{1} hla^{1} Juan^{2} tsá^{2} tɨ́^{2} ziau^{2} jmáɨ^{2} cuan^{3} hi^{3} cua^{3}ma^{3}ta^{2} hnoh^{2} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} má^{1}zián^{13} náh^{2} la^{3} cun^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} Dió^{32}, tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} ca^{3}tianh^{32} yáh^{3} hnoh^{2} tsú^{2} ta^{21}; tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} caɨ^{32} hmah^{21} quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2} lɨ́^{1} jmú^{2} lɨ́^{1} tsau^{32} má^{1}na^{21}, ca^{3}tanh^{2} bíh^{1} ta^{21}

tsá² hí³. Tɨ³la³ hnoh² né³, uá¹jinh¹ ca³jɨeh³ náh² hi³ jáun², cun³ jáun² bíh¹ tiá² ca³zah¹ hnoh² jmɨ́¹ honh² hi³ juáh¹³ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ tanh¹³ náh² ta²¹ tsá² hí³.

Jáɨ¹³ hi³ jmu² Jesús ca³tɨn¹ tsá² hláɨh¹
(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

33 ”Niéɨ² náh² siáh³ jáɨ¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ lá²: Jan² tsáu² ca³jñí³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ ñí¹náɨ² quioh²¹; hi³ jáun² ca³jmú³ jnɨ́¹³ la³ cu³ la³ jéɨn³ jáun², hi³ ca³zíh³ siáh³ cáun² ñí¹ lɨ́¹³ quiáuh³² jmaɨh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³, jɨ³ hi³ ca³jmú³ tsú² siáh³ cáun² hñú³ ñe¹ lɨ́n²¹ ñí¹ lɨ́¹³ di³chín³² tsá² jmu³ hua³hí¹³ ñí¹náɨ² jáun². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³quiú² tsú² ñí¹náɨ² jáun² jo³cuo² tsá² lɨ́¹³ jmu³ ta²¹, hi³ jáun² tsá² jmu² hí³ ta²¹ né³ jmɨ́¹ ma³hmah¹ ca³lá² quioh²¹ hué³² jáun² cun³quionh³ hi³ jɨ́enh³² cú¹pih²¹ la³ cun³ hi³ ló³² jáun². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngau³ ñí¹ uóunh³.

34 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³láu² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ né³, ca³zen³ tsú² ma³ jan² *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ hi³ ca³ñí¹máɨ¹ ñí¹con² tsá² jmu² ta²¹ la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ dí².

35 Tɨ³la³ tsá² jmu² hí³ ta²¹ né³ ca³zanh³ bíh¹ tsá² ca³zen³ hí³ tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ², hi³ ca³qui³ ca³quiunh³ dí², ma³ jan² ca³jngɨh³ dí² hi³ ma³ jan² né³ ca³qui³ ca³jláɨn³² dí² quɨ́n¹.

36 Jáun² tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² jáun² ca³zen³ siáh³ juóun³² tsá² quian²¹ la³ cónh³ bíh¹ jmɨ́¹tin²; tɨ³la³ tsá² jmu² ta²¹ hí³ má¹ná¹, siáh³ bíh¹ siáh³ ca³jmúh³² tsú² tsá² hí³.

37 ”Ñí¹ cá¹táuh³ né³ cu³tsa³² ca³zen³ tsú² cú²jueh³²
jon², quí¹ ca³lɨ́n¹³ tsú² la³ lá²: “Cun³ tanh¹³ bíh¹ tsú²
ta²¹ jón³² jná¹³”.
38 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsá² ná¹jmu² hí³ ta²¹ jon²
tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² né³, ca³juónh³ ja¹ hmóu³² hi³
ca³juáh³ la³ lá²: “Já² tsá² nɨ́² bíh¹ lɨ³quioh²¹ ñí¹náɨ²
lá² nɨ́¹ má¹jun² jméi²; chú³² cuɨ́¹ jngɨh¹³ dí² tsú² hi³
jáun² lɨ³ quiú¹³ dí² ñí¹náɨ² lá²”.
39 Hi³ jáun² ca³chin² tsú² tsá² hí³ tɨ³ cheih³² hi³
jáun² ca³jngɨh³ dí² tiáunh¹.
40 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ngáɨ³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³:
—Nɨ́¹ má¹cuanh³² tsá² quioh²¹ hí³ ñí¹náɨ² jáun²
né³, ¿he³ lɨ́n²³ hnoh² jmu³ tsú² ñí¹con² tsá² jmu² hí³
ta²¹?
41 Tsá² hí³ ca³juáh³:
—Tsá² hláɨh¹ hí³ dá² jngɨh³ bíh¹ tsú², ca³la³ hí¹
cú¹pih²¹ mií³ tiá² já³² tsɨ́³; hi³ jáun² ñí¹náɨ² jáun²
cuéh³² tsú² tsá² siánh³ bíh¹ hi³ jmu³ siáh³ ta²¹, la³
cun³ tsá² lɨ³ jɨ́enh³² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ tsú² caun¹³
nɨ́¹ má¹ca³láu².
42 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:
—¿Tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²,
ñí¹ rá¹juáh³ jáun² la³ lá²?:
Quɨ́n¹ hi³ tiá² ca³jeih²¹ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² hiah³²,
ta³né³² má²lɨ́³ cá² máɨ³ quɨ́n¹ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²,
quɨ́n¹ hi³ hu²¹ cuoh¹ hiah³².
Hi³ nɨ́² dá² ca³jmú³ Juo¹³ bíh¹ dí²,
cáun² hi³ lɨ́¹³ lɨ³ tsa³cáun² tsɨ́³ dí².
43 Hi³ jáun² bíh¹ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³
tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ hián¹³ hnoh² jáɨ¹³ hi³ tonh²¹ náh²

jo3cuo2 Dió32, la3 cun3 hi3 jmí1 ca3tɨn1 náh2 hián13;
hi3 jáun2 tsá2 hué32 siáh3 bíh1 má2hiáuh13, tsá2 jmu2
la3 cun3 hi3 tɨ32 Tsí3 Dió32.
44 [Tɨ3la3 hi3 ca3tɨn1 quín1 jáun2 né3, lɨ3ua3 jan2
tsá2 cá2hính32 quionh3 quín1 jáun2, ca3la3 juoh1 mí1
siún1 nio2 bíh1 tsú2 lí13; hi3 ní1juáh3 quín1 jáun2 la3
ca3táh3 ñí1 quioh21 lɨ3ua3 jan2 tsáu2 né3, jáun2 ca3la3
juɨ21 nio2 bíh1 tsú2 lí13.]

45 Jmí1 ca3náɨ32 tsá2 ná1lín3 mi3jmú3 jɨ3 tsá2
*fariseos jáɨ13 hi3 jmu2 jáun2 Jesús, jmí1jáun2
ca3lɨ3tsɨn2 tsú2 hi3 ca3tɨn1 hí3 bíh1 dí2 jáɨ13 hi3
má2lí2hléh32 tsú2 jáun2.
46 Jmí1jáun2 jmí1 má2hnió3 dí2 zanh3 Jesús, tɨ3la3
jmí1 juénh2 bíh1 tsú2 ñí1con2 tsá2 ná1ngɨh32 hí3, quí1
jmí1 ná1juáh23 bíh1 tsá2 hí3 hi3 Jesús lín3 jan2 tɨ32 jë1
Dió32.

22

Jáɨ13 hi3 jmu2 Jesús ca3tɨn1 tsá2 ná1tén1 ñí1 jmu3 tsú2 jmáɨ1 hi3 jenh13 cuo2 tsáu2
(Lucas 14:15-24)

1 Jesús ca3ma3liáu32 hi3 liéinh32 siáh3 tsá2 hí3
cun3quionh3 jáɨ13 hi3 jmu2, hi3 ca3záɨh3 dí2 la3 lá2:
2 —Jmáɨ1 hi3 téh3 Dió32 tsá2 lí13 tónh32 jo3cuo2 lí13
la3jmí1 lɨ21 jmí1 ca3jmú3 jan2 re21 jmáɨ1 hi3 ca3jenh2
cuo2 jon2.
3 Ca3zen3 tsú2 *tsá2 má2ná1hlánh1 joh1 hi3
tsa3tieh1 tsú2 tsá2 má2ná1tén1, tɨ3la3 tsá2 ná1tén1
hí3 né3 tiá2 ca3he3 yáh3 hi3 ja3táunh1.

4 Jáun^{2} ca^{3}zen^{3} tsú^{2} siáh^{3} tsá^{2} má^{2}ná^{1}hlánh^{1} joh^{1}
ñí^{1} hná^{1} jáun^{2} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}: “Cuá^{2}zéih^{3}
náh^{2} tsá^{2} ná^{1}tén^{1} hi^{3} má^{2}ná^{1}lɨ́^{3} bíh^{1} hua^{3}jan^{21} má^{32}
quion^{21} jná^{13}. Má^{2}lɨ́^{2}jmú^{32} jná^{13} héih^{32} hi^{3} jngɨh^{3}
tsú^{2} cuá^{1}juɨ́^{2} jɨ^{3} la^{3}jɨ́n^{32} jáh^{3} húnh^{1} nɨ́^{2} siáh^{3}, hi^{3} jáun^{2}
la^{3}jɨ́^{32} bíh^{1} má^{2}ná^{1}lɨ́^{3} hua^{3}jan^{21}; cuɨ́^{1} ja^{3}táunh^{1} tsú^{2}
jmáɨ^{1} ñí^{1} jenh^{13} cuo^{2} jón^{32} jná^{13}”.
5 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} ná^{1}tén^{1} hí^{3} má^{1}ná^{1}, ca^{3}la^{3} uá^{1}
tiá^{2} náɨ^{32} bíh^{1} ca^{3}jmú^{3}. Ma^{3} jan^{2} tsá^{2} hí^{3}, ta^{21}
bíh^{1} ca^{3}ñí^{1}jmú^{13} ñí^{1}náɨ^{2} quioh^{21}, ma^{3} jan^{2} né^{3}
ca^{3}ñí^{1}jmú^{1} ñí^{1}hnáɨh^{1},
6 hi^{3} ma^{3} jan^{2} né^{3}, ca^{3}zanh^{3} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3} joh^{1}
re^{21}, hi^{3} ca^{3}quiu^{3} ca^{3}pan^{3} dí^{2} ca^{3}la^{3} ñí^{1} ca^{3}jngɨh^{3} dí^{2}
tiáunh^{1}.
7 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}míh^{3} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsɨ́^{3} re^{21} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}zen^{3} hliáu^{3} joh^{1} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}ma^{3}tsan^{2} tsá^{2} hláɨh^{1}
tsá^{2} hon^{2} hí^{3}, jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}jín^{2} tsú^{2} juú^{2}co^{1} tsá^{2} hí^{3}.
8 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2} hí^{3} joh^{1}: “La^{3}jɨ́^{32}
bíh^{1} má^{2}ná^{1}lɨ́^{3} hua^{3}jan^{21} quioh^{21} hi^{3} jenh^{13} cuo^{2}
jón^{32} jná^{13}, tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}tén^{1} hí^{3} né^{3}, tiá^{2} jmɨ́^{1}
la^{3} ca^{3}tɨ^{21} yáh^{3} hi^{3} te^{1} jná^{13} tsá^{2} hí^{3}.
9 Hi^{3} jáun^{2} cuá^{2}táunh^{1} náh^{2} cú^{2}jueh^{32} la^{3} tán^{1} ja^{1}
hñú^{3}, hi^{3} cuá^{2}tiéh^{3} náh^{2} ñí^{1} lá^{2} la^{3}jín^{32} tsá^{2} jenh^{13}
náh^{2} ñí^{1} jáun^{2}”.
10 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3}, ca^{3}huén^{2} bíh^{1} hi^{3}
ja^{3}taunh^{21} ja^{1} hñú^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}tieh^{1} la^{3}jɨ́n^{32} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2}
tsá^{2} ca^{3}jenh^{2}, cuɨ́^{1} tsá^{2} chun^{1} cuɨ́^{1} tsá^{2} hláɨh^{1}; hi^{3}
jáun^{2} ca^{3}cónh^{32} bíh^{1} tsáu^{2} ñéih^{3}.
11 ”Jmɨ́^{1}jáun^{2} hi^{3} re^{21} ñéih^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}jɨen^{13} tsá^{2}
má^{2}ca^{3}lɨ^{3}tén^{1} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}jɨ́en^{32} tsú^{2} jan^{2}

tsá²ñuh² hi³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ jáun², tɨ³la³ tiá² jmɨ́¹
cuá¹quih³² yáh³ tsú² hmɨh³² la³ cun³ hi³ qui³ quɨh³²
tsú² ñí¹ jenh² cuo² tsáu².
12 Hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²: “Hnú² tsá²ñuh²,
¿ha³ lánh³ rón³² lɨ́²húh³² hnú² ñí¹ lá² ta³ tiá² quíh¹
nú² hmɨh³² hi³ ca³tɨ²¹ quɨh³² tsú² jmáɨ¹ hi³ jenh²
cuo² tsáu²?” Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹na²¹, cáun² lɨ́¹ ca³cuá³
tie³ bíh¹.
13 Jáun² re²¹ hí³ ca³záɨh³ tsá² ná¹ná²tsɨ́³ má³² ñí¹
mesa, hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Hñéi³ náh² cuá² ta³
tsá² lá², hi³ jáun² cuá²tion³ tɨ³ cheih³² ñí¹ já¹niéi²,
hi³ jáun² ñí¹ jáun² tsa³tɨ́² tsa³hoh³², hi³ tsa³qui³
tsa³hon³²”.
14 Jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Quí¹ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² má²ná¹tén¹, tɨ³la³
cú¹pih²¹ bíh¹ tsá² quiánh³.

Jesús juáh³ hi³ ca³ta¹ dí² má¹hmah²¹ ñí¹con² tsá² chi² hmah²¹
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

15 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ja³tanh²¹ tsá² *fariseos hi³
ca³ñí¹jmú¹³ cá²hon³ ha³ lánh³ tsa³ca³ tsa³lian³ dí²
Jesús, hi³ jáun² zia³² lánh³ rón³² tánh³² tsú² tso³
cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ hléh³².
16 Hi³ jáun² ca³zen³ dí² ma³ jan² tsá² haɨn²¹ tɨ³
con² la³ má²quionh³ ma³ jan² tsá² cu³ nió³ joh¹
Herodes, hi³ ca³ñí¹zeh¹ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², né¹ jnoh¹ hi³ jmáh³la³ jú¹ tson² bíh¹
hɨeh³² hnú², hnú² bíh¹ hɨeh³² jú¹ tson² ca³tɨ²¹ juɨ³²
quioh²¹ Dió³²; hi³ né¹ jnoh¹ siáh³ hi³ tiá² jmuh³²
yáh³ hnú² jan² quien² hi³ jan² tiá² quien².

17 Jáun² hnáu² jnoh¹ hi³ hnú² juáh¹³ la³ cun³
hi³ lɨ́n²³ hnú²: ¿Hí¹ ca³tɨ²¹ má¹hmah²¹ jnoh¹ quɨe³
hi³ mɨ³² *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ juú² Roma, ho³ tiá²
hniáuh³²?
18 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ la³ cun³ hi³
hlah³ hi³ hó³² hi³ jmɨ́¹ ná¹tioh³ jáun² tsɨ́³ tsá² hí³, hi³
jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Hnoh² tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹! ¿He³
láɨh³² cá² lau²³ hnoh² jná¹³?
19 Hɨ́e¹ náh² cáun² quɨe³ hi³ qui³ ma³hmah²¹ náh²
jáun² neh²¹.

Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³cué³ cáun² *cú¹tiáu².
20 Jmɨ́¹ jáun² ca³ngáɨh³ Jesús tsá² hí³:

—¿Hin² mɨ³ ñí¹ tá²láɨ¹ ñí¹ lá², hi³ hin² hi³ jmáɨ²
tón³² lá² siáh³?
21 Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Quioh²¹ *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ bíh¹ nɨ³².

Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáun² cuéh³ náh² tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ la³ cun³
hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³, hi³ cuéh³ náh² siáh³ Dió³² la³
cun³ hi³ ca³tɨn¹.
22 Jmɨ́¹ má²lɨ²niéi³² tsú² jáɨ¹³ jáun² né³, lɨ́¹
ca³ta³ná¹jɨ́e³² bíh¹, hi³ jáun² ja³tanh²¹ bíh¹, jáun²
hnga² bíh¹ Jesús jéi³²í¹ ca³ta³zanh¹.

Nga² tsáu² ca³tɨ²¹ hi³ jenh¹³ tsú²
(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

23 Jmáɨ¹ jáun² siáh³ cua³taunh²¹ ma³ jan² tsá²
*saduceos hi³ cua³jɨen³ Jesús. Tsá² cu³ nió³ tsá²
saduceos hí³ tiá² ta²¹ haɨh²¹ yáh³ hi³ jenh¹³ tsá²

má²cá²tsan³; hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ ca³ñí¹ngah¹ dí²
Jesús jáɨ¹³ lá²:
24 —Tɨ³², hla¹ Moisés ca³juáh³ hi³ nɨ́¹juáh³ jan²
tsá²ñuh² ca³jéinh³² cuo², hi³ jun³ bíh¹ ta³ tiá² jon²
ca³lɨ³zian² quionh³ tsá²mɨ³ hí³, jáun² dá¹jon²¹ tsú²
ca³tɨn¹ jéinh³² cuo² quionh³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ hí³ hi³
jáun² lɨ³zian² jon² ca³tɨn¹ hla¹ raɨnh²¹.
25 Jáun² né³, ja¹ quiú¹³ jnoh¹ jmɨ́¹ zian² cá²
mí¹zionh² tsá²ñuh² hi³ jmɨ́¹ ná¹lɨ́n³ quiaun³
má²tún² raɨnh²¹ jan² jméɨ² mí¹ziú¹³. Tsá² má²ján³
né³ ca³jéinh³² cuo² quionh³ tsá²mɨ³, tɨ³la³ jun³ bíh¹
ta³ tiá² jon² ca³lɨ³zian² hí¹ jan², hi³ jáun² dá¹jon²¹
bíh¹ hla¹ hí³ ca³jéinh³² siáh³ cuo² quionh³ tsá²mɨ³
hnáɨ³ hí³.
26 La³ jáun² bíh¹ siáh³ lɨ³ ñí¹con² tsá² ñí¹ má²gon³
hí³ ca³la³ ñí¹ jun¹; jáun² tsá² ñí¹ má²gáun³ siáh³
ca³jan³ tsá²mɨ³ hí³. La³ jáun² bíh¹ lɨ³ quioh²¹ tán¹
quiaun³ tsá²ñuh² hí³.
27 Jáun² ñí¹ ca³táuh³ né³, jun³ bíh¹ siáh³ tsá²mɨ³
hí³ hnga².
28 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ ca³jenh¹³ tsú², ¿hin²
dá² tsánh² tsá² quiaun³ hí³ lɨ́¹³ ñí²cuo² tsá²mɨ³ hí³,
quí¹ tán¹ quiaun³ bíh¹ tsú² ca³jéinh³² cuo² quionh³
tsá²mɨ³ hí³?
29 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Hnoh² dá² lɨ́¹ ná¹tsá²con² bíh¹ náh², quí¹
cun³ñí¹ hi³ tiá² cuɨn² náh² Sí² quioh²¹ Dió³², hi³
sa³jun³ pí³ quioh²¹ Dió³².
30 Quí¹ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ tsú² ja¹ hla¹, tiá² hin²
jéinh³² yáh³ cuo², hi³ sa³jun³ cuen³ yáh³ tsú² jon²
hi³ jéinh³² cuo², quí¹ má¹jáun² dá² má²lɨ́n¹³ tsú²

la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² bíh¹, tsá² tionh² hí³
hñu³mɨ³cuú².
31 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ nɨ́¹juáh³ hi³ tson² jenh¹³
tsá² má²cá²tsan³ né³, ¿tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² la³
cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Dió³² hnga² dúh¹?, jmɨ́¹
ca³juáh³ jáun² la³ lá²:
32 "¡Jná¹³ bíh¹ la³² Dió³² Juo¹³ Há²bran²¹, Isaac jɨ³
Jacob nɨ́² siáh³!" Quí¹ Dió³² dá² lɨ́n³ Dió³² Juo¹³ tsá²
zian² bíh¹, tiá² lɨ́¹³ yáh³ lɨ́n³ tsú² Dió³² Juo¹³ tsá²
má²jún¹.
33 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² tsá² tionh² la³ cu³ la³ jéin³ hí³
jáɨ¹³ nɨ́² né³, lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³ tsú² ca³tɨ²¹ jáɨ¹³
hi³ hleh³² jáun² Jesús.

Héih³² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

34 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá² fariseos hi³ Jesús ca³jmú³
hi³ tsá² saduceos lɨ́¹ tiá² ñi³² he³ nga³, hi³ jáun²
ca³ngɨh³² dí² tiáunh¹.
35 Hi³ jáun² jan² tsá² hí³, tsá² lɨ́n³ tɨ³² liei²¹, jmɨ́¹
hnió³ ca³ lan³ Jesús, hi³ ca³ngáɨh³ dí² la³ lá²:
36 —Hnú² Tɨ³², ñí¹ ca³la³ jɨ́³² héih³² zia³² ñí¹ liei²¹,
¿hín² bíh¹ héih³² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²?
37 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:
—"Ma³hno¹ Dió³² Juóuh³² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ honh²,
la³jɨ́³² jmɨ́²chí³ quián¹³ jɨ³ la³jɨ́³² hi³ lɨ́n²³ nú² nɨ́²
siáh³".
38 Hi³ nɨ́² bíh¹ héih³² la³ñí¹, héih³² hi³ jlánh¹ bí¹
quien² ñí¹ ca³la³ jɨ́³² héih³².

39 Hi³ héih³² ñí¹ má²tun³ né³ míh¹ tiá² cá²ren²
bíh¹, hi³ juáh³ la³ lá²: “Ma³hno¹ tsá²mɨ³cuóun² renh²
la³jmɨ́¹ hno³ nú² huen²”.
40 Tá¹ tun³ héih³² nɨ́² bíh¹ lɨ́³ mí¹zioh²¹ quioh²¹ tá¹
cáun² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jɨ³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³
ca³hɨ́e³ tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² nɨ́² siáh³.

¿Hin² bíh¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ Tsá² lɨ́n¹³ Cristo?
(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

41 Tá¹la³ jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² jáun² tsá² fariseos hí³,
42 jáun² Jesús ca³ngáɨ³:
—¿He³ lánh³ lɨ́n²³ hnoh² hi³ ca³tɨn¹ Tsá² lɨ́n¹³
Cristo? ¿Hin² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hí³?
Tsá² hí³ né³ ca³juáh³:
—Jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹ bíh¹ hí³.
43 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:
—Nɨ́¹juáh³ la³ nɨ́² né³, ¿he³ bí¹ lánh³ rón³² sa³
ca³juáh³ yáh³ hla¹ Dá²vi²¹ hnga² cun³quionh³
Jmɨ́²chí³ Chun¹, hi³ Juo¹³ bíh¹ dí² Tsá² lɨ́n³ Cristo?
Quí¹ hla¹ Dá²vi²¹ ca³juáh³ la³ lá²:
44 Dió³² Juóu³² jná¹³ ca³záɨh³ Tɨ³² Juóu³² jná¹³:
Tɨ³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³ ñí³,
ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jmu¹ jná¹³ hi³ tsá²
hau² hnú² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² jlɨ²¹ hi³ hí¹
cú¹pih²¹ tiá² quien²,
hi³ ná¹tsɨn²¹ hnú² tanh¹.
45 Jáun² né³, ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ hi³ Tsá² lɨ́n¹³
Cristo lɨ́n³ jan² tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹,
nɨ́¹juáh³ ta³bí¹ hnga² yáh³ hla¹ Dá²vi²¹ la³ ca³juáh³
hi³ Juo¹³ bíh¹ tsú² Tsá² lɨ́n¹³ hí³ Cristo?

46 Hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiú²uú² ca³lɨ³
nga³ hí¹ cáun² jáɨ¹³; hi³ jáun² la³ cun³ jmáɨ¹ jáun²
né³, hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² ca³tia³ tsɨ́³ hi³ nga³
hí¹ cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² tsú².

23

Jesús jñéih²³ tsáu¹³ tsá² fariseos jɨ³ tɨ³² liei²¹
(Marcos 12:38-40; Lucas 11:37-54; 20:45-47)

1 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús ñí¹con² tsá² ñi³tú¹
ñi³lɨn¹³ chí¹cá¹ chí¹tón²¹ cu³héin¹ tsú², jɨ³ ñí¹con²
tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² dí², hi³ juáh³ dí² la³ lá²:
2 —Tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ jɨ³ tsá² *fariseos nɨ́²
ná¹ho² jáɨ¹³ hi³ tɨn² niá³² jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ liei²¹
quioh²¹ hla¹ Moisés.
3 Hi³ jáun² né³, tionh² náh² ta²¹ la³ cun³ la³jɨ́³²
jáɨ¹³ hi³ juáh³ tsú² jáun²; tɨ³la³ ha³ lɨ́² cán² náh² nóh³²
quioh²¹ tsú² má¹ná¹, quí¹ tsá² hí³ dá² hɨe³² cáun² jú¹
tson², tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, la³ siáh³ bíh¹ jmu² tsú²
hmóu³².
4 Quí¹ tsá² hí³ dá² jlánh¹ jmu² héih³² huáh² tsɨ́³
ñí¹con² tsáu², héih³² hi³ hí¹juáh³ hmóu³² tsú² tiá²
hnió³ ma³tí³².
5 La³jɨ́³² hi³ jmu² tsú² jáun², jmu² tsú² cun³ñí¹ hi³
hnió³ tsú² jɨ́e³ tsáu² bíh¹. Tsá² hí³ jlánh¹ zaɨn³² pɨ³
tsáɨh³ hná¹ hmɨh³² hú³ má²ná¹tón²¹ jáɨ¹³ quioh²¹
Dió³² la³cáun² chí¹quie¹³ jɨ³ cuo² tsú² nɨ́² siáh³, hi³
zaɨn³² tsú² quɨ́h³² siáh³ hmɨh³² hi³ haɨ²¹ láuh¹³ tɨ³
jlánh¹ bíh¹ cuo² la³ cónh³ bí¹ hi³ quɨh³² lɨ³ua³ jan²
tsáu².
6 Tsá² hí³ siáh³ jlánh¹ hniá¹ tiánh³ ñí¹ chu²¹ nɨ́¹
má¹ca³cha³táunh¹ lɨ³ua³ cáun² ñí¹ nio² jmáɨ¹, hi³

hniá[1] siáh[3] tiánh[3] ñí[1] jlánh[1] bí[1] quien[2] hñu[3] cuáh[32]
quioh[21],
7 hi[3] jlánh[1] hniá[1] tsú[2] siáh[3] hi[3] tsáu[2] cuen[3] Dió[32]
nɨ́[1] má[1]ca[3]jenh[2] dí[2] tsáu[2] ja[1] hmah[21], hi[3] hniá[1] tsú[2]
siáh[3] hi[3] té[3] tsáu[2]: “¡Tɨ[32]!”
8 ”Tɨ[3]la[3] hnoh[2] má[1]ná[1], tiá[2] hniáuh[32] yáh[3] jmúh[13]
hnoh[2] hniá[1] hi[3] tsáu[2] té[3] “Tɨ[32]”. Quí[1] má[2]tún[2] renh[2]
bíh[1] hnoh[2] la[3]jɨ́n[32] náh[2], hi[3] jɨ́[32]la[3] jan[2] tán[1] bíh[1] Tɨ[32]
Juóuh[32] náh[2] zian[2].
9 Ha[3] lɨ́[2] lɨ́[1] teh[2] náh[2] “Tia[21]” lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] zian[2]
ñí[1] hué[21] lá[2], quí[1] jɨ́[32]la[3] jan[2] tán[1] bíh[1] Ñeh[2] náh[2]
zian[2], Tsá[2] cuá[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2].
10 Sa[3]jun[3] jmúh[13] náh[2] hi[3] té[3] tsáu[2] hnoh[2] tsá[2]
chín[1], quí[1] jɨ́[32]la[3] jan[2] tán[1] Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo bíh[1] lɨ́n[3]
Tsá[2] chín[1] ñí[1]con[2] hnoh[2].
11 Quí[1] nɨ́[1]juáh[3] jan[2] tsá[2] má[2]cón[32] tsá[2] ñí[1] hná[1]
nɨ́[2], tsá[2] hí[3] bíh[1] tsá[2] tɨ[3] jlánh[1] quien[2] ja[1] quián[13]
hnoh[2].
12 Lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] jmu[2] quien[2], tɨ[3] méih[3] bíh[1] hi[3]
quien[2] tsú[2], hi[3] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] tiá[2] jmu[2] quien[2] né[3],
tsá[2] la[3] hí[3] tɨ[3] lɨ[3] quien[2] bíh[1].
13 ”¡Jlánh[1] juon[23] hnoh[2] tɨ[32] liei[21] jɨ[3] hnoh[2] tsá[2]
fariseos tsá[2] lɨ́n[3] náh[2] la[3] cá[1] la[3] jéinh[1]!, quí[1] hnoh[2]
dá[2] quí[2] jna[23] bíh[1] ñí[1]con[2] tsáu[2], hi[3] jáun[2] tiá[2] lɨ́[13]
tónh[32] tsú[2] jo[3]cuo[2] Dió[32]. Tiá[2] hnáuh[2] yáh[3] hnoh[2]
tonh[21] hmóu[32], hi[3] sa[3]jun[3] cueh[32] yáh[3] hnoh[2] jáɨ[13]
hi[3] tónh[32] tsá[2] hnió[3] tónh[32].
14 [”¡Jlánh[1] juon[23] hnoh[2] tɨ[32] liei[21] jɨ[3] hnoh[2] tsá[2]
fariseos, tsá[2] lɨ́n[3] náh[2] la[3] cá[1] la[3] jéinh[1]!, quí[1]
hnoh[2] dá[2] quin[32] náh[2] la[3] jɨ[3] sɨ́[1] hñú[13] tsá[2]mɨ[3]
hnáɨ[3], má[1]lɨ[32] jáun[2] né[3] má[2]raɨnh[32] náh[2] máh[1]

cun^{3}quionh^{3} hi^{3} lienh^{1} náh^{2} Dió^{32} ué^{3} lɨ́n^{32}. Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2}, tɨ^{3} jlánh^{1} bí^{1} huáh^{2} tsɨ́^{3} héih^{32} hi^{3} tá^{1}tsɨn^{1} hnoh^{2} nɨ́^{1} má^{1}jáun^{2}.]

15 ”¡Jlánh^{1} juon^{23} hnoh^{2} tɨ^{32} liei^{21} jɨ^{3} hnoh^{2} tsá^{2} fariseos, tsá^{2} lɨ́n^{3} náh^{2} la^{3} cá^{1} la^{3} jéinh^{1}! Hnoh^{2} jlánh^{1} ñi^{3}táunh^{1} náh^{2} tá^{1} cáun^{2} cuá^{1} hué^{21} hi^{3} jmuh^{32} náh^{2} pí^{3} lɨ́n^{32} hi^{3} janh^{21} náh^{2} uá^{1}jinh^{1} jan^{2} tsáu^{2} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}janh^{21} náh^{2} tsú^{2} né^{3}, jmuh^{32} náh^{2} hi^{3} tsá^{2} hí^{3} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} má^{2}ca^{3}tɨn^{1} tsa^{3}táunh^{1} quiu^{3}juóu^{32} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hmóu^{32} náh^{2}.

16 ”¡Jlánh^{1} juon^{23} hnoh^{2}, hnoh^{2} tsá^{2} ten^{3} tsá^{2} ná^{1}quiánh^{1} náh^{2} ñí^{1} juɨ^{32}! Quí^{1} hnoh^{2} juánh^{3}: “Nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2} tsá^{2} jmu^{2} jáɨ^{13} hi^{3} hɨe^{32} cuáh^{32} chín^{1}, jáun^{2} tiá^{2} lin^{1} tion^{3} hniáuh^{32} ma^{3}tí^{32} yáh^{3} tsú^{2} jáɨ^{13} jáun^{2}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} hɨ́e^{32} tsú^{2} cú^{1}mí^{1}niau^{21} hi^{3} tioh^{3} hñu^{3} cuáh^{32} né^{3}, hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} hú^{1}tá^{1} má^{2}hniáuh^{32} ma^{3}tí^{32} tsú^{2}”.

17 ¡Tsá^{2} cáun^{1} te^{3}! ¿He^{3} dá^{2} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2}: hí^{1} cú^{1}mí^{1}niau^{21}, ho^{3} cuáh^{32} hi^{3} ca^{3}ma^{3}hɨen^{21} uá^{1} cú^{1}mí^{1}niau^{21}?

18 Ja^{3}bí^{1} juánh^{3} siáh^{3} hnoh^{2} la^{3} lá^{2}: “Lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} jmu^{2} jáɨ^{13} hi^{3} hɨe^{32} ñí^{1}hiú^{13} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}jmú^{3} jáɨ^{13}, tiá^{2} lin^{1} tion^{3} hniáuh^{32} ma^{3}tí^{32} tsú^{2} jáɨ^{13} jáun^{2}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hɨe^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}cuéh^{32} tsú^{2} Dió^{32} né^{3}, hi^{3} ná^{1}tsɨ^{21} ñí^{1}hiú^{13}, jáun^{2} jáɨ^{13} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} hú^{1}tá^{1} hniáuh^{32} ma^{3}tí^{32} tsú^{2}”.

19 ¡Tsá^{2} cáun^{1} te^{3}! ¿He^{3} bíh^{1} tɨ^{3} jlánh^{1} quien^{2}: hí^{1} hi^{3} ná^{1}tsɨ^{21} ñí^{1}hiú^{13}, ho^{3} hnga^{2} uá^{1} ñí^{1}hiú^{13}, ñí^{1} jmu^{2} hi^{3} lɨ́^{2}hɨ́en^{1} hi^{3} lɨ́^{1} cue^{32} tsú^{2} jáun^{2}?

20 Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hɨe^{32} ñí^{1}hiú^{13} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}jmú^{3}

jáɨ^{13}, jun^{3}juáh^{13} má^{2}lɨ́^{2}hɨ́e^{32} jmáh^{3}la^{3} ñí^{1}hiú^{13} yáh^{3} tsú^{2}, quí^{1} jɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} ná^{1}tsɨ^{21} bíh^{1} ñí^{1} jáun^{2} má^{2}lɨ́^{2}hɨ́e^{32} tsú^{2};

21 hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hɨe^{32} cuáh^{32} chín^{1} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}ma^{3}tson^{2} jáɨ^{13} quioh^{21} né^{3}, jun^{3}juáh^{13} má^{2}lɨ́^{2}hɨ́e^{32} jmáh^{3}la^{3} cuáh^{32} yáh^{3} tsú^{2}, quí^{1} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}hɨen^{3} tsú^{2} jɨ^{3} Dió^{32} bíh^{1}, Tsá^{2} cuá^{3} ñí^{1} jáun^{2}.

22 Ja^{3}bí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hɨe^{32} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}ma^{3}tson^{2} jáɨ^{13} quioh^{21}, jáun^{2} má^{2}hɨe^{32} tsú^{2} siáh^{3} la^{3} jɨ^{3} hmá^{2}sɨ^{1} quioh^{21} bíh^{1} Dió^{32}, jɨ^{3} hnga^{2} Dió^{32} Tsá^{2} cuá^{1}tsɨ^{21} siáh^{3} hmá^{2}sɨ^{1} jáun^{2}.

23 ”¡Jlánh^{1} juon^{23} hnoh^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} liei^{21} jɨ^{3} hnoh^{2} siáh^{3} tsá^{2} fariseos, hnoh^{2} tsá^{2} lɨ́n^{3} náh^{2} la^{3} cá^{1} la^{3} jéinh^{1}! Re^{2} bíh^{1} má^{2}ná^{1}cueh^{32} hnoh^{2} cáun^{2} la^{3} cun^{3} quia^{3} ñí^{1}con^{2} Dió^{32} la^{3}jɨ́^{32} ñí^{1} hi^{3} zia^{32} quián^{13}, hí^{1} la^{3} tɨ^{3} zié^{2} yáh^{3} cueh^{32} náh^{2} la^{3} jáun^{2}, jɨ^{3} má^{2}hna^{3} eneldo jɨ^{3} má^{2}hna^{3} comino nɨ́^{2} siáh^{3}. Tɨ^{3}la^{3} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3} tiá^{2} ma^{3}quien^{13} yáh^{3} náh^{2} héih^{32} hi^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2} hi^{3} rá^{1}tioh^{3} ñí^{1} liei^{21}, la^{3} cun^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} lɨ^{3} rá^{1}tsɨh^{32} náh^{2} héih^{32} cú^{2}tso^{2}, hi^{3} ja^{32} mií^{3} honh^{2} náh^{2}, jɨ^{3} hi^{3} lɨ́n^{3} náh^{2} tsá^{2} ma^{3}tí^{32} jë^{1} nɨ́^{2} siáh^{3}. Tɨ^{3}la^{3} jun^{3}juáh^{13} hi^{3} cháh^{1} tɨ^{3} có^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}ná^{1}jmuh^{32} jáun^{2} yáh^{3} náh^{2} hi^{3} jmúh^{13} náh^{2} hi^{3} nɨ́^{2}.

24 ¡Hnoh^{2} tsá^{2} ten^{3} tsá^{2} quiánh^{1} náh^{2} ñí^{1} juɨ^{32}, hnoh^{2} jlánh^{1} ma^{3}jɨ́h^{13} má^{32} hi^{3} cuɨn^{23} náh^{2} lú^{13}, tɨ^{3}la^{3} jáh^{3} cánh^{1} jáh^{3} la^{3} camello né^{3} cáun^{2} nah^{1} bíh^{1} náh^{2}!

25 ”¡Jlánh^{1} juon^{23} hnoh^{2} tɨ^{32} liei^{21} jɨ^{3} hnoh^{2} tsá^{2} fariseos, tsá^{2} lɨ́n^{3} náh^{2} la^{3} cá^{1} la^{3} jéinh^{1}!, quí^{1} hnoh^{2}

dá² jlánh¹ sɨ́² raɨnh³² náh² cuá¹uon² jmáh³la³ tɨ³ coh³
bíh¹, tɨ³la³ hñu³ honh² náh² né³, jmáh³la³ hi³ hlah³
hi³ hó³² bíh¹ tiu³ canh², hi³ tsɨ́nh² náh² hi³ quioh²¹
tsáu², jɨ³ hi³ dí¹quian¹ náh² má¹zián¹³ siáh³ cun³ tɨn²
honh² hmóu³².
26 Hnoh² tsá² fariseos te³; la³ñí¹ tín² ma³jɨ́¹³ náh²
tɨ³ ñeh² cuá¹uon², hi³ jáun² má¹jáun² lɨ³ jɨ² bíh¹ siáh³
tɨ³ coh³.
27 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tɨ³² liei²¹ jɨ³ tsá² fariseos
nɨ́², tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹!, quí¹ hnoh² dá²
ná¹lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́³ jéin³ lo¹ quioh²¹ hla¹ hi³ lɨ́³
tiáu² jmáh³la³ tɨ³ coh³ hi³ jáun² jlánh¹ re² jniá³, tɨ³la³
tɨ³ ñeh² né³ ná¹cónh²¹ hná¹ mú²¹ jɨ³ la³jɨ́³² hi³ hlah³
hi³ hó³² quioh²¹ hla¹.
28 La³ jáun² bíh¹ lɨ́n³ hnoh²; ñí¹ ta³ ñí¹ tsáu²
jniá³ hnoh² chun¹ lɨ́n²¹, tɨ³la³ hñu³ honh² náh² né³,
jmáh³la³ tɨ́¹jáɨ² bíh¹ ná¹cónh²¹ jɨ³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³
dí¹quiaunh²¹ honh² náh² nɨ́² siáh³.
29 ”¡Jlánh¹ ma³ juon²³ hnoh² tɨ³² liei²¹ jɨ³ hnoh²
tsá² fariseos, tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹! Hnoh²
ná¹jmóuh¹ náh² tá²hón³² quioh²¹ tsá² ca³lɨn³ hí³
*tɨ³² jë¹ Dió³², jɨ³ hi³ jmuh³² náh² siáh³ re² jniá³ jéin³
lo¹ ná¹táun³ ñí¹ ná¹hú¹hón²¹ tsá² chun¹ hí³,
30 hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, juánh³ náh²: “Sá¹jmɨ́¹
jnoh¹ bíh¹ má²ziáun² jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ zian² tsá²haun³²
dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² jmɨ́¹tin², ha³ tiá² jmɨ́¹ jmú¹³ yáh³
dí² cá²hon³ quiúnh¹ tsú² jmɨ́¹ ca³ma³tsan² tsú² jáun²
tsá² jmɨ́¹ ná¹lɨ́n³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³²”.
31 Cun³quionh³ jáɨ¹³ nɨ́² má²ná¹má²lih²¹ hnoh² hi³
hnoh² bíh¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ tsá² ca³ma³tsan² hí³

*tɨ32 jë1 Dió32.

32 Jáun2 né3, ¡ma3tauh21 náh2 hná1 ta21 hi3
ca3ma3liáu32 jáun2 dí2hioh3 ñú2deh3 náh2 jmɨ́1tin2!

33 ”¡Tsá2 ná1lɨ́n3 jáh3 hláɨnh1 bíh1 hnoh2, jón2zɨ́h1
jón2cho1 jáh3 hláɨh1 jáh3 hon2! ¿Ha3 bí1 lánh3 rón32
liáun3 hnoh2 ca3tɨ21 hi3 cuá1ma3tsoh1 náh2 honh2
quiu3juóu32?

34 Cun3ñí1 hi3 ca3tɨ21 hi3 jáun2 bíh1 zein21 jná13
ñí1con2 hnoh2 tsá2 ná1lɨ́n3 tɨ32 jë1 Dió32, tsá2
quia3lín3 jmɨ́1 tsɨ́3, jɨ3 tsá2 ná1lɨ́n3 tɨ32 nɨ́2 siáh3.
Tɨ3la3 hnoh2 má1ná1, jngɨh13 bíh1 náh2 tsá2 hí3, hi3
ma3 jan2 tsá2 hí3 ton13 náh2 crei21, ma3 jan2 quiú1
pan13 náh2 ca3la3 tɨ3 hñu3 cuáh32 quián13 náh2, jɨ3
hi3 cuá1hɨ́1 cuá1tsɨn21 náh2 tsú2 siáh3 ma3 quin32
ma3 caun32 juú2.

35 Hi3 jáun2 la3 jáun2 bíh1 lɨ́13 hi3 tá1can1 hnoh2
ca3tɨ21 jmɨ2 hi3 ca3táɨn2 quioh21 tsá2 chun1 tsá2
ca3ma3tsau2 hí3 tsáu2, ca3la3 cun3 jmáɨ1 hi3 ca3táɨn2
jáun2 jmɨ́2hán1 hla1 Abel tsá2 chun1 hi3 la3 tɨ3 jmáɨ1
hi3 ca3táɨn2 jáun2 jmɨ́2hán1 hla1 Zacarías jon2 hla1
Barachías tsá2 ca3jngɨh32 hnoh2 hí3 ja1 quioh21
ñí1hiú13 quionh3 ñí1 jlánh1 bíh1 hɨ́en1 quioh21
cuáh32 chín1 nɨ́2 siáh3.

36 Jú1 tson2 bíh1 juo3 jná13 hnoh2, hi3 tsá2 zian2
né32 bíh1 tá1can1 jmɨ́2hán1 la3jɨ́n32 tsá2 ca3ma3tsan2
tsú2 hí3.

Jesús jéɨnh32 hlah3 hi3 ca3tɨn1 tsá2 zian2 Jerusalén (Lucas 13:34-35; 19:41-44)

37 ”¡Hnú2 juú2 Jerusalén, hnú2 bíh1 tsá2 jngɨh23
nú2 tɨ32 jë1 Dió32, tsá2 zen2 Dió32 ñí1con2 nú2, hi3

quí[1] jlan[1] nú[2] quɨ́n[1]! ¡Hliáun[3] jéin[32] bíh[1] jmɨ́[1] hnó[21] jná[13] hi[3] chan[21] jon[3]zɨ́h[1] hnú[2] la[3]jmɨ́[1] chan[2] cá[1]hio[3] cu[3]lɨ[21] jon[2] ñeh[2] chí[1]pí[13]; tɨ[3]la[3] hnú[2] má[1]ná[1], tiá[2] ca[3]lɨ[3]hnáuh[2] yáh[3] la[3] jáun[2]!

38 Sá[1]nɨ́[2] jɨe[3], tiú[2]uú[2] taunh[21] yáh[3] jná[13] hó[1]ñi[32], [jáun[2] má[2]ca[3]ta[3]huen[13] bíh[1] hnú[2]].

39 Hi[3] juanh[32] jná[13] siáh[3], tiú[2]uú[2] jɨe[1] yáh[3] hnú[2] jná[13] ca[3]la[3] tɨ[3] nɨ́[1] má[1]cá[2]chó[32] jmáɨ[1] hi[3] juáh[13] nú[2]: “¡Hénh[3] ma[3] chun[1] Tsá[2] cuá[1]jáunh[23] cun[3]quionh[3] héɨh[32] quioh[21] Dió[32] Juo[13] dí[2]!”

24

Jesús juáh[3] hi[3] chau[21] jmáɨ[1] tsúnh[13] cuáh[32] chín[1]
(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3], Jesús cua[3]han[3] hñu[3] cuáh[32] chín[1], hi[3] tá[1]la[3] má[2]cuá[1]tsanh[32] tsú[2] jáun[2] né[3] ca[3]ma[3]janh[32] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] tsú[2] ñí[1]con[2], hi[3] ca[3]ma[3]liáu[32] hi[3] hɨe[32] hná[1] hiah[32] cuáh[32] ñí[1]con[2] dí[2].

2 Tɨ[3]la[3] Jesús né[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—¿Jɨ́eh[21] hnoh[2] la[3]jɨ́[32] hi[3] lá[2]? Jú[1] tson[2] juo[3] jná[13] hnoh[2], hi[3] ñí[1] lá[2] chau[21] jmáɨ[1] lɨ́[13] hi[3] hí[1] cá[2] máɨ[3] quɨ́n[1] tiú[2]uú[2] ná[1]juɨn[1] ñí[1] quɨ́n[1] raɨnh[21]; la[3]jɨ́[32] bíh[1] juú[1] tsúnh[13].

Ha[3] lánh[3] rón[32] lɨ[3] lin[1] ñí[1] táuh[3] jmáɨ[1]
(Marcos 13:3-23; Lucas 21:7-24; 17:22-24)

3 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3], ngau[3] siáh[3] Jesús tsɨ[3] máh[3] Olivos; hi[3] tá[1]la[3] jmɨ́[1] má[2]cuá[1]tón[21] tsú[2] tsɨ[3] máh[3] jáun[2] né[3], tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] tsú[2] ja[3]taunh[21] ñí[1] cuá[3] tsú[2] hi[3] ca[3]ñí[1]zeh[1] dí[1] la[3] lá[2] tá[1]la[3] tiá[2] hin[2] zian[2]:

—Hnáu^{2} jnoh^{1} hi^{3} juáh^{13} hnú^{2} ha^{3} lɨ́h^{3} lɨ́^{13} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}juah^{21} hnú^{2} jáun^{2}. ¿He^{3} dá^{2} li^{21} lɨ^{3} zia^{32} nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} ñeih^{21} hnú^{2}, jɨ^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} táuh^{3} tá^{1} cáun^{2} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}?

4 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:

—Hua^{3}hín^{13} lɨ́n^{32} náh^{2} jmu^{3}, hí^{1} jan^{2} lɨ́^{2} hin^{2} cuɨ́^{1} má^{1}cau^{2} náh^{2}.

5 Quí^{1} juóun^{32} lɨ́n^{32} tsáu^{2} ja^{3}táunh^{1} hi^{3} ja^{3}jmú^{3} hi^{3} lɨ́n^{3} la^{3}juah^{21} dú^{1} jná^{13}, hi^{3} ja^{3}juah^{21}: “¡Jná^{13} bíh^{1} lɨ́n^{3} Cristo!”, jáun^{2} juóun^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsáu^{2} ma^{3}can^{2} tsú^{2}.

6 Hnoh^{2} náɨh^{1} náh^{2} hi^{3} má^{2}zia^{32} hniéi^{2} tɨ^{3} hlá^{2} tɨ^{3} nɨ́^{2}; tɨ^{3}la^{3} ha^{3} lɨ́^{2} juenh^{3} náh^{2} má^{1}ná^{1}, quí^{1} la^{3} jáun^{2} ca^{3}tɨ^{21} lɨ́^{13} bíh^{1} tín^{2}; tɨ^{3}la^{3} jun^{3}juáh^{13} hi^{3} má^{2}tsa^{3}hín^{3} yáh^{3} jaun^{32}.

7 Quí^{1} tsá^{2} zian^{2} cáun^{2} hué^{32} jmu^{3} hniéi^{2} quionh^{3} tsá^{2} zian^{2} hué^{32} siáh^{3}, jɨ^{3} tsá^{2} hɨ́n^{13} hué^{32} ñí^{1} hliáun^{3} siáh^{3} quiu^{3} tɨ́n^{3} quionh^{3} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}; hi^{3} ñí^{1} hliáun^{3} siáh^{3} lɨ^{3} zia^{32} ho^{3}cuóun^{3} jɨ^{3} hi^{3} qui^{3} jɨ́eh^{3} hué^{32} tiá^{3} lɨ́n^{32}.

8 Tɨ^{3}la^{3} jɨ^{3}lɨ^{32} hi^{3} nɨ́^{2} má^{1}ná^{1}, cu^{3} ja^{1} má^{2}ca^{3}lɨ^{3}liau^{3} bíh^{1} hi^{3} ma^{3}tso^{2} tsáu^{2} tsɨ́^{3}, jun^{3}juáh^{13} má^{2}hnáu^{2} yáh^{3}.

9 ”Má^{1}jáun^{2} jɨenh^{3} tsú^{2} hnoh^{2} ñí^{1} cuá^{1}ma^{3}tsoh^{1} náh^{2} honh^{2}, jɨ^{3} hi^{3} jngah^{3} tsú^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}; hi^{3} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} bíh^{1} lɨ^{3}hau^{2} tsú^{2} hnoh^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}.

10 Jmáɨ^{1} jáun^{2} né^{3} juóun^{32} lɨ́n^{32} tsáu^{2} tiánh^{3} tɨ^{3} có^{32} ca^{3}tɨ^{21} la^{3} cun^{3} hi^{3} taunh^{32} ta^{21}, hi^{3} lɨ^{3}hó^{2} lɨ^{3}uon^{2} tsú^{2} raɨnh^{21}, jɨ^{3} hi^{3} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2} bíh^{1} tsú^{2} tu^{3} hna^{3} raɨnh^{21}.

11 Má¹jáun² ma³jnia³² juóun³² lɨ́n³² tsá² tɨ́¹ jáɨn², hi³ juáh³ hi³ lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³², hi³ jáun² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² lɨ³can².
12 Cun³ñí¹ hi³ cun³ jmá² cun³ jnia³² tɨ³ lɨ³mí¹ tsá²lɨ́²hliáun²³ hi³ hlah³ hi³ hó³², jáun² juóun³² bíh¹ tsáu² tiú²uú² lɨ³ hnáu³ lɨ́¹³.
13 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² nio² cáun² tsɨ́³ la³ má²nio² jáun² ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹ né³, tsá² hí³ bíh¹ liáun³.
14 Hi³ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³² né³, há¹ ngá¹³ tá¹ cáun² hngá¹máh³, hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ lɨ́¹³ lɨ³ cuoh²; hi³ jáun² má¹jáun² máh³ má²lɨ³liau³ hi³ táuh³ jmáɨ¹.
15 ”Hla¹ Daniel tɨ³² jë¹ Dió³² ca³hléh³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ hlah³ hi³ hó³², hi³ jmu² jáun² hi³ hliáh¹³ ñí¹ hɨ́en¹. Jáun² nɨ́¹juáh³ má²jɨ́eh³² hnoh² hi³ hi³ jáun² má²nio² ñí¹ hɨ́en¹ né³, —nɨ́¹juáh³ tsá² hɨ³² jáɨ¹³ lá², cuɨ́¹ ngɨ¹³ tsú²—,
16 hi³ jáun² jmáɨ¹ jáun² má²hniáuh³² cuon³ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea ñí¹ lɨ́³ máh³.
17 Jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² cuá¹tsɨ²¹ tsáɨh³ hñú³ máɨ² tsáɨh³ quioh²¹, ha³ lɨ́² cuɨ́¹ son² tsú² hi³ tsa³quián³ hi³ nio² ñéih³ quioh²¹, hniáuh³² la³juɨ³² cuon³ bíh¹ tsú²;
18 hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² cuá¹hún¹ ñí¹náɨ² né³, tiá² hniáuh³² yáh³ tsánh³² tsú² hi³ tsa³quián³ ha¹.
19 Tɨ³la³ ¡jlánh¹ juo²³ tsá²mɨ³ tsá² ná¹quian² jon² jmáɨ¹ jáun², jɨ³ tsá² ná¹jan² dáɨn² tiúh²³ nɨ́² siáh³!
20 Mɨ́¹ náh² ñí¹con² Dió³² hi³ jáun² tiá² lɨ³ hniáuh³²

cuóunh^{1} náh^{2} jmɨ́^{1} ñí^{2}cuóu^{3}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} *jmáɨ^{1} hi^{3} tionh^{2} tsú^{2} tie^{3};

21 quí^{1} jmáɨ^{1} jáun^{2} lɨ^{3}zia^{32} cáun^{2} uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32} huáh^{2} tsɨ́^{3} cu^{3}tí^{13}, cáun^{2} hi^{3} hí^{1} cónh^{3} tiá^{2} má^{2}lɨ^{32} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1} lɨ^{21} hngá^{1}máh^{3} lá^{2}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} lɨ^{3}zia^{32} bíh^{1} siáh^{3} tɨ^{3} chí^{1}cáɨn^{2} jáun^{2}.

22 Sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} Dió^{32} tiá^{2} hná^{32} jmáɨ^{1} jáun^{2} dúh^{1}, jáun^{2} ca^{3}la^{3} jɨ́n^{32} bíh^{1} tsáu^{2} jmɨ́^{1} hiá^{1} jmɨ́^{1} tsán^{13}; tɨ^{3}la^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} má^{2}ná^{1}quiánh^{1} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} má^{2}ca^{3}hná^{3} Dió^{32} jmáɨ^{1} jáun^{2}.

23 ”Jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} má^{1}jáun^{2} má^{2}zian^{2} tsá^{2} juáh^{3} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}: “¡Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, ñí^{1} lá^{2} má^{2}cuá^{3} Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo!”, ho^{3}: “¡Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, ñí^{1} zio^{1} má^{2}cuá^{3}!”, ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} táunh^{3} náh^{2} ta^{21}.

24 Quí^{1} juóun^{32} bíh^{1} tsáu^{2} ja^{3}táunh^{1} hi^{3} ja^{3}ma^{3}cau^{2} hi^{3} juáh^{3} hi^{3} lɨ́n^{3} Cristo, jɨ^{3} tsá^{2} juáh^{3} siáh^{3} hi^{3} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}; hi^{3} jmu^{3} siáh^{3} li^{21} hi^{3} cáu^{2} hi^{3} jueh^{32} lɨ́n^{32} jɨ^{3} hua^{3}jueh^{32} nɨ́^{2} siáh^{3} hi^{3} jáun^{2} lɨ^{3}can^{2} tsáu^{2}, hi^{3} hí^{1} la^{3} tɨ^{3} tsá^{2} má^{2}ca^{3}quianh^{3} hnga^{2} yáh^{3} Dió^{32} ma^{3}can^{2} tsú^{2} siáh^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} lɨ́^{13}.

25 Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3} né^{3}, ta^{3} ñeh^{3} bíh^{1} má^{2}lɨ́^{2}juo^{3} jná^{13} hnoh^{2} jáɨ^{13} nɨ́^{2}.

26 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} juáh^{3}: “¡Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, ó^{32} má^{2}zenh^{2} ñí^{1} lɨ́^{3} cuá^{1} quiéin^{2}!”, ha^{3} lɨ́^{2} cua^{3}táunh^{1} náh^{2} ñí^{1} jáun^{2}. Ho^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} juáh^{3} tsú^{2}: “¡Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, lá^{2} má^{2}cuá^{3} tsú^{2} ñéih^{3} lá^{2}!”, ha^{3} lɨ́^{2} ta^{21} táunh^{3} náh^{2}.

27 Quí^{1} la^{3}jmɨ́^{1} hia^{32} sɨ́^{2} quioh^{21} miíh^{32} tɨ^{3} máɨ^{2} hi^{3} jáun^{2} taɨ^{32} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñí^{1} tá^{2}tsɨ^{21} hiú^{2}, la^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ́^{13}

nɨ́^{1} má^{1}jaunh^{32} jná^{13}, Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}.
28 Lɨ^{3} lin^{1} bíh^{1} jmáɨ^{1} jáun^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{2}lin^{1} ñí^{1} rá^{2}jún^{1}
jáh^{3} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} jlánh^{1} cuú^{2} ngɨh^{32} tú^{2}jue^{32}.

Jmáɨ^{1} hi^{3} jáunh^{3} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}
(Marcos 13:24-37; Lucas 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 ”Jáun^{2} la^{3} cun^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}táuh^{3} uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32}
huáh^{2} tsɨ́^{3} nɨ́^{2} né^{3}, má^{1}jáun^{2} má^{2}nieh^{13} hiú^{2}, hi^{3}
zɨ́h^{2} siáh^{3} tiú^{2}uú^{2} joh^{1} cué^{32}, jɨ^{3} hi^{3} ziu^{3} súh^{32} siáh^{3}
chí^{1}jmaɨ^{21} haɨ^{21} chi^{3}cuú^{2}, hi^{3} hí^{1} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} pí^{3} hi^{3}
jniá^{3} chi^{3}cuú^{2} yáh^{3} ru^{3} juá^{3} siáh^{3}.
30 Má^{1}jáun^{2} jɨ́e^{3} tsú^{2} li^{21} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} hi^{3} lin^{1}
hi^{3} má^{2}cuá^{1}jáunh^{23} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}, hi^{3} jáun^{2}
tsá^{2} zian^{2} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} bíh^{1} ho^{3} jngɨh^{3}
má^{1}jáun^{2}, quí^{1} hi^{3} jɨ́en^{32} tsú^{2} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} hi^{3}
cuá^{1}jáunh^{23} juɨ^{32} ja^{1} jnie^{2} chi^{3}cuú^{2} quionh^{3} pí^{3} hi^{3}
cáu^{2} hi^{3} jueh^{32} hi^{3} lin^{1} hi^{3} quien^{2} lɨ́n^{32} tsú^{2}.
31 Má^{1}jáun^{2} zen^{3} tsú^{2} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} hi^{3} jiéi^{32} tiá^{3}
lɨ́n^{32} mí^{1}ñí^{2}, hi^{3} chan^{3} cu^{3}lɨ^{21} tsá^{2} má^{2}ná^{1}quiánh^{1} hí^{3}
joh^{1} tsú^{2}, tsá^{2} zian^{2} tá^{1} quiún^{3} cuoh^{1} mɨ^{3}cuú^{2}, la^{3} tɨ^{3}
jo^{21} cá^{2} táun^{2} cá^{2} táun^{2}.
32 ”Cuɨ́^{1} ngɨ^{13} náh^{2} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{1} jná^{13} lá^{2}
cun^{3}quionh^{3} hmá^{2} sí^{2} co^{2}: Jɨ́eh^{32} hnoh^{2} nɨ́^{1}juáh^{3}
jmɨ́^{1} tá^{1}jmu^{13} hmá^{2} hi^{3} má^{2}ná^{1}hion^{2} siáh^{3} mu^{21} zɨ́h^{3},
jáun^{2} má^{2}ñíh^{1} hnoh^{2} hi^{3} má^{2}má^{2}janh^{2} bíh^{1} jmɨ́^{1}
ñí^{2}hiú^{2}.
33 Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} siáh^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} má^{2}jɨ́eh^{32}
hnoh^{2} hi^{3} má^{2}lɨ́^{23} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}juánh^{32} jná^{13}
jáun^{2}, jáun^{2} má^{2}ñíh^{1} náh^{2} hi^{3} ho^{3}hñú^{13} bíh^{1}
má^{2}zenh^{2} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}.

34 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ la³jɨ́³² hi³ nɨ́² lɨ́¹³
ñeh² bíh¹ hi³ hiá¹ tsán¹³ tsá² zian² jmáɨ¹ hi³ ziáun²
dí² lá².
35 Chau²¹ jmáɨ¹ tsa³hín³ la³jɨ́³² hi³ jniá³ chi³cuú²
la³ má²quionh³ hngá¹máh³ lá², tɨ³la³ jáɨ¹³ quion²¹
jná¹³ má¹ná¹, tiá² tón³² jmáɨ¹ tsa³hín³ yáh³.

36 ”Tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ hín² jmáɨ¹ ho³ hín² la³ nio¹ lɨ́¹³
la³ jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ñi³². Hí¹juáh³
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² tionh² hñu³mɨ³cuú² yáh³
tiá² ñi³², hi³ sa³jun³ hnga² yáh³ Jon² Dió³² ñi³² siáh³;
jɨ́³²la³ hnga² bíh¹ Dió³² Jméɨ² tsú² ñi³².

37 ”Hi³ jáun² né³, la³jmɨ́¹ lɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ zian²
jáun² hla¹ Noé, la³ jáun² bíh¹ uá²jaɨ³² lɨ́¹³ nɨ́¹
má¹jaunh³² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun².
38 Quí¹ jmáɨ¹ jáun², ñeh² bíh¹ hi³ ja³tsauh²¹ jmáɨ²,
jmɨ́¹ ná¹cú² ná¹hɨ́nh²³ tsú², hi³ ná¹jéinh³² tsú² cuo²
jɨ³ hi³ ná¹cuen² tsú² tsá²mɨ³ jon² hi³ jéinh³² cuo²,
ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³hi³ hla¹ Noé hñu³
cuó² jueh³² jáun².
39 Tsá² hí³ né³, tiá² ca³lɨ³tsɨn² yáh³ he³ lɨ́¹³ ca³la³ tɨ³
ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³ja³tsauh²¹ jmáɨ², hi³ jáun²
ca³hiá² cá²tsan³ bíh¹ jɨ³lɨn² tsá² hí³. La³ jáun² bíh¹
siáh³ lɨ́¹³ nɨ́¹ má¹jaunh³² Jon² tsá²mɨ³cuóun².
40 Jmáɨ¹ jáun² tiáunh¹ gon³ tsá²ñuh² ñí¹náɨ²; jan²
bíh¹ tsá² hí³ tsánh³², hi³ jan² né³ tá¹zanh¹ bíh¹.
41 Jmáɨ¹ jáun² siáh³, gon³ tsá²mɨ³ ná¹quiuh³² cán¹;
jan² bíh¹ tsá² hí³ tsánh³², hi³ jan² né³, tá¹zanh¹ bíh¹.

42 ”Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, ná¹ñí¹ hnoh² tianh³,
quí¹ tiá² ñíh¹ yáh³ náh² ha³ lɨ́h³ jáunh³ Juóuh³² náh².

43 Tɨ3la3 cuɨ́1 lɨ3 ñíh1 hnoh2 jáɨ13 lá2: Sá1jmɨ́1 hi3 ñi32
tsá2 hñú13 hín2 la3 nio1 cuán13 háɨn2 ta3 já1niéi2, hi3
jáun2 jmɨ́1 lɨ́13 bíh1 cuá32 tsú2 cuá1ñí1, hi3 tiá2 jmɨ́1
cué21 yáh3 tsú2 jáɨ13 hi3 hí3 háɨn2 hñú13.
44 Hi3 jáun2 bíh1 hniáuh32 tionh2 hnoh2 hua3jan21;
quí1 cáun2 jmáɨ1 hi3 tiá2 lɨ́n23 bíh1 hnoh2 jáunh13
jná13 Jon2 tsá2mɨ3cuóun2.

Tsá2 quian21 chun1 jɨ3 tsá2 quian21 hláɨh1 (Lucas 12:41-48)

45 ”Né32 né3, nɨ́1juáh3 zian2 jan2 tsá2 quian21
chun1, tsá2 jlánh1 quia3lín3 jmɨ́1 tsɨ́3, hi3 jáun2 juo13
tsú2 chan3 la3jɨ́n32 tsá2 quian21 ñí1 hná1 jáun2
jo3cuo2 hí3 dí2 hi3 jmu3 dí2 héih32 ñí1con2 tsá2 hí3, jɨ3
hi3 jmu3 tsú2 siáh3 héih32 hín2 la3 nio1 lɨ́13 jmu3 tsú2
má32.
46 Jlánh1 jmɨ́1 ren2 tsá2 quian21 la3 hí3 nɨ́1juáh3
hi3 cuá1má2tí32 tsú2 héih32 quioh21 juo13 nɨ́1
má1cuanh32.
47 Jú1 tson2 juo3 jná13 hnoh2, hi3 juo13 tsá2 hí3
má2chá32 la3jɨ́32 hi3 zioh2 jo3cuo2 tsú2, hi3 jáun2 tɨ3
má2zó32 bíh1 tá13 tsú2 lɨ́13.
48 Tɨ3la3 nɨ́1juáh3 tiá2 la3 chun1 yáh3 tsá2 quian21
hí3 né3, hi3 cuá1lɨ́n23 hi3 tiá2 má2jáunh3 yáh3 juo13,
49 hi3 jáun2 tsá2 quian21 raɨnh21 bíh1 cuá1quí2
cuá1quiunh2 jɨ3 hi3 cuá1cú2 cuá1hɨ́nh23 hi3
cuá1má2héinh32 siáh3 quionh3 tsá2 hen2;
50 jáun2 juo13 tsú2 né3, cuánh32 cáun2 jmáɨ1 hi3
tiá2 cuá1jan21 bíh1 tsú2, caun2 o1rá1 hi3 tiá2 ñi32 tsú2
siáh3.

51 Hi³ jáun² má¹jáun² ma³tson¹³ tsú² tsá² hí³
chí¹nga² cu³tí³, hi³ jáun² má¹lɨ³² jáun² zen³ tsú² ñí¹
ca³tɨn¹ tsa³táunh¹ tsá² lɨ́n³ la³ cá¹ la³ jéinh¹. Hi³
jáun² ñí¹ jáun² tsa³hó² tsa³jngɨh³² tiáunh¹, jɨ³ hi³
tsa³quí² tsa³hon³² lɨ́n³² nɨ́² siáh³.

25

Jmu² tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ quian³ tsá¹máɨ¹³

1 ”Jáun² né³, jmáɨ¹ hi³ lɨ³ lin¹ hin² tsánh² lɨ́¹³
tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́¹³ la³jmɨ́¹ cá¹quiúnh²¹ quian³
tsá¹máɨ¹³ tsá² ca³lɨ³ tén¹ ñí¹ ca³jenh² cuo² tsáu². Tsá²
hí³ ca³can³ sɨ́² quioh²¹ la³ má²quionh³ jmɨ́² no¹, hi³
jáun² ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹hen¹³ tsá²ñuh² tsá² jenh¹³
cuo².

2 Tɨ³la³ hñá³ tsá² hí³ tiá² hua³jan²¹ jmɨ́¹ tiáunh¹
yáh³, hi³ hñá³ né³ lɨ́n³ tsá² zian² tsɨ́³.

3 Tsá² tiá² hua³jan²¹ tiáunh¹ hí³ né³, ca³can³ sɨ́²
quioh²¹, tɨ³la³ tiá² ca³can³ yáh³ jmɨ́² no¹ hi³ táuh³²;

4 tɨ³la³ tsá² zian² tsɨ́³ hí³ né³ ca³can³ sɨ́² quioh²¹ la³
má²quionh³ zɨ́³ ha²¹ jmɨ́² no¹.

5 Tsá²ñuh² tsá² jenh¹³ cuo² hí³ né³ ca³lén³ bíh¹
ca³lá², jáun² ziú³ bíh¹ ca³tóh³ ñí¹ tsá¹máɨ¹³ hí³, hi³
jáun² ca³cuóun² la³jɨ́n³².

6 Hi³ jáun² ta³ hua² ca³náɨ³² tsú² cáun² mah¹
hi³ ñí¹juah²¹: “¡Lá² má²jaunh³² tsá²ñuh² tsá² jenh¹³
cuo²; huen³ náh² hi³ ñá²hinh²¹ náh² tsú²!”

7 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá¹máɨ¹³ hí³ ca³nu³ ca³tiánh³
hi³ ca³héinh³ siáh³ sɨ́² quioh²¹.

8 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ tsá² hñá³ tiá² hua³jan²¹ jmɨ́¹
tiáunh¹ hi³ ca³záɨh³ tsá² hñá³ jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³

hua^{3}jan^{21}: “Cué^{1} tiá^{3} ca^{3}lá^{2} jmɨ́^{2} no^{1} quián^{13} ñí^{1}con^{2} jnoh^{1}, quí^{1} má^{2}ñí^{1}yéi^{21} bíh^{1} sɨ́^{2} quiú^{13} jnoh^{1}”.

9 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{1}máɨ^{13} tsá^{2} ná^{1}tiáunh^{1} hí^{3} hua^{3}jan^{21} né^{3} ca^{3}záɨh^{3} raɨnh^{21} la^{3} lá^{2}: “Tiá^{2} jáun^{2} yáh^{3}, quí^{1} nɨ́^{2} lɨ́^{1} tiá^{2} ca^{3}laɨn^{21} yáh^{3} quiú^{13} dí^{2} la^{3}jáɨ^{32}”. Tɨ^{3} re^{2} cuá^{2}táunh^{1} náh^{2} ñí^{1} hna^{2} tsú^{2} jmɨ́^{2} no^{1} hi^{3} cuá^{1}liáh^{3} náh^{2} quián^{13} hmóu^{32}.

10 Tɨ^{3}la^{3} tá^{1}la^{3} ca^{3}ñí^{1}lia^{32} tsá^{1}máɨ^{13} hñá^{3} hí^{3} jmɨ́^{2} no^{1} quioh^{21} né^{3}, cuanh^{3} bíh^{1} tsá^{2}ñuh^{2} tsá^{2} jenh^{13} cuo^{2}. Jáun^{2} tsá^{1}máɨ^{13} tsá^{2} jmɨ́^{1} tiáunh^{1} hí^{3} hua^{3}jan^{21} né^{3}, taunh^{3} bíh^{1} ñéih^{3} quionh^{3} tsá^{2}ñuh^{2} hí^{3} ñí^{1} ca^{3}jenh^{2} cuo^{2} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}jna^{2} bíh^{1} ho^{3}hñú^{13} jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2}.

11 Hi^{3} jmɨ́^{1} má^{2}cu^{3}lé^{3} jáun^{2} né^{3} cua^{3}tanh^{21} tsá^{2}mɨ^{3} hñá^{3} tiá^{2} hua^{3}jan^{21} jmɨ́^{1} tiáunh^{1} hí^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “¡Nia^{21} tiá^{3} ho^{3}hñú^{13} hi^{3} tauh^{21} jnoh^{1}!”

12 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2}ñuh^{2} hí^{3} ca^{3}ngáɨ^{3} hi^{3} juáh^{3}: “Ha^{3} tiá^{2} hnoh^{2} cuóu^{32} yáh^{3} jná^{13} tsá^{2}mɨ^{3}”.

13 Hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:

—Jáun^{2} né^{3}, tianh^{3} náh^{2} ná^{1}ñí^{1} náh^{2}, quí^{1} tiá^{2} ñíh^{1} yáh^{3} hnoh^{2} ha^{3} lɨ́h^{3} chau^{21} jmáɨ^{1}, ho^{3} hín^{2} la^{3} nio^{1} jáunh^{3} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}.

Jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} zia^{32} hi^{3} nio^{2} jo^{3}cuo^{2} (Lucas 19:11-27)

14 ”Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} siáh^{3} lɨ́^{13} nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} quianh^{3} Dió^{32} tsá^{2} tónh^{32} jo^{3}cuo^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} ngau^{3} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} ñí^{1} uóunh^{3}; hi^{3} jmɨ́^{1} tɨ^{3} ñí^{1} cua^{3}haɨn^{32} tsú^{2} né^{3}, ca^{3}teh^{3} tsá^{2} quian^{21}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}chá^{3} dí^{2} quɨe^{3} quioh^{21} jo^{3}cuo^{2} tsá^{2} hí^{3}.

15 Jo^{3}cuo^{2} jan^{2} tsá^{2} quian^{21} hí^{3} ca^{3}chá^{3} tsú^{2} hñá^{3}
tuh^{32} tioh^{3} quiu^{3}quia^{3} mei^{21} héih^{32} quɨe^{3} *cú^{1}tiáu^{2}
cun^{3} tá^{1} hñá^{3}, hi^{3} jan^{2} né^{3} ca^{3}cuéh^{3} dí^{2} tun^{3} tuh^{32}
tioh^{3} quia^{3}tún^{3} mei^{21} héih^{32} quɨe^{3} cú^{1}tiáu^{2} cun^{3} tá^{1}
tun^{3}, hi^{3} jan^{2} né^{3} ca^{3}cuéh^{3} dí^{2} cáun^{2} tuh^{32} tioh^{3} jñéi^{3}
mei^{21} héih^{32} quɨe^{3} cú^{1}tiáu^{2}; ma^{3} quin^{32} ma^{3} jan^{32}
tsá^{2} hí^{3} hiauh^{3} lin^{1} la^{3} cun^{3} rón^{32} hi^{3} lɨ^{3} cah^{13} jmáɨ^{1}
hi^{3} cóh^{32}. Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ngau^{3}.

16 Tsá^{2} quian^{21} tsá^{2} ca^{3}héi^{3} hñá^{3} tuh^{32} cú^{1}tiáu^{2}
jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} ta^{21} hi^{3} ca^{3}ra^{3}tsɨ^{32} quɨe^{3} jáun^{2}, hi^{3}
jáun^{2} ca^{3}ta^{3}tsaɨh^{21} cónh^{3}í^{1} hñá^{3} tuh^{32} quɨe^{3} jáun^{2}.

17 La^{3} jáun^{2} bíh^{1} siáh^{3} ca^{3}jmú^{3} tsá^{2} ca^{3}hiauh^{3} tun^{3}
tuh^{32} cú^{1}tiáu^{2}, hi^{3} ca^{3}ta^{3}tsaɨh^{21} siáh^{3} cónh^{3}í^{1} tun^{3}
tuh^{32} quɨe^{3} jáun^{2}.

18 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} ca^{3}héi^{3} hí^{3} cáun^{2} tuh^{32} tán^{1} cú^{1}tiáu^{2}
má^{1}ná^{1}, ngah^{3} bíh^{1} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}ho^{32} cáun^{2} táu^{2} hué^{32}
hi^{3} ca^{3}hmá^{3} quɨe^{3} jáun^{2} quioh^{21} juo^{13}.

19 ”Jmɨ́^{1} má^{2}já^{2}ué^{3} lɨ́n^{32} jáun^{2} né^{3}, cuanh^{3} bíh^{1}
juo^{13} tsú^{2}. Jmɨ́^{1} cuanh^{21} jáun^{2} tsú^{2} né^{3} ca^{3}ngáɨh^{3}
tsá^{2} quian^{21} hi^{3} he^{3} cónh^{3} quɨe^{3} má^{2}ta^{3}tsaɨh^{21} tsú^{2}
la^{3} ma^{3} quin^{32} ma^{3} jan^{32}.

20 Tsá^{2} ca^{3}héi^{3} hñá^{3} tuh^{32} cú^{1}tiáu^{2} cuan^{3} la^{3}ñí^{1},
hi^{3} jáun^{2} ca^{3}jɨenh^{3} juo^{13} cónh^{3}í^{1} hñá^{3} tuh^{32} cú^{1}tiáu^{2}
hi^{3} má^{2}ta^{3}tsaɨh^{21} jáun^{2}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Tɨ^{32},
lá^{2} nio^{2} hñá^{3} tuh^{32} cú^{1}tiáu^{2} hi^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}cuéh^{1} hnú^{2}
jáun^{2}, hi^{3} lá^{2} nio^{2} siáh^{3} cónh^{3}í^{1} hñá^{3} tuh^{32} hi^{3}
ca^{3}ta^{3}tsaɨ^{21} jná^{13}”.

21 Jáun^{2} juo^{13} tsú^{2} ca^{3}juáh^{3}: “Jlánh^{1} re^{2} la^{3} nɨ́^{2},
hnú^{2} bíh^{1} jan^{2} tsá^{2} quian^{21} chun^{1}, tsá^{2} má^{2}tí^{32}
la^{3} cun^{3} rón^{32} lɨ́^{3} héih^{32} hi^{3} hiáuh^{23}. Cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
ca^{3}jmuh^{3} hnú^{2} re^{2} la^{3} cun^{3} rón^{32} lɨ́^{3} cú^{1}pih^{21} hi^{3}

ca^{3}chá^{3} jná^{13} jo^{3}cuonh^{2} hnú^{2}, hi^{3} jáun^{2} tɨ^{3} hliáun^{3} bíh^{1} má^{2}chá^{13} jná^{13} jo^{3}cuonh^{2} hnú^{2} ta^{3}né^{32}. Hú^{32} ñéih^{3} hi^{3} má^{1}hiúnh^{13} nú^{2} honh^{2} quiúnh^{1} jná^{13}”.

22 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} cuan^{3} siáh^{3} tsá^{2} quian^{21} tsá^{2} ca^{3}héi^{3} tun^{3} tuh^{32} cú^{1}tiáu^{2}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3}: “Tɨ^{32}, tun^{3} tuh^{32} cú^{1}tiáu^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}cuéh^{1} hnú^{2} jná^{13}, hi^{3} lá^{2} nio^{2} cónh^{3}í^{1} tun^{3} tuh^{32} cú^{1}tiáu^{2} hi^{3} ca^{3}ta^{3}tsaɨ^{21} jná^{13}”.

23 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} juo^{13} tsú^{2}: “Jlánh^{1} re^{2} la^{3} nɨ́^{2}, hnú^{2} bíh^{1} jan^{2} tsá^{2} quian^{21} chun^{1}, tsá^{2} má^{2}tí^{32} la^{3} cun^{3} rón^{32} lɨ́^{3} héih^{32}. Hi^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}ma^{3}tih^{21} nú^{2} la^{3} cun^{3} rón^{32} lɨ́^{3} cú^{1}pih^{21} hi^{3} ca^{3}chá^{3} jná^{13} jáun^{2} jo^{3}cuonh^{2} hnú^{2}, hi^{3} jáun^{2} tɨ^{3} hliáun^{3} bíh^{1} hi^{3} má^{2}chá^{13} jná^{13} jo^{3}cuonh^{2} hnú^{2} ta^{3}né^{32}. Hú^{32} ñéih^{3} hi^{3} má^{1}hiúnh^{13} nú^{2} honh^{2} quiúnh^{1} jná^{13}”.

24 ”Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{1} cuan^{1} tsá^{2} quian^{21} tsá^{2} ca^{3}héi^{3} hí^{3} cáun^{2} tuh^{32} tán^{1} cú^{1}tiáu^{2} né^{3}, tsá^{2} hí^{3} ca^{3}juáh^{3} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} juo^{13} la^{3} lá^{2}: “Tɨ^{32}, jmɨ́^{1} má^{2}ño^{1} bíh^{1} jná^{13} hi^{3} hnú^{2} jan^{2} tsá^{2} huáh^{2} tsɨ́^{3}, hi^{3} caun^{23} hnú^{2} cáun^{2} hi^{3} tiá^{2} lɨ́^{2}jñíh^{3}, jɨ^{3} hi^{3} caun^{23} hnú^{2} siáh^{3} cáun^{2} hi^{3} tiá^{2} lɨ́^{2}páh^{3} nú^{2}.

25 Hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} jmɨ́^{1} juénh^{2} jná^{13}, hi^{3} jáun^{2} cu^{3}tsa^{32} ca^{3}hmá^{3} jná^{13} cú^{2}jueh^{32} quɨéɨh^{3} hnú^{2} hñu^{3} hué^{32}. Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, lá^{2} bíh^{1} rón^{32} la^{3} cun^{3} rón^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}cuéh^{1} hnú^{2} quián^{13}”.

26 Jáun^{2} juo^{13} tsú^{2} ca^{3}ngáɨ^{3}: “Hnú^{2} tsá^{2} quian^{21} hláɨh^{1}, juoh^{2}. Jmɨ́^{1} la^{3} má^{2}ñíh^{1} bíh^{1} hnú^{2} hi^{3} jná^{13} jan^{2} tsá^{2} caun^{2} cáun^{2} hi^{3} tiá^{2} lɨ́^{2}jñí^{32}, jɨ^{3} hi^{3} caun^{32} jná^{13} siáh^{3} cáun^{2} hi^{3} tiá^{2} lɨ́^{2}pá^{3} ná^{1} hí^{1} cú^{1}pih^{21};

27 hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} hniáuh^{21} bíh^{1} jmuh^{21} hnú^{2} ta^{21}

quɨe³ nɨ́² quion²¹ jná¹³, uá¹jinh¹ hñú³ ñí¹ rá²tsɨ³²
tsú² quɨe³ bíh¹ jmɨ́¹ cuá¹tionh² nú², hi³ jáun² jmɨ́¹
cuanh²¹ jná¹³ jmɨ́¹ má²lɨ́¹³ héih¹ jná¹³ hi³ má²tsɨn²
bíh¹ quɨe³ quion²¹”.

28 Hi³ jáun² ca³záɨh³ tsú² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ ñí¹ jáun²
la³ lá²: “Quin³² náh² tuh³² tioh³ quɨe³ nɨ́², hi³ jáun²
cuéh³ tsá² quian³² quia³ tuh³² cú¹tiáu².

29 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² zia³² quioh²¹, tɨ³ hiáuh³ bíh¹,
hi³ jáun² tɨ³ lɨ́¹ tú² lɨ́¹ ziáun²³ bíh¹ quioh²¹ tsú² lɨ́¹³;
tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² zia³² quioh²¹ né³, tɨ³ quin³
bíh¹ tsú² la³ cun³ cú¹pih²¹ hi³ zia³² quioh²¹ tsú².

30 Hi³ jáun² tɨ³ cheih³² ñí¹ já¹niéi² tion³ náh² tsá²
quian²¹ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ nɨ́², hi³ jáun² ñí¹ nɨ́²
cuɨ́¹ cha³háu³ jɨ³ hi³ cuɨ́¹ cha³quí² cha³hon³²”.

Jmáɨ¹ hi³ tá¹tsɨn¹ héih³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³

31 ”Jáun² né³, nɨ́¹ má¹jaunh³² Jon² tsá²mɨ³cuóun²
hi³ lin¹ hi³ quien², quionh³ tsú² jɨ³lɨn² tsá²cuú²
tsá²ta³ tsá² tionh² hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun² má¹jáun²
né³ cuá³² tsú² ñí¹ hmá²sɨ¹ quioh²¹, ñí¹ lɨ́³ cú²tú¹
cú²lí¹³.

32 Má¹jáun² cuú¹ ngɨh¹³ la³jɨ́n³² tsá² zian² tá¹
cáun² hngá¹máh³ ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú², hi³ jáun² tson³ dí²
tsá² hí³ la³jmɨ́¹ jmu² jan² tsá² jmu² hua³hí¹³ jáh³,
hi³ cánh³ chan² tsú² *já¹ziáh², hi³ cánh³ chan² tsú²
siáh³ zéin¹.

33 Já¹ziáh² chan³ tsú² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹, hi³
jáun² zéin¹ né³ chan³ tsú² tɨ³ cuá² cáun¹.

34 ”Má¹jáun² né³, Tsá² lɨ́n³ hí³ Re²¹ záɨh³² tsá² tionh² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹: “Ñá²táunh¹ hnoh² tsá² má²ca³ma³mieh² Ñuh³² jná¹³; tiónh³² náh² ñí¹ cuá¹quien² Dió³², ñí¹ má²ná¹lɨ́³ hua³jan²¹ quián¹³ náh² ca³la³ cun³ jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² tá¹ cáun² mɨ³cuú².

35 Quí¹ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñí¹cuóun²¹ jná¹³, hnoh² bíh¹ ca³cuéh¹ má³² hi³ ca³cúh³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ hí¹quiéin² tsɨn³² jná¹³, hnoh² bíh¹ ca³cuéh¹ jmáɨ² hi³ ca³áɨh³² jná¹³; jmɨ́¹ lɨ́¹ ca³tɨ³ ca³ngɨ́³ jná¹³, hnoh² bíh¹ ca³cuéh¹ hñú³.

36 Jmɨ́¹ lɨ²¹ hi³ tiá² zia³² hán² jná¹³, ca³cuéh¹ bíh¹ hnoh²; jmɨ́¹ ca³lɨ³ tsáun¹ jná¹³, ca³ñí¹jɨe¹ bíh¹ hnoh²; hi³ ca³ñí¹jɨe¹ bíh¹ siáh³ hnoh² jmɨ́¹ cá¹hú²¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí²”.

37 ”Hi³ jáun² tsá² má²ca³ma³zian² hí³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² né³ lɨ́¹³ juáh³ la³ lá²: “Tɨ³², ¿hín² dá² jmɨ́¹ ca³neh²¹ jnoh¹ hnú² hi³ ñí¹cuon¹³, hi³ jáun² jnoh¹ ca³cué¹³ hi³ ca³quɨéɨh³? Ho³ ¿hín² dá² jmáɨ¹ ca³neh²¹ jnoh¹ hnú² hi³ hí¹quiéin² honh², hi³ jáun² jnoh¹ ca³cué¹³ jmáɨ²?

38 ¿Lɨ́h³ dá² ca³neh²¹ jnoh¹ hi³ hnú² lɨ́¹ ñɨ³tɨ́¹ ñɨ³ngɨ́h¹, hi³ jáun² jnoh¹ ca³cué¹³ hñú³? Ho³ ¿lɨ́h³ ca³lɨ³ hniauh³ hanh² nú², hi³ jáun² jnoh¹ ca³cué¹³?

39 ¿Hín² jmáɨ¹ ca³lɨ³ tsáun¹ hnú², ho³ hi³ ca³húh³² hnú² hñu³mí¹ñí², hi³ jáun² jnoh¹ né³ ca³ñí¹neh²¹?”

40 ”Hi³ jáun² Re²¹ hí³ né³ nga³ la³ lá²: “Jú¹ tson² juanh³² jná¹³, hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ ca³jmuh³ náh² ñí¹con² lɨ³ua³ jan² tsá² tsɨ́¹juɨ́³ renh² jná¹³ lá², ñí¹con² jná¹³ bíh¹ lɨ́²jmuh³ hnoh² hi³ jáun²”.

41 ”Nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³ záɨh³² tsú² tsá² tionh²
hí³ tɨ³ cuá² cáun¹ la³ lá²: “Tɨ³ nɨ́² cuá²táunh¹ hnoh²,
hnoh² tsá² má²ca³ta³tonh¹ ñí¹ hlah³, cuá²táunh¹
náh² ja¹ sɨ́² tiá² tón³² jmáɨ¹ yéi³² ñí¹ má²ná¹lɨ́³
hua³jan²¹ quioh²¹ tsá² hláɨnh¹ la³ má²quionh³
tsá²cuú² tsá²ta³.
42 Quí¹ jmɨ́¹ lɨ²¹ ñí¹cuóun²¹ jná¹³, tiá² ca³cuéh¹
yáh³ hnoh² má³² cuh²¹ jná¹³; jmɨ́¹ lɨ²¹ hí¹quiéin²
tsɨn³² jná¹³, ha³ tiá² ca³cuéh¹ yáh³ hnoh² jmáɨ² hi³
aɨh²¹ jná¹³;
43 jmɨ́¹ lɨ́¹ ca³tɨ³ ca³ngɨ́³ jná¹³ siáh³, ha³ tiá² hñú³
ca³cuéh¹ yáh³ hnoh². Jmɨ́¹ lɨ²¹ hi³ tiá² zia³² hán²
jná¹³, tiá² lɨ́¹ ca³cuéh¹ yáh³ hnoh² hí¹ cá² tsonh².
Jmɨ́¹ ca³lɨ³ tsáun¹ jná¹³ jɨ³ hi³ ca³hú³² jná¹³ siáh³
hñu³mí¹ñí², ha³ tiá² hnoh² ca³ñí¹jɨe¹ yáh³ jná¹³”.

44 ”Má¹jáun² né³, tsá² hí³ lɨ́¹³ nga³: “Tɨ³², ¿lɨ́h³ dá²
ca³neh²¹ jnioh¹ hi³ hnú² ñi³ngɨ́h¹ ñí¹cuon¹³ ho³ hi³
ñí¹húh² nú² jmáɨ²? ¿Lɨ́h³ ca³neh²¹ jnoh¹ hi³ hnú² lɨ́¹
tɨ́¹ lɨ́¹ ngɨ́h¹? Ho³ ¿hín² dá² jmɨ́¹ ca³lɨ³ tsáun¹ hnú²,
ho³ hi³ ca³húh³² hnú² hñu³mí¹ñí², hi³ jáun² jnoh¹
né³, tiá² ca³má¹hau¹?”

45 ”Jáun² Re²¹ né³ nga³ la³ lá²: “Jú¹ tson² juo³ jná¹³
hnoh², lɨ³ua³ cáun² hi³ tiá² lɨ́²jmuh³ náh² ñí¹con²
lɨ³ua³ jan² tsá² tsɨ́¹juɨ́³ lá², ñí¹con² jná¹³ bíh¹ tiá²
lɨ́²jmuh³ náh²”.

46 ”Má¹lɨ³² jáun² tsa³táunh¹ tsá² hí³ ja¹ sɨ́² ñí¹
tsa³ma³tso² tsɨ́³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², tɨ³la³ tsá²
ca³ma³zian² hí³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² má¹ná¹,
tsa³tánh¹ ñí¹ lɨ́¹³ zian² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹.

26

Má²ren²¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ zanh³ Jesús
(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús la³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́² né³,
jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:
2 —Má²ná¹ñíh¹ hnoh² hi³ yó³² tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹; hi³
jáun² jná¹³ né³, Jon² tsá²mɨ³cuóun², ton³ tsú² crei²¹
jmáɨ¹ jáun².
3 Hi³ jáun² né³, jmɨ́¹jáun² ca³cuú² ca³ngɨh³² tsá²
ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ ñí¹ lɨ́³ ñí¹ta²¹ quioh²¹ Caifás tsá²
cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹, quionh³ tsú² tsá²daun³² tsá²
ná¹ñí¹ juú².
4 Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsú² jáɨ¹³
hi³ zanh³ Jesús ta³máɨh³, hi³ jáun² jngɨh³ dí².
5 Jáun² ca³juónh³ tsú² siáh³ la³ lá²:
—Ha³ tiá² zanh¹³ yáh³ dí² tsú² tá¹la³ jmáɨ¹
má¹ná¹, quí¹ ho³ sa³ nɨ́² lɨ́¹ ca³taunh³ tsáu² tiá³
siaun³².

Jan² tsá²mɨ³ sé²³ jmɨ́² má²ró³² chí¹ Jesús
(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ Jesús já¹ juú²
Betania, hñú¹³ Sí¹mu²¹ tsá² jmɨ́¹ téh²³ tsú² hí³ “tsá²
lɨ́n³ *mɨ³ho²¹ péin³”,
7 hi³ jáun² ca³chó³² jan² tsá²mɨ³ hi³ quian³² cáun²
tse³ míh¹ hi³ lɨ́³ cún¹ tiáu² alabastro, hi³ ha²¹ no¹
má²ró³², cáun² hi³ hmuh²¹ lɨ́n²¹. Tá¹la³ cuá¹tón²¹
jáun² Jesús ñí¹ mesa ca³sé³ tsá²mɨ³ hí³ no¹ má²ró³²
jáun² chí¹ tsú².

8 Jmɨ́^{1} ca^{3}jɨ́e^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2} hi^{3} jáun^{2},
jáun^{2} ca^{3}míh^{3} tsɨ́^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}juu^{3} ca^{3}hlénh^{3} hi^{3}
juáh^{3}:

—¿He^{3} láɨh^{32} sa^{3} lɨ́^{1} quí^{2} lɨ́^{1} hin^{23} yáh^{3} tsú^{2} hi^{3} nɨ́^{2}?
9 Hi^{3} nɨ́^{2} dá^{2} cáun^{2} hi^{3} jmɨ́^{1} lɨ́^{13} tsa^{3}hnáɨ^{1} hmuh^{21}
bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2} quɨe^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} lɨ́^{13} cuéh^{32} tsú^{2} tsá^{2}
tia^{3}mii^{2}.
10 Jesús né^{3} ca^{3}náɨ^{32} jáɨ^{13} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3}:

—¿He^{3} láɨh^{32} ma^{3}tsan^{13} hnoh^{2} tsɨ́^{3} tsá^{2}mɨ^{3} lá^{2}?
Quí^{1} cáun^{2} hi^{3} chu^{21} bíh^{1} la^{32} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} tsú^{2}
ñí^{1}con^{2} jná^{13}.
11 Quí^{1} la^{3}jɨ́^{32} jmáɨ^{1} bíh^{1} zian^{2} tsá^{2} tia^{3}mii^{2} ja^{1}
quián^{13} hnoh^{2}, tɨ^{3}la^{3} jná^{13} né^{3}, jun^{3}juáh^{13} jmáɨ^{1}
ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} yáh^{3} cuon^{1} jná^{13} ja^{1} quián^{13} hnoh^{2}.
12 Hi^{3} jáun^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} tsá^{2}mɨ^{3} lá^{2}
ñí^{1}con^{2} jná^{13}, hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}sé^{32} tsú^{2} jná^{13} no^{1} má^{2}ró^{32},
má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} tsú^{2} hua^{3}jan^{21} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} jmáɨ^{1} hi^{3}
tsa^{3}haun^{3} bíh^{1} jná^{13}.
13 Quí^{1} jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2}
ñí^{1} tsa^{3}hléh^{2} tsú^{2} jú^{1} chú^{32} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3},
ja^{3}bí^{1} tsa^{3}chá^{2} tsú^{2} siáh^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3}
tsá^{2}mɨ^{3} lá^{2}, hi^{3} jáun^{2} chau^{13} tsɨ́^{3} tsáu^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsú^{2}.

Judas jɨenh^{23} Jesús
(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

14 Jáun^{2} né^{3}, jan^{2} tsá^{2} quian^{3}tun^{3} joh^{1} tsú^{2}, tsá^{2}
jmáɨ^{2} Judas tsá^{2} ja^{3} hí^{3} tɨ^{3} juú^{2} Queriot ñéi^{1} hi^{3}
ca^{3}ñí^{1}lienh^{13} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mi^{3}jmú^{3},
15 hi^{3} ca^{3}ñí^{1}juah^{21} la^{3} lá^{2}:

—¿Cónh^{3} cuéh^{1} hnoh^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} jɨenh^{21} jná^{13} Jesús?

Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}cué^{3} quiu^{3}quia^{3} héih^{32} quɨe^{3} hu^{21} quiún^{3} *cú^{1}tiáu^{2} la^{3} ma^{3} cáun^{2}.

16 La^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}hnauh^{2} Judas tsɨ́^{3} he^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} jɨenh^{3} dí^{2} Jesús ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3}.

Jesús jmu^{2} má^{32} hi^{3} lɨ́^{3} nóh^{32} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} jún^{3} (Marcos 14:12-25; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-34)

17 Jmɨ́^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} cua^{3}hlau^{3} Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1}, jmáɨ^{1} hi^{3} cúh^{2} tsá^{2} *judíos *hí^{3} cuú^{2}miih^{21}, la^{3} cun^{3} hí^{1}miih^{21} tiá^{2} tie^{3} jan^{2} yáh^{3}, jáun^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} Jesús ca^{3}ja^{3}janh^{32} hi^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}, hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Ha^{3} jinh^{1} hnáuh^{2} hnú^{2} tsá^{1}jmú^{13} jnoh^{1} hua^{3}jan^{21} má^{32} quioh^{21} Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1} lá^{2} hi^{3} cúh^{13} hnú^{2}?

18 Jáun^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Cuá^{2}táunh^{1} náh^{2} já^{1} juú^{2}, hñú^{13} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2}, hi^{3} cuá^{2}zéih^{3} náh^{2} la^{3} lá^{2}: “Tɨ^{32} Juo^{13} jnoh^{1} ñí^{1}juah^{21}: Má^{2}ñí^{1}chau^{21} héih^{32} quion^{21} jná^{13}, hi^{3} jáun^{2} hñuh^{32} hnú^{2} jmu^{1} jná^{13} má^{32} quioh^{21} Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1} lá^{2} quiúnh^{1} ná^{1} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} ná^{1}”.

19 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} Jesús ca^{3}jmú^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}juáh^{3} jáun^{2}, hi^{3} ca^{3}ñí^{1}jmú^{13} hua^{3}jan^{21} má^{32} quioh^{21} Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1}.

20 Jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}zɨ^{32} jáun^{2} né^{3} ca^{3}cuá^{3} Jesús ñí^{1} mesa quionh^{3} tán^{1} quian^{3}tun^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2};

21 hi^{3} tá^{1}la^{3} ná^{1}jmu^{2} tsú^{2} jáun^{2} má^{32} né^{3}, ca^{3}juáh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ja¹ quián¹³ náh² nɨ́² zian² jan² tsá² né³bí¹ jɨenh³ jná¹³.

22 Jmɨ́¹jáun² jlánh¹ hlaɨh³ ca³niau²¹ tsɨ́³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³ma³liáu³² tsú² hi³ ca³ngáɨh³ Jesús ma³ quin³² ma³ jan³², hi³ juáh³:

—Hnú² Tɨ³², ¿hí¹ jná¹³ juáh¹³?

23 Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:

—Tsá² hí³ bíh¹ jɨenh³ jná¹³, tsá² cáun² uon² cuh³² jná¹³ quiúnh¹ bíh¹.

24 Quí¹ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun², cuá¹tsau³² bíh¹ hná¹ he² juɨ³² hi³ ca³tɨn¹, la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²; tɨ³la³ ¡juo²³ bíh¹ tsá²ñuh² tsá² jɨenh³ jná¹³! Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ jmɨ́¹ re² quioh²¹ tsá² hí³ sá¹jmɨ́¹ hi³ cu³tsa³² tiá² ca³lɨ³zian² bíh¹ tsú² cú²jueh³² dúh¹.

25 Jmɨ́¹jáun² ca³hléh³ Judas tsá² jɨenh³ hí³ Jesús, hi³ ca³juáh³:

—Tɨ³², ¿hí¹ jná¹³ juáh¹³?

Jáun² ca³juáh³ Jesús:

—Ján³, la³ má²lɨ́²juah²¹ hnú² nɨ́² bíh¹.

26 Tá¹la³ ná¹cúh² tsú² jáun² né³, Jesús ca³can³ hí³ cuú²miih²¹, hi³ jáun² ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ca³ dí², hi³ jáun² ca³tsóh³ dí² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Quɨéɨh³ náh², quí¹ hi³ lá² bíh¹ ngú³ quion²¹ jná¹³.

27 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³can³ dí² siáh³ cáun² copa, hi³ jáun² ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³nga³ dí² siáh³ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hính³ náh² la³jɨ́n³² hi³ lá²,

28 quí¹ hi³ nɨ́² bíh¹ jmɨ́²hán¹ jná¹³ hi³ táɨn³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ juóun³² tsáu², hi³ jáun² lɨ́¹³ hin³ tso³ quioh²¹ tsú²; la³ jáun² bíh¹ lɨ³ lin¹ hi³ má²quien² cáun² nió³² hmaɨ²¹.
29 Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ tiú²uú² aɨh²¹ yáh³ jná¹³ mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ lá², ca³la³ tɨ³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ aɨh²¹ jná¹³ mu² ráu³ lin¹³ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ hnoh² máh³ jmáɨ¹ hi³ má²cuá¹ho² jná¹³ jáɨ¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Ñuh³².

Jesús juáh³ hi³ Pé¹ nó³² tɨ³ có³²
(Marcos 14:26-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:31-38)

30 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³hɨ́e³ tsú² cáun² sun¹ quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ja³taunh²¹ tɨ³ máh³ Olivos.
31 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—La³jɨ́n³² bíh¹ hnoh² tianh¹³ tɨ³ có³² ca³tɨn¹ jná¹³ já¹niéi² lá²; quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “Jngɨh²¹ jná¹³ Tsá² jmu² hua³hí¹³ *já¹ziáh², hi³ jáun² já¹ziáh² hí³ né³ lɨ́¹ tiú¹ lɨ́¹ hán¹ bíh¹ lɨ́¹³”.
32 Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ jná¹³ jáun² má¹ná¹, ñih²¹ jná¹³ chí¹ján³ la³ cónh³ bíh¹ hnoh² tɨ³ hué¹³ Galilea.
33 Hi³ jáun² Pé¹ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Uá¹jinh¹ la³jɨ́n³² tsá² ñí¹ hná¹ lá² ca³ta³tonh¹ tɨ³ có³² ñí¹con² hnú², tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, cun³ tiá² jáun² yáh³.
34 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³záɨh³ Pé¹ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnú², hi³ já¹niéi² lá² bíh¹ cánh³², ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu², juánh¹³ hnú² hnaɨh³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³.

35 Tɨ³la³ hí³ né³ ca³juáh³:

—Uá¹jinh¹ ca³la³ tɨ³ jmɨ́²chí³ quion²¹ yáh³ jná¹³ ca³cáɨn³ hi³ jún³ jná¹³ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ hnú², cun³ tiá² zeih²¹ bíh¹ jná¹³ hnú² tɨ³ có³².

La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ñí¹ hná¹ jáun² ca³juáh³ cá²ren².

Jesús liéinh³² Jméi² ñí¹ lɨ́³ ja¹ hmá² hi³ jná¹ quioh²¹ tsáu², ñí¹ téh²³ tsú² Getsemaní
(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46; Juan 18:1; Hebreos 5:7-8)

36 Jmɨ́¹jáun² ca³cha³táunh¹ Jesús quionh³ tsá² quionh³ cáun² ñí¹ téh²³ tsú² Getsemaní, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² la³ lá²:

—Tianh³ hnoh² ñí¹ lá² tá¹la³ ñí¹lienh¹ jná¹³ Dió³² ñí¹ zio¹.

37 Jáun² jɨ́³²la³ gáun³ tsáu² bíh¹ ca³jan³ tsú²: Pé¹, la³ má²quionh³ tá¹ gon³ jon² Zebedeo; jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³liau³ hi³ ca³ta³no¹ hlah³ lɨ́n²¹ tsɨ́³ tsú², jɨ³ hi³ ca³la³ hi³ ca³hu³ ca³jngɨh³ lɨ́n³² tsɨ́³ tsú².

38 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² gáun³ hí³ la³ lá²:

—Jlánh¹ ñí¹jún³ jná¹³ lɨ́²³ cun³ñí¹ hi³ ja³²lɨ³ hlah³ nio² tsɨn³². Tɨ³la³ hnoh² tianh³ náh² ñí¹ lá², hi³ ná¹ñí¹ náh² quiúnh¹ jná¹³.

39 Jáun² né³ Jesús ngau³ ca³lá² tɨ³ chí¹ján³, hi³ jáun² ca³jmú³ cuá¹jñi²³ hi³ ca³hiéih³ ñí¹ la³ tɨ³ hué³² hi³ ca³mɨ́³ ñí¹con² Dió³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú^{2} Tia^{21}, sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} lɨ́^{13} bíh^{1} hi^{3} liau^{1} nú^{2} tiá^{3} jná^{13} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} jmáɨ^{2} tsɨ́h^{32} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13} aɨh^{21}; tɨ^{3}la^{3} ha^{3} lɨ́^{2} cuɨ́^{1} lɨ́^{13} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnó^{32} jná^{13} má^{1}ná^{1}, cuɨ́^{1} lɨ́^{13} bíh^{1} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnáuh^{2} hnú^{2}.

40 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ngah^{3} dí^{2} tɨ^{3} ñí^{1} tionh^{1} jáun^{2} tsá^{2} gáun^{3} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}, jáun^{2} sa^{3} ná^{1}cuóun^{1} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3} jmɨ́^{1} cá^{1}chánh^{21} dí^{2} jáun^{2}; jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} Pé^{1}:

—¿Hí^{1} hí^{1}juáh^{3} cu^{3}tiá^{3} pih^{21} uá^{1} tiá^{2} ca^{3}tion^{13} hnoh^{2} hi^{3} tianh^{13} náh^{2} ná^{1}ñí^{1} quiúnh^{1} jná^{13}?

41 Tianh^{3} náh^{2} ná^{1}ñí^{1} hi^{3} lienh^{1} náh^{2} siáh^{3} Dió^{32}, hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} lɨ́^{13} tánh^{32} náh^{2} tso^{3}. Quí^{1} hua^{3}jan^{21} lɨ́n^{21} bíh^{1} hún^{1} jmɨ́^{2}chí^{3} quián^{13} náh^{2}, tɨ^{3}la^{3} ngú^{3} quián^{13} bí^{1} náh^{2} jlánh^{1} tiá^{2} pin^{3}.

42 Jáun^{2} ngau^{3} siáh^{3} tsú^{2} ca^{3}tɨ́^{3} tenh^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}lienh^{13} Dió^{32} la^{3} lá^{2}:

—Hnú^{2} Tia^{21}, nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} lɨ́^{13} yáh^{3} hi^{3} tiá^{2} há^{1} ngá^{13} jná^{13} uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32} lá^{2}, cuɨ́^{1} lɨ́^{13} bíh^{1} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnáuh^{2} hnú^{2}.

43 Jáun^{2} cuanh^{3} tsú^{2} siáh^{3}, sa^{3} siáh^{3} bíh^{1} siáh^{3} má^{2}ná^{1}cuóun^{1} tsá^{2} hí^{3} jmɨ́^{1} cuanh^{21} dí^{2}, quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}hliá^{2} jlánh^{1} má^{2}tioh^{3} ziú^{3} ñí^{1} tsú^{2}.

44 Jáun^{2} ca^{3}chan^{3} tsú^{2} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ngau^{3} siáh^{3} ñí^{1} má^{2}hnaɨh^{32} jéin^{32} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}lienh^{13} Dió^{32} hi^{3} ñí^{1} zeh^{1} dí^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}zéih^{32} dí^{2} jmɨ́^{1}tin^{2}.

45 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ngah^{3} dí^{2} siáh^{3} ñí^{1} tionh^{1} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}; hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} siáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Hí^{1} la^{3} má^{2}tionh^{2} jáun^{2} uá^{1} hnoh^{2} tie^{3} hi^{3} ná^{1}cuóun^{1} náh^{2}? Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, má^{2}cá^{2}chó^{32} bíh^{1} jmáɨ^{1}

hi³ jɨenh³ tsú² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jo³cuo² tsá² ná¹ren² tso³.

46 Nú¹ tianh³ náh², ma³tsáu¹³; quí¹ nɨ́² bíh¹ má²cuá¹ja³² tsá² jɨenh³ jná¹³.

Má²jan² tsú² Jesús hi³ tson³
(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11)

47 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Jesús cuan³ Judas, jan² tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² quian³tun³ joh¹ tsú², hi³ má²hí¹quionh³ tsú² juóun³² lɨ́n³² tsá² ná¹quian³² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ jɨ³ tsá² ná¹quian³² hmá² nɨ́² siáh³. Tsá² zéi¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú².

48 Judas tsá² ca³jɨenh³ hí³ bíh¹ Jesús ca³jmú³ jáɨ¹³ ha³ lánh³ rón³² hɨen³ dí² Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Nɨ́¹juáh³ tsá² ca³hen³ jná¹³ ñí¹, tsá² hí³ bíh¹ jan¹³ náh² tson³”.

49 Jmɨ́¹jáun² ca³ja³janh³² tsú² ñí¹con² Jesús hi³ ca³juáh³:

—¡Hia² nú² Tɨ³²!

Hi³ jáun² ca³hen³ dí² ñí¹ tsú².

50 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—Há²mei²¹ quiú¹³, tia³juɨ³² jmu³ la³ cun³ hi³ má²ca³lɨ́n¹³ nú² jmúh¹³.

Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ja³taunh²¹ tsá² ñí¹ hná¹ hí³ hi³ ca³zanh³ Jesús, hi³ ca³jan³ dí² tson³.

51 Jmɨ́¹jáun² né³, jan² tsá² quionh³ Jesús ca³chí² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹, hi³ ca³jmú³ cu³ ngá¹³ mí¹táɨ³ cuá¹ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ mí²tsá² hɨ́en¹.

52 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Tiáunh¹ mí¹tái³ quián¹³ ñí¹ jmí¹ hu²¹; quí¹ ní¹juáh³ tsá² jmu² hniéi² cun³quionh³ mí¹tái³, ja³bí¹ cun³quionh³ mí¹tái³ bíh¹ siáh³ jún³ tsú² hnga².

53 ¿Há¹ tiá² ñíh¹ nú² hi³ jná¹³ jmí¹ lí¹³ mí¹³ ñí¹con² Ñuh³², hi³ jáun² hí³ jmí¹ lí¹³ zen³ cun³ quiéinh³ nio² quiú³ mei²¹ tsá²cuú² tsá²ta³, tsá² jmí¹ lí¹³ ma³hau³?

54 Tɨ³la³ sá¹jmí¹ la³ jáun² né³, jáun² tiú²uú² jmí¹ zia³² yáh³ ha³ lánh³ rón³² lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ñí¹ rá¹juáh³ jáun² hi³ ca³tɨ²¹ lí¹³ la³ lá².

55 Jmí¹jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² cuá²taunh²¹ hí³ la³ lá²:

—¿Hí¹ má²ñá²taunh²¹ hnoh² hi³ ná¹quiánh¹ náh² mí¹tái³ jɨ³ hmá² ní², hi³ jau¹³ náh² jná¹³ hi³ tson³ la³jmí¹ lí³ hi³ jná¹³ bíh¹ jan² tsá² háɨn²? Jmáɨ¹ ca³la³ jí³² bíh¹ jmí¹ ñi³² jná¹³ ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jmí¹ ma³ta¹³ jná¹³ hnoh² hñu³ cuáh³² chín¹, tɨ³la³ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lí¹ ca³ziaunh² náh² jná¹³ hi³ tson³ ná¹.

56 Tɨ³la³ la³jí³² hi³ ní² má²ná¹lí²³ hi³ jáun² lí¹³ lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² bíh¹, hi³ ca³jmú³ jáun² tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmí¹tin².

Jáun² né³, hnga² bíh¹ Jesús jéi³²í¹ ca³ta³zanh¹, quí¹ ca³cuóun³ bíh¹ la³jín³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú².

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹
(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)

57 Hi³ jáun² né³, tsá² ca³zanh³ hí³ Jesús hi³ tson³ ca³ñí¹jan² Jesús ta³ ñí¹ Caifás tsá² cuá¹lín³ mí²tsá²

hɨ́en[1]; ñí[1] jáun[2] jmɨ́[1] má[2]ná[1]ngɨh[32] tɨ[32] liei[21] jɨ[3] tsá[2]daun[32] tsá[2] ná[1]ñí[1] juú[2].

58 Tɨ[3]la[3] Pé[1] né[3], uóunh[3] chí[1]cáɨn[2] bíh[1] ngau[3] cu[3]hna[21] dí[2] ca[3]la[3] ñí[1] cá[1]chó[21] ñéih[3] ñí[1] lɨ́[1] hó[21] hñú[13] mí[2]tsá[2] hɨ́en[1]; ñí[1] jáun[2] hi[3], hi[3] ca[3]cuá[3] quionh[3] tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] mí[2]tsáu[2] hi[3] jáun[2] lɨ́[13] jɨ́e[3] nɨ́[1]juáh[3] he[3] lɨ́[13].

59 Hi[3] jáun[2] tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] mi[3]jmú[3] quionh[3] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] ná[1]ñí[1] jmɨ́[1] hnauh[2] he[3] lánh[3] rón[32] lɨ́[13] ma[3]tson[2] dí[2] tsáu[13] Jesús, uá[1]jinh[1] cun[3]quionh[3] jú[1] tɨ́[1]jáɨ[2], hi[3] jáun[2] lɨ́[13] jngɨh[3] dí[2];

60 tɨ[3]la[3] tiá[2] ca[3]choh[13] yáh[3] tsú[2], uá[1]jinh[1] juóun[32] tsá[2] ca[3]chá[3] jú[1] tɨ́[1]jáɨ[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsú[2]. Ñí[1] ca[3]táuh[3] né[3] ca[3]ma[3]jnia[32] gon[3] tsá[2] ca[3]ma[3]tson[2] jú[1] tɨ́[1]jáɨ[2],

61 tsá[2] hí[3] né[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Tsá[2]ñuh[2] nɨ́[2] ca[3]juáh[3]: “Jná[13] tɨn[2] tsunh[21] hñú[3] hɨ́en[1] quioh[21] Dió[32], hi[3] jáun[2] ñí[1] cá[2]hnɨ́[2] jmáɨ[1] ziúh[1] jná[13] siáh[3]”.

62 Jáun[2] tsá[2] cuá[1]lɨ́n[3] hí[3] mí[2]tsá[2] hɨ́en[1] ca[3]náu[2] hi[3] ca[3]záɨh[3] Jesús la[3] lá[2]:

—¿Hí[1] hí[1] cá[2] jon[1] uá[1] tiá[2] la[3] ngáɨh[1] nú[2]? ¿He[3] dá[2] nɨ[32] ná[1]juáh[23] tsá[2] nɨ́[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] hnú[2]?

63 Tɨ[3]la[3] Jesús má[1]ná[1], la[3] má[2] tiá[2] nga[2] jáun[2] bíh[1]. Jáun[2] tsá[2] cuá[1]lɨ́n[3] mí[2]tsá[2] hɨ́en[1] ca[3]juáh[3] siáh[3]:

—Cun[3]quionh[3] héih[32] quioh[21] Dió[32] Tsá[2] juú[2]tsáun[2] taunh[32] jná[13] hnú[2] hú[1]mu[3]héih[32] nɨ́[1]juáh[3] tiá[2] juáh[13] hnú[2] jú[1] tson[2]; jáun[2] né[3], ¿hí[1] hnú[2] uá[1] Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo Jon[2] Dió[32]?

64 Jáun[2] Jesús ca[3]záɨh[3] tsá[2] hí[3] la[3] lá[2]:

—Ján^{3}, lɨ́n^{3} jná^{13} la^{3} cun^{3} juánh^{3} hnú^{2} nɨ́^{2}. Ja^{3}bí^{1} juo^{3} jná^{13} siáh^{3} hnoh^{2}, hi^{3} chau^{21} jmáɨ^{1} jɨen^{1} hnoh^{2} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} hi^{3} má^{2}cuá^{1}tón^{21} tɨ^{3} cuá^{2} chu^{21} quioh^{21} Dió^{32} Tsá^{2} cú^{2} juenh^{2}, jɨ^{3} hi^{3} jɨen^{1} náh^{2} tsú^{2} siáh^{3} hi^{3} má^{2}cuá^{1}jáunh^{23} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} juɨ^{32} ja^{1} jnie^{2}.

65 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ca^{3} mí^{2}tsá^{2} hɨ́en^{1} ha^{1}, [hi^{3} jmu^{2} lin^{1} hi^{3} tiá^{2} tɨ^{32} tsɨ́^{3} jáɨ^{13} jáun^{2},] hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Tsá^{2}ñuh^{2} lá^{2} má^{2}lɨ^{2}chú^{2} lɨ^{2}lén^{32} Dió^{32} cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13} quioh^{21}; ¿he^{3} láɨh^{32} sa^{3} ca^{3}lɨ^{3}í^{1} tsá^{2} zih^{32} jú^{1} tson^{2} hno^{3} dí^{2}? Quí^{1} nɨ́^{2} bíh^{1} má^{2}lɨ^{2}niéih^{2} hnoh^{2} jú^{1} hlah^{3} hi^{3} má^{2}lɨ^{2}hléh^{32} tsú^{2};

66 jáun^{2} né^{3} ¿he^{3} lánh^{3} lɨ́n^{23} hnoh^{2} ta^{3}né^{32}?

Jáun^{2} tsá^{2} ná^{1}ngɨh^{32} hí^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Má^{2}hniáuh^{32} bíh^{1} jún^{3} tsá^{2} nɨ́^{2}.

67 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}tiu^{3} ca^{3}hñe^{3} dí^{2} ñí^{1}, jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}ma^{3}qui^{3} ma^{3}jnó^{32} dí^{2} siáh^{3}. Hi^{3} jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} ca^{3}pá^{3} hí^{3} ñí^{1} tsú^{2}

68 ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Nɨ́^{1}juáh^{3} hnú^{2} Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo, ¡chí^{3} jáɨ^{13} neh^{21}, hin^{2} tsánh^{2} lɨ́^{2}po^{3}!

Pé^{1} juáh^{3} hi^{3} tiá^{2} cuóun^{32} Jesús
(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

69 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, tá^{1}la^{3} jmɨ́^{1} cuá^{1}tón^{21} jáun^{2} Pé^{1} ñéih^{3} ñí^{1} lɨ́^{1} hó^{21}, ja^{3} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} lɨ́n^{3} quian^{21} tsá^{2} hñú^{13}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Ja^{3}bí^{1} hnú^{2} uá^{2}jaɨ^{32} jmɨ́^{1} ngɨ́h^{1} quiúnh^{1} Jesús tsá^{2} hɨ́n^{13} ó^{32} tɨ^{3} Galilea.

70 Tɨ^{3}la^{3} Pé^{1} né^{3}, tiá^{2} ca^{3}ton^{3} yáh^{3}; la^{3} lá^{2} bíh^{1} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} ta^{3} ñí^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} tionh^{2} hí^{3}:

—Hí¹juáh³ tiá² ño¹ yáh³ jná¹³ hi³ juánh³ hnú² nɨ́².

71 Pé¹ jmɨ́¹ má²cuá¹tsanh³² ho³hñú¹³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³
siáh³ jan² tsá²mɨ³ lɨ́n³ quian²¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²
tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun²:

—Ja³bí¹ tsá²ñuh² lá² jmɨ́¹ ngɨ³² quionh³ Jesús
hná¹ tsá² Nazaret ó³².

72 Siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² ca³ton³ Pé¹ cónh³í¹ cu³
jéin³² ca³la³ hi³ hɨen² Dió³², hi³ juáh³:

—¡Hú¹tá¹ tiá² cuóun³² bíh¹ jná¹³ tsá² hɨen²³ hnú²
nɨ́², juú¹ néh¹!

73 Jmɨ́¹ má²cu³lé³ míh¹ jáun² né³, tsá² jmɨ́¹ tionh¹
ñí¹ jáun² ja³taunh²¹ má²janh² ñí¹ zenh¹ Pé¹ hi³
ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Cu³tí³ bíh¹ hnú² uá²jaɨ³² jan² tsá² ja¹ quioh²¹
tsá² ó³², quí¹ hí¹ ca³la³ tɨ³ jáɨ¹³ quián¹³ yáh³ hnú²
lin¹.

74 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³liáu³² Pé¹ hi³ hɨen² Dió³² ca³la³
hi³ tanh² siáh³ hú¹mu³héih³² hnga², hi³ juáh³ hi³
cun³ tiá² cuóun³² bíh¹ tsá² hí³.

La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³hó³ jan² cá¹tsó³.

75 Jmɨ́¹jáun² tsau³ tsɨ́³ Pé¹ la³ cun³ hi³ ca³záɨ³ jáun²
Jesús jmɨ́¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Ñeh² bíh¹
hi³ hau³ cá¹háu², hnú² juáh¹³ hnaɨh³² jéin³² hi³ tiá²
cuóu³² nú² jná¹³”. Jmɨ́¹jáun² cua³han³ Pé¹ tɨ³ cheih³²
hi³ ca³ñí¹hó² ñí¹jngɨh³² lɨ́n³².

27

Jɨenh²³ tsú² Jesús ñí¹con² Pilato
(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Jmɨ́¹ má²já²jnia² jáun² né³, la³jɨ́n³² tsá² ná¹lɨ́n³
mi³jmú³ jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², ca³ma³ren²¹
jáɨ¹³ he³ lánh³ rón³² jngɨh³ Jesús.
2 Jáun² ca³hñéi³² dí² tsú², hi³ ca³ñí¹jan² dí² ñí¹con²
Pilato tsá² lɨ́n³ ta²¹.

Jmɨ́¹ jun¹ Judas

3 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ Judas tsá² ca³jɨenh³ hí³
Jesús hi³ má²lɨ́²jmú³ tsáu² héih³² hi³ jngɨh³ tsú²
Jesús, jmɨ́¹jáun² jlánh¹ hlah³ ca³jeinh²¹ tsú², hi³
jáun² ca³ñí¹caun² cú²jueh³² quɨe³ quiu³quia³ héih³²
*cú¹tiáu² jáun² ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³
tsá²daun³²,
4 hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:
—Tso³ bíh¹ má²lɨ́²jmú³² jná¹³ hi³ má²lɨ́²jɨenh²¹
jná¹³ jan² tsá² tiá² tso³ ren².
Tɨ³la³ tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³:
—¿Hi³ he³ dá² ca³ta¹ jnoh¹ hi³ nɨ́²? ¡Hi³ nɨ́² dá²
má²ta³can¹ hnú² huen² bíh¹!
5 Hi³ jáun² Judas ca³ñí¹cuɨ³² quɨe³ ñéih³ ñí¹ hɨ́en¹
quioh²¹ cuáh³² chín¹, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngah³ hi³
ca³ñí¹tiáunh¹³ zié³ láɨ¹.
6 Jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ ca³jieh³ quɨe³ jáun²,
hi³ jáun² ca³juónh³ la³ lá²:
—Tiá² lɨ́¹³ yáh³ toh²¹ dí² quɨe³ lá² hñu³ cuó²
quioh²¹ hi³ lɨ́¹ cue³² tsáu² ñí¹con² Dió³², quí¹
hmah²¹ quioh²¹ jmɨ² bíh¹ la³².
7 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² né³, ca³ma³ren²¹ tsú² jáɨ¹³ hi³
lá³² cáun² hué³², hué³² hi³ jmɨ́¹ téh²³ tsú² “Hué³²
Quioh²¹ Tsá² Jmu² Hia³²”, hi³ jáun² zia³² ñí¹ lɨ́¹³
hón³² tsú² tsá² hué³² siáh³.

8 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, jáun² “Hué³² Jmɨ²”
má²téh²³ tsú² hué³² jáun² la³ tɨ³ ta³né³².
9 La³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hla¹
Jeremías *tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:
“Ca³caun² bíh¹ tsú² tá¹ quiu³quia³ héih³² cú¹tiáu²
jáun², la³ cun³ tí³ hmah²¹ hi³ ca³jmú³ jáun² tsá²
*Israel,
10 hi³ jáun² cun³quionh³ quɨe³ jáun² bíh¹ ca³lau²
tsú² ñí¹náɨ² quioh²¹ tsá² jmu² hia³², la³ cun³ rón³²
héih³² hi³ ca³jmú³ jáun² Juo¹³ dí² ñí¹con² jná¹³”.

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ Pilato
(Marcos 15:2-5; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

11 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² né³ ca³ñí¹jan² tsú² Jesús ta³
ñí¹ tsá² cuá¹lɨ́n³ hí³ ta²¹, hi³ jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³
hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—¿Hí¹ hnú² uá¹ lɨ́n³ nú² Re²¹ Juo¹³ tsá² *judíos?
Jesús né³ ca³ngáɨ³:
—Ján³, tson² bíh¹ la³ juáh³ hnú² nɨ́².
12 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³chá³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ tso³
quionh³ tsá²daun³² né³, hí¹ cáun² yáh³ tiú²uú² hi³
ca³ngáɨ³ Jesús.
13 Jáun² Pilato ca³juáh³ siáh³:
—¿Tiá¹ naɨh³² hnú² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ ná¹juáh²³
tsú² nɨ́² quián¹³ hnú²?
14 Tɨ³la³ la³ má² tiá² nga² jáun² bíh¹ Jesús, hi³ jáun²
lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³ tsá² lɨ́n³ hí³ ta²¹.

Má²ma³ngɨ́³ tsú² Jesús
(Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25; Juan 18:38-19:16)

15 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, tsá^{2} lɨ́n^{3} hí^{3} ta^{21} jmɨ́^{1} tan^{2} hi^{3}
lión^{32} jan^{2} tsá^{2} tson^{3} tá^{1}la^{3} *Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} hin^{2}
tsánh^{2} mɨ^{32} tsáu^{2} hi^{3} liáun^{3}.
16 Jmɨ́^{1}jáun^{2} jmɨ́^{1} cuá^{1}hún^{1} jan^{2} tsá^{2} tson^{3}
hñu^{3}mí^{1}ñí^{2}, tsá^{2} jmáɨ^{2} Barrabás, jan^{2} tsá^{2} jlánh^{1}
má^{2}ná^{1}ñɨ^{32} juóun^{32} tsáu^{2} hi^{3} hian^{2} tsɨ́^{3}.
17 Jáun^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}ngɨh^{32} jáun^{2} tsá^{2} juú^{2} né^{3}, ca^{3}ngáɨ^{3}
Pilato ñí^{1}con^{2} tsú^{2}:
—¿Hin^{2} tsánh^{2} hnáuh^{2} hnoh^{2} hi^{3} lion^{1} jná^{13}? ¿Hí^{1}
Barrabás, ho^{3} Jesús tsá^{2} téh^{23} tsú^{2} Cristo uá^{1}?
18 Quí^{1} jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}lɨ^{3}tsɨn^{2} bíh^{1} Pilato hi^{3} cun^{3}ñí^{1}
hi^{3} uóu^{32} tsɨ́^{3} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} jáun^{2} ñí^{1}con^{2} hí^{3} dí^{2}
cua^{3}jan^{2} tsú^{2} Jesús.
19 Né^{32} né^{3}, tá^{1}la^{3} jmɨ́^{1} cuá^{1}tón^{21} Pilato ñí^{1}ta^{21}
quioh^{21}, jáun^{2} ñí^{2}cuo^{2} tsú^{2} ca^{3}zen^{3} jáɨ^{13}, hi^{3} juáh^{3} la^{3}
lá^{2}: “Ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} hú^{32} hnú^{2} quiúnh^{1} tsá^{2}ñuh^{2} chun^{1}
nɨ́^{2}, quí^{1} jmɨ́^{1} hua^{2} hmáɨ^{3} lɨ́^{2}ma^{3}tso^{1} lɨ́n^{21} jná^{13} tsɨn^{32}
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} nɨ́^{2} jmɨ́^{1} lɨ́^{2}quɨ́^{3} jná^{13}”.
20 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} hí^{3} mi^{3}jmú^{3} né^{3}, jɨ^{3} tsá^{2}daun^{32}
nɨ́^{2} jlánh^{1} ca^{3}hlɨ́^{2} ca^{3}liéinh^{32} tsáu^{2} hi^{3} hniáuh^{32} hiu^{3}
mɨ́^{32} tsú^{2} hi^{3} liáun^{3} Barrabás, hi^{3} jáun^{2} né^{3}, cuɨ́^{1}
jun^{13} Jesús.
21 Jáun^{2} tsá^{2} lɨ́n^{3} ta^{21} ca^{3}ngáɨ^{3} siáh^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:
—¿Hin^{2} tsánh^{2} tsá^{2} gon^{3} nɨ́^{2} hnáuh^{2} hnoh^{2} hi^{3}
lion^{1} jná^{13}?
Jáun^{2} tsá^{2} tionh^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:
—¡Barrabás bíh^{1}!
22 Jáun^{2} Pilato ca^{3}ngáɨ^{3} siáh^{3}:
—¿Hi^{3} he^{3} bí^{1} hnáuh^{2} náh^{2} jmu^{1} jná^{13} ñí^{1}con^{2}
Jesús tsá^{2} teh^{32} náh^{2} lá^{2} Cristo?

Jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} bíh^{1} tsáu^{2} ca^{3}ngáɨ^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:
—¡Crei^{21} ton^{3} tsá^{2} nɨ́^{2}!
23 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Pilato:
—Tɨ^{3}la^{3}, ¿he^{3} dá^{2} hi^{3} hlaɨh^{3} má^{2}ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} né^{3}?
Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} né^{3}, tɨ^{3} lɨ^{3}mí^{1} ca^{3}tɨ^{3} ca^{3}hóh^{32} bíh^{1}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:
—¡Cuɨ́^{1} taun^{1} tsá^{2} nɨ́^{2} crei^{21}!
24 Jmɨ́^{1} ca^{3}jɨe^{3} Pilato hi^{3} tiá^{2} hi^{3} lɨ́^{23} yáh^{3} jmu^{3} dí^{2} hí^{1} cáun^{2}, quí^{1} sa^{3} lɨ^{3}mí^{1} tiá^{3} siaun^{32} taunh^{32} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3}, jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} dí^{2} héih^{32} hi^{3} tsa^{3}quián^{3} tsú^{2} jmáɨ^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}liah^{3} dí^{2} cuo^{2} ñí^{1} ta^{3} ñí^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—Hí^{1} cú^{1}pih^{21} yáh^{3} tiá^{2} rá^{1}can^{2} jná^{13} hi^{3} jún^{3} tsá^{2}ñuh^{2} [tsá^{2} tiá^{2} hi^{3} ren^{2}] lá^{2}, má^{2}ca^{3}tɨn^{1} hmóu^{32} bíh^{1} hnoh^{2} hi^{3} nɨ́^{2}.
25 Hi^{3} jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} ca^{3}ngáɨ^{3} la^{3} lá^{2}:
—¡Jnoh^{1} la^{3} má^{2}quiúnh^{1} jon^{3}zɨ́h^{1} cuɨ́^{1} rá^{1}can^{2} jnoh^{1} jmɨ́^{2}hán^{1} tsá^{2} nɨ́^{2}!
26 Hi^{3} jáun^{2} cu^{3}tsa^{32} ca^{3}lión^{32} bíh^{1} cú^{2}jueh^{32} Pilato Barrabás hí^{3}; jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} dí^{2} héih^{32} hi^{3} quiu^{3} pan^{3} tsú^{2} Jesús cun^{3}quionh^{3} cáun^{2} hñu^{1}jméi^{13} hi^{3} lɨ́^{3} láu^{2}, jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ca^{3}jɨenh^{3} dí^{2} hi^{3} tsa^{3}ton^{3} tsú^{2} crei^{21}.
27 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, hliáu^{3} joh^{1} tsá^{2} ho^{2} ta^{21} ca^{3}jan^{3} Jesús tɨ^{3} la^{3} ñéih^{3} ñí^{1} lɨ́^{1} hó^{21} quioh^{21} ñí^{1}ta^{21}, jáun^{2} ca^{3}cuú^{2} ca^{3}ngɨh^{3} tsú^{2} la^{3}jɨ́n^{32} hliáu^{3} raɨnh^{21} cu^{3} jéin^{3} ñí^{1} zenh^{1} Jesús.
28 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}chí^{2} dí^{2} ha^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} quih^{32}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}quinh^{3} dí^{2} cáun^{2} hmɨh^{32} zɨ́n^{13} la^{3} cun^{3} hi^{3} qui^{3} quɨh^{32} jan^{2} tsá^{2} quien^{2},

29 hi3 ca3tanh2 dí2 siáh3 chí1 tsú2 cáun2 chí2 ɨih32
la3juah21 dúh1 *có2ron1ná1 hi3 quioh21 jan2 tsá2 ho2
jáɨ13, tɨ3la3 chí2 ɨih32 jáun2 dá2 lɨ́3 cun3quionh3 cuoh2
hmá2 ton2 bíh1. Jɨ3 hi3 ca3zianh3 dí2 tsú2 siáh3 cáun2
hmá2 tiéi13 tɨ3 cuá2 chu21 la3juah21 dúh1 cáun2 hmá2
hɨ́h1. Jmɨ́1jáun2 ca3cónh32 dí2 cú2nga1, hi3 ca3di3qui3
di3jñí32 dí2 ta3 ñí1 tsú2, hi3 zaɨh32 dí2 la3 lá2:

—¡Cuɨ́1 lɨ3quien2 bíh1 Re21 Juo13 tsá2 judíos!

30 Ja3bí1 ca3tiu3 ca3hñéi32 dí2 tsú2 siáh3, hi3 cán23
dí2 siáh3 hmá2 hi3 zianh32 jáun2 Jesús hi3 pá23 dí2
chí1.

31 Jmɨ́1 má2lɨ́2cónh32 dí2 jáun2 cú2nga1 né3, ca3chí2
dí2 siáh3 hmɨh32 zɨ́n13 hi3 jmɨ́1 má2lɨ́2quinh3 dí2 jáun2,
hi3 jáun2 ca3quinh3 dí2 siáh3 ha1 hi3 qui3 jmɨ́1 quih32.
Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3 ca3jan3 dí2 hi3 ca3ñí1ton13 dí2
crei21.

Má2ton3 tsú2 Jesús crei21
(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Hú1 juɨ32 jáun2 né3 ca3jenh2 tsú2 jan2 tsá2ñuh2
tsá2 juú2 Cirene, tsá2 jmáɨ2 Sí1mu21; tsá2 hí3
ca3di3quian3 tsú2 jmáɨ1 hi3 cán3 crei21 cha13 Jesús.

33 Tá1la3 jáun2 ca3cha3táunh1 tsú2 tsɨ́3 máh3 míh1
téh23 tsú2 Gólgota, (hi3 hnió3 juáh3 “Máh3 Mú32 Chí1
Tsáu2”).

34 Ñí1 jáun2 jmɨ́1 cueh32 dí2 Jesús mu2 má2zéih1
lɨ́n21 quioh21 mɨ3 uóun2jɨeh13 hi3 hɨ́nh3, hi3 má2jan2
mɨ́3 hi3 jmu2 hi3 tiá2 lieih21 tsú2; tɨ3la3 jmɨ́1 má2lɨ́2jɨ́e3
tsú2 jáun2 cú1pih21 né3, tiú2uú2 ca3he3 yáh3 hɨ́nh3.

35 Ta^{3} má^{2}chí^{1}tón^{21} jáun^{2} Jesús crei^{21} né^{3} ca^{3}chí^{2}
hliáu^{3} jáɨ^{13}, hi^{3} jáun^{2} jɨ́e^{3} dí^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} hin^{2} joh^{13}
ha^{1} tsú^{2}. [La^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3}
ca^{3}juáh^{3} jan^{2} hla^{1} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} jmɨ́^{1} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
“Ca^{3}tsáunh^{3} tsú^{2} hán^{2} jná^{13} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} ca^{3}chí^{2}
jáɨ^{13}”.]

36 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}tiánh^{3} ñí^{1} jáun^{2} hi^{3} ná^{1}jmu^{2}
hua^{3}hí^{13}.

37 Jáun^{2} ta^{3} chí^{1} Jesús ca^{3}tón^{3} tsú^{2} huéh^{3} hi^{3} jmu^{2}
lin^{1} hi^{3} he^{3} ca^{3}tɨ^{21} má^{2}ma^{3}ngɨ́^{3} dí^{2} tsú^{2}. Huéh^{3} jáun^{2}
juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Tsá^{2} lá^{2} bíh^{1} Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3} Re^{21} Juo^{13}
tsá^{2} judíos”.

38 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}ton^{3} tsú^{2} siáh^{3} crei^{21} gon^{3} tsá^{2} háɨn^{2}
quionh^{3} Jesús, jan^{2} tɨ^{3} cuá^{2} chu^{21} hi^{3} jan^{2} tɨ^{3} cuá^{2}
cáun^{1}.

39 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} há^{2} ngaɨ^{32} ñí^{1} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}tu^{3}
ca^{3}hión^{32} Jesús, hi^{3} ca^{3}la^{3} hi^{3} jeih^{32} chí^{1} bíh^{1} tsú^{2},

40 hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¡Hnú^{2} tsá^{2} jlánh^{1} juánh^{3} hi^{3} tsunh^{21} nú^{2} hñú^{3}
hɨ́en^{1} quiú^{13}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} cá^{2}hnɨ́^{2} jmáɨ^{1} jáun^{2} né^{3}
jmóuh^{1} nú^{2} siáh^{3}, né^{32} né^{3}, lion^{1} huen^{2}! Nɨ́^{1}juáh^{3}
tson^{2} bíh^{1} cu^{3}tí^{3} hi^{3} hnú^{2} Jon^{2} Dió^{32}, hi^{3} jáun^{2} né^{3},
¡son^{2} ñí^{1} chí^{1}tón^{21} nú^{2} nɨ́^{2} crei^{21}!

41 Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mi^{3}jmú^{3} siáh^{3}
ca^{3}cónh^{32} cú^{2}nga^{1} Jesús, la^{3} má^{2}quionh^{3} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3}
tɨ^{32} liei^{21} jɨ^{3} tsá^{2}daun^{32} tsá^{2} ná^{1}ñí^{1} juú^{2} nɨ́^{2}, hi^{3}
juónh^{23} la^{3} lá^{2}:

42 —Tsá^{2} siánh^{3} bíh^{1} jlánh^{1} ca^{3}lión^{32} tsú^{2}, tɨ^{3}la^{3}
hnga^{2} né^{3}, tiá^{2} la^{3} lɨ́^{13} yáh^{3} lión^{32}. Nɨ́^{1}juáh^{3} tson^{2}
bíh^{1} lɨ́n^{3} tsú^{2} Re^{21} Juo^{13} dí^{2} tsá^{2} Israel, jáun^{2} cuɨ́^{1}

son² tsú² ñí¹ crei²¹ hnga², hi³ jáun² má¹jáun² tanh¹³
dí² ta²¹.
43 Má²ca³chá³ tsú² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Dió³², jáun²
né³² né³, cuɨ́¹ liáu²¹ Dió³² nɨ́¹juáh³ hi³ tson² hniau³;
quí¹ Jon² Dió³² yáh³ nɨ³² má²ca³juáh³ ñí¹con² dí².
44 Hí¹ la³ tɨ³ tsá² háɨn² jmɨ́¹ ná¹tón²¹ jáun² crei²¹
cu³tsa³² quionh³ yáh³ tsú² ca³quiu³ ca³je³ siáh³.

Jmɨ́¹ jun¹ Jesús
(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-37)

45 Hi³ jáun² jmɨ́¹ tɨ́³ chi³hiú² né³, ca³nieh² tá¹ cáun²
hué³², ca³la³ tɨ³ la³ nió¹ hnɨ³² tɨ³ ca³hláu³.
46 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³hóh³² Jesús tiá³, hi³
ca³juáh³ la³ lá²:
—Elí, Elí, ¿lema sabactani? (hi³ hnió³ juáh³ “Dió³²
Juóu³² jná¹³, Dió³² Juóu³² jná¹³, ¿he³ láɨh³² huen²
jná¹³ má²lɨ́²zeh² hnú²?”)
47 Ma³ jan² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³náɨ³²,
hi³ jáun² ca³juáh³:
—Líh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² má²ñí¹téh¹³
tsá² nɨ́².
48 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² né³ ngau³ jan² tsá² jmɨ́¹
tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² cú²hé², hi³ ca³ñí¹quián¹³ cáun²
chí² náh² hɨnh²³ jmáɨ² hi³ ca³ñí¹cuóuh¹³ quionh³
mu² má²zéih¹ lɨ́n²¹ quioh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³,
hi³ jáun² ca³di³chí³ dí² hná¹³ hmá² tiéi¹³ hi³
ca³ñí¹hiéih¹³ dí² ho³ Jesús, hi³ hnió³ dí² hɨ́nh³.
49 Tɨ³la³ tsá² ñí¹ hná¹ hí³ né³ ca³juáh³:
—Nɨ́² tín² cuɨ́¹ lɨ́³ cu³ nɨ́²; cuɨ́¹ neh²¹ nɨ́¹juáh³ hi³
já³² Líh³ hi³ ja³liau³.

50 Jáun² Jesús ca³hóh³² siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² tiá³
lɨ́n³², hi³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ cua³ha³ tsɨ́³.
51 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³zen³ tɨ³ tun³
zaɨnh²¹ hmɨh³² jmɨ́¹ hí¹jnáɨ²³ ñí¹ jlánh¹ hɨ́en¹
quioh²¹ cuáh³² chín¹, hi³ ca³lɨ³liau³ tɨ³ chi³cuú²
hi³ tsa³ la³ tɨ³ hué³². Jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́eh³ siáh³ hué³²,
hi³ jáun² hláu² né³, ca³juú² ca³tsúnh²,
52 hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³qui³ ca³niá³ siáh³
tá²hón³²; hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ juóun³² lɨ́n³² yáh³ hla¹
ca³jenh¹³, tsá² jmɨ́¹ má²ná¹chan¹ joh¹ Dió³².
53 Tsá² hí³ ca³huén² hñu³ tá²hón³² jmɨ́¹
má²ca³jenh¹³ jáun² Jesús máh³, hi³ jáun² taunh³
já¹ juú² Jerusalén, juú² ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³²; ñí¹
jáun² ca³jɨ́e³² juóun³² lɨ́n³² tsáu².
54 Né³² né³, jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ jáun² hliáu³ tsá² chín¹ tsá²
romano hi³ má²jɨ́eh²³ hué³² jɨ³ la³jɨ́³² hi³ ná¹lɨ́²³ ñí¹
hná¹ jáun² nɨ́² siáh³, quionh³ hliáu³ joh¹, tsá² jmɨ́¹
ná¹jmu² hí³ hua³hí¹³ Jesús, jɨ³lɨn² bíh¹ tsú² ca³juénh²
lɨ́n³², hi³ jáun² ca³juónh³ tiáunh¹:

—¡Cu³tí³ bíh¹ la³ Jon² Dió³² bíh¹ hla¹ nɨ́²!

55 Có³² jáun² jmɨ́¹ tionh¹ juóun³² tsá²mɨ³ hi³ jmɨ́¹
ná¹jɨ́e²³ ñí¹ uóunh³, tsá² hí³ jmɨ́¹ má²ca³ñi³táunh¹
cu³hna²¹ Jesús ca³la³ tɨ³ hué¹³ Galilea, jɨ³ hi³ jmɨ́¹
má²ca³ma³cáu³² siáh³.
56 Ja¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ zenh¹ Má²réi³ tsá² ja³ juú²
Magdalá, jɨ³ Má²réi³ mí¹ziú¹³ Jacobo quionh³ Sé³²,
jɨ³ mí¹ziú¹³ tsá¹ jon² Zebedeo nɨ́² siáh³.

Jmɨ́¹ já¹haun³ Jesús
(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Jáun² jmɨ́¹ má²ja³quián³ tá¹tsɨ²¹ hiú² né³, cuan³
jan² tsá²ñuh² tsá² hánh³, tsá² jmáɨ² Sé³², tsá² hí³
zian² juú² Arimatea; ja³bí¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ má²lɨ́n³ tsá²
hen² tɨ³ con² Jesús.
58 Jáun² ñéi¹ hi³ ca³ñí¹ma¹³ hla¹ Jesús ñí¹con²
Pilato; jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ Pilato héɨh³² hi³ jɨenh³
tsú² hla¹ Jesús ñí¹con² tsá² hí³.
59 Jáun² Sé³² ca³cón³² hla¹ hi³ ca³tsáɨnh³²
dí² cáun² hmɨh³² jmuh³ tiáu² hi³ ná¹jɨ²¹ hi³ lɨ́³
cun³quionh³ mí²ñɨ³² lino;
60 hi³ jáun² ca³ñí¹hón²¹ dí² cáun² hñu³ tá²hón³²
hmaɨ²¹ ñí¹ jmɨ́¹ má²ca³hó³ dí² hnga² hñu³ hláu².
Jmɨ́¹ má²lɨ́²jnáɨ³² dí² jáun² ho³ tá²hláu² quionh³ cá²
máɨ³ quɨ́n¹ pa²¹ né³, jáun² ngah³.
61 Hi³ jáun² la³ re² ho³ tá²hón³² jáun² jmɨ́¹ tionh¹
tá¹ gon³ Má²réi³, tsá² ja³ hí³ juú² Magdalá jɨ³
Má²réi³ jan² nɨ́² siáh³.

Hliáu³ tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hua³hí¹³ tá²hón³² quioh²¹ Jesús

62 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² hi³ ná¹jueh³² *Jmɨ́¹hɨ́en¹,
jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá²
*fariseos ca³ñí¹jɨen¹³ Pilato,
63 hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² la³ lá²:
—Hnú² tsá² ho² ta²¹, má²tsau³² tsɨ́³ jnoh¹ hi³ tá¹la³
jmɨ́¹ zian² tsá² tɨ́¹ jáɨn² hí³ ca³juáh³ hi³ ñí¹ cá²hnɨ́²
jmáɨ¹ néh¹ jenh¹³ dí² ja¹ hla¹.

64 Jáun^{2} né^{3}, chú^{32} zen^{13} nú^{2} tsá^{2} tsa^{3}jmú^{3} hua^{3}hí^{13} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñí^{1} ca^{3}táɨh^{13} cá^{2}hnɨ́^{2} jmáɨ^{1}, quí^{1} nɨ́^{2} lɨ́^{1} já^{1}taunh^{21} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2} ta^{3} já^{1}niéi^{2} hi^{3} tsa^{3}chin^{2} hla^{1}, hi^{3} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3} záɨh^{32} tsáu^{2} la^{3} lá^{2}: “¡Má^{2}ca^{3}jenh^{13} bíh^{1} tsú^{2} ja^{1} hla^{1}!” Quí^{1} jú^{1} tɨ́^{1}jáɨ^{2} ñí^{1} ca^{3}táuh^{3} jáun^{2} dá^{2} lɨ́^{13} cáun^{2} hi^{3} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} huáh^{2} tsɨ́^{3} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} tɨ́^{1}jáɨ^{2} la^{3}ñí^{1} jáun^{2}.

65 Jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Pilato:

—Ó^{32} tionh^{2} cun^{3} nió^{3} hliáu^{3}. Cuá^{2}táunh^{1} náh^{2} quiúnh^{1} tsú^{2}, cuá^{2}jmu^{3} náh^{2} hua^{3}hí^{13} re^{2} lɨ́n^{32} tá^{2}hón^{32} la^{3} cun^{3} ñí^{1}lɨ́^{23} jen^{23} náh^{2}.

66 Jáun^{2} ja^{3}taunh^{21} bíh^{1} tsú^{2} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}jnáɨ^{1} re^{2} lɨ́n^{32} tá^{2}hón^{32}, hi^{3} ca^{3}tón^{3} dí^{2} cáun^{2} li^{21} ñí^{1} quɨ́n^{1} jáun^{2} hi^{3} lin^{1} hi^{3} má^{2}dí^{1}jnaɨ^{32} tiá^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}chan^{3} dí^{2} cun^{3} nió^{3} hliáu^{3} ñí^{1} jáun^{2} hi^{3} jmu^{3} hua^{3}hí^{13}.

28

Jmɨ́^{1} ca^{3}jenh^{13} Jesús
(Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}nga^{2} *jmáɨ^{1} hi^{3} tianh^{32} tsú^{2} tie^{3}, jmɨ́^{1} má^{2}já^{2}jnia^{2} la^{3}ñí^{1} jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3}liau^{3} sɨ́^{2}ma^{1}ná^{1}, ngau^{3} Má^{2}réɨ^{3} tsá^{2} ja^{3} hí^{3} juú^{2} Magdalá, la^{3} má^{2}quionh^{3} Má^{2}réɨ^{3} jan^{2} nɨ́^{2} siáh^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}jɨ́e^{13} tá^{2}hón^{32}.

2 Cu^{3}diá^{2}jan^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}jɨ́eh^{3} hué^{32} tiá^{3} lɨ́n^{32}, quí^{1} jan^{2} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32} Juo^{13} dí^{2} la^{3} ca^{3}son^{2} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} hi^{3} cuan^{3} ho^{3} tá^{2}hón^{32}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lɨ́h^{3} tsú^{2} tɨ^{3} có^{32} quɨ́n^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} dí^{1}jnáɨ^{23} jáun^{2} ho^{3}

tá²hón³², hi³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³cua³tsɨ́¹ tsú² ñí¹
quɨ́n¹ jáun².
3 Tsá² hí³ jmɨ́¹ jniá³ cú²tú² cú²zɨ́n³ la³jmɨ́¹ jniá³
sɨ́² quioh²¹ miíh³², hi³ jáun² ha¹ tsú² né³, jmɨ́¹ tiáu²
la³jmɨ́¹ tiáu² jan³².
4 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ hliáu³ hi³ jáun², jáun² lɨ́¹ ca³juan³ bíh¹
hi³ ca³juénh²; hi³ jáun² ca³ta³tonh¹ la³jmɨ́¹ tionh²
tsá² má²ná¹jún¹.
5 Jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³
la³ lá² jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹:

—Ha³ lɨ́² juenh³ náh². Jná¹³ ño¹ hi³ hnoh² hnah²³
Jesús Tsá² ca³taun³ hí³ crei²¹ bíh¹.
6 Tɨ³la³ tiú²uú² hin² zian² yáh³ ñí¹ lá², quí¹
má²ca³jenh¹³ bíh¹ tsú², rón³² la³ cun³ hi³ qui³
ca³juáh³ tsú² jáun² jmɨ́¹tin². Sá¹nɨ́² dúh¹ ñá²jɨe³ náh²
ñí¹ jmɨ́¹ ca³quión³² tsú² hla¹.
7 Jáun² né³, tia³juɨ³² cuá²tánh¹ náh², cuá²zéih³
náh² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² la³ lá²:
“Má²ca³jenh¹³ bíh¹ tsú² ja¹ hla¹; hi³ jáun² né³²
né³, má²tsó³² tsú² chí¹ján³ tɨ³ Galilea la³ cun³ bíh¹
hnoh², hi³ jáun² ñí¹ jáun² lɨ́¹³ cuá¹jɨen¹ náh² tsú²”.
Jɨ́³²la³ hi³ nɨ́² bíh¹ ja³ jná¹³ hi³ ja³juánh³² ñí¹con²
hnoh².
8 Hi³ jáun² tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ ja³tanh²¹ tsá²mɨ³ hí³,
hi³ hí¹juenh²¹, jɨ³ hi³ hí¹tsah³ siáh³ tá¹la³ jáun²; hi³
ca³ñí¹caun² dí² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²
tsú².
9 Tá¹la³ hí¹tsá²tánh¹ jáun² tsá²mɨ³ hí³ ca³ma³jnia³²
Jesús ñí¹con², hi³ ca³juáh³:

—Hia² náh².

Jáun^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} ca^{3}ma^{3}janh^{32} ñí^{1}con^{2} Jesús hi^{3} ca^{3}ma^{3}tsu^{3} ma^{3}jónh^{32} dí^{2} tsú^{2}, hi^{3} ca^{3}zanh^{3} dí^{2} ta^{3} tsú^{2}.

10 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}:

—Ha^{3} lɨ́^{2} juenh^{3} náh^{2}. Cuá^{2}zéih^{3} náh^{2} renh^{2} jná^{13} hi^{3} hniáuh^{32} tsa^{3}táunh^{1} tsú^{2} Galilea, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} jenh^{13} jnoh^{1}.

Jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}chá^{3} hliáu^{3}

11 Tá^{1}la^{3} má^{2}hí^{1}tsá^{2}tánh^{1} jáun^{2} tsá^{2}mɨ^{3}, ja^{3}bí^{1} ma^{3} jan^{2} hliáu^{3} hí^{3} ja^{3}tanh^{21} tɨ^{3} já^{1} juú^{2}, tsá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}jmu^{2} hí^{3} hua^{3}hí^{13} tá^{2}hón^{32}, hi^{3} ca^{3}ñí^{1}zeh^{1} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mi^{3}jmú^{3} la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ^{32} jáun^{2}.

12 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}ñí^{1}lienh^{13} tsá^{2}daun^{32} tsá^{2} ná^{1}ñí^{1} juú^{2}, hi^{3} ca^{3}ñí^{1}jmú^{13} cá^{2}hon^{3} quionh^{3}; jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}cuéh^{3} dí^{2} hliáu^{3} hliáun^{3} lɨ́n^{32} quɨe^{3},

13 hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Hnoh^{2} juáh^{13} náh^{2} hi^{3} ta^{3} hua^{2} tá^{1}la^{3} ná^{1}cuóun^{1} bíh^{1} náh^{2} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} Jesús hi^{3} cuɨ́^{2}ñí^{1}han^{13} hla^{1} Jesús.

14 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} tsá^{2} ho^{2} ta^{21} jáɨ^{13} nɨ́^{2} né^{3}, jnoh^{1} tauh^{13} tiá^{3} hi^{3} má^{1}hiún^{13} jnoh^{1} tsɨ́^{3} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} lɨ^{3} zia^{32} uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}.

15 Hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} né^{3} ca^{3}héi^{3} hliáu^{3} quɨe^{3}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1}jmú^{13} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}juáh^{3} tsú^{2} jáun^{2}. Hi^{3} jáun^{2} la^{3} jáun^{2} bí^{1} ná^{1}juáh^{23} tsá^{2} *judíos la^{3} tɨ^{3} ta^{3}né^{32}.

Ta^{21} hi^{3} ca^{3}cué^{3} Jesús ñí^{1}con^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}

(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Hechos 1:8)

16 Jáun^{2} né^{3}, tán^{1} quian^{3}jan^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3}
con^{2} tsú^{2} ja^{3}taunh^{21} tɨ^{3} tsɨ^{3} máh^{3} có^{32} Galilea ñí^{1} jmɨ́^{1}
má^{2}ca^{3}juáh^{3} jáun^{2} Jesús jmɨ́^{1}tin^{2}.
17 Hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}jɨ́en^{32} tsú^{2} Jesús, ca^{3}ma^{3}tsu^{3}
ma^{3}jónh^{32} dí^{2}; uá^{1}jinh^{1} ma^{3} jan^{2} tsáu^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}tioh^{3}
tun^{3} tsɨ́^{3}.
18 Jáun^{2} Jesús ca^{3}ja^{3}janh^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3}
ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:
—Jná^{13} má^{2}ho^{2} jáɨ^{13} ñí^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} jɨ^{3}
ñí^{1} hué^{21} lá^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}.
19 Cuá^{2}táunh^{1} náh^{2} ñí^{1}con^{2} la^{3}jáh^{3} dúh^{1} ñí^{1} juo^{3}
tsá^{2} jma^{2}, cuá^{2}jmu^{3} náh^{2} hi^{3} han^{3} tsú^{2} tɨ^{3} con^{2}
jná^{13}; cuá^{2}zion^{3} náh^{2} tsú^{2} jmáɨ^{2} cun^{3}quionh^{3} héih^{32}
quioh^{21} Jméɨ^{2} dí^{2}, jɨ^{3} Jon^{2} tsú^{2}, jɨ^{3} cun^{3}quionh^{3} héih^{32}
quioh^{21} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} nɨ́^{2} siáh^{3}.
20 Cuá^{2}ma^{3}tɨn^{13} náh^{2} tsú^{2} hi^{3} ma^{3}tí^{32} la^{3}jɨ́^{32} héih^{32}
hi^{3} má^{2}cá^{2}jmú^{32} jná^{13} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}. Hi^{3} cuɨ́^{1} lɨ^{3}
ñíh^{1} náh^{2} siáh^{3} hi^{3} jná^{13} zenh^{2} ná^{1} quiúnh^{1} hnoh^{2}
ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñí^{1} cá^{1}táuh^{3} jmáɨ^{1}. [Cun^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} tí^{3} jáɨ^{13}.]

Jú[1] chú[32] quioh[21] Jesús tsá[2] lɨn[3] Cristo
New Testament in Chinantec, Sochiapam
(MX:cso:Chinantec, Sochiapam)

copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Sochiapam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Sochiapan [cso], Mexico

Copyright Information

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Sochiapam

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

clxx

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
6f949189-17f1-57a8-bc53-e209204aa59c